

MINISTERUL AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI MEDIULUI
INSPECTORATUL PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI

ANUARUL IPM – 2018
„ Protecția mediului
în Republica Moldova ”

Chișinău: Inspectoratul pentru Protecția Mediului; www.ipm.gov.md; mediu@ipm.gov.md; 2019; 348 pag.; 200 ex. (suport de hârtie).

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităților controlului ecologic de stat și este destinat pentru utilizare autorităților guvernamentale și administrației publice, instituțiilor și specialiștilor de profil ecologic, instituțiilor de cercetare, agenților economici și societății civile.

Utilizarea datelor din Anuar se face cu indicarea sursei.

**Colegiul de redacție al Anuarului IPM – 2018
„Protecția mediului în Republica Moldova”**

Gheorghe MANJERU, Șef al Inspectoratului pentru Protecția Mediului (președinte)

Victor DUMNEANU, Șef adjunct al Inspectoratului

Vadim STÎNGACI, Șef adjunct al Inspectoratului

Dumitru OSIPOV, Șef, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Daniel ZUGRAVU, Șef, Direcția control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi

Victoria CĂUȘU, Șef, Direcția finanțe și logistică

Veronica FOCȘA, Șef, Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice

Igor PȘENICINÎI, Șef, Direcția juridică

Tatiana VACARCIUC, Specialist principal, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Maria ȘEREMET, Specialist superior, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Coordonator de redacție:

Dumitru OSIPOV, Șef, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Redactori tehnici:

Tatiana VACARCIUC, Specialist principal, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Maria ȘEREMET, Specialist superior, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul

Lector: Marcela MARDARE

Pre-press: Liubovi CEBAN

Copertă: Sergiu MARDARI

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Inspectoratul pentru Protecția Mediului. Anuarul IPM – 2018 “Protecția mediului în Republica Moldova” / Min. Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Inspectoratul pentru Protecția Mediului; col. red.: Gheorghe Manjeru [et al.] ; redactor coord.: Dumitru Osipov. – Chișinău : Pontos, 2019 (Tipogr. “Europres”). – 348 p.

Bibliogr.: p. 346 (8 tit.). – 200 ex.

ISBN 978-9975-72-346-6.

502/504:574(478)(058)

I-56

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
<i>Gheorghe MANJERU, Șeful Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i>	
I. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC	8
<i>Victor DUMNEANU, Șef adjunct al Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i> <i>Sima PLAMADEALĂ, Inspector principal, Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic</i>	
II. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR DE APĂ	32
<i>Victor DUMNEANU, Șef adjunct al Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i> <i>Natalia BRAGOI, Șef interimar, Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic</i> <i>Alina BOTNARIUC, Inspector superior, Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic</i>	
III. PROTECȚIA RESURSELOR FUNCiare	50
Dumitru APĂRATU, Inspector principal, Direcția control geologic și resurse funciare	
IV. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE	61
<i>Gheorghe ROȘCA, Șef, Direcția control geologic și resurse funciare</i> <i>Rodica POPRIȚAC, Inspector principal, Direcția control geologic și resurse funciare</i>	
V. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI. STAREA ARIILOR NATURALE PROTEJATE DE STAT	75
<i>Vadim STÎNGACI, Șef adjunct, Inspectoratul pentru Protecția Mediului</i> <i>Daniel ZUGRAVU, Șef, Direcția control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi</i>	
VI. RESURSE CINEGETICE ȘI PISCICOLE, STAREA ȘI CONTROLUL PRIVIND UTILIZAREA RAȚIONALĂ A ACESTORA	83
<i>Vadim STÎNGACI, Șef adjunct, Inspectoratul pentru Protecția Mediului</i> <i>Marin BULICANU, Șef, Direcția control resurse cinegetice și piscicole</i>	
VII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE	98
<i>Veronica FOCȘA, Șef, Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice</i> <i>Maxim BRUMA, Inspector principal, Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice</i>	
VIII. ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI COMBATAREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU	140
<i>Igor PȘENICINÎI, Șef, Direcția juridică</i>	
IX. POLITICI DE BUGET, FINANȚARE ȘI SUPTOR LOGISTIC	149
<i>Victoria CĂUȘU, Șef, Direcția finanțe și logistică</i>	
X. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ	153
<i>Gheorghe MANJERU, Șeful Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i> <i>Dumitru OSIPOV, Șef, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul</i>	
XI. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE	177
<i>Gheorghe MANJERU, Șeful Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i> <i>Dumitru OSIPOV, Șef, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul</i>	
XII. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU	179
<i>Dumitru OSIPOV, Șef, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul</i> <i>Tatiana VACARCIUC, Specialist principal, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul</i> <i>Maria ȘEREMET, Specialist superior, Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul</i>	
BIBLIOGRAFIE (acte legislative și normative de bază utilizate)	346
ABREVIERI	347

„MOLDOVA ECOLOGICĂ”

NOTĂ: Centrele raionale și municipiile Chişinău, Bălţi, Comrat și Cahul – reşedinţe ale Inspecţiilor pentru Protecţia Mediului

CUVÂNT ÎNAINTE

Dezvoltarea durabilă presupune un mediu natural sănătos și diversificat, care să satisfacă toate condițiile necesare unei vieți demne. Șansele se reduc drastic dacă nu vom asigura un regim de protecție a mediului anticipativ pe viitor.

Problema protecției mediului înconjurător în Republica Moldova este asigurată atât la nivel legislativ-normativ, cât și la nivel instituțional satisfăcător.

După mai multe reformări instituționale controlul ecologic de stat revine în totalitate Inspectoratului pentru Protecția Mediului, care este instituția publică de nivel național cu structuri desconcentrate în teritoriu în conformitate cu divizarea teritorial-administrativă a Țării.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului în perioada anului 2018, fiind și în proces de reformă instituțională, a activat conform Hotărârii Guvernului nr. 77 din 30.01.2004 cu atribuțiile și împuternicirile Inspectoratului Ecologic de Stat, și anume: a executat expertiza ecologică de stat, autorizarea și reglementarea utilizării raționale a resurselor naturale, asigurarea respectării legislației și combaterea contravențiilor de mediu prin efectuarea inspecției și controlului ecologic de stat.

Obiectivul de bază în această perioadă a fost axat pe eficientizarea activităților de protecție a mediului înconjurător.

Indicatorii cei mai importanți care prezintă rezultatele activității IPM:

- au fost inspecți **5911** agenți economici,
- au fost întocmite **8753** acte de control și **4569** procese-verbale.

Deasemenea au fost sancționate **4801** persoane, amenzile aplicate în baza proceselor-verbale au constituit circa **5 mln 430 mii 980** lei, iar prejudiciul cauzat mediului a constituit – **7 mln 821 mii 795** lei.

Grupurile operative de la centru și din subdiviziunile teritoriale au întreprins **11818** raiduri antibraconaj cinegetic și piscicol și de combatere a tăierilor ilicite în fondul forestier și pe terenurile cu culturi silvice.

Subdiviziunile teritoriale au efectuat mai mult de **1204** raiduri de salubritate.

Privitor la eliberarea actelor permissive, până la crearea Agenției de Mediu, tabloul se prezintă astfel.

Au fost eliberate:

- **144** avize ale expertizei ecologice de stat,
- **852** autorizații de emisii în atmosferă,
- **1008** autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile publice,
- **199** autorizații de folosință specială a apei.

Gheorghe MANJERU,
Șeful Inspectoratului pentru
Protecția Mediului

Un loc aparte în activitatea Inspectoratului l-au avut activitățile participative de mediu de nivel național cum sunt: Campania de primăvară de salubritate și amenajare a localităților, Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”, Săptămâna Mobilității Europene, Ora Planetei, Ziua Pământului, Campania de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” etc. În aceste acțiuni participă cei mai diferiți actori sociali, în primul rând, tinerii.

Legat de evenimentele de mediu au fost susținute **422** ore ecologice în diferite instituții și organizații, au fost publicate materiale de mediu și s-a participat în **264** emisiuni radio-TV. Inspectorii de mediu au participat la **494** diferite întruniri, seminare, conferințe, vizite de lucru.

Important pentru formarea unui comportament ecologic adecvat este examinarea petițiilor – în această perioadă au fost examinate **1 mie 292** petiții.

Colaborarea cu agenții economici a avut un caracter constant și s-a efectuat pe parcursul coordonării rapoartelor statistice prin comunicare directă.

Relațiile cu publicul larg se efectuează în mod constant prin intermediul „**Telefonului verde**” și paginii electronice a **IPM**, care amplasează săptămânal materiale despre cazuri relevante sau probleme de mediu.

Inspectoratul a elaborat în anul 2018 două rapoarte statistice „**Ocrotirea naturii**” pentru Biroul Național de Statistică și a elaborat și editat în format monografic **Anuarul IPM-2017 „Protecția mediului în Republica Moldova”** în baza rezultatelor anului precedent, destinat autorităților administrative, instituțiilor universitare și de cercetări.

După reforma instituțională a Inspectoratului, care a modificat structura și câmpul de atribuții, activitatea s-a axat mai mult pe **inspectare și control ecologic**. Inspectoratul, începând cu **15 octombrie 2018** activează conform **Hotărârii Guvernului nr. 548 din 13.06.2018** cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

Conform acestui act normativ din atribuțiile Inspectoratului au decăzut expertiza ecologică de stat a activităților economice preconizate, reglementarea și autorizarea utilizării resurselor naturale, astfel, eliberarea actelor permissive a trecut la **Agencia de Mediu** nou creată.

Inspectoratul pe viitor va efectua inspectarea și controlul ecologic de stat la toate componentele de mediu – aer, apă, floră, faună, resurse minerale, gestiunea deșeurilor. Astfel, IPM va fi principalul subiect al dreptului ecologic, care va constata și va examina contravențiile de mediu, va aplica sancțiunile de mediu și calcula prejudiciul cauzat.

Așa cum IPM și subdiviziunile sale teritoriale va prezenta și în continuare sub aspect ecologic Ministerul în teritoriu, – activitățile participative la nivel național rămân în responsabilitatea IPM teritoriale pe viitor. În acest context acestea se vor găsi în strânsă legătură și colaborare cu administrațiile și serviciile publice locale, și, nu în ultimul rând, cu cetățenii.

Ce trebuie să întreprindă Inspectoratul în primul rând?

- Odată cu modificarea atribuțiilor de serviciu și apariția de noi structuri interne va fi pus pe rol un proces de instruire a tuturor factorilor de decizie și șefilor de

structuri. Această necesitate este dictată și de apariția recentă a unui număr mare de acte normative, care trebuie cunoscute efectiv pentru a fi aplicate corect în practică.

- În legătură cu integrarea Serviciului Piscicol în Inspectorat cu persoane și atribuții noi vor fi revăzute metodele de control practicate de Inspecțiile teritoriale pentru protecția mediului și pe dimensiunea piscicolă, unde contravențiile de mediu încă mai există.
- Pentru planificarea efectivă a activității cotidiene a Inspectoratului și a subdiviziunilor sale teritoriale este necesară actualizarea pașapoartelor ecologice a unităților teritorial-administrative (raioane, municipii).

Reieșind din statutul actual al Inspectoratului de instituție publică responsabilă de protecția mediului înconjurător vom întreprinde constant pe teren măsuri de fortificare a controlului și inspectării ecologice.

I. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC

Victor DUMNEANU,
Șef adjunct al Inspectoratului
pentru Protecția Mediului

Sima PLAMADEALĂ,
Inspector principal, Direcția control gestionare
resurse de apa și aer atmosferic

Rezumat:

Ca element important al mediului aerul atmosferic și calitatea acestuia reprezintă o semnificație deosebită pentru viața și sănătatea oamenilor, pentru existența faunei și florei.

Ținem să menționăm: obiect de reglementare în cadrul legislației de mediu, nu este aerul în general, ci aerul atmosferic. Legea cu privire la protecția aerului atmosferic nu reglementează relațiile cu privire la aerul din încăperile de locuit și de producere. De asemenea, nu se atribuie la aerul din compresoare, butelii ș.a.m.d. Relațiile cu privire la aerul din locuințe, din butelii, din alte volume se reglementează de legislația sanitaro-epidemiologică, locativă și cea civilă.

Ca criteriu principal de delimitare a aerului atmosferic și altor categorii și tipuri de aer, servește legătura dintre primul și mediul natural.

Astfel, art.1 al Legii cu privire la protecția aerului atmosferic prevede că drept obiectiv al acestei legi este păstrarea purității și ameliorarea calității aerului atmosferic, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei cu consecințe nefaste pentru populație și /sau mediul înconjurător.

Aerul atmosferic, atmosfera în general, are multe calități ecologice pozitive, dintre care evidențiem că acesta servește drept strat de protecție a radiației cosmice și formează baza condițiilor climaterice pe Pământ.

Una din particularitățile regimului juridic al aerului atmosferic constă în faptul că, în legătură cu capacitățile fizice, nu poate fi obiect al dreptului de proprietate, deoarece aerului atmosferic nu-i sunt caracteristice elementele tradiționale ale acestui institut. Aerul atmosferic nu poate fi individualizat pentru a fi obiect al dreptului de proprietate.

Ca nici un alt obiect al naturii aerul atmosferic „nu recunoaște” hotarele politico-geografice, formând un mediu vital global.

Calitatea aerului, care în esența sa reprezintă ansamblul de caracteristici calitative și cantitative ale aerului atmosferic ce determină starea acestuia, depinde în mare măsură de activitatea economică a societății, de implementarea proceselor economice noi și nu în ultimul rând, de politica ecologică, care este promovată de stat în persoana organelor sale specializate în acest domeniu.

Promovarea politicii de mediu în domeniul protecției aerului atmosferic, precum și supravegherea respectării prevederilor legislației ecologice de protecție a aerului atmosferic în activitatea antreprenorială revine Inspectoratului pentru Protecția Mediului și subdiviziunilor sale teritoriale.

Pe parcursul anului 2018 subdiviziunile Inspectoratului pentru Protecția Mediului:

- au înregistrat 5 793 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic, inclusiv 3 252 cazanerii;*
- volumul emisiilor de poluanți de la sursele staționare a constituit 25 987,720 t/an;*
- au fost supuși inspecțiilor 892 agenți economici;*
- au fost întocmite 1081 acte de control cu prescrierea a 1 461 indicații obligatorii pentru execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian;*

- în 187 cazuri au fost depistate încălcări ale legislației în domeniul protecției aerului atmosferic, fiind încheiate procese-verbale de sancționare contravențională;
- suma amenzilor aplicate a constituit 300 200 lei.

Descrierea generală a domeniului

Protecția aerului atmosferic este asigurată prin respectarea normelor și cerințelor ecologice rezultate din Legea privind protecția mediului înconjurător nr.1515-XII din 16.06.1993, care declară protecția mediului obligațiune prioritară a întregii societăți la general și din Legea privind protecția aerului atmosferic nr.1422-XIII din 17.12.1997, care are drept obiective păstrarea și ameliorarea calității aerului atmosferic, prevenirea și reducerea efectelor nocive de la factorii fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 548 din 13.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Hotărârii Guvernului nr. 549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, funcțiile de control și funcțiile de eliberare a Autorizației de emisii a poluanților în atmosferă (AEPA) sunt delimitate.

Un instrument important de reglementare în domeniul calității aerului atmosferic este sistemul de autorizare a emisiilor de poluanți în atmosferă.

Obligativitatea deținerii Autorizației pentru emisia poluanților în atmosferă de la sursele fixe de poluare este prevăzută în art.12 din Legea nr.1422-XII din 17.12. 1997 privind protecția aerului atmosferic.

AEPA se eliberează de către autoritatea emitentă în baza soluțiilor de proiect pentru primul an de activitate pentru obiectele și activitățile economice noi construite, precum și celor rezultate de la și la extinderea, modernizarea, reconstrucția sau reprofilarea întreprinderilor în funcțiune, documentația de proiect a cărora a fost supusă Expertizei Ecologice de Stat în conformitate cu prevederile Legii nr. 851-XIII din 29.05.1996 privind expertiza ecologică și Instrucțiunii despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat, aprobată prin Ordinul Ministrului Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr.188 din 10.09.02.

În partea ce ține de efectuarea controlului în activitatea sa Inspectoratul se conduce de prevederile Hotărârii Guvernului nr. 464 din 23.05.2018 referitor la aprobarea Regulamentului privind ținerea registrului de stat al controalelor în baza analizei criteriilor de risc, acesta fiind metodologia sectorială de bază în domeniul planificării controlului de stat.

Cuprins:

1. Aspecte generale privind calitatea aerului atmosferic.
2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic.
  - 2.1. Sursele staționare de poluare.
    - 2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic.
    - 2.1.2. Impactul sectorului termoenergetic asupra calității aerului atmosferic.
  - 2.2. Sursele mobile de poluare.
    - 2.2.1. Transportul auto.
    - 2.2.2. Transportul feroviar.
    - 2.2.3. Transportul aerian.
    - 2.2.4. Transportul fluvial.
3. Activitățile de inspectare și măsurile de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic.
4. Cheltuieli și resurse pentru protecția aerului atmosferic.
5. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic.

1. Aspecte generale privind protecția aerului atmosferic

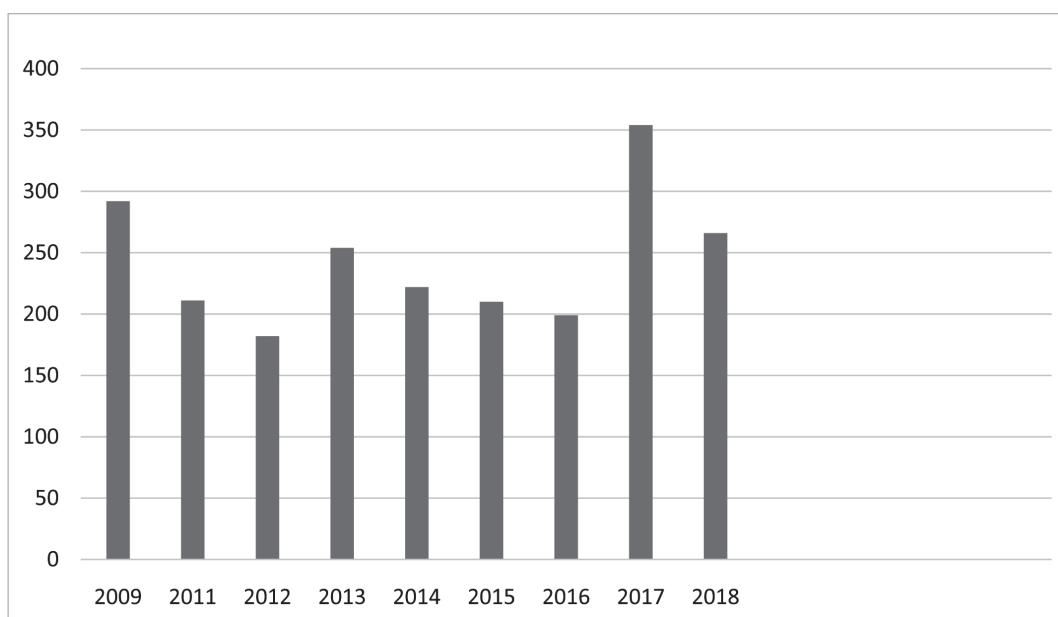
Protecția aerului atmosferic, în ultimul timp, a devenit una din problemele prioritare din domeniul de activitate a autorităților de mediu orientate spre realizarea dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la un mediu sănătos, accesul la informația veridică privind calitatea aerului și măsurile întreprinse în această direcție.

Moldova este o țară agrar-industrială, iar poluarea spațiului aerian de la surse fixe și mobile nu este uniformă pentru întreg teritoriul. Gradul de poluare a spațiului aerian urban este mai mare față de cel rural pe motivul existenței în orașe a întreprinderilor industriale majore, obiectivelor termo-energetice și termice și traficului intens al transportului auto. Pentru ele problema calității spațiului aerian este una prioritară.

Surse fixe de emisii cu impact major continuă să rămână centralele electrice și termice: „Termoelectrica”, cazangeriile de Est, Vest, Sud (or. Chișinău), CET-Nord (or. Bălți), cazangeriile sectorului comunal ș.a.

Poluarea aerului atmosferic este o problemă care necesită activități de determinare a calității aerului atmosferic și prevenirea efectelor nocive a activităților economice asupra ecosistemelor naturale. Analiza calității aerului atmosferic și a factorilor care o pot influența este reflectată de rezultatele activității subdiviziunilor Inspectoratului în anul de raportare.

Este de menționat că și cantitatea de poluanți emiși în atmosferă de la toate sursele de poluare în anul 2018 a fost evaluată la nivel de 260 981,029 tone (Fig. 1).

Fig.1. *Dinamica emisiilor de noxe de la sursele de poluare (mii tone) în perioada anilor 2009-2018*

2. Surse potențiale de poluare a aerului atmosferic

Sursele principale de poluare a aerului atmosferic în Republica Moldova sunt prezentate de: producerea energiei electrice la termocentrale, de sistemele de încălzire a locuințelor, traficul auto, feroviar, aerian și activitatea industrială. Poluanții cei mai importanți rezultați din aceste procese sunt: oxizii de carbon, sulf, azot; particulele în suspensie; formaldehida; benz(a)pirenului etc.

Cea mai mare sursă de poluare atmosferică rămâne totuși arderea combustibilului. Prin impuritățile prezente în combustibil, prin fum (arderea incompletă) sau prin oxizii de azot și sulf, aerul este poluat în proporții importante.

2.1. Sursele staționare de poluare

Actualmente, în Republica Moldova sunt înregistrate 5 793 întreprinderi poluatoare a aerului atmosferic (*anexa 4 la sfârșitul capitolului*), centrale termoelectrice și 3 252 cazangerii.

Conform rapoartelor prezentate de Inspecțiile pentru Protecția Mediului cantitatea totală de poluanți calculată care a fost emisă în atmosferă de la sursele fixe pe parcursul anului 2018 a constituit 25 987,720 tone, inclusiv: suspensii solide – 2828,26 tone, dioxid de sulf – 1 592,600 tone, dioxid de azot – 2 067,77 tone, oxid de carbon – 6 561,86 tone, hidrocarburi – 3 160,38 tone, compuși organici volatili – 7 013,100 tone, alte substanțe poluante – 2 763,320 tone (*anexa 1 la sfârșitul capitolului*).

Volumul de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele fixe pe parcursul anilor 2008-2018 (Fig. 2).

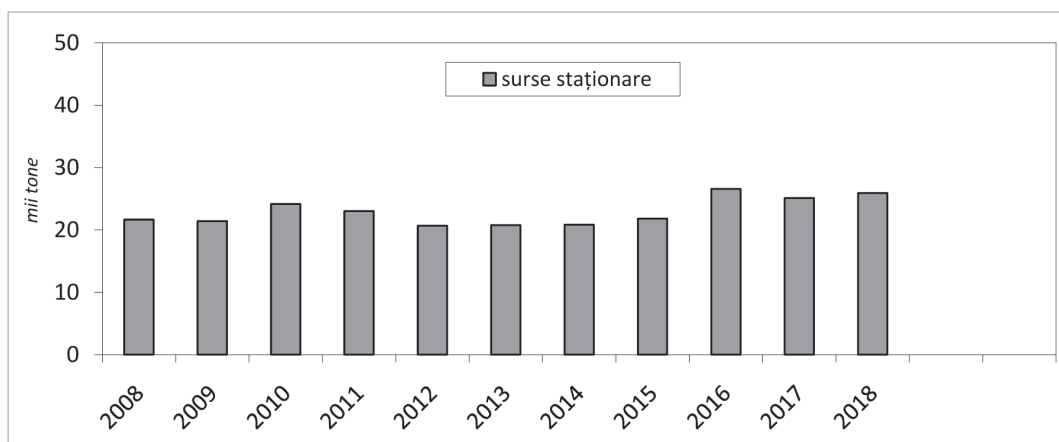

Fig. 2. Dinamica emisiilor de la sursele staționare

2.1.1. Impactul sectorului industrial asupra calității aerului atmosferic

Conform datelor prezentate de subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului întreprinderile cu impact considerabil asupra calității aerului atmosferic pe parcursul anului 2018 sunt amplasate în:

- mun. Chișinău – S.A. „Franzețuța” – 92,878 t/an; SRL „Smart Energy Solutionus” – 94,360 t/an; S.A. „Bucuria” – 17,323 t/an; S.A. „Termoelectrica” – 1039,17 tone/an;

- mun. Bălți – S.A. „Floarea Soarelui” – 604,287 tone/an; SRL „Dominic” – 34,441 tone/an; S.A. „Moldagrotehnica” – 32,507 tone/an; S.A. „Incomlac” – 29,325 tone/an; ÎM MG „CMC-Knauf” – 25,58 tone/an; ÎM „Termogaz-Bălți” – 17,230 tone/an;
- raionul Rezina – S.A. „Lafarge Ciment” – 764,672 tone/an;
- raionul Florești – S.R.L. „FunyPig” – 54,955 tone/an; SRL „Flor Nuc” – 25,891 tone/an;
- raionul Drochia – Î.M. „Sudzucker Moldova” – 94,713 tone/an;
- raionul Edineț – Î.C.S „Moldova – Zahăr” – Cupcini – 195,027 tone/an; SRL „TB Fruit” Edineț – 11,95 tone/an; S.A „Maconrut” – Brânzeni – 17,42 tone/an;
- raionul Fălești – „Sudzucker Moldova” S.A – 176,744 tone/an.

2.1.2. Impactul sectorului termoenergetic asupra calității aerului atmosferic

Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă de la sectorul termoenergetic în anul 2018 constituie 7 106,591 tone. Din volumul sumar de emisii cca 15,552 % revin centralelor termoelectrice.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă în anii 2017-2018

Tabelul 1

	Anul	Masa emisiilor, tone	SO ₂	CO	NO ₂	Substanțe solide	Altele
Termoelectrica CET I și CET II	2017	1039,169	0,293	436,667	598,993	3,140	0,076
	2018	1080,396	0,258	535,002	542,027	3,026	0,083
CET „NORD”	2017	77,315	0	50,471	24,921	1,546	0,377
	2018	24,846	0,032	5,160	18,903	0,463	0,288

La moment, în Republică sunt luate la evidență 3 252 cazangerii, dintre care 26 au fost construite pe parcursul anului 2018, reamenajate sunt 13 centre termice, iar 4 – lichidate. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă constituie 6 001,3 tone.

Din 3 252 cazangerii luate la evidență, 2 061 sunt gestionate de instituțiile bugetare și 1 191 de agenții economici, 2 236 de cazangerii funcționează pe gaze naturale, 39 – pe păcură/motorină și 770 – pe combustibil solid (anexele 2 și 3 la sfârșit de capitol), 207 cazangerii – pe biomasă.

Pe parcursul anului 2018 s-au utilizat 34 050,2 tone combustibil solid, 1 333,66 tone păcură/motorină și 8 672 571,14 m³ gaze naturale, 16 610,35 tone peleti/ brichete.

2.2. Sursele mobile de poluare

Obiectele termo-energetice și termice ale republicii sunt poluatorii cei mai răspândiți ai spațiului aerian, însă ponderea maximală în poluarea totală o au totuși sursele mobile.

Sursele mobile de poluare reprezintă:

- transportul auto (anexa 5 la sfârșit de capitol);
- feroviar – reprezentat de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei”;
- aerian – reprezentat de Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”;
- fluvial – reprezentat de instituțiile: – I.P. „Căpitănia Portului Giurgiulești”, Î.S. „Registrul Naval”, Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Este cunoscut deja faptul că transportul constituie principala sursă de poluare a aerului atmosferic, emanând în aer cantități mari de hidrocarburi, oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, funingine, benz(a)piren, precum și plumb.

Informația cu privire la cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele mobile este colectată, prelucrată, sistematizată și publicată anual de către Biroul Național de Statistică.

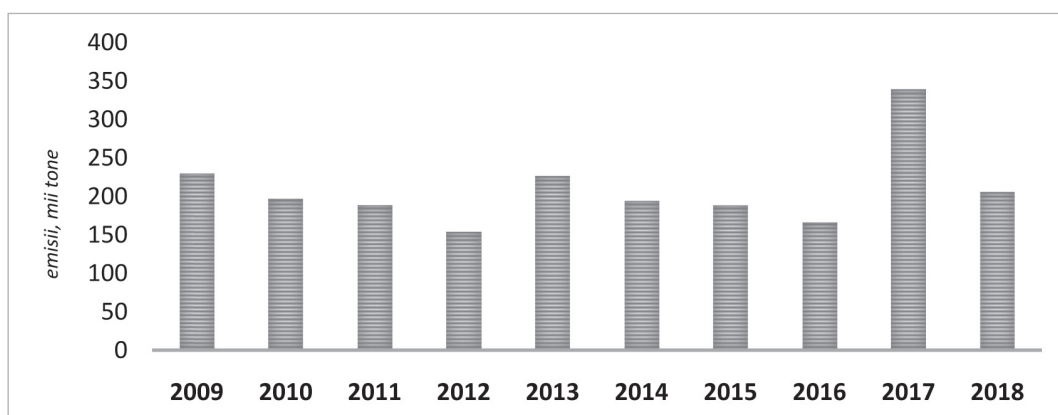

Fig.3. Dinamica emisiilor de la sursele mobile

2.2.1. Transportul auto

Calitatea aerului atmosferic, în mare măsură, este condiționată de fluxul intensiv al transportului auto. Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă a constituit 198072,664 tone sau cca 77 % din cantitatea sumară de poluanți în aerul atmosferic din sectorul transporturi (anexa 5, la sfârșit de capitol).

2.2.2. Transportul feroviar

Conform datelor prezentate de Întreprinderea de Stat „Calea ferată a Moldovei” lungimea exploatată a liniilor Căii ferate din Moldova constituie 1 149 km. Pe parcursul anului 2018 au fost utilizate 13 892 tone motorină și 251 tone benzină. Cantitatea de emisii a poluanților în atmosferă în rezultatul arderii combustibilului consumat constituie 1 999,27 tone.

Tabelul 2

Combustibil, tone	Anul	Cantitatea de combustibil	Masa emisiilor, tone	CO	Hidrocarburi	NO2	SO2	Aldehide	Substanțe solide
Motorină	2018	13892	1869,84	652,92	263,94	569,57	208,38	47,23	127,80
Benzină	2018	251	129,434	110,44	11,54	6,275	0,502	0,301	0,376
Total	2018	14143	1999,270	763,36	275,48	575,84	208,88	47,53	128,176

2.2.3. Transportul aerian

Transportul aerian este gestionat de Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova. Cantitatea de combustibil consumată pe parcursul anului 2018 în acest sector constituie 53 906 tone. Acțiunile de protecție a mediului desfășurate pe parcursul anului au fost direcționate spre reducerea emisiilor de noxe și a poluării fonice în zona locativă aferentă aeroportului.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul aerian în perioada anilor 2017-2018

Tabelul 3

	Anul	Cantitatea de combustibil (tone)	Masa emisiilor (tone)	CO (tone)	Hidrocarburi (tone)	NO2 (tone)	SO2 (tone)	Aldehide (tone)	Substanțe solide (tone)
Benzină, tone	2017	46247,000	23848,89	20348,0	2127,362	1156,7	92,49	55,49	69,37
	2018	53 906	27799,30	23718,64	2479,67	1347,6	107,81	64,68	80,85

2.2.4. Transportul fluvial

Transportul fluvial este exploatat de către IP „Căpitania portului Giurgiulești” care, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1128 din 29.09.2006, este organul de specialitate care asigură securitatea navigației și, implicit, supraveghează activitatea navală a agenților economici deținători de unități plutitoare în vederea respectării securității ecologice a navigației, a Î.S. „Portul fluvial Ungheni” și întreprinderii cu capital străin „DanubeLogistics” S.R.L. Complexul portuar Giurgiulești include terminalele petrolier și cerealier administrate de către Î.S. „Portul fluvial Ungheni”.

Consumul de combustibil de către transportul fluvial în anul 2018 constituie 120 tone, iar emisiile de poluanți în atmosferă constituie 16,16 tone.

Dinamica emisiilor de poluanți în atmosferă de la transportul naval în perioada anilor 2017-2018

Tabelul 4

	Anul	Cantitatea de combustibil (tone)	Masa emisiilor (tone)	CO (tone)	Hidrocarburi (tone)	NO2 (tone)	SO2 (tone)	Aldehide (tone)	Substanțe Solide, tone
Motorină (tone)	2018	120	16,16	5,64	2,28	4,92	1,80	0,41	1,11

3. Activitățile de inspectare și măsurile de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2018 ca și în anii precedenți au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activităților economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației, de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și politicilor teritoriale de mediu.

Pe parcursul perioadei de raportare subdiviziunile Inspectoratului pentru Protecția Mediului au supus inspectării 957 unități economice, au întocmit 1081 acte de control cu prescrierea a 1 461 indicații obligatorii de execuție în vederea prevenirii și neadmiterii poluării bazinului aerian. În procesul inspectării au fost depistate 187 contravenții și întocmite procese-verbale de sancționare contravențională cu aplicarea amenzilor în suma de 300 200 lei. *Cele mai frecvente încălcări țin de nerespectarea regulilor de exploatare a instalațiilor de purificare și a lipsei autorizațiilor de emisii de la obiectele poluatoare. Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare constituie 61 514 lei.*

4. Cheltuieli și resurse pentru protecția aerului atmosferic

Întru îndeplinirea Ordinului Inspectoratului Ecologic de Stat (actualul IPM) nr. 39 din 11.09.2018, cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunii de mediu „Săptămâna Mobilității Europene”, în perioada 17-23 septembrie 2018, Inspecțiile teritoriale, în comun cu Autoritățile Publice Locale, au organizat și desfășurat activități care au avut ca scop sensibilizarea populației cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, care în ultimii ani a atins nivele critice cu consecințe grave sub aspect economic, social și ecologic, fiind necesare măsuri urgente de prevenire și diminuare.

Aceasta este o acțiune importantă la nivel comunitar, care se desfășoară al 17-lea an în R. Moldova. Obiectivul principal al acestei inițiative cere ca populația și autoritățile publice locale, agenții economici să conștientizeze impactul negativ pe care îl au vehiculele asupra calității vieții și mediului înconjurător, încercându-se de a identifica metode creative de contracarare a acestor efecte periculoase.

Una din multele acțiuni întreprinse în cadrul „Săptămâna Mobilității Europene” este acțiunea „Un aer curat pentru toți”, care scoate în evidență aspectele poluării aerului atmo-

sferic, în mod deosebit, de la traficul rutier (transportul auto). Pentru o mai bună mediatizare a problemelor și impactului transportului auto asupra mediului înconjurător și sănătății populației, Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin subdiviziunile sale teritoriale a desfășurat Ora ecologică axată pe tema: „**Calitatea aerului atmosferic și sursele mobile de poluare**”, care a fost transmisă la majoritatea instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar.

Au fost organizate manifestații consacrate Acțiunii Europene cu genericul „**În oraș fără automobilul meu**”. S-au petrecut concursuri cu participarea a circa 2205 elevi, studenți și profesori din instituțiile de învățământ (alergări, ciclism, probe sportive, desen pe asfalt, eseu).

Cheltuielile pentru desfășurarea concursurilor au fost suportate de către Administrația Publică Locală în raioanele Șoldănești, Cantemir, Cimișlia, Anenii Noi, Ungheni, Drochia.

De către subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului Chișinău, Căușeni, Drochia au fost petrecute acțiuni de monitorizare la 7 stații de testare tehnică a mijloacelor de transport și verificate circa 65 autovehicule, 438 autoturisme privind respectarea standardelor naționale în domeniul poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive.

Inspectorii din unele inspecții teritoriale, cum ar fi Comrat, Anenii Noi, Cimișlia au participat la emisiuni mass-media, au organizat mese rotunde cu participarea serviciilor și instituțiilor respective.

„Săptămâna Mobilității Europene” reprezintă o oportunitate pentru autoritățile publice locale, care sunt încurajate să organizeze activități destinate creșterii gradului de conștientizare cu privire la anumite aspecte de mediu și la o tematică dată, să lanseze măsuri permanente destinate îmbunătățirii situației transportului durabil în localitate și, de asemenea, o bună ocazie pentru ca părțile interesate să se întâlnească și să discute pentru a găsi soluții optime în vederea îmbunătățirii diverselor aspecte legate de mobilitate și calitatea aerului, pentru găsirea de soluții inovatoare cu scopul de a reduce utilizarea automobilelor și a emisiilor produse de acestea, precum și testarea de noi tehnologii sau măsuri de planificare.

„Săptămâna Mobilității Europene” este, de asemenea, o oportunitate de a medita asupra adevăratei utilități a străzilor urbane și de dezbateră a soluțiilor de combatere a poluării aerului și poluării fonice, ambuteiajelor, accidentelor de circulație și a problemelor de sănătate. Exemple de măsuri ce se pot lua în vederea realizării unui transport durabil sunt: utilizarea transportului public, utilizarea bicicletei, mersul pe jos, utilizarea în comun a mașinii, utilizarea responsabilă a autoturismelor.

5. Obiective și măsuri de protecție a aerului atmosferic

Obiectivele protecției aerului atmosferic corespund priorităților de activitate a autorităților de mediu conform Programului Guvernului pentru anii 2010-2018 și au fost orientate spre îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării și de protecție a aerului atmosferic. Acestea cuprind în sine acțiuni de evaluare a indicatorilor de planifica-

re a activităților Inspecțiilor pentru Protecția Mediului, de monitorizare și inspectare a unităților economice în vederea asigurării respectării normelor stabilite în autorizațiile de emisii.

Calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

- 1. Autoritățile publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora;*
- 2. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități și, în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt obligate să susțină orice inițiativă referitor la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive;*
- 3. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, combaterii tehnologiilor cu consecințe negative pentru mediu și sănătatea populației;*
- 4. Introducerea instrumentelor economice, financiare și juridice care stimulează aplicarea tehnologiilor performante, non poluante și, după caz, stimulează persoanele fizice și juridice de a procura autovehicule ecologice și să aplice efectiv principiul „poluatorul plătește”, care va conduce sigur la rezultate pozitive.*

Inițiative europene

Fără îndoială, este important de a susține procesele europene și a implementa experiența acumulată în statele comunitare, inițiativele europene în domeniul protecției mediului, inclusiv a aerului atmosferic, cum ar fi:

- a) „Mediul înconjurător pentru Europa”, care prevede necesitatea unei colaborări mai strânse a țărilor europene în vederea combaterii poluării transfrontaliere a mediului;*
- b) „Mediul și sănătatea” – o acțiune de amploare, care a devenit tradițională la nivel european. Dezvoltarea economică și social-culturală la nivel local, național și regional pune accentul pe îmbunătățirea sănătății populației în relație cu calitatea factorilor de mediu.*

Probleme și propuneri

Poluarea aerului atmosferic își manifestă consecințele sale negative asupra:

- a) stratului de ozon – și ca rezultat reduce capacitatea atmosferică de a proteja scoarța terestră de influența radiației ultraviolete;*
- b) reducerii oxigenului în atmosferă;*
- c) încălzirii globale a climei, această circumstanță stabilește capacitatea atmosferei de a menține temperatura în anumite limite și asigură stabilitatea regimului climateric global.*

Toate acestea dau dovadă că personalitatea umană trebuie să conștientizeze fenomenul poluării aerului atmosferic și să întreprindă măsuri concrete pentru ameliorarea acestei situații destul de complicate.

Credem că aceste măsuri ar fi bine de înaintat pe câteva direcții:

1. Protecția juridică a aerului atmosferic, adică elaborarea și adoptarea unor norme juridice cu privire la protecția aerului atmosferic;
2. De ordin tehnico-științific, care ar da posibilitatea de a implementa noi tehnologii ce vor fi capabile de a reduce la minimum poluarea aerului atmosferic;
3. De ordin organizatorico-economic, care ar avea menirea de a elabora programe și a aloca investiții privind protecția aerului atmosferic și menținerea unui echilibru ecologic adecvat. Unul dintre cele mai mari surse de oxigen este fondul silvic ce necesită a fi conservat, ba mai mult decât atât, de a fi extins pe terenurile degradate.

Astfel, calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

1. Introducerea modificărilor în actele legislative și normative în domeniul protecției aerului atmosferic privind autorizarea emisiilor de poluanți în cantități reduse.
2. Supravegherea continuă a respectării prevederilor actelor legislative și normative la întreprinderile cu impact sporit.
3. Autoritățile publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora.
4. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități economice, în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt obligate să susțină inițiativele referitoare la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive.
5. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, eliminării tehnologiilor cu consecințe negative pentru mediu și sănătatea populației.
6. Armonizarea cadrului legislativ și normativ în domeniul evaluării și gestionării calității aerului cu directivele Uniunii Europene și tratatele internaționale la care R.Moldova este parte.
7. Asigurarea protecției atmosferei prin fortificarea sistemului de prevenire, control și de supraveghere a calității aerului în zone populate și aglomerări.
8. Consolidarea și eficientizarea infrastructurii de gestionare a calității aerului în scopul optimizării evaluării calității aerului la nivel național și local.
9. Informarea și conștientizarea publicului privind managementul calității aerului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mircea Duțu. „Dreptul mediului”. Tratat. volumul I., București, 1998. pag. 268.

LEGISLAȚIE:

1. Legea nr. 1515-XI din 16 iunie, 1993 privind protecția mediului înconjurător.
2. Legea nr. 1422 din 17 decembrie, 1997 privind protecția aerului atmosferic.
3. Hotărârea Guvernului nr. 1470 din 30 decembrie, 2016 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.
4. Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 10 decembrie, 2014 cu privire la aprobarea Strategiei Republicii Moldova de adaptare la schimbarea climei până în anul 2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.
5. Hotărârea Guvernului nr. 1242 din 14 noiembrie, 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor.

**Volumul de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la sursele staționare,
anul 2018**

Anexa I

Nr. d/o	IPM	Volumul emisiilor în aerul atmosferic, tone.		Inclusiv, t.						Altele, (t)
		2017	2018	CH (t)	SO2 (t)	CO (t)	NO2 (t)	Substanțe solide, (t)	Compuși organici volatili, (t)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Bălți	946,427	1371,326	239,816	5,413	636,043	84,912	117,822	161,830	125,490
2	Chișinău	4046,007	4198,875	316,876	34,576	1312,265	853,067	190,808	1119,638	371,345
3	Cahul	278,519	389,886	22,914	45,678	107,330	31,615	56,576	0,245	125,528
4	UTA Găgăuzia	516,790	517,510	26,790	10,390	67,670	19,430	84,920	129,900	178,410
	TOTAL	5787,743	6477,597	606,396	96,057	2123,308	989,024	450,126	1411,613	800,773
5	Anenii-Noi	591,540	650,195	10,946	2,405	118,644	73,771	120,109	245,395	78,920
6	Basarabeasca	116,840	116,840	26,732	24,796	12,978	21,761	15,893	9,302	5,378
7	Briceni	140,212	153,482	17,991	2,440	31,761	7,908	46,102	29,868	17,405
8	Cantemir	162,545	201,870	5,279	31,700	53,882	30,265	63,297	6,630	10,820
9	Călărași	195,091	137,313	27,222	26,823	20,923	13,087	12,706	8,940	27,599
10	Căușeni	462,463	559,832	23,214	51,715	113,444	30,669	173,092	9,699	157,999
11	Cimișlia	255,984	270,341	15,493	47,499	74,337	11,072	47,872	3,854	70,214
12	Criuleni	479,792	468,724	99,827	15,356	181,620	47,686	53,538	38,230	32,467
13	Dondușeni	160,626	157,478	7,929	11,534	59,267	22,526	33,633	0,621	21,968
14	Drochia	345,164	356,019	88,082	0,333	99,482	26,987	43,093	27,649	70,393
15	Dubăsari	251,929	261,601	39,465	0,378	170,487	47,357	0,000	3,914	0,000
16	Edineț	468,876	542,358	51,606	51,580	240,930	40,574	69,240	22,582	65,819
17	Fălești	584,900	320,079	112,006	42,335	27,217	34,558	74,180	17,006	12,777
18	Florești	464,830	432,990	45,791	20,452	56,574	21,134	92,710	140,125	56,204
19	Glodeni	259,335	265,627	18,605	14,864	67,081	15,506	130,108	10,561	8,909

20	Hâncești	731,954	754,335	248,417	104,167	202,074	19,775	140,079	34,000	5,823
21	Ialoveni	241,790	270,990	7,813	5,848	88,983	13,594	56,040	45,752	52,972
22	Leova	347,270	210,565	4,196	48,433	70,368	13,428	56,822	10,068	7,250
23	Nisporeni	137,200	137,151	43,300	8,589	37,427	17,371	30,162	0,000	0,302
24	Ocnîța	161,570	154,680	5,410	3,580	39,870	10,490	41,860	31,600	21,870
25	Orhei	1152,162	1362,181	14,883	483,253	501,684	69,519	131,198	132,096	29,546
26	Rezina	4011,820	4106,182	1363,262	69,249	1286,720	302,264	88,810	0,000	995,869
27	Râșcani	359,760	392,427	87,507	7,402	114,234	21,005	116,973	45,306	0,000
28	Ștefan-Vodă	200,615	214,073	10,392	32,706	47,070	7,104	37,988	19,612	59,201
29	Sângerei	4616,700	4622,600	21,670	34,060	79,180	43,100	59,650	4319,000	65,810
30	Soroca	456,881	530,808	10,446	55,145	150,754	40,106	191,145	28,982	54,230
31	Strășeni	619,910	578,740	59,425	48,231	146,595	14,059	184,521	114,283	11,697
32	Șoldănești	123,043	127,191	9,859	18,989	34,611	7,860	49,996	3,674	2,200
33	Taraclia	220,953	231,283	12,604	27,913	59,404	15,950	51,415	63,293	0,704
34	Telenești	420,381	442,542	0,000	197,173	148,248	18,418	67,410	0,000	11,293
35	Ungheni	561,568	479,632	64,619	7,604	102,706	19,845	98,498	179,450	6,910
	Total	19303,704	19510,129	2553,991	1496,552	4438,555	1078,749	2378,140	5601,492	1962,549
	TOTAL IPM	25091,447	25987,720	3160,380	1592,600	6561,860	2067,770	2828,260	7013,100	2763,320

Caracteristica cazangerilor și volumul emisiilor în aerul atmosferic, anul 2018

Anexa 2

Nr. d/o	IPM teritoriale	Numărul cazangerilor, inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului			Cantitatea de combustibil utilizat, anul 2018, tone			Volumul emisiilor, (tone/an)	Depășiri ELA	Controlate/ Sanctiuni, Recomandări		Reamenațate pe parcursul anului 2018
		Numărul cazangerilor	Inclusive noi	primărilor	agenților economici	Comb. solid	Păcură/Motorină	Gaze naturale	Comb. solid	Păcură/Motorină	Gaze naturale, m ³			Controlate	Sanctiuni, Recomandări	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Chișinău	23	0	4	19	0	0	23	0	0	359405,698	505,8	0	4	0	2
2	Bălți	77	0	9	68	12	2	63	15501	7,392	501127,0	670,799	0	0	0	0
3	Cahul	67	0	34	33	3	0	64	465,77	0	2736,6	92,964	0	0	0	0
4	Găgăuzia	153	0	109	44	0	0	153	0	0	2656726	21,506	0	0	0	0
	TOTAL	320	0	156	164	15	2	303	15966,77	7,392	3519995,298	1291,069	0	4	0	2
5	Anenii-Noi	44	1	10	34	0	0	44	0	0	28039	44,164	0	9	0	0
6	Basarabeasca	55	0	18	37	20	0	35	57	0	3040	48,62	0	0	0	0
7	Briceni	132	0	123	9	43	0	89	177,219	0	1917,978	56,979	0	0	0	0
8	Cantemir	49	0	42	7	16	0	33	410,5	0	725,902	54,955	0	0	0	0
9	Călărași	60	4	49	11	9	0	51	156	0	2477,4	53,619	0	0	0	0
10	Căușeni	180	9	29	151	33	2	145	1230	4	3954	173,142	0	15	0	0
11	Cimișlia	53	0	52	1	22	0	31	796,46	0	629095	131,638	0	0	0	0
12	Criuleni	99	0	70	29	15	0	84	270	0	938,676	41,47	0	16	0	0
13	Dondușeni	48	0	7	41	9	0	39	668,15	0	505,354	75,998	2	0	0	2
14	Drochia	54	0	44	10	3	0	51	79,3	0	9586,62	142,114	0	3	0	0
15	Dubăsari	120	0	59	61	0	0	120	0	0	1566	22,03	0	5	0	0
16	Edineț	54	0	45	9	8	0	46	176	0	11629,3	88,643	0	0	0	0
17	Fălești	25	0	25	0	25	0	0	33,05	0	208	30,812	0	22	0	0

18	Florești	107	0	71	36	11	3	93	282,5	0	2772,998	91,675	0	10	0	0
19	Glodeni	28	0	15	13	14	0	14	268,8	0	718,2	22,5	0	0	0	0
20	Hâncești	193	0	155	38	110	2	81	2774,8	0	3446,6	282,95	0	2	0	0
21	Ialoveni	97	0	42	55	11	0	86	189	0	2206,6	49,106	0	0	0	0
22	Leova	70	1	30	40	5	30	35	242,74	1322,27	626,155	76,483	0	6	0	0
23	Nisporeni	105	0	51	54	16	0	89	790	0	1169	98,04	0	0	0	0
24	Ocnîța	28	0	12	16	4	0	24	0	0	254,6	4,334	0	28	0	0
25	Orhei	203	0	129	74	35	0	168	810,93	0	7880,023	194,518	0	0	0	6
26	Rezina	129	0	99	30	58	0	71	784,92	0	1149,95	97	0	0	0	0
27	Râșcani	126	0	73	53	53	0	73	1586,7	0	4425694	329,201	0	9	0	2
28	Ștefan-Vodă	116	0	75	41	7	0	109	374	0	453,8	55,712	0	0	0	0
29	Sângerei	183	0	150	33	118	0	65	1265	0	2399,85	112,65	0	0	0	0
30	Soroca	44	0	40	4	18	0	26	929	0	1871	177,1	0	4	0	0
31	Strășeni	103	0	88	15	24	0	79	624,9	0	2695,077	147,636	0	0	0	0
32	Șoldănești	43	0	43	0	25	0	18	712,44	0	394,26	78,9	0	0	0	0
33	Taracia	84	0	51	33	5	0	79	230	0	1510,5	61,279	46,54	9	0	1
34	Telenești	54	0	47	7	30	0	24	843	0	390	95,55	0	0	0	0
35	Ungheni	39	0	0	39	8	0	31	1321	0	3260	201,4	0	0	0	0
	Total	2725	15	1744	981	755	37	1933	18083,409	1326,27	5152575,843	3140,218	48,54	138	0	11
	TOTAL IPM	3045	15	1900	1145	770	39	2236	34050,2	1333,66	8672571,141	4431,29	48,5	142	0	13

Caracteristica cazangeriilor pe biomasă și volumul emisiilor în aerul atmosferic, 2018

Anexa 3

Nr. d/o	IPM teritoriale	Numărul cazangeriilor pe biomasă, inclusiv construite noi		Numărul de centre termice (cazangerii) la balanță		Numărul de cazangerii cu utilizare a biocombustibilului		Masa emisiilor, (t/an)	Controlate/Sancțiuni, Recomandări	Lichidate
				primăriilor	agenților economici	Avizul Expertizei Ecologice de Stat	Cantitatea de biocombustibil utilizată pentru anul 2018, (t/an)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Chișinău	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Bălți	3	0	0	3	1	190	19,591	0	0
3	Cahul	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Găgăuzia	2	0	2	0	0	0	0	0	0
Total		5	0	2	3	1	190	19,591	0	0
5	Anenii-Noi	4	0	4	0	4	156,1	16,085	0	0
6	Basarabeasca	2	0	0	2	2	20	2,08	2	0
7	Briceni	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Cantemir	4	0	4	0	6	223	22,995	0	0
9	Călărași	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Căușeni	16	6	8	8	9	597	61,557	0	0
11	Cimișlia	5	0	5	0	5	251,45	25,92	0	0
12	Criuleni	5	0	1	4	2	696	71,74	0	0
13	Dondușeni	4	0	4	0	4	457,6	32,63	0	2
14	Drochia	2	2	2	0	0	77,5	7,989	0	0
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	12	0	10	2	0	441,8	45,57	0	0
17	Fălești	3	0	3	0	3	72,5	7,49	0	0
18	Florești	5	0	5	0	5	157,5	16,234	5	0
19	Glodeni	6	0	6	0	6	276	28,458	0	0
20	Hâncești	7	0	7	0	1	493	50,823	0	0
21	Ialoveni	2	0	2	0	0	38	4,03	0	0
22	Leova	24	0	4	20	0	1315,07	25,263	0	0
23	Nisporeni	10	0	10	0	0	420	57,399	0	0
24	Ocnîța	3	0	3	0	0	101,44	10,45	0	0
25	Orhei	8	0	7	1	0	7564,19	779,943	0	2
26	Rezina	6	0	6	0	6	0	0	0	0
27	Râșcani	9	0	4	5	9	844	55,183	0	0

28	Ștefan-Vodă	15	0	15	0	11	800	82,551	0	0
29	Sângerei	6	0	6	0	0	263	27,108	0	0
30	Soroca	7	0	7	0	7	154,9	15,864	0	0
31	Strășeni	2	0	2	0	1	63	6,48	0	0
32	Șoldănești	5	0	5	0	3	126	12,98	0	0
33	Taraclia	14	3	13	1	13	291,3	30,03	0	0
34	Telenești	9	0	9	0	0	300	30,933	0	0
35	Ungheni	7	0	7	0	7	220	22,683	0	0
Total		202	11	159	43	104	16420,35	1550,468	7	4
TOTAL IPM		207	11	161	46	105	16610,35	1570,059	7	4

Sursele fixe de poluare a aerului atmosferic, anul 2018

Anexa 4

Nr. d/o	IPM teritoriale	Numărul întreprinderilor poluante, inclusiv întreprinderi de Stat		Numărul întreprinderilor controlate, inclusiv cu depistarea încălcării legislației		Numărul surselor fixe de poluare, din ele dotate cu instalații de purificare (captare)		Numărul surselor staționare de poluare, inclusiv organizate		Volumul emisiilor de poluanți de la surse staționare, (t/an)		Au elaborat ELA (inventariere, volumul)		Emisii nesupsuse procesului de purificare (captare), inclusiv emisii organizate (t)		Numărul instalațiilor pentru purificare (captare), inclusiv instalații noi construite (unități)		Instalații defecte, (unități)		Instalații ineficiente, (unități)	
		3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	9	9	10	10	11	11	12	12	13	13
1	Chișinău	1115	51	215	36	16374	792	16374	5940	4198,875	215	3633,601	2446,754	814	0	0	0	0	0	0	0
2	Bălți	440	17	162	31	3750	186	3750	1450	1371,326	431	1306,748	782,822	186	0	0	0	0	0	0	0
3	Cahul	112	32	5	0	1362	116	1362	438	389,886	0	381,18	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Găgăuzia	139	36	23	0	1646	415	1658	804	517,510	0	152,903	0	359	14	0	0	0	0	0	0
	Total	1806	136	405	67	23132	1509	23144	8632	6477,597	646	5474,432	3229,576	1359	14	0	0	0	0	0	0
5	Anenii-Noi	128	11	43	3	2084	473	2084	923	650,195	33	638	309	88	1	0	0	0	0	0	0
6	Basarabasca	110	0	0	0	0	0	0	0	116,840	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Briceni	71	2	14	5	881	36	881	310	153,482	0	153,482	64,401	36	0	0	0	0	0	0	0
8	Cantemir	44	3	9	0	446	34	446	81	201,870	7	117,66	0	29	0	0	0	0	0	0	0
9	Călărași	102	6	102	0	1033	0	1033	59	137,313	0	137,313	6,369	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Căușeni	217	0	22	1	2090	165	2090	873	559,832	7	431,023	261,456	165	0	6	0	0	0	0	0
11	Cimișlia	102	38	14	1	848	55	848	285	270,341	7	270,341	128,22	32	0	25	0	0	0	0	0
12	Criuleni	76	8	0	0	585	61	562	290	468,720	24	363,3	169,9	54	4	0	0	0	0	0	0
13	Dondușeni	109	48	10	2	643	38	643	309	157,478	0	148,748	79,837	28	0	0	0	0	0	0	2
14	Drochia	102	43	24	0	783	116	783	283	356,021	24	345,951	0	21	0	0	0	0	0	0	0
15	Dubăsari	131	56	8	2	202	26	211	129	261,590	0	261,59	234,533	26	0	0	0	0	0	0	0
16	Edineț	134	56	15	1	901	62	860	388	542,358	13	479,02	377,27	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Fălești	115	51	18	2	686	98	686	329	320,079	0	386,869	370,513	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Florești	110	4	76	26	1148	180	1038	337	432,990	0	303,192	84,507	112	9	4	4	4	4	4	4

Analiza consumului de combustibili și a poluanților emiși în aerul atmosferic de la transportul auto, anul 2018

Anexa 5

Raionul	Consumul de combustibil (tone)					Cantitatea poluantului, (tone/an)							Suma totală de emisii, t/an
	Benzină, (t)	Motorină,(t)	Gaz lichefiat, (t)	CO	Hidrocarburi	NO ₂	SO ₂	Aldehide	Substanțe solide				
I	2	3	4	5	6	7	8	11	12	13			
Chișinău	59323,973	181986,338	14848	40892,13	6869,65	9345,43	2878,13	707,75	1779,591	62472,681			
Bălți	4930,5	10420,4	3850,4	4276,4	601,9	654,5	173,8	45,9	107,5	5860			
Cahul	33246	11496,0	1324	15724	1808,32	1337,75	241,5	80,576	157,09	19349,236			
Găgăuzia	2611	6438	4621	3390	454	453,98	110,96	30,55	68,19	4507,68			
Total	100111,473	198856,234	24643,4	64282,53	9733,87	11791,66	3404,39	864,776	2112,371	92189,597			
Anenii-Noi	2148,5	4462	12848	6551,214	774,62	583,55	96,93	33,17	58,4	8097,884			
Basarabeasca	601,24	475,534	190,428	366,88	45,46	39,69	8,73	2,59	5,5	468,85			
Briceni	4626,663	6908,124	1435,164	2963,182	410,098	437,649	115,745	30,753	72,073	4029,5			
Cantemir	1271	2320	804	1005,74	139,49	148,58	38,94	10,37	24,13	1367,25			
Călărași	1984,6	2022,3	1846	1743,592	214,613	182,371	37,995	11,4	23,612	2213,583			
Căușeni	3406,22	5287,68	1511,29	2382	326,67	342,754	89,149	23,878	55,418	3219,869			
Cimișlia	2325	3912	1151	1690,28	234,224	249,594	65,632	17,471	40,743	2297,944			
Criuleni	1803,448	2687,568	587,562	1166,608	161,048	171,136	45,094	12,007	28,076	1583,969			
Dondușeni	1504,5	2450,1	1790,4	1529,1	198,12	186,45	43,34	12,29	26,77	1996,07			
Drochia	2933,8	5049,2	1553,4	2180,6	302,33	322,29	84,69	28,75	52,55	2971,21			
Dubăsari	258	318	200	212,46	27,11	24,88	5,68	1,63	3,532	275,292			
Edineț	5314,35	8125,57	851,81	3077,976	437,176	489,016	134,217	35,01	83,663	4257,058			
Fălești	934,081	2034,031	617,029	765,742	109,98	123,41	33,6	8,77	20,78	1062,282			
Florești	2917,55	4808,75	10805,64	6048,09	722,61	561,83	99,57	32,8	60,49	7525,39			
Glodeni	1913	1702	1357	1491,5	182,63	154,19	32,04	9,68	19,97	1890,01			
Hâncești	4992	15844	2911	4163,2	664,5	852,9	253,3	63,1	156,3	6153,3			
Ialoveni	1803,448	2687,568	587,562	1166,608	161,048	171,136	45,094	12,007	28,076	1583,969			

Leova	1332	2027	658	957,588	130,039	134,163	34,383	9,279	21,369	1286,821
Nisporeni	2550	3120	1352	1836	238	228	54,6	15,28	34	2405,88
Ocnîța	1420	2850	235,4	857,56	130,299	158,65	46,01	11,677	28,609	1232,8
Orhei	2269	4104	1216	1701,96	238,27	257,81	68,53	18,13	42,49	2327,19
Rezina	1164,474	2860,726	374,106	803,947	125,128	156,502	45,988	11,572	28,476	1171,613
Râșcani	3473,98	8382,6	1520,04	2560,95	388,99	471,58	135,73	34,49	84	3675,74
Ștefan-Vodă	2125,9	4066	1005,7	1548,89	221,307	247	67,25	17,58	41,7	2143,727
Sângerei	3178,39	5422,82	3108,54	2958,86	392,22	385,71	93,9	25,97	58,05	3914,71
Soroca	4811,7	6485,3	2013,8	3267,75	437,19	440,56	110,92	30,24	69,09	4355,75
Strășeni	2084,447	3281,517	2034,305	1925,6	251,79	241,57	57,46	16,091	35,13	2527,641
Șoldănești	996,411	1555	824,351	857,75	113,3	110,94	26,972	7,473	16,71	1133,145
Taraclia	1883	3127	545	1204,38	171,1	189,997	51,761	13,545	32,187	1662,97
Telenești	3341	3915	1867	2441,19	313,95	294,45	69,14	19,56	43,08	3181,37
Ungheni	4850	15600	3670	4408,6	688,32	859,94	251,04	63,26	154,832	6425,992
Total	91359,11	172560,451	71469,293	78325,667	10766,028	11288,023	2913,547	787,552	1802,255	105883,067
TOTAL IPM	191470,583	371416,685	96112,693	142608,197	20499,898	23079,683	6317,937	1652,328	3914,626	198072,664

Controlul instrumental al vehiculelor în anul 2018

Anexa 6

Nr. d/o	IPM teritoriale	Total supuse controlului ecologic de stat, unități	Numărul automobilelor controlate la stațiile de testare tehnică, inclusiv supuse reviziei tehnice			Acțiuni de control ecologic și de supraveghere				Numărul unităților	
			Supuse controlului la stațiile tehnice	Cu depășiri a normelor ecologice	Testare repetată	procese-verbale	Amenzi, (lei)/avertisment	Interdicții de exploatare	Tractoare	Combine	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Chișinău	2907	2907	45	0	0	0	0	0	0	
2	Bălți	33952	33952	40	0	0	0	0	0	0	
3	Cahul	24814	24814	782	782	29	0	0	72	32	
4	Găgăuzia	21767	21767	465	413	0	0	52	0	0	
	Total	83440	83440	1332	1195	29	0	52	72	32	
5	Anenii-Noi	14493	14493	151	151	0	0	0	0	0	
6	Basarabeasca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7	Briceni	9639	3054	513	0	0	0	0	0	0	
8	Cantemir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9	Călărași	8020	8020	208	1654	0	0	0	0	0	
10	Căușeni	6009	5983	186	134	1	0	0	0	0	
11	Cimișlia	2876	2876	49	1	0	0	0	0	0	
12	Criuleni	7993	7657	310	226	0	0	0	0	0	
13	Dondușeni	4654	4654	316	316	3	0	0	0	0	
14	Drochia	11	11	11	0	11	3500	0	0	0	
15	Dubăsari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
16	Edineț	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
17	Fălești	7029	7029	120	112	0	0	0	0	0	
18	Florești	8545	8545	62	59	0	0	0	610	63	
19	Glodeni	2250	2250	75	50	0	0	0	0	0	
20	Hâncești	8934	8934	485	398	0	0	0	1378	111	
21	Ialoveni	10515	10515	240	210	0	0	0	0	0	
22	Leova	4823	4823	266	173	0	0	0	0	0	
23	Nisporeni	4523	4523	60	42	0	0	0	0	0	

24	Ocnîța	1236	1236	1044	54	42	0	0	0	0	0	0
25	Orhei	15528	15528	1463	1022	0	0	0	0	0	0	0
26	Rezina	2967	2500	180	0	0	0	0	0	460	7	0
27	Râșcani	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Ștefan-Vodă	6263	6263	303	46	0	0	0	0	823	48	0
29	Sângerei	3669	3669	6	0	6/6	2100	0	0	4	0	0
30	Soroca	4737	4737	165	165	0	0	0	0	0	0	0
31	Strășeni	9305	9305	92	90	0	0	0	0	0	0	0
32	Șoldănești	4363	4363	48	48	1	0	0	0	0	0	0
33	Taraclia	4255	4255	128	113	0	0	0	0	0	0	0
34	Telenești	4507	4376	344	397	0	0	0	0	97	34	0
35	Ungheni	10605	10605	251	251	0	0	0	0	0	0	0
Total		167764	160219	7076	5712	64	5600	0	0	3372	263	295
TOTAL IPM		251204	243659	8408	6907	93	5600	52	3444	52	3444	295

II. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR DE APĂ

Victor DUMNEANU,
*Șef adjunct al Inspectoratului
pentru Protecția Mediului*

Natalia BRAGOI,
*Șef interimar, Direcția control gestionare
resurse de apă și aer atmosferic*

Alina BOTNARIUC,
*Inspector superior, Direcția control gestionare
resurse de apă și aer atmosferic*

Rezumat:

Teritoriul țării este traversat de peste 3600 râuri, râulețe și pâraie permanente sau temporare cu o lungime de peste 16 mii km, 90% dintre care au o lungime mai mică de 10 km și numai 9 depășesc lungimea de 100 km.

Rețeaua hidrografică a Republicii Moldova este constituită din aproximativ 4 899 fântâni arteziene, circa 176 412 fântâni cu alimentare din apele freatice și 4 416 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 39 943,4 ha.

Din 233 stații de epurare monitorizate de documentație de proiect dispun 144 unități, dintre care de normativele Deversării Limitat Admisibile – 57 unități, iar cu epurare insuficientă funcționează – 160 unități.

Pe parcursul anului 2018 au fost inspectate 539 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența calitatea lor.

În 467 cazuri la constatarea încălcărilor cerințelor ce țin de gestionarea resurselor de apă au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție cu aplicarea amenzilor în sumă de 779 000 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate resurselor de apă subdiviziunile Inspectoratului pentru Protecția Mediului au calculat prejudicii și au înaintat pretenții în sumă de 47 927 lei.

Descrierea generală a domeniului

Gestionarea durabilă a apei este o activitate la care trebuie să participe întreaga societate și acest lucru trebuie făcut conștient. Oamenii au dreptul fundamental de a avea acces suficient la apă curată, igienic adecvată și la un preț accesibil. Necunoașterea valorii economice a apei în toate formele ei de utilizare a condus la poluarea și exploatarea irațională a resurselor de apă. Recunoașterea ei ca un bun economic reprezintă o cale importantă în realizarea unei gestionări eficiente și echilibrate a resurselor de apă.

Obiectivul principal al gestionării resurselor de apă este sistemul integrat unic și planificat de acțiuni interconexe, care include apa, terenurile acoperite cu apă, zonele și fâșiile de protecție a apei, sectoarele aferente suprafeței de acumulare a apei, care influențează calitatea apei și regimul hidrologic al obiectivului acvatic, ecosistemele naturale acvatice și cele de lân-

gă apă, întregul complex de construcții hidrotehnice și de protecție, precum și infrastructura destinată furnizării apei (prizele de apă, conductele, stațiile de tratare a apei, stațiile de epurare a apelor uzate etc.).

Managementul stabil al resurselor de apă prevede realizarea următoarelor obiective prioritare:

- menținerea nivelului de risc al impactului negativ al apelor cel puțin la nivelul existent și minimalizarea eventualelor consecințe prin aplicarea de măsuri preventive;
- implementarea unor principii pragmatice de protecție a resurselor de apă ca mediu natural și sursă vitală pentru generațiile prezente și cele viitoare cu luarea în considerare a concepțiilor internaționale;
- stimularea dezvoltării sociale și economice corespunzătoare potențialului natural al obiectivelor acvatice și al suprafeței de acumulare a apei, cu garantarea compensării depline a eventualelor daune;
- stimularea folosirii raționale a apei și a resurselor energetice, promovarea multifuncțională a avantajelor folosirii apei și a terenurilor aferente;
- protecția adecvată a surselor de apă (apelor arteziene) irecuperabile sau care se recuperează lent, a florei și faunei rare și aflate pe cale de dispariție ce populează apele și teritoriile aferente, precum și a habitatului natural.

Prin urmare, realizarea eficientă a oricăror planuri și măsuri concrete în sectorul acvatic trebuie să fie monitorizate și corectate, în măsura necesității, pentru ca obiectivul prioritar al gestionării integrate de menținere, iar în perspectivă, și de îmbunătățire a stării obiectivelor acvatice, să corespundă asigurării unei dezvoltări stabile a generațiilor prezente și a celor viitoare.

Cuprins:

1. *Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane.*
2. *Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice.*
3. *Apă și sanitație.*
4. *Impactul transfrontalier.*
5. *Măsuri de protecție a resurselor acvatice.*
6. *Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice.*
7. *Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării și folosirea rațională a resurselor acvatice.*

1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane

După cum am menționat, resursele de apă în Republica Moldova sunt reprezentate de peste 3 600 râuri și râulețe cu o lungime de peste 16 mii km, 4 416 lacuri naturale și bazine artificiale cu suprafața de 39 943,4 ha, amplasate și construite pe cursurile și în albiile acestora (Anexa 1 urmează la sfârșitul capitolului), ape subterane cu aproximativ 4 899 fântâni arteziene (Anexa 2 urmează la sfârșitul capitolului) și circa 176 412 fântâni și izvoare cu alimentare din apele freatice (Anexa 3 urmează la sfârșitul capitolului).

2. Surse potențiale de poluare a resurselor acvatice

Principalele surse de poluare ale apelor sunt:

- scurgerile apelor meteorice de pe teritoriile ocupate de gunoiști, stații de alimentare cu combustibil, diferite depozite, câmpuri agricole, șeptelul casnic, suprafețe neamenajate ale diferitor întreprinderi în funcțiune sau staționare;
- deversările neorganizate ale apelor uzate din sectorul casnic, ele fiind evacuate în haznale neimpermiabile și în cursuri de apă naturală;
- evacuările de ape uzate insuficient epurate sau neepurate provenite din sectorul casnic și industrial.

Din sursele de poluare a resurselor acvatice sunt supuse controlului doar cele provenite din evacuările rezultate din activitățile utilizatorilor primari de apă, care influențează negativ apele de suprafață din cauza purificării insuficiente a apelor uzate și, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea localităților țării.

Prevenirea poluării este orientată, în primul rând, spre stimularea unei noi abordări a procesului de producție, care să reducă emisia în mediul acvatic a elementelor toxice și periculoase (cancerigene, mutagene, rezistente etc.) și a amestecurilor acestora prin implementarea tehnologiilor cu puține deșeuri și fără deșeuri, în al doilea rând, spre creșterea cointeresării economice în utilizarea repetată a deșeurilor biodegradate, în al treilea rând, spre susținerea planificată a construcțiilor hidrotehnice care nu ar admite sporirea riscului în cazul deteriorării lor accidentale.

3. Apa și sanitație

În scopul dezvoltării sectorului alimentare cu apă și sanitație, creării cadrului necesar pentru asigurarea graduală până în anul 2028 a accesului la apă sigură și sanitație adecvată pentru toate localitățile și populația Republicii Moldova, contribuind astfel la îmbunătățirea sănătății, demnității și calității vieții și la dezvoltarea economică a țării, prin Hotărârea de Guvern nr. 199 din 20.03.2014, a fost aprobată ***Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014-2028***.

Astfel, în Anexa nr. 4 de la sfârșitul capitulului este redată informația cu privire la gradul de acoperire a localităților din Republica Moldova cu rețele de apeduct și canalizare, potrivit rapoartelor prezentate de către subdiviziunile Inspectoratului.

O influență mare asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate de la stațiile de epurare în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților.

Stațiile de epurare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Din 233 la număr, de documentație de proiect dispun 144 unități, de normativele Deversării Limitat Admisibile (DLA) – 53 unități, cu epurare insuficientă funcționează – 160 unități (Anexa 5).

Funcționarea eficientă a complexelor de epurare se datorează acțiunilor și măsurilor întreprinse pentru menținerea regimului tehnologic de epurare.

Volumul insuficient de ape reziduale și concentrația excesivă de nocivități recepționate dereglează funcționarea optimă a procesului tehnologic de epurare a stațiilor

de epurare. Este necesar ca agenții economici să-și construiască stație de epurare locală, iar deversarea apelor uzate în sistemul de canalizare să corespundă normelor din Hotărârea de Guvern nr. 950 din 25.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale.

O problemă importantă care există în procesul de epurare a apelor uzate și influențează semnificativ asupra mediului ambiant este lipsa instalațiilor moderne de epurare a apelor reziduale.

4. Impactul transfrontalier

Pentru Republica Moldova resursele acvatice constituie un subiect prioritar al activității internaționale ținând cont de caracterul transfrontalier al apelor r. Prut și fl. Nistru. În acest context, țara este obligată în comun cu România și Ucraina să respecte cerințele Convenției regionale privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 1992) la care aceste țări au aderat.

5. Măsuri de protecție a resurselor acvatice

În scopul protecției și utilizării durabile a resurselor de apă, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova, în anul 2018 au fost întreprinse acțiuni la nivel de țară.

Întru executarea Decretului Președintelui R. Moldova nr. 1809-III din 12 mai, 2004 privind desfășurarea Săptămânii apei curate „Apa – izvorul vieții” și Ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale nr. 10 din 11.03.2009 privind organizarea și desfășurarea Acțiunii „Râu curat de la sat la sat” în anul 2018 în localitățile republicii au fost elaborate și realizate planuri de acțiuni concrete pentru fiecare localitate de către autoritățile publice locale în coordonare cu autoritățile teritoriale de mediu, care țin de amenajarea fântânilor și izvoarelor, lichidarea gunoiștilor stihinice din zona de protecție a râurilor.

În procesul desfășurării acțiunii au fost antrenate serviciile de ramură ale autorităților publice locale, instituțiile publice și învățământ, organizațiile neguvernamentale, unitățile antreprenoriale, societatea civilă. Astfel, au fost realizate activități, cum ar fi: curățarea cursurilor de apă curgătoare, amenajarea și plantarea arborilor în zonele de protecție a râurilor, râulețelor, pâraielor, izvoarelor și altor obiecte acvatice amplasate în rețeaua hidrologică din localitatea respectivă.

Rezultatele Acțiunii denotă următoarele: au fost salubrizate peste 730,058 km râulețe fără nume; depistate 824 gunoiști (Chișinău – 169, Cimișlia – 37, Cahul – 19, Anenii Noi – 30, Căușeni – 27, Fălești – 17, Florești – 108, Hâncești – 38, Ocnița – 38, Rezina – 43, Strășeni – 24, Ungheni – 21); au fost amenajate 20 029 fântâni și 441 izvoare. În cadrul desfășurării Acțiunii s-au manifestat 408 organizații și 19 942 participanți.

Cele mai performante rezultate au fost obținute în localitățile: Chișinău, Anenii Noi, Călărași, Căușeni, Florești, Nisporeni, Rezina, Șoldănești și altele.

Totodată, pe parcursul Acțiunii au fost întocmite 365 acte de control și 158 procese -verbale de contravenție cu aplicarea amenzii în mărime de 182630 lei, din care au fost achitate 75 650 lei.

6. Activități privind supravegherea și controlul de stat asupra resurselor acvatice

Pe parcursul anului 2018 au fost inspectate 539 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența asupra calității lor cu întocmirea a 751 acte de control. În 467 cazuri au fost constatate încălcări a cerințelor normativelor în vigoare și legislației ecologice, ca rezultat în toate aceste cazuri au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în temeiul Codului Contravențional al Republicii Moldova cu aplicarea amenzilor în sumă de 779 000 lei.

În rezultatul efectuării controalelor cu privire la încălcarea cerințelor ecologice pentru recuperarea prejudiciilor cauzate apelor, subdiviziunile Inspectoratului au calculat prejudicii și au înaintat pretenții în sumă totală de 47927 lei.

7. Concluzii și propuneri ce țin de prevenirea poluării pentru folosirea rațională a resurselor acvatice

- Crearea unei baze legislative pentru funcționarea eficientă a autorității publice de gestionare a resurselor de apă;
- Trecerea la managementul integrat al ciclurilor naturale și artificiale ale apelor;
- Crearea condițiilor pentru gestionarea corectă a resurselor de apă;
- Descentralizarea gestionării apei prin transmiterea către autoritățile de gestionare a bazinelor hidrografice a anumitor funcții în domeniul acvatic în limitele acestor bazine și prin stimularea creării de asociații ale beneficiarilor de folosință a apei, care își desfășoară activitatea pe bază democratică cu scopul de a satisface interesele particulare în îmbinare cu interesele publice;
- Crearea de condiții pentru trecerea la managementul resurselor de apă în corespundere cu politica națională în domeniul resurselor de apă, cu planurile naționale și planurile de gestionare a bazinelor râurilor;
- Coordonarea managementului apelor ținându-se cont de interesele comunității internaționale și ale țărilor limitrofe;
- Exercițarea dreptului de folosință a obiectivelor acvatice și a resurselor de apă în baza licenței și a contractului de concesiune, care prevede participarea beneficiarilor de folosință a apei la întreținerea obiectivului acvatic și acoperirea tuturor cheltuielilor de către aceștia;
- Trecerea la tarife diferențiate de achitare a plății pentru apă, pentru prevenirea degradării resurselor de apă și a altor resurse naturale ce au tangență cu apa, bazate pe principiul restabilirii totale a cheltuielilor pentru întreținerea, exploatarea, restabilirea și dezvoltarea lor;

- Crearea mecanismului de distribuire specială și stimulatorie a mijloacelor (plăți, amenzi, mijloace bugetare, credite, donații etc.) și de utilizare integrală a lor pentru întreținerea și dezvoltarea gospodăriei apelor.
- Determinarea exactă a obiectivului acvatic ca obiect de gestionare și obiect de posesie, cu luarea în considerare a suprafeței terestre și a rocilor saturate cu apă (pentru apele subterane), a suprafeței active a bazinului hidrografic, a zonelor de protecție a apelor și a ecosistemelor.
- Determinarea capacității juridice a beneficiarilor de folosință a apei, pornind de la posibilitățile lor reale de a realiza obligații privind întreținerea obiectivelor acvatice și a purta răspundere pentru starea acestora.
- Atribuirea unui statut real și mai accesibil standardelor, normativelor, regulamentelor privind resursele de apă.

BIBLIOGRAFIE:

1. Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16.06.1993.
2. Legea Apelor nr. 272 din 23.12.2011.
3. Legea nr. 440-XIII din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.
4. Legea cu privire la apa potabilă nr. 272 din 10.02.1999.
5. Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.
6. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul Miniștrilor Ucrainei privind utilizarea și protecția apelor de frontieră semnat la Chișinău la 23 noiembrie, 1994.
7. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării semnat la Chișinău la 28 iunie, 2010.
8. Directiva 2000/60/CE din 23.10.2000.
9. Directiva 2007/60/CE din 23.10.2007.
10. Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014-2028.
11. Hotărârea de Guvern nr. 950 din 25.11.2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari de apă pentru localitățile urbane și rurale.
12. Hotărârea de Guvern nr. 977 din 16.08.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor.

Inventarierea bazinelor acvatice (iazurilor), anul 2018

Anexa 1

Nr.	Raionul	Deținătorul	Amplasarea bazinului (pe cursul de apă sau lateral)	Suprafața bazinului	Actul de proprietate/deținere	Modul de folosință (piscicultură, irigare, generală, antierozional, activitățile).	Actul de folosință a apei (Autorizația, data, termenul)	Prezența proiectului și avizul expertizei ecologice	Prezența pașaportului bazinului	Prezența regulilor de exploatare	Starea barajului, satifacător/avarat	Starea bazinului (Înămolit, uscat, acoperit cu vegetație, satifacător, ha)	Starea fașei riverane de protecție (există, lipsește, împădurită)	Starea instalațiilor hidrotehnice. Tipul deversorului de avarie (lipsește, satifacător, avariat)	Starea evacuatorului de fund (funcționează, avariat)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Anenii Noi	45	pe curs-43 lateral-2	888,68	contract de arendă-19 aPL-22 private-4	generală-18 piscicult-18 irigare-9	3	5	7	4	satisf-39 avariat-6	satisf-5 uscat-7 veget-1 înămolit-32	există-30 lipsă-10 împădur-5	satisf-16 lipsă-24 avariat-5	funcț-13 avariat-6 lipsă-26
2	Bălți	21	pe curs-20 lateral-1	140,93	contract de arendă-12 aPL-9	generală-4 piscicult-17	0	0	21	0	satisf-14 lipsă-7	satisf-11 uscat-10	lipsă-10 împădur-11	satisf-7 lipsă-14	funcț-7 avariat-1 lipsă-13
3	Basarabeasca	17	pe curs-5 lateral-12	166,11	contract de arendă-1 aPL-16	generală-10 piscicult-6 irigare-1	0	0	0	0	satisf-14 avariat-1 lipsă-2	satisf-4 uscat-13	există-6 lipsă-11	satisf-7 lipsă-10	avariat-6 lipsă-11
4	Briceni	225	pe curs-43 lateral-182	1.182,65	contract de arendă-109 APL-106 private-10	generală-106 piscicult-98 irigare-21	5	3	5	5	satisf-183 avariat-42	satisf-112 uscat-13 veget-14 înămolit-86	există-96 lipsă-110 împădur-19	satisf-55 lipsă-152 avariat-18	funcț-46 avariat-12 lipsă-167
5	Cahul	99	pe curs-37 lateral-62	4.135,10	contract de arendă-22 aPL-77	generală-53 piscicult-31 irigare-15	0	0	0	0	satisf-80 avariate-19	satisf-16 uscat-21 veget-49 înămolit-13	există-21 lipsă-78	satisf-72 lipsă-26 avariat-1	funcț-55 avariat-44

6	Cantemir	66	pe curs-46 lateral-20	570,29	contract de arendă-12 aPL-52 private-2	generală-52 piscicult-14	2	21	5	5	5	satisf-52 avariat-14	satisf-46 uscat-14 veget-1 înămolit-5	există-46 lipsă-1 împădur-19	satisf-33 lipsă-31 avariat-2	funct-22 lipsă-44
7	Călărași	204	pe curs-4 lateral-200	570,253	contract de arendă-53 APL-101 private-50	piscicult-66 irigare-27 agre- ment-111	0	7	7	3	3	satisf-186, lipsă-18	uscate-2 veget-77 înămo- lit-125	există-193 împădur-11	satisf-88 lipsă-116	funct-72 lipsă-132
8	Căușeni	100	pe curs-95 lateral-5	932,35	contract de arendă-79 APL-14 privat-7	generală-5 piscicult-89, irigare – 6	3	3	10	10	10	satisf-74 avariat-26	veget-26 uscat-14 înămol-60	există-37 lipsă-63	satisf-83 lipsă-5 avariat-12	funct-40 avariat-35, lipsă-25
9	Chișinău	54	pe curs-37 lateral-17	1030,63	contract de arendă-15 aPL-16 private-23	generală- 4 pescuit-18 agrement- 32	0	6	4	1	1	satisf- 49 avariat- 5	satisf-50 înmolit-4	există-19 lipsă-6 împădur-29	satisf-47 lipsă-5 avariat-2	funct-12 lipsă-42
10	Cimișlia	71	pe curs-62 lateral-9	856,31	contract arendă-31 APL-31 private-9	generală-5 piscicult-49 irigare-12 antierozivi-4 agrement-1	3	4	13	5	5	satisf-69 avariat-2	satisf-27 veget-2 înămolit-42	există-6 lipsă-40 împădur-25	satisf-31 lipsă-40	funct-26 avariat-3 lipsă-42
11	Criuleni	64	pe curs-64	346,24	contract de arendă-29 private-8 APL-27	piscicult-31 irigare-14 agrement-19	4	10	5	15	15	satisf-59 avariat-5	satisf-21 uscat-14 înămolit-29	există-27 lipsă-20 împădur-17	satisf-55 lipsă-8 avariat-1	funct-50 avariat-3 lipsă-11
12	Dondușeni	230	pe curs-225 lateral-5	796,6	contract de arendă-133 aPL-92 private-5	generală-76 piscicult-147 irigare-5 agrement-1 tehnologic-1	0	0	0	0	0	satisf-190 avariat-40	satisf-141 uscat-25 înămolit-64	există-156 lipsă-74	satisf-136 lipsă-94	funct-70 avariat-160
13	Drochia	220	pe curs-157 lateral-63	1.121,65	contract de arendă-154 aPL-63 private-3	generală-85 piscicult-129 irigare-5 agrement-1	7	7	7	0	0	satisf-180 avariat-21 lipsă-19	satisf-122 uscat-53 veget-18 înămolit-27	există-139 lipsă-81	satisf-136 avariat-84	funct-139 avariat-81

14	Dubăsari	10	lateral-10	15,93	APL-9 private-1	generală-9 piscicult-1	0	1	1	1	1	satisf-2 avariati-8	satisf-1 uscat-7 înămolit-2	există-10	satisf-1 lipsă-9	funcț-1 avariati-9
15	Edineț	201	pe curs-39 lateral-162	805,4	contract de arendă-96 APL-95 private-10	generală-81 piscicult-120	1	0	3	4	satisf-186 avariati-15	satisf-173 înămolit-28	există-115 lipsă-86	satisf-186 avariati-15	funcț-101 avariati-20 lipsă-80	
16	Fălești	294	pe curs-98 lateral-196	2.631,31	contract de arendă-177 APL-117	generală-117 piscicult-170 irigare-7	0	1	22	22	satisf-282 avariati-12	satisf-12 uscat-17 veget-53 înămolit-212	există-166 împădurit-1 lipsă-127	satisf-266 avariati-9 lipsă-19	funcț-271 avariati-23	
17	Florești	114	curs-61 lateral-53	842,85	APL-20 private-94	generală-33 piscicult-55 irigare-17 agreement-9	7	0	0	0	satisf-97 avariati-17	uscat-14 veget-81 înămolit-19	există-5 lipsă-109	satisf-91 lipsă-7 avariati-16	funcț-98 avariati-16	
18	Găgăuzia	63	pe curs-43 lateral-20	1823,08	contract de arendă-26 aLP-37	general-10 pescuit-29 agreement-24	19	0	3	0	satisf-49 avariati-14	satisf-39 înămolit-24	există-63	satisf-40 avariati-23	funcț-8 avariati-55	
19	Glodeni	279	pe curs-80 lateral-199	1.912,60	contract de arendă-188 APL-41 private-38 propr.stat-12	generală-54 piscicult-225	1	5	40	8	satisf-241 avariati-38	satisf-87 uscat-17 veget-90 înămolit-85	există-211 lipsă-68	satisf-111 lipsă-168	funcț-234 avariati-43 lipsă-2	
20	Hâncești	111	pe curs-50 lateral-61	1.291	contract de arendă-41 aPL-37 private-33	generală-41 piscicult-63 irigare-3 antieroz-4	0	1	18	18	satisf-96 avariati-7 lipsă-8	satisf-57 uscat-16 înămolit-38	există-60 lipsă-51	satisf-98 lipsă-10 avariati-3	funcț-92 avariati-11 lipsă-8	
21	Ialoveni	62	pe curs-24 lateral-38	1.843,75	contract de arendă-26 APL-36	generală-11 piscicult-48 irigare-3	13	10	13	13	satisf-46 avariati-16	satisf-28 uscat-5 veget-12 înămolit-17	există-30 lipsă-12	satisf-43 lipsă-17 avariati-2	funcț-46 avariati-16	

22	Leova	71	pe curs-66 lateral-5	848,43	APL-59 private-12	generală-25 piscicult-46	2	9	3	11	satisf.-65 avariat-6	satisf-45 uscat-16 veget-1 înămolit-9	există-37 lipsă-29 împădur-5	satisf-51 lipsă-17 avariat-3	funct-47 avariat-19 lipsă-5
23	Nisporeni	73	pe curs-47 later-26	764,73	contract de arendă-44 aPL-29	generală-54 piscicult-13 irigare-5 antierozio- nal-1	13	17	18	15	satisf-68 avariat-5	satisf-42 uscat-1 veget-2 înămolit-28	există-67 lipsă-6	satisf-36 lipsă-35 avariat-2	funct-45 lipsă-28
24	Ocnîța	234	pe curs-157 lateral-77	764,359	contract de arendă-130 APL-99 propr. stat-5	generală-1 piscicult-185 irigare-12 antierozii-36	5	0	7	7	satisf.-231 avariat-3	satisf-131 uscat-45 înămolit-58	există-213 lipsă-21	satisf-212 lipsă-6 avariat-16	funct.-104 avariate-18 lipsă-112
25	Orhei	139	pe curs-119 la teral-20	953,03	contract de arendă-52 aPL-77 private-10	generală-45 piscicult-71 irigare-22 antieroz-1	9	9	7	8	satisf-122 avariat-17	satisf-29 uscat-25 veget-18 înămolit-67	există-105 lipsă-32 împădur-2	satisf.-75 lipsă-58 avariat-6	funct-66 avariat-6 lipsă-67
26	Rezina	46	pe curs-43 la teral-3	286,33	contract de arendă-33 APL-6 private-7	generală-7 piscicult-38 irigare-1	0	0	5	5	satisf-32 avariat-14	uscat-14 înămolit-32	există-35 lipsă-11	satisf-24 lipsă-3 avariat-19	funct-21 avariat-25
27	Râșcani	418	pe curs-64 la teral-354	4.227,01	contract de arendă-128 APL-290	generală-256 piscicult-134 irigare-26 monument al naturii-1 hidroener- ge-1	31	6	60	60	satisf-323 avariat-95	satisf-323 uscat-64 înămolit-31	există-174 lipsă-244	satisf-323 lipsă-57 avariat-38	funct-266 avariat-103 lipsă-49
28	Sângerei	214	pe curs-192 lateral-22	1.588,86	contract de arendă-82 APL-127 private-5	generală-104 piscicult-102 irigare-5 antierozii-3	0	0	18	18	satisf-196 avariat-18	satisf-47 veget-110 înămolit-57	există-150 lipsă-58 împădur-6	satisf-165 lipsă-19 avariat-30	funct-131 avariat-83

29	Soroca	168	pe curs-1 lateral-167	409,6	contract de arendă-76 APL-92	generală-92 piscicult-76	1	0	10	10	satisf-127 avariat-41	satisf-96 uscat-57 veget-7 înămolit-8	există-149 lipsă-19	satisf-59 lipsă-59 avariat-50	funct-73 avariat-47 lipsă-48
30	Strășeni	53	pe curs-4 lateral-49	354,52	contract de arendă-23 aPL-11 private-19	generală-29 piscicult-19 irigare-4 cerce. științif-1	2	9	5	5	satisf-53	satisf-51 uscat-2	există-21 lipsă-1 împădur-31	satisf-53	funct-52 lipsă-1
31	Șoldănești	59	pe curs-58 lateral-1	214,12	contract de arendă-9 APL-50	piscicult-45 irigare-2 agrement-12	0	0	0	0	satisf-58 avariat-1	uscat -2 înămolit-57	există-57 lipsă-2	lipsă-59	funct-59
32	Ștefan Vodă	116	pe curs-109 lateral-7	1.740,00	contract de arendă-67 APL-38 private-8 propr. stat-3 APL-38	generală-35 piscicult-78 antieroz-3	12	2	12	12	satisf-84 avariat-32	satisf-22 uscat-11 veget-14 înămolit-69	există-83 lipsă-33	satisf-94 lipsă-22	funct-40 avariat-8 lipsă-68
33	Taraclia	40	pe curs-24 lateral-16	946,438	contract de arendă-21 APL-9 private-10	piscicult-10 irigare-14 antieroz-16	0	0	9	9	satisf-32 lipsă - 8	satisf-2 uscat-7 veget-17 înămolit-14	există-32 lipsă-8	satisf-33 lipsă-6 avariat-1	funct-8 avariat-4 lipsă-28
34	Telenești	99	pe curs-8 lateral-91	1.357,83	contract de arendă-23 aPL-73 private-3	generală-80 piscicult-7 irigare-12	3	4	4	4	satisf-90 avariat-9	uscat-15 veget-58 înămolit-26	există-93 lipsă-6	satisf-88 lipsă-3 avariat-8	funct-84 avariat-13 lipsă-2
35	Ungheni	136	pe curs-136	1.584,07	contract de arendă-21 APL-97 private-21	generală-68 piscicult-59 irigare-9	1	7	1	1	satisf-122 avariat-14	satisf-97 uscat-4 înămolit-35	există-79 lipsă-57	satisf-121 lipsă-10 avariat-5	funct-71 avariat-65

Starea sondelor

Anexa 2

Nr.	Raionul	Total	Exploatare (unități)										Neexploatare (unități)			Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)	Acte de control	Procese verbale
			Total	Destinația					Autorizate	Total	În rezervă	Conser-vate							
				Pota-bilă	Me-najeră	cura-tivă	Necesități agricole	Menire industri-ală											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
1	Anenii Noi	135	122	88	6	2	1	25	52	13	11	2	0	0	12	0			
2	Bălți	103	12	7	0	0	0	5	12	91	81	3	0	7	3	1			
3	Basarabasca	49	39	30	6	0	3	0	5	10	5	5	0	0	0	0			
4	Briceni	111	52	52	0	0	0	0	4	59	42	17	0	0	11	1			
5	Călărași	110	60	43	0	0	0	17	4	50	0	50	0	0	6	0			
6	Căușeni	233	105	81	8	0	1	15	14	128	5	120	1	2	6	1			
7	Cahul	172	126	113	0	7	1	5	9	46	24	16	0	6	0	0			
8	Cantemir	78	45	13	22	0	6	4	1	33	27	5	0	1	0	0			
9	Chișinău	386	168	90	60	4	4	10	128	218	174	33	1	10	0	0			
10	Cimișlia	154	92	86	3	0	3	0	10	62	36	19	0	7	10	2			
11	Criuleni	174	124	102	1	0	12	9	6	50	7	38	2	3	0	0			
12	Dondușeni	102	26	25	0	0	0	1	13	76	15	58	0	3	7	2			
13	Drochia	132	32	32	0	0	0	0	7	100	42	58	0	0	14	2			
14	Dubăsari	96	73	55	2	0	5	11	7	23	18	3	1	1	14	2			
15	Edineț	142	70	62	0	0	0	8	2	72	1	70	0	1	0	1			
16	Fălești	133	65	18	39	0	4	4	0	68	30	36	2	0	4	0			
17	Florești	119	42	38	4	0	0	0	20	77	16	52	6	3	8	0			
18	Găgăuzia	327	177	0	177	0	0	0	20	150	8	142	0	0	43	4			
19	Glodeni	76	35	0	32	0	3	0	19	41	8	32	0	1	5	0			
20	Hâncești	154	82	36	39	0	0	7	1	72	1	64	7	0	0	0			
21	Ialoveni	189	123	115	5	0	0	3	23	66	13	21	1	31	4	0			
22	Leova	108	24	8	6	0	0	10	8	84	12	63	2	7	0	0			
23	Nisporeni	28	11	0	11	0	0	0	0	17	11	6	0	0	11	0			
24	Ocnîța	69	11	8	1	0	1	1	1	58	3	55	0	0	2	0			

25	Orhei	240	156	115	19	0	0	3	19	0	84	14	55	6	9	0	0
26	Rezina	61	45	45	0	0	0	0	0	2	16	16	0	0	0	0	0
27	Râșcani	178	79	68	6	0	0	0	5	25	99	44	49	0	6	8	0
28	Sângerei	179	76	66	2	1	0	0	7	3	103	37	61	0	5	11	3
29	Soroca	40	10	7	2	1	0	0	0	1	30	1	23	0	6	8	0
30	Strășeni	85	54	13	24	0	1	1	16	11	31	0	24	0	7	18	0
31	Șoldănești	53	31	31	0	0	0	0	0	1	22	18	3	0	1	0	0
32	Ștefan. Vodă	182	87	2	75	1	0	0	9	21	95	22	67	0	6	7	0
33	Taraclia	133	53	0	43	0	0	0	10	10	80	17	62	1	0	14	4
34	Telenești	228	135	135	0	0	0	0	0	4	93	45	35	0	13	1	1
35	Ungheni	140	58	14	44	0	0	0	0	3	82	11	42	0	29	0	0
TOTAL		4899	2500	1598	637	16	48	201	447	2399	815	1389	30	165	227	24	

Starea fântânilor de mină și a izvoarelor

Anexa 3

Nr.	Raionul	Sursele de apă (unități)			
		Fântâni		Izvoare	
		total	amenajate	total	amenajate
1	2	3	4	5	6
1	Anenii Noi	1.597	1.366	27	27
2	Bălți	1.643	1.523	18	18
3	Basarabeasca	680	360	5	3
4	Briceni	14.587	14.038	59	36
5	Călărași	5.633	3.290	102	71
6	Căușeni	3.266	1.870	42	32
7	Cahul	1.592	95	42	42
8	Cantemir	1.574	78	55	10
9	Chișinău	3.395	3.214	75	66
10	Cimișlia	2.915	662	5	5
11	Criuleni	1.803	1.680	81	42
12	Dondușeni	7.115	6.640	76	63
13	Drochia	12.873	12.377	120	41
14	Dubăsari	415	372	22	18
15	Edineț	15.898	15.898	99	87
16	Fălești	8.023	7.566	41	35
17	Florești	6.028	5.378	137	123
18	Găgăuzia	3.167	1.662	27	19
19	Glodeni	5.972	4.907	180	122
20	Hâncești	4.232	3.628	79	62
21	Ialoveni	1.514	165	61	27
22	Leova	3.975	2.937	14	14
23	Nisporeni	1.650	1.313	145	45
24	Ocnița	8.097	7.728	80	75
25	Orhei	5.485	4.717	157	139
26	Rezina	3.764	2.843	192	154
27	Râșcani	7.136	6.941	159	72
28	Sângerei	8.188	5.754	12	12
29	Soroca	11.717	10.031	519	261
30	Strășeni	6.911	6.000	78	66
31	Șoldănești	3.916	3.865	69	69
32	Ștefan Vodă	1.384	1.295	18	16
33	Taraclia	194	165	26	21
34	Telenești	3.961	3.349	23	23
35	Ungheni	6.112	5.948	121	66
TOTAL		176.412	149.655	2.966	1.982

Gradul de acoperire a localităților din Republica Moldova cu rețele de apeduct și canalizare

Anexa 4

Nr.	Raionul	Populația	Apeduct		Canalizare			Proiecte în derulare	
			Lungimea apeductului (km)	Numărul total de populație conectat	Lungimea rețelei de canalizare (km)	Numărul total de populație conectat	Apeduct	Canalizare	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Anenii Noi	87.342	512	64.961	162	19.824	3	4	
2.	Bălți	151.950	270	105.021	156	116.967	3	3	
3	Basarabeasca	23.529	214	15.716	51	2.896	2	4	
4	Briceni	75.298	215	8.677	32	2.833	1	0	
5	Călărași	66.208	351	37.228	76	10.614	1	1	
6	Căușeni	87.799	706	75.967	55	6.533	5	9	
7	Cahul	113.510	589	64.724	84	10.581	16	11	
8	Cantemir	50.731	389	9.647	33	1.272	4	1	
9	Chișinău	149.560	1.822	86.155	1.103	109.525	14	20	
10	Cimișlia	53.703	519	37.360	43	3.447	6	6	
11	Criuleni	76.757	444	35.736	111	7.863	11	15	
12	Dondușeni	42.696	133	9.792	18	3.742	2	2	
13	Drochia	57.631	268	18.465	47	9.808	13	13	
14	Dubăsari	36.503	266	18.282	14	3.590	6	3	
15	Edineț	55.319	200	17.848	53	8.414	5	3	
16	Fălești	84.393	365	26.989	59	8.692	16	9	
17	Florești	80.877	438	32.867	38	9.497	7	0	
18	Găgăuzia	156.482	921	55.979	148	38.851	8	5	
19	Glodeni	58.360	272	24.255	23	4.200	3	1	

20	Hâncești	119.994	691	54.033	69	3.644	6	5
21	Ialoveni	106.480	564	80.586	133	2.863	0	7
22	Leova	50.120	139	25.977	35	5.097	8	3
23	Nisporeni	62.987	4.103	17.555	12	1.776	3	2
24	Ocnita	53.798	63	8.842	13	5.384	3	0
25	Orhei	116.271	870	72.534	151	14.925	13	9
26	Rezina	48.193	210	14.955	30	7.520	10	2
27	Râșcani	63.724	521	33.401	37	2.168	4	4
28	Ștefan Vodă	68.044	408	52.837	35	4.742	1	6
29	Sângerei	84.663	10.532	43.133	74	5.866	1	1
30	Soroca	93.835	286	27.947	53	7.391	6	2
31	Strașeni	82.650	342	27.880	108	11.566	5	8
32	Șoldănești	20.074	119	7.200	20	3.980	0	0
33	Taraclia	42.215	259	11.455	21	2.266	4	2
34	Telenești	140.652	488	50.780	44	4.751	1	2
35	Ungheni	93.472	529	58.514	103	22.186	6	3
TOTAL		2.755.820	29.017	1.333.298	3.244	485.274	197	166

Starea complexelor de evacuare și epurare a apelor uzate

Anexa 5

Nr. d/o	Raionul	Total unități	Prezența documentației de proiect/ avizului EES	Normativul DLA/ CMA	Autorizația de mediu de folosință specială a apei	Funcționează unități			
						Cu epurare normativă	Cu epure insuficientă	Cu epurare parțială	Nu funcționează
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Anenii-Noi	4	3	3	2	1	3	0	0
2	Bălți	1	0	0	0	1	0	0	0
3	Basarabeasca	4	4	1	1	0	1	0	3
4	Briceni	2	0	0	0	0	2	0	0
5	Călărași	4	3	0	0	0	4	0	0
6	Căușeni	19	14	0	3	0	14	4	1
7	Cahul	15	2	1	3	0	14	0	1
8	Cantemir	5	4	1	1	0	3	0	2
9	Chișinău	8	6	5	4	0	6	0	2
10	Cimișlia	2	2	0	1	0	1	1	0
11	Criuleni	5	3	0	0	0	0	4	1
12	Dondușeni	5	3	0	1	0	5	0	0
13	Drochia	3	2	2	2	0	3	0	0
14	Dubăsari	10	9	9	9	0	8	1	1
15	Edineț	7	6	1	0	0	7	0	0
16	Fălești	1	1	1	0	0	1	0	0
17	Florești	2	2	2	2	1	1	0	0
18	Găgăuzia	3	0	0	0	0	0	0	3
19	Glodeni	6	6	0	0	0	0	5	1
20	Hâncești	16	8	1	1	0	14	0	0
21	Ialoveni	6	4	0	0	0	4	1	1
22	Leova	9	4	5	6	0	9	0	0
23	Nisporeni	1	1	5	0	0	1	0	0
24	Ocnîța	7	3	0	2	0	5	0	2
25	Orhei	17	6	0	5	2	13	0	1
26	Rezina	6	6	0	0	0	2	0	4
27	Râșcani	5	4	1	4	0	5	0	0
28	Ștefan-Vodă	14	8	13	3	0	11	0	3
29	Sângerei	3	1	0	1	0	2	0	1
30	Soroca	2	2	0	0	0	1	0	1
31	Strășeni	12	8	0	1	1	7	0	4
32	Șoldănești	4	4	0	0	0	4	0	0
33	Taraclia	4	2	0	2	2	0	2	0
34	Telenești	6	5	1	1	0	1	0	5
35	Ungheni	15	8	1	2	0	8	1	6
TOTAL		233	144	53	57	8	160	19	43

III. PROTECȚIA RESURSELOR FUNCiare

Dumitru APĂRATU,

Inspector principal, Direcția control geologic
și resurse funciare

Rezumat:

Actele legislativ-normative de bază în domeniu:

1. Legea nr. 1515 din 16.06. 1993 privind protecția mediului înconjurător.
2. Codul funciar nr. 828 din 25.12.1990.
3. Legea nr. 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.
4. Hotărârea Guvernului nr. 1170 din 25.10.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de transmitere, schimbare a destinației și schimb de terenuri.

Indicatori

- Suprafața totală a terenurilor agricole – 2 499,6 mii ha.
- Suprafața terenurilor erodate – 877 644 ha.
- Suprafața terenurilor afectate de ravene – 12 048 ha.
- Suprafața alunecărilor de teren – 24 184 ha.
- Pierderile anuale de sol fertil – 26 mln tone.
- Miriștea arsă pe o suprafață de circa 110 ha.
- Au fost supuși controlului 977 agenți economici.
- Au fost depistate 279 cazuri de încălcare a legislației ecologice funciare.
- Au fost întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor resurselor de sol în sumă de 609 811 lei, inclusiv amenzi – 482 800 lei.

Solul este baza existenței vieții terestre. Deși reprezintă numai 29 % din suprafața planetei Pământ, iar apele au 71 % din această suprafață, motiv pentru care planeta noastră este numită și Planeta Albastră, totuși suprafața terestră realizează 95 % din producția agroalimentară, iar apele, care reprezintă 71 %, ne oferă numai 5 % din necesarul de hrană.

Solul este un corp natural organo-mineral cu profil vertical, care s-a format la suprafața uscatului în urma interacțiunii îndelungate a organismelor cu rocile parentale în anumite condiții de climă pe diferite elemente de relief.

În natură solul îndeplinește multiple funcții, fiind baza teritorială și substanțială a plantelor terestre, mediu de viață a unor multitudini de organisme numite pedobionți, uzină de prelucrare a reziduurilor organice etc.

Solul este mijlocul principal de producție în agricultură, veșnic producător de bunuri. În această calitate el este apreciat ca principala bogăție a țării.

Învelișul de sol al Republicii Moldova este prezentat de 5 clase, care includ 15 tipuri genetice cu 36 subtipuri. Unitățile superioare sunt prezentate de multiple genuri, specii, varietăți, care se deosebesc prin grosime (profundime), textură, gradul de eroziune, salinizare, solonețizare, hlei-zare etc. Toate acestea multiplică variabilitatea solurilor, condiționează caracterul neuniform al învelișului de sol.

Solul ca producător de bunuri și mijloc de producție poate fi exploatat în decurs de milenii cu condiția excluderii proceselor de degradare. Starea actuală a învelișului de sol al Republicii Moldova este îngrijorătoare. Este necesară realizarea urgentă a unui sistem de măsuri orientate spre folosirea eficientă, protejarea și conservarea calității și diversității solurilor.

Solurile Moldovei sunt considerate ca fiind printre cele mai fertile din lume. Deși ele prezintă principala bogăție naturală a țării, în ultimii 25 de ani interesul oamenilor scade față de agricultură.

Republica Moldova se bucură de o climă favorabilă și de un pământ fertil. Solurile Moldovei, conform Centrului Republican de Pedologie Aplicată, prezintă circa un miliard tone de humus, 50 milioane tone de azot, 60 milioane tone de fosfor, 700 milioane tone de potasiu. Ponderea maximă în economie o deține sectorul agricol și este baza pe care se produce jumătate din exporturile Republicii Moldova.

Nota medie de bonitare pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradabile. Astfel, eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2 499,6 mii ha (73,9 %) – terenuri agricole, din care 1 822,9 mii ha (72,9%) - terenuri arabile, 288,9 mii ha (11,6%) – plantații perene, 347,2 mii ha (13,9 %) – fânețe și pășuni, 40,6 mii ha (1,6%) – pârloage.

Suprafața terenurilor proprietate publică a statului constituie 782,9 mii ha (23,1 %), suprafața terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale – 708,3 mii ha (20,9 %) și suprafața terenurilor aflate în proprietate privată 1 893,4 mii ha (56,0%).

Repartizarea fondului funciar pe categorii de terenuri

Tabelul 1

Categorია	Suprafața totală, mii ha		Diferența
	La 01.01.2017	La 01.01.2018	
1. Terenuri cu destinație agricolă	2026,5	2028,3	1,8
2. Terenurile satelor, orașelor, municipiilor	314,8	314,3	-0,5
3. Terenurile destinate industriei, transporturilor și cu altă destinație specială	58,7	58,8	0,1
4. Terenurile destinate protecției naturii, ocrotirii sănătății, activităților recreative	3,9	4,2	0,3
5. Terenurile fondului silvic	446,6	447,5	0,9
6. Terenurile fondului apelor	85,1	85,2	0,1
7. Terenurile fondului de rezervă	449,0	446,3	-2,7
TOTAL TERENURI	3384,6	3384,6	0

La 1 ianuarie 2018 suprafața terenurilor cu destinație agricolă constituia 2 028,3 mii ha sau 59,9 % din suprafața totală a țării. În comparație cu 1 ianuarie 2017 suprafața acestor terenuri s-a mărit cu 1,8 mii ha în legătură cu scoaterea terenurilor ocupate de construcțiile și anexele gospodărești ale fostelor unități agricole din fondul de rezervă.

Pe parcursul anului diferitor întreprinderi și organizații le-au fost repartizate în alte scopuri decât cele agricole 174 ha. Solul fertil depozitat și păstrat de la obiectele de construcții și cariere constituie 1728 mii m³, din care s-au utilizat 108 mii m³.

Fondul funciar se caracterizează prin:

- a) predominarea cernoziomului în învelișul de sol (fig.1) cu potențial înalt de productivitate;
- b) gradul înalt de valorificare;
- c) relief accidentat: 80 % din terenurile agricole sunt amplasate pe pante.

Reforma funciară a majorat numărul participanților la relațiile funciare și a generat multiple varietăți de proprietate și gospodărire a resurselor funciare. La 1 ianuarie 2017 în țară activau 233 cooperative agricole cu suprafața totală de 142,5 mii ha, 170 societăți pe acțiuni cu suprafața totală de 54,3 mii ha, 2038 societăți cu răspundere limitată cu suprafața de 657,4 mii ha, 399,8 mii de gospodării țărănești cu suprafața de 553,5 mii ha.

Asemenea parcelare a fondului funciar, în cazul cotelor de teren echivalent reduse, nu permite utilizarea eficientă, implementarea asolamentelor, fito-tehnologiilor avansate și protejarea solurilor. Este necesară consolidarea terenurilor agricole, organizarea lor antierozională și respectarea asolamentelor conservative.

Republica Moldova dispune de o bogată resursă pedologică, care, în mare măsură, asigură activitatea economică. Circa 3/4 din suprafața terenurilor agricole ocupă cernoziomurile, care se consideră cele mai productive soluri. Însă potențialul productiv al solurilor în condițiile relațiilor funciare actuale nu este utilizat adecvat, pe fondul arabil continuă și se accelerează procesele de degradare. 80 la sută din suprafața fondului agricol este amplasată pe pante, ceea ce favorizează eroziunea solului provocată de ploile torențiale în condițiile predominării în structura culturilor a celor prășitoare și lipsa măsurilor antierozionale. Suprafețele supuse lucrărilor intensive agricole (terenurile arabile + plantațiile perene) au rămas în limitele a 63% din suprafața totală a țării, în timp ce suprafețele fânețelor și pășunilor s-au redus. Ponderea pârluagelor este în creștere și în anul curent a constituit 42,0 mii hectare sau 1,7% din fondul funciar al țării.

Calitatea solurilor fondului agricol este diferită. Fiind apreciat convențional prin notele de bonitare (cu 100 de puncte fiind apreciat cernoziomul tipic moderat humifer), indicele mediu calitativ al zonelor pedogeografice constituie 59-69 puncte, al raioanelor pedo-geografice variază între 50-75 puncte. Predominarea cernoziomurilor condiționează calitatea superioară care, în condițiile reale ale unităților teritoriale, este redusă de gradele de eroziune, prezența solurilor puțin productive, proceselor și consecințelor degradării. Nota medie de bonitate pe țară constituie 63 puncte și se reduce anual în dependență de activitățile degradative. Astfel eroziunea slabă reduce potențialul productiv (deci și calitatea solului) cu 20%, medie – cu 40%, puternică – cu 60-80%.

Calitatea resurselor de sol se diminuează din cauza majorării arealelor solurilor halomorfe (solonețizate și salinizate), hidromorfe (cernoziomoide și mocirle), poluării cu diferite deșeurii și substanțe chimice. Relieful accidentat, ploile torențiale, sectoarele mici de terenuri împădurite condiționează accelerarea eroziunii solurilor pe pante, intensificarea alunecărilor de teren. Conform datelor Cadastrului Funciar solurile erodate ocupă circa 877 644 ha, inclusiv 504 777 ha – slab erodate, 259 332 ha – moderat eroda-

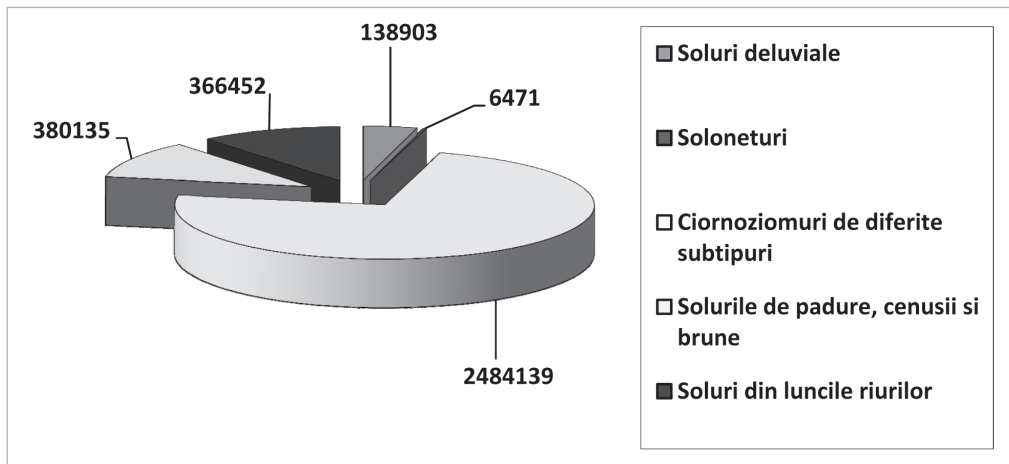

Fig.1. Resursele de sol (ha)

te și 114 165 ha – puternic erodate. Suprafața solurilor erodate s-a majorat pe parcursul ultimilor 40 de ani cu 283,4 mii ha, avansând cu 7086 ha anual (Fig. 2, tab.2).

Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călărași (56,1%), Cahul (44,4%), Hâncești (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după unele date, 26 mln tone, inclusiv humus – 700 mii tone, azot – 50 mii, fosfor – 34 mii, potasiu – 597 mii tone. În mod indirect

acest flagel are și alte consecințe: înnămolirea iazurilor și altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți, distrugerea căilor de comunicație, construcțiilor hidrotehnice etc.

Suprafața terenurilor afectate de ravene constituie 12 049 ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol este de 10-15 mln m³. Prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln lei.

Degradarea resurselor funciare este cauzată și de alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar, constituie 24 184 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sunt în raioanele Călărași – 3 588 ha, Ungheni – 1 863 ha, Hâncești – 1 055 ha, Strășeni – 629 ha, Telenești – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice. Consecințele eroziunii sunt multilaterale și afectează nu numai stratul superior: devin tot mai nefavorabile proprietățile fizico-chimice, conținutul de humus scade cu aproximativ 1 tonă la 1 ha. Concomitent cu eroziunea de suprafață se produce și eroziune liniară, de adâncime. Un factor negativ specific regiunilor deluroase prezintă alunecările de teren, care se activează periodic, suprafața lor majorându-se anual cu aproximativ 2,5 mii ha. Suprafața alunecărilor de teren active s-a majorat.

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale:

- Parcelarea fondului funciar și desființarea sistemelor antierozionale regionale.
- Lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și măsurilor de protejare a solurilor.
- Cantitățile mizere de îngrășăminte naturale încorporate în sol.
- Lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea pe pante a culturilor prășitoare.

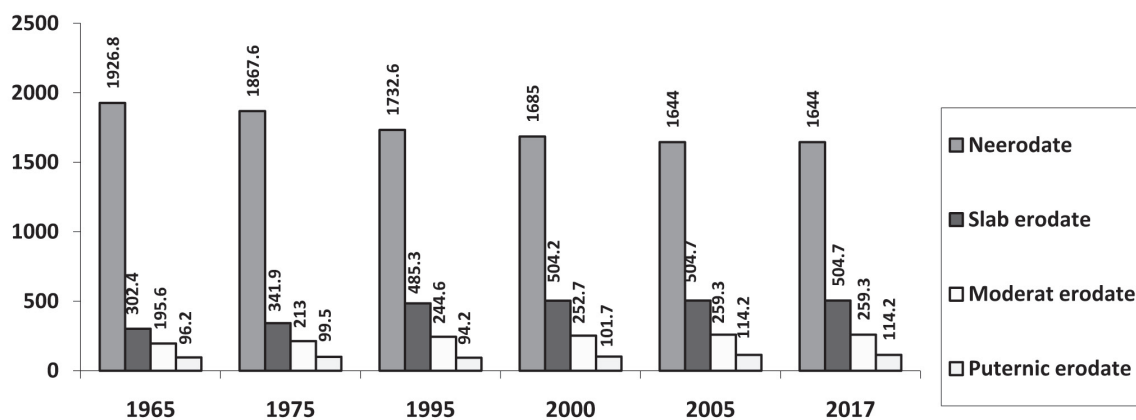

Fig.2. Eroziunea solului (mii ha)

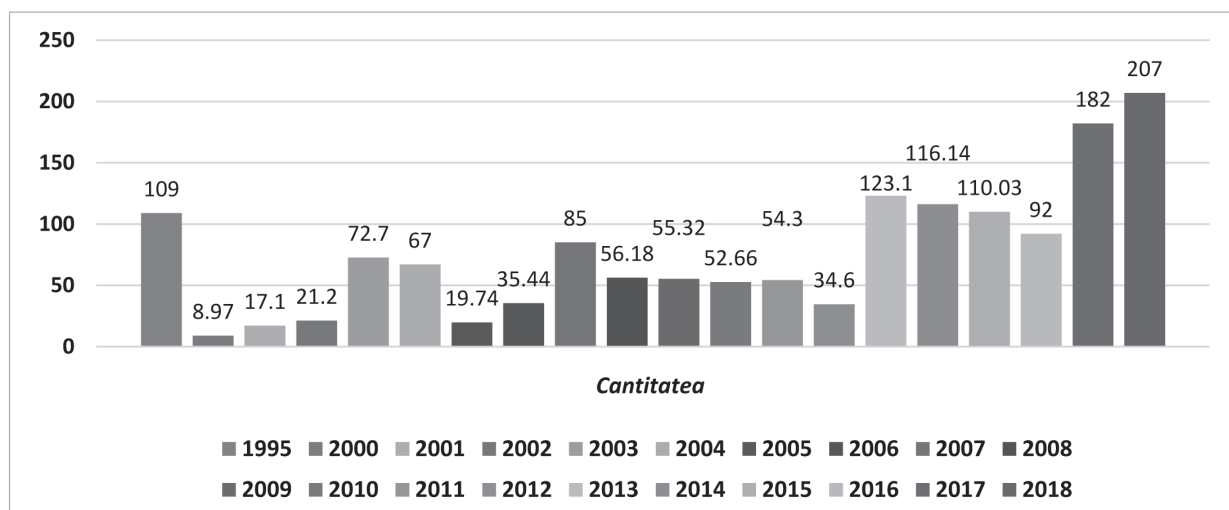

Caracteristica calitativă a terenurilor

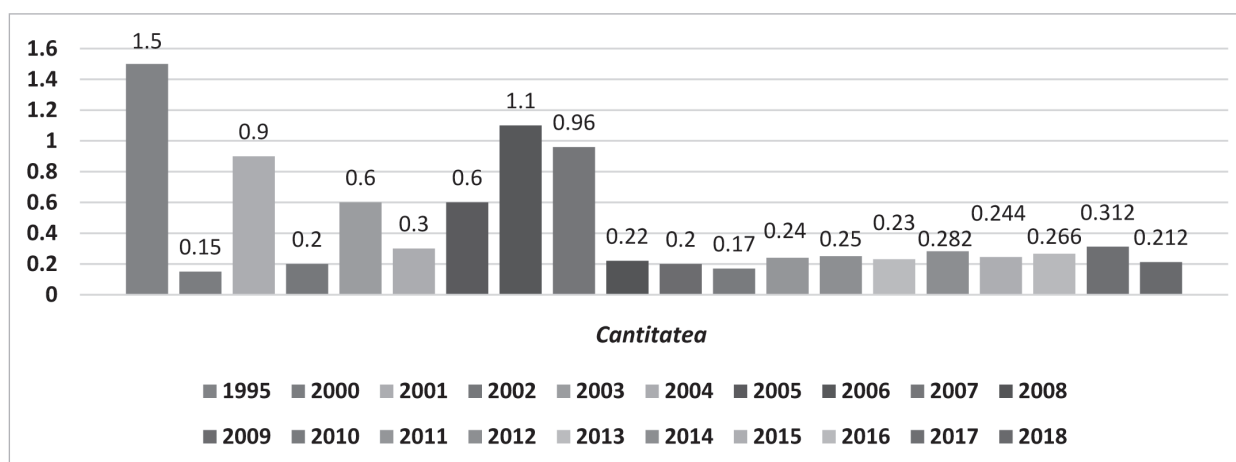
Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea unităților administrativ-teritoriale	Total terenuri agricole (ha)	Din care supuse cercetărilor pedologice (ha)	Nota medie ponderată de bonitate, (puncte)	Terenuri erodate, ha			
					Total	inclusiv		
						Slab	Moderat	Puternic
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	r-nul Anenii Noi	66830,25	63151	59	25086	15246	6748	3092
2	r-nul Basarabeasca	23183,50	21637	56	10054	5573	2980	1501
3	r-nul Briceni	62441,94	54667	70	11298	7945	2601	772
4	r-nul Cahul	116332,60	113660	58	52105	23827	17619	9760
5	r-nul Cantemir	64960,50	62508	57	27042	14517	8906	3619
6	r-nul Călărași	40958,16	35049	50	23148	9922	8877	4400
7	r-nul Căușeni	102247,90	94881	62	25290	13293	7824	4173
8	r-nul Cimișlia	71804,67	68890	62	33749	20108	10080	3561
9	r-nul Criuleni	52183,83	48523	69	16842	11064	4637	1141
10	r-nul Dondușeni	53575,48	48943	78	12995	9013	3137	833
11	r-nul Drochia	87296,19	81077	73	25829	18879	5491	1267
12	r-nul Dubăsari	22766,08	22914	66	4670	3070	1032	566
13	r-nul Edineț	74373,99	67492	78	17214	12228	3514	1468
14	r-nul Fălești	81183,33	75264	65	31906	18066	8445	5423
15	r-nul Florești	89297,36	83796	71	27979	19863	6000	2116
16	r-nul Glodeni	56353,12	52680	72	22197	15515	4897	1785
17	r-nul Hâncești	93135,89	87040	58	41002	20137	13234	7628
18	r-nul Ialoveni	52886,32	51630	58	27710	13249	9647	4814
19	r-nul Leova	58269,80	54517	57	21578	11513	7554	2511
20	r-nul Nisporeni	39063,88	34652	54	17041	8189	6314	3441
21	r-nul Ocnița	45897,52	40201	71	8870	6051	2264	555
22	r-nul Orhei	82599,58	74377	63	30434	18491	8780	3162
23	r-nul Rezina	43199,10	41313	62	22404	13094	7000	2310
24	r-nul Râșcani	76371,52	71447	70	28177	16274	8308	3595
25	r-nul Sângerei	79661,21	75838	55	34056	16634	10329	6599
26	r-nul Soroca	82538,52	74949	71	25578	17790	5831	1957
27	r-nul Strășeni	34627,33	32240	55	16016	7831	5445	2740
28	r-nul Șoldănești	41328,44	38671	74	15112	9312	4558	1242
29	r-nul Ștefan-Vodă	78776,46	76206	62	24960	14573	7969	2417
30	r-nul Taraclia	55321,32	51594	60	16179	9836	4605	1316
31	r-nul Telenești	63051,22	58718	58	24874	13351	8171	3352
32	r-nul Ungheni	73728,84	68255	54	32184	13726	11229	7228
33	mun. Chișinău	31139,89	26761	64	11936	6780	3678	1478
34	mun. Bălți	4032,27	2618	65	623	541	46	36
35	mun. Bender	1812,09	1236	83	230	209	21	
36	UTA Găgăuzia	147004,50	143315	56	57337	31132	19122	8742
37	UAT din stânga Nistrului	264231,80	238666	68	53939	37935	12439	3565
TOTAL		2514466,40	2339376,00	63	877644	504777	259332	114165

Pe terenurile degradate, gestionate de primării în anul 2018 au fost plantate 3635 ha plantații forestiere. De asemenea, au fost sădite doar 16 ha fâșii forestiere de protecție a câmpurilor agricole și 32 ha fâșii forestiere de protecție a resurselor acvatice.

Fig.3. Utilizarea îngrășămintelor chimice sub culturi agricole (mii tone)

Fig.4. Utilizarea îngrășămintelor naturale sub culturi agricole (mln tone)

Influența negativă asupra calității solurilor este condiționată și de procesele de dehumificare. În solurile valorificate, datorită reducerii materiei organice, conținutul de humus scade anual cu 0,5-0,7 t/ha. În același timp, sistematic se reduc rezervele de elemente nutritive cu 150-180 kg/ha, se dereglează bilanțul azotului, fosforului și potasiului în sol. Bilanțul negativ al humusului și al elementelor nutritive nu poate fi modificat și reglat în condițiile reducerii încorporării nesatisfăcătoare în sol a îngrășămintelor. Dacă în anul 2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrășămintă chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum de 207 mii tone, cu 198,03 mii tone mai mult, iar îngrășămintele organice s-au utilizat într-un volum de 212 mii tone (fig.3; fig.4). În același timp, deșeurile zootehnice în multe cazuri se depozitează la gunoști cu alte deșeuri sau sunt împrăștiate pe maluri de râuri și râpi în diferite locuri neautorizate.

Pășunatul excesiv este un fenomen specific pentru țară și are impact negativ asupra mediului. Șeptelurile de animale prevalează cu mult normele stabilite de capete la 1 ha de pășuni. Totodată, majoritatea pășunilor amplasate pe terenuri erodate sunt slab productive. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a acestora din cauza lipsei de mijloace financiare.

Suprafața totală a solonețurilor și solurilor solonețizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sunt terenuri arabile, iar 65 la sută – pășuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de solonețizare constituie 43 mln lei anual.

Suprafața totală a solurilor salinizate și a solonciacurilor este de 112 mii ha, din care 30 la sută sunt terenuri arabile și 70 la sută pășuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută constituie 423 mln lei anual.

În scopul diminuării și combaterii deficitului de umiditate și majorării productivității solurilor în condițiile xerofite măsura radicală devine aplicarea udatului artificial – irigarea. Irigarea cernoziomurilor poate fi aplicată numai cu condiția utilizării apelor calitative și respectarea strictă a normelor de irigare. Însă tocmai în regiunile xerofite de sud resursele de apă sunt mineralizate și reduse sau lipsesc. Tentativele utilizării pentru udatul artificial cu ape necalitative conduc la degradarea (solonețizarea și salinizarea) solurilor care devine ireversibilă.

Suprafața totală a terenurilor ameliorate constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha – irigate și 69,2 mii ha – desecate.

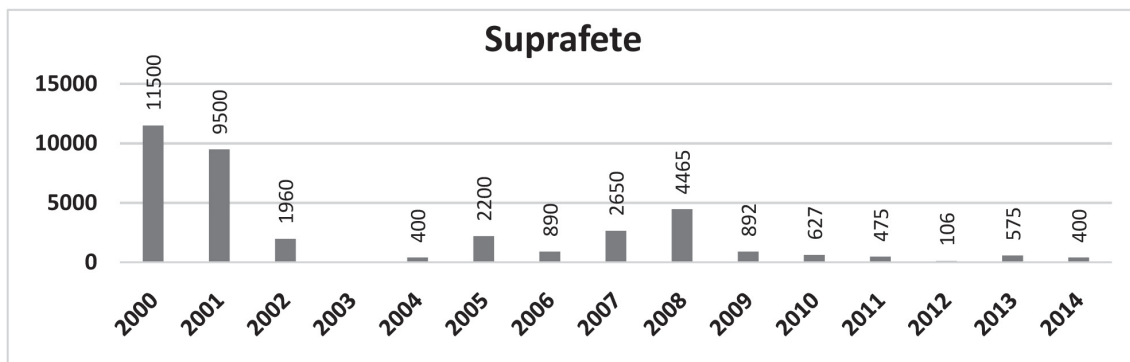
Pe lângă procesele de degradare fizică și deșertificare în țară există problema poluării solurilor. În ultimele decenii poluarea de fond a solurilor a devenit mai puțin actuală datorită reducerii considerabile a principalelor surse de poluare difuză. S-au redus semnificativ cantitățile de fertilizanți și produse de uz fitosanitar aplicate în agricultură. Conținutul mediu sumar al poluanților în soluri constituie mai puțin de 0,0008 mg/kg. Se mai produce la nivel local poluarea solurilor terenurilor agricole cu cupru mobil. Devine tot mai acută problema poluării locale a solurilor cu deșeuri menajere solide. Aceste deșeuri sunt transportate (aruncate) în râpi, fâșii forestiere, fâșii riverane de protecție a râurilor și bazinelor acvatiche, pe marginea drumurilor. Aceste deșeuri poluează mediul ambiant și, în primul rând, solul.

Se specifică un număr mare de terenuri contaminate cu pesticide. Numărul lor este de cca 1600 cu o suprafață totală estimată la cca 330 ha. În rezultatul studiilor efectuate aceste terenuri au fost împărțite în cinci categorii de risc. Terenurile și obiectele din prima categorie cu risc foarte înalt (5% din numărul total) și cele din a doua categorie cu risc înalt (30% din numărul total) necesită măsuri urgente de remediere. O anumită experiență în acest sens a fost acumulată în cadrul câtorva proiecte-pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage. Spre exemplu, sarcofagul de izolare a deșeurilor POP din apropierea s. Congaz (UTA Găgăuzia) a fost organizat la o distanță de circa 3 km de localitate. Volumul deșeurilor înhumate constituie: 1014 m. c. deșeuri de construcție a fostului depozit de chimicale și 786 m. c. de sol contaminat.

Ca și factorii poluatori, la degradarea terenurilor agricole duce și incendierea miriștilor și resturilor vegetale în câmp, fenomen și practici în continuă descreștere. Astfel, în anii 1995-2000 miriștile erau incendiate pe suprafețe de zeci de mii de hectare, iar în ultimii ani, datorită acțiunilor întreprinse de către inspectorii de mediu din teritoriu, aceste suprafețe s-au redus și sunt mult mai mici, circa 110 hectare, (fig.5). La fel s-au redus substanțial și cazurile de incendiere a resturilor vegetale în legătură cu extinderea producerii peleților și brichetelor din biomasă. Această activitate economică în ultimii ani ia amploare și va influența pozitiv starea ecologică a terenurilor.

Controlul efectuat de către agențiile și inspecțiile ecologice constată că solurile fertile, bogăția principală a țării, sunt supuse permanent unei degradări intensive, cauzate de factori naturali și antropogeni.

Fig.5. Arderea miriștii (ha)

Starea actuală a solurilor, precum și eficiența utilizării resurselor de sol nu pot fi considerate satisfăcătoare din următoarele motive principale: parcelarea fondului funciar și deteriorarea sistemelor antierozionale regionale; lipsa organizării antierozionale a terenurilor agricole și a măsurilor de conservare a solurilor; cantitățile insuficiente de îngrășăminte încorporate în sol; lipsa asolamentelor, ierburilor perene și predominarea cultivării pe pante a culturilor prășitoare.

Pe parcursul anului au fost controlați 977 agenți economici, au fost depistate 279 cazuri de încălcare a legislației ecologice și funciare, întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 609 811 lei, inclusiv amenzi – 482 800 lei. Concomitent, s-a participat în componența a 1096 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcții, 86 comisii de recepție a obiectelor în exploatare. Au fost examinate și coordonate 69 dosare cadastrale. S-au examinat 132 petiții și semnale. Au fost pregătite mai multe materiale informative (78) pentru organele ierarhic superioare. Au fost examinate și pregătite avize la 182 dosare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanți înaintate spre omologare, extinderea sferei de utilizare și reomologare. S-a activat în direcția propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecției solurilor prin intermediul presei și radio-televiziunii.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23, 35 – 39, 62), Codului funciar (art. 29, 33, 79), Legii cu privire la zonele și fâșiile de protecție a râurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fâșiile riverane de protecție a râurilor Răut, Lăpușna, Bâc, Cogâlnic, Ialpug, Cula, Ișnovăț, Ciulucul Mare și fluviului Nistru. Deseori în aceste zone sunt depozitate deșeuri de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Rezina, Criuleni, Soroca, Comrat, Florești, Leova, Hâncești, Fălești, Taraclia, Telenești, Nisporeni, Cimișlia, Căușeni, Ungheni, Orhei, Anenii Noi.

Un alt gen de încălcare a legislației ecologice sunt construcțiile nelegitime și nedecopertarea stratului de sol fertil, folosirea lui contrar destinației. Așa cazuri au fost depistate în raioanele Dubăsari, Căușeni, Hâncești, Criuleni, Strășeni, Sângerei, Basarabeasca, Telenești, Cantemir, mun. Chișinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Rezina, Ștefan Vodă, Anenii Noi, Soroca, Hâncești, Cantemir, Râșcani, Sângerei, Comrat, Cimișlia, Glodeni, Drochia, Ștefan Vodă, Briceni, Edineț. Sunt frecvente și încălcările legislației ecologo-funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, de asemenea și cultivarea culturilor prășitoare pe versanți cu înclinația mare (raioanele Nisporeni, Strășeni, Hâncești, Ungheni, Orhei, Telenești, Călărași, Dubăsari, Sângerei, Râșcani, Rezina, Criuleni, Leova etc).

În scopul preîntâmpinării arderii miriștii, paielor, ierbii uscate în fâșiile forestiere și în conformitate cu prevederile art. 62 al Legii privind protecția mediului înconjurător, Inspectoratul Ecologic de Stat (actualmente Inspectoratul pentru Protecția Mediului) a emis Dispoziția nr. 9-d din 06 iulie, 2018 cu privire la prevenirea și contracararea arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale, iar Agențiile și Inspecțiile au monitorizat executarea ei.

Activitățile de contracarare a arderii miriștii, paielor și altor resturi vegetale au fost anticipate de efectuarea unui șir de măsuri organizatorice întreprinse de subdiviziunile Inspectoratului.

Subdiviziunile teritoriale, în comun cu organele publice locale, au participat la elaborarea programelor de prevenire a incendiilor, inclusiv a arderii conștiente a paielor și miriștii.

Concomitent, agenții economici, care practică creșterea și colectarea cerealelor, au fost atenționați despre pericolul care poate fi produs în perioada recoltării cerealelor.

Agenților economici, care practică creșterea și colectarea cerealelor prin actele de control ale inspectării îndeplinirii cerințelor privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale, le-au fost prescrise indicații obligatorii în vederea neadmiterii arderii miriștilor și altor resturi vegetale.

Problema în cauză a fost reflectată în mass-media de către specialiștii Inspectoratului.

În scopul promovării măsurilor de menținere și sporire a fertilității solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze și implementeze programe complexe științific argumentate de sporire a fertilității solurilor și protecția lor contra eroziunii și altor factori de degradare, care ar prevedea:

- mobilizarea eforturilor la etapa de postprivatizare în direcția consolidării terenurilor și formării unităților agricole viabile, eficiente pentru a facilita aplicarea asolamentelor și tehnologiilor moderne;
- folosirea rațională a terenurilor, preîntâmpinarea cazurilor de acaparare ilicită a lor, respectarea elementelor obligatorii de organizare a teritoriului, ameliorare a calității solurilor, ocrotire a naturii;
- organizarea antierozională a teritoriului și implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice și hidrotehnice, având ca scop combaterea eroziunii solului;
- implementarea asolamentelor științific argumentate;
- urgentarea lucrărilor de împădurire a râpilor, terenurilor predispuse alunecărilor, terenurilor puternic erodate;
- reglarea regimului de nutriție prin aplicarea fertilizanților, mărirea cotei culturilor leguminoase în asolamente;
- fondarea și restaurarea funcțională a fâșiilor forestiere antierozionale de protecție a solurilor;
- efectuarea măsurilor pedoameliorative pentru ameliorarea solurilor înmlăștinite, salinizate, solonețizate;
- recultivarea terenurilor degradate și poluate cu antrenarea lor în sectorul silvic;
- inventarierea sistemelor de irigare și de desecare, aprecierea stării lor tehnice, luarea de măsuri în vederea reparării lor;
- aducerea în concordanță a efectivului de animale cu productivitatea pășunilor;
- respectarea timpului de pășunat și a repausului covorului ierbos;
- organizarea conveierului verde între pajiști și culturi furajere.

IV. PROTECȚIA RESURSELOR MINERALE

Gheorghe ROȘCA,
Șef, Direcția control geologic
și resurse funciare

Rodica POPRIȚAC,
Inspector principal, Direcția control
geologic și resurse funciare

„Resursele naturale ale unei țări reprezintă o parte importantă a avuției naționale, zestrea cu care popoarele au pornit la drum și și-au continuat existența folosind aceste resurse, cărora, grație instinctului și, apoi, inteligenței, oamenii le-au sporit continuu valoarea”.

(Enciclopedia economiei resurselor minerale din România)

Republica Moldova dispune de un potențial relativ redus de resurse minerale. Dezvoltarea continuă a bazei de materie primă minerală, utilizarea rațională și protecția resurselor minerale utile sunt factorii ce asigură în măsură decisivă securitatea economică a statului și dezvoltarea durabilă a societății. Substanțele minerale utile au o importanță majoră pentru economia națională, fiind utilizate în diverse domenii: în calitate de materiale de construcție, materie primă industrială, sursă de energie ș.a.

Substanțele minerale utile ale țării noastre conform clasificării constau din 3 grupe: combustibile, metalifere și nemetalifere. Combustibilii actualmente sunt explorați și evaluați în partea de sud a republicii, în raioanele Cahul, Cantemir, Comrat, Ceadir-Lunga și Vulcănești și constau din combustibili gazeși, lichizi și solizi.

Combustibilul gazos este reprezentat de zăcămintul de gaz metan „Victorovca”, care se exploatează și este folosit de o bună parte a comunității locale. Pentru perspectivă sunt estimate zăcămintele de gaze naturale de lângă satele Gotești, Flocoasa și altele.

Combustibilul lichid este reprezentat de zăcămintul de petrol de la „Văleni” (rezervele evaluate sunt de circa 1,7 mln tone). Stația este amplasată în lunca r. Prut, lângă s. Văleni, r-nul Cahul, gestionată de către SRL „Valiexchimp”, succesorul firmei moldo-americane „Redeco-LTD”, care, concomitent cu forarea sondelor noi, a efectuat reparația sondelor vechi pentru evaluarea completă a rezervelor de petrol.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezervele evaluate la circa 1,2 mln tone) straturile cărora au grosimea de la 1,0 m până la 2,0 m și sunt situate la adâncimi între 6,0 m și 60,0 m și 400,0 – 650,0 m în depunerile nisipoase-argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conținut mare de cenușă (12-49 %) și sulf (4-15 %), de aceea, ținând cont și de condițiile miniere – tehnice complicate (adâncime mare, grosime mică, suprahidratare), extragerea lui prin metodele actuale nu este rentabilă și nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanțe metalifere (metalice) sunt reprezentate, conform investigațiilor geofizice efectuate în anii postbelici, prin sectoare cu concentrații majore de plumb, zinc, cupru și fier, situate în lungul cursului mijlociu al fluviului Nistru (sectorul s. Naslavcea și or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier, compus din piroxen-magnetit-cuarțit cu rezerve pronosticate de circa 280,0

mln tone. Acest zăcământ, descoperit lângă s. Vărăncău, r-nul Soroca, este reprezentat printr-o serie de corpuri stratigrafice, situate la adâncimea de 200,0-370,0 m. Grosimea acestora variază de la 1,0-2,0 m până la 20,0 -50,0 m. Extragerea zăcământului dat este nerentabilă.

În prezent, pe teritoriul republicii sunt înregistrate de către organele de prospectare peste 400 de zăcăminte de substanțe minerale utile (calcare, argile, nisipuri, gresie, ghips, granit, tripoli, diatomite). Exploatate sunt aproximativ 40% din numărul total, dintre care prin exploatare la zi se valorifică circa 120 de zăcăminte, iar circa 50 de zăcăminte sunt în exploatare subterană.

Mineralele subterane cel mai frecvent utilizate sunt rocile carbonatate, silicioase, argiloase, nisipurile și pietrișurile, iar mai puțin utilizate – rocile caustobiolite (petrolul, gazele, cărbunele brun), deoarece cantitățile acestora sunt neînsemnate.

Zăcămintele de substanțe minerale nemetalice sunt prezentate prin granit și gabronorit (pentru plăci de finisare și pietriș de fracții diferite), gresie (pentru plăci de finisare și blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcții, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracții diferite de pietriș), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, țiglei, țevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei, în industria chimică și alimentară pentru curățirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – „bentonita” etc.), nisipuri (pentru sticlă, mortar și pentru formare – „nisipul cleios”), nisip-prundiș (pentru construcții), tripoli (diatomită) și marnă, care sunt baza asigurării industriei materialelor de construcție și șantierelor de construcție cu materie primă.

Industria minieră exercită asupra mediului înconjurător influențe deosebite, care se manifestă în toate fazele proceselor tehnologice de producție. Întreaga activitate minieră produce multiple și variate efecte negative asupra mediului, exemplificate prin modificări ale reliefului, degradarea peisajului, ocuparea și degradarea suprafețelor mari de teren, dezechilibrul hidrologic ș.a

Instituțiile de mediu dau importanță și atenție pagubelor și influențelor negative produse de activitățile miniere asupra factorilor de mediu. Drept urmare au rezultat reglementări legale, care și-au propus să protejeze factorii de mediu și implicit resursele minerale.

În cazul exploatărilor miniere la etapa planificării activității în temeiul Legii nr. 86 din 29.05.2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, inițiatorul care planifică realizarea unei activități de exploatare minieră este obligat să prezinte autorității competente o cerere scrisă cu privire la locul și tipul tehnologiilor utilizate cu indicarea impactului posibil asupra mediului și a aspectelor sociale și economice ale acestui impact. Principiul acțiunii preventive presupune că evaluarea impactului asupra mediului se realizează la etapa timpurie de planificare, proiectare și luare a deciziilor în baza informațiilor tehnice și științifice existente la momentul respectiv cu indicarea măsurilor pentru reducerea sau prevenirea impactului potențial asupra mediului, având în vedere dezvoltarea durabilă a țării.

Prin deciziile comisiei de evaluare se condiționează proiectarea obiectelor de exploatare minieră în scopul apărării bunurilor naturale, anticipării efectelor negative și adoptării măsurilor de prevenire, protecție și recultivare a terenurilor.

Potrivit rapoartelor prezentate din subdiviziunile Inspectoratului pentru Protecția Mediului constatăm că, asistăm astăzi la o extindere a exploatării la zi cu toate trăsăturile tehnice și economice pe care le prezintă exploatarea la suprafață comparativ cu exploatarea subterană.

Exploatarea la zi influențează profund toți factorii de mediu și presupune cheltuieli mari pentru refacerea suprafețelor degradate.

Necesitatea scoaterii din circuitul agricol a terenurilor destinate industriei miniere și atribuite pentru exploatarea zăcămintelor este posibilă numai cu condiția legalizării înstrăinării terenurilor, schimbării categoriei de destinație, compensării pierderilor agricole, decopertării și depozitării stratului de sol fertil, recultivării și reîntoarcerii terenurilor în circuitul agricol.

În scopul extragerii zăcămintelor minerale utile pe parcursul anului au fost examinate 8 dosare cadastrale cu privire la modificarea categoriei de destinație a terenurilor cu suprafața totală de 22,0006 ha, din care numai pentru exploatarea zăcămintului de nisip-prundiș „Puhăceni II” de către S.R.L. „Arconics-Com” s-a solicitat scoaterea din circuitul agricol a suprafeței de 12,4027 ha.

Pe parcursul perioadei de raportare s-au efectuat lucrări de recultivare a terenurilor afectate de lucrările miniere la exploatare și repuse în circuitul agricol de către S.R.L. „Fabrica de Materiale de Construcție” - suprafața de 2,2938 ha, S.R.L. „Arconics-Com” - 3,9140 ha, S.R.L. „Ordonatcom” - 4,1 ha ș.a.

Potrivit Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 626 din 20.08.2011, sunt prevăzute lucrări de îmbunătățiri funciare în scopul minimalizării proceselor de eroziune de suprafață și de adâncime pe o suprafață de 877 mii ha, din care numai 15 ha revin pentru recultivarea terenurilor antropice deteriorate, ceea ce constituie doar 0,0017%.

Extinderea terenului de exploatare a activității miniere în zonă generează acțiuni negative de lungă durată, fapt ce poate crea probleme ecologice într-o zonă sensibilă pentru conservarea ecosistemului. În acest context menționăm stoparea exploatării zăcămintelor de către următorii agenți economici: S.R.L. „Miveco Plus”, Î.I. „Ion Chiperi”, S.A. „Cristal Flor”, S.S.P. „Tigulum”, S.A. „Crioconstrucția”, S.R.L. „Cristina Oprea”, S.R.L. „Bond-Con”, S.R.L. „Podiș” ș.a.

Sporirea volumelor de roci sterile extrase, transportate și depozitate, fără a ține cont de natura rocii și a substanțelor minerale utile și locul de depozitare, în cazul zonelor de protecție, este exemplificat prin situația creată la S.A. „Cariera Micăuți”, care actualmente depozitează 1 396 241,7 m³.

Degradarea sistemului acvifer care are loc pe amplasamentul carierelor cu formațiuni acvifere din acoperișul și culcușul carierei provoacă pericolul de inundare a frontului de lucru, alunecarea și surparea treptelor. Asecarea rocilor acvifere în exploatarea minieră la zi prevede foraje mari echipate cu pompe submersibile ce asigură evacuarea apei, fapt ce poate influența coborârea nivelului piezometric al apelor subterane, secarea fântânilor și alte repercusiuni negative asupra activităților agricole în aval de carieră. Ca exemplu, în exploatarea zăcămintului de ghips din s. Criva, r-nul Briceni, exploatat de S.R.L. „Knauf-Gips”, zăcămintului de calcar din s. Belevinți, r-nul Briceni, exploatat de S.A. „Calcar”, se atestă un strat acvifer, ceea ce impune drenarea carierei prin scurgerea

liberă a apelor în bazinul de acumulare, după care sunt evacuate prin pompare într-un emisar natural.

Un rol deosebit în bilanțul terestru al apei îl au apele subterane, care se includ în ciclul hidrologic ca parte componentă a debitului subteran de apă. Populația țării din zona rurală, în proporție de cca 40%, se alimentează cu apă din straturile subterane cu presiune hidrostatică și din primul strat acvatic freatic (fără presiune).

Pe teritoriul Republicii Moldova sunt cunoscute 17 complexe și orizonturi acvifere cu vârstele cuaternară, meoticiană, sarmatian superioară, medie și inferioară, tortoniană, paleogenă, cretaciac superioară, jurasic superioară (chimeridg-titon), jurasic superioară (chellovei-oxford), jurasic medie, permian-triasiană, carboniferă, siluriană și arhaică. După modul și scopul utilizării în practică, apele subterane pot fi potabile, tehnice, minerale, industriale și termale.

La evaluarea stării chimice s-a demonstrat o răspândire neuniformă a macro- și micro-elementelor. Distribuția acestora pe teritoriu poate fi analizată cu ajutorul hărților răspândirii mineralizării. Ca urmare a acestei evaluări, putem afirma că apele subterane au o stare chimică nu prea bună și necesită implementarea unor măsuri pentru reducerea poluării surselor de apă potabilă.

Din cantitatea totală de ape subterane extrase în țară 50% nu pot fi utilizate în scopuri potabile fără o tratare preliminară din cauza nivelului sporit de mineralizare cu fluor, hidrogen sulfurat, fier, sodiu, amoniac și alte elemente. Ca autorizați de folosință specială a apei subterane pot fi menționați următorii agenți economici: Î.M. „Kavpen”, S.A. „Pivnițele din Brănești”, S.R.L. „Cascad Vin”, S.R.L. „Rusnac Moldaqua”, Î.I. „Vanu-Jeregi”, S.R.L. „Cogâlnic”, S.A. „Beermaster” ș.a. Gradul de regenerare a resurselor acvatice este de 11% și este insuficient pentru menținerea ciclului acestor resurse la nivelul stabilit.

O problemă stringentă sunt exploatarea neautorizată. În urma evaluării situației din teren privitor la starea carierelor abandonate și exploatarea neautorizată a substanțelor minerale utile s-au depistat 385 de sectoare exploatare ilicit, activitatea cărora a produs degradarea terenurilor cu suprafața totală de 736 ha.

În scopul soluționării problemelor de protecție a resurselor minerale pe parcursul anului 2018 Inspectoratul pentru Protecția Mediului și subdiviziunile din teritoriu au întocmit 64 acte de control la compartimentul gestionarea resurselor minerale. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost întocmite 29 procese-verbale cu privire la contravenții în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

Suma amenzilor aplicate constituie 102.700 lei, dintre care au fost încasate 64050 lei.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 49 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice. Prejudiciul cauzat mediului înaintat spre achitare constituie 6271919,0 lei.

Îmbutelierea apelor minerale și de masă

Tabelul 1

Nr.	Denumirea agentului economic, locul amplasării	Autorizație de folosință a apei, termenul de valabilitate	Sursa de îmbuteliere (sonda nr./izvor)	Măsuri de control: Act, nr., data, p/v, art., nr., data, amendă (înaintat/achitat, lei) prejudiciu (înaintat/achitat, lei)
1	2	3	4	5
1	SRL „Beșleaga E.R.V.A.”, s. Varnița, r-nul Anenii Noi	Nr. 019, valabilă 11.02.2019	Sonda nr. 49 cH Sonda nr. 2C	
2	SRL „Mirealux”, r-nul Anenii Noi	Nr. 018, valabilă 11.02.2019	Sonda nr. 1350	
3	SA „Beermaster” mun. Bălți	Nr. 371, valabilă 10.06.2029	Sonda nr. 1 Sonda nr. 2	Act nr. 83/87 din 02.05.2017, p/v nr. 69188 din 02.05.2017, Act nr.116281/259 din 25.05.2017
4	Î.C.S. „Grip-Engineering” mun. Chișinău, s. Goian	Nr. 01-30/475-07 valabilă 10.04.2029	Sonda nr. 4677 Sonda nr. 4675	
5	SRL „Apă de Dobrogea”, mun. Chișinău	Nr. 05-10-307/386 valabilă 06.07.2028	Sonda 23-Ch	
6	SRL „Anticor service”, com. Trușeni	Nr. 05-10-288/66, valabilă 04.02.2028	Sonda nr. 128A	
7	SRL „Kellers”, mun. Chișinău, s. Budești	Nr. 01-30/851 valabilă 22.04.2028	Sonda nr. 383	
8	SRL „Serlincom”, com. Ciorescu	Nr. 01-30/1503-27 valabilă 25.09.2029	Sonda nr. 4852	
9	SC „Diata Plus”, or. Codru	Nr. 05-10-308/391, valabilă 25.03.2028	Sonda nr.97-Ch	
10	SA „JLC”, mun. Chișinău	Nr. 05-10-309/392, valabilă 10.06.2028	Sonda nr. 4039	
11	SRL „Cahul Pan”, or. Cahul	Nr. 333, valabilă 22.05.2027	Sonda nr. CH-1	
12	SRL „Bere Unitanc”, or. Cahul	Nr. 227, valabilă 13.06.2021	Sonda nr. 305	
13	SRL „Cogâlnic”, or. Cimișlia	Nr. 447, valabilă 20.11.2020	Sonda nr. 1094	Act nr. 32 din 04.06.2018
14	SC „Plop-Trăisteni” r-nul Dondușeni	Nr.212, valabilă 30.05.2019	Izvor	
15	ÎI „Acvamarin Cebotari”, r-nul Dondușeni	Nr. 211, valabilă 13.06.2019	Sonda nr. 1150	
16	ÎS Editura de imprimare „Statistica”		Sondă arteziană	
17	S.A. „Pivnițele din Brănești”, or. Orhei	Nr. 002, valabilă 20.09.2022	Sonda nr. 4831	Act nr. 28 din 26.05.17
18	SRL „Rusnac Moldaqua”, r-nul Florești	Nr.486/04, valabilă 07.12.2029	Izvor nr. 1, 3, 4.	

19	SRL „Cascad Vin” or. Ialoveni	IES – 219, valabilă 2022	Sonda nr. 08/44	
20	SRL „Geliber”, or. Sângerei	IES 265, valabilă 13.10.2019	Sonda nr. 6B	Act de control nr. 116204 din 12.01.2018
21	SRL „Kavpen”, r-nul Ștefan Voda	IES 233, valabilă 13.09.2021	Sonda nr. 2742	
22	SRL „Mobirai”, or. Soroca	IES 702, valabilă 30.07.2030	Sonda nr. 2R, Sonda nr. 5S	Act 121895 din 06.06.2018
23	ÎM „Apă Bună Trade”, SRL, r-nul Strășeni,		Sonda nr. 3941/1	Act de control nr. 122327 din 30.07.2018

Întreprinderi miniere existente pe teritoriul Republicii Moldova

Tabelul 2

Nr.	Denumirea agentului economic, modul de folosire a subsolului, locul amplasării sectorului de subsol	Tipul substanțelor minerale utile	Suprafața totală a perimetrului minier (ha)	Suprafața terenurilor excluse din circuitul agricol (ha)	Suprafața exploatarea (ha)	Suprafața reîntoarsă în circuitul agricol (ha)	Deșeuri de producție formate m ³
1	2	3	4	5	6	7	8
ANENII NOI							
1	SRL „SILMAX-EXIM”, s. Șerpeni	Nisip-prundiș	48,25	17,05	17,05	12,78	
2	SC „ZAVRICICO-PRIM”, SRL, s. Șerpeni	Nisip-prundiș	24,55	9,1	15,0	12,0	
3	SRL „CARIERATEL”, s. Teliața	Nisip	7,95	2,2331	2,23	1,62	
4	SA „CARIERA COBUS- CA”, s. Salcia	Nisip-prundiș	251,0	23,93	19,0	8,6	
5	SA PMCN „CARIERA COBUSCA”, s. Gura Băcului	Nisip	878,0	3,8671	3,86	2,0	
6	SRL „ARCONICSCOM”, s. Puhăceni	Nisip-prundiș	148,8	16,30	15,80	8,9	
7	GȚ „CHIPER TERENCE GRIGORE”, s. Delacău	Calcar brut	2,7	0,70	0,70	0,7	
8	SRL „MERCONS PRIM”, s. Puhăceni	Calcar Nisip-prundiș	14,95	5,04	1,07		
9	SRL „METEOR”, s. Chirca	Nisip	14,83	6,50	6,10	2,2	
10	AIC nr. 1, s. Chirca	Nisip	11,70	4,9363	4,76		
11	SRL „N Gorgan”, s. Puhăceni	Calcar Nisip-prundiș	11,53	9,98	9,98		

12	SRL „Petriș Grup”, s. Delacău	Nisip-prundiș	17,99	15,0862	11,71	0,5	
13	SRL „SAFARI IMPEX”, s. Mereni	Nisip	1,27	1,24	0,4		
BASARABEASCA							
14	SC „STĂNA VECHE”, SRL, s. Abaclia	Nisip	2,5		0,5		
BRICENI							
15	ÎCS „KNAUF-GIPS”, S.R.L., s. Criva	Gips	77,25		56,7	32,53	4340
16	SA „CALCAR”, s. Beleavinți	Calcar	66,9		38,3		233
17	Î.I „MIHAIL MELNIC”, s. Pererita	Nisip	4,14		0,681	0,8	
CANTEMIR							
18	FP „BENTONIT-SERVICE” SRL, s. Lărguța	Argilă bentonită					
CAHUL							
19	SRL „GEAMGI”, s. Borceag	Nisip	18,48	3,172	3,172	2	1000
20	SRL „COLOMEET VALENTIN”, s. Moscovei	Nisip	5,3	0,5	0,25	0,5	1000
21	ÎI „LIRA-2-CULEA”, s. Slobozia Mare	Nisip	0,93	0,93	0,92		30
22	SC „D.C. Adim” SRL, s. Manta	Nisip	6,6	4,95	0,3		450
CĂUȘENI							
23	S.R.L. „LOTICONS”, s. Cărnățeni	Nisip	5,85	1,113	0,825	0,7951	538
24	SRL „GOIANA PETR, CO”, s. Cărnățeni	Nisip	24,92		1,8815		
CĂLĂRAȘI							
25	SRL „Ionel-Argil”, or. Călărași	Nisip	12,0	1,66	1,66		
26	SC „Euroceramica” SRL, s. Hoginești	Nisip	6,5	2,0	2,0		
CIMIȘLIA							
27	SA „Drumuri Căușeni”, s. Batâr	Nisip	6,88				
28	ÎI „G.G. PRODIUS”, s. Selimet	Nisip	4,5	4,28	2,38	0,8	523
CRIULENI							
29	SRL „Larensia Com”, s. Pașcani	Calcar tăiat	52,0		20,5		2,4
30	Orizont Extragere CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	53,31		18,30		2,0

31	Făurari CP, s. Pașcani	Calcar tăiat	91,2		32,79		1,0
32	SRL „Stratex”, s. Pașcani	Calcar tăiat	499,4		50,0		7,4
33	SRL „SUBTERANA”, s. Mășcăuți	Calcar tăiat	620,0		62,8		0,5
34	SRL „TARSATEL-GRUP”, s. Hârtopul Mare	Calcar tăiat					
35	SRL „GOIANA PETR. CO”, s. Răculești	Nisip- prundiș	21,2	1,2	1,01		
36	SRL „GOIANA PETR. CO”, s. Cruglic	Nisip- prundiș	18,89	8,77	4,21		
37	SC „REMIH&CO” S.R.L, s.Slobozia Dușca	Nisip- prundiș	28,2	7,3	6,0	5,5	
38	SC „ELISAV PREST”, SRL, s. Jevreni	Calcar					
39	ÎI „DANIELA CHIMAC”, s. Pașcani	Calcar	1,09	0,22	0,2	0,42	
DUBĂSARI							
40	SRL „Elecon-Plus”, s. Holercani	Calcar	10,0		0,4		
41	SA „Minerul”, s. Cocieri	Calcar	128,3		35,0		550000
42	SA „Cricostructia”, s. Ustia	Nisip- prundiș	3,1		3,0	1,6	90000
43	SA „Teraconstructia”, s. Ustia	Nisip- prundiș	88,4	8,148	15	8	170000
44	ÎI „Cristina-Oprea” s. Molovata-Nouă	Nisip- prundiș	2,0		0,45	0,2	4500
45	SRL „GOIANA PETR. CO”, s. Molovata	Nisip- prundiș	4,0		4,0	4,0	
46	SRL „Vadus”, s. Mărcăuți	Nisip- prundiș	2,3		1,2	0,8	10000
47	SRL „Bond Con”, s. Prohrebea	Nisip- prundiș	2,75				
48	SRL „Probioterm”, s. Pârâta	Nisip- prundiș	27,68	5,0396			
EDINEȚ							
49	SA „MINA Cupcini”, s. Chetroșica	Calcar	23,5	22,0	22,0		487
50	SA „MINA Cupcini”, s. Volodeni	Calcar					
51	ÎA „Maconrut”, s. Brânzeni	Calcar	40,27	40,27	40,27		35400
52	SRL „COVILORA-G.A.”, s. Gordinești	Calcar					

53	SRL „Cariera-Nord”, s. Fetești	Calcar	76,5	30,02	30,02		19580
FLOREȘTI							
54	SRL „Divaserv Media”, s. Ștefanesti	Calcar brut	11,02	-	7,0	-	9894
55	SRL „Agroindservice-M”, s. Prodanesti	Calcar brut Argilă bentonită	30,47	-	4	-	3221
56	SRL „Izvorul din piatră”, s. Japca	Calcar brut	8,4	-	1,0	-	5118
57	SA „Cristal Flor”, or. Florești	Nisip de cuartș					
58	SȘP „Tigulum” SA, s. Sănătăuca	Nisip- prundiș Tripoli					
FĂLEȘTI							
59	SRL „RIFINFORM”, com. Natalievca	Argila	4,75		2,58		
60	SRL „FLOTA-PRUT”, s. Pruteni	Nisip- prundis	62,8				
61	FPC „Bavir” SRL, s. Răușel	Argilă	8,34				
GLODENI							
62	SA „CARIERA CO- BANI”, s. Cobani	Calcar	27,75		21		
63	SA „MACONRUT”, s. Balatina	Calcar	12,5		6,5		
HÂNCEȘTI							
64	SRL „MALEABIL-GRUP”, s. Cărpineni	Gresie cal- caroasă	1,72		0,75	0,5	
65	SRL „SIANATIS”, s. Cărpineni	Gresie cal- caroasă	1,34		0,5	0,26	
IALOVENI							
66	ÎS „Mina de Piatră”, s. Mileștii Mici	Calcar	22,794		20,994		
LEOVA							
67	SRL „Iulautocomplex”, s. Sărata-Razești	Nisip	5,5	2	1		
NISPORENI							
68	SRL „Sergandex”, s. Șîșcani	Calcar	3,54		0,78		
OCNIȚA							
69	ÎAMC „TEZEU-LUX”, s. Vălcineț	Gresie, Argilite	40,26		4,32		2800
70	SRL „TEZEU-LUX”, or. Otaci	Calcar brut, Nisip	65,5	4,8462	12,4		8500

71	SRL „SABLEX PLUS”, s. Bârnova	Nisip	84,1		8,253		10240
72	SA „Mina din Cupcini”, fil Ocnița	Calcar	25				
ORHEI							
73	SRL „Cariera Ivanos”, or. Orhei	Calcar	46,75		8,0		
74	SRL „Extracamelcom”, s. Isacovo	Nisip	4,2761	4,2761	1,1		
75	SRL „PIETRIȘCOM”, or. Orhei	Calcar	18,71		11		49933
76	SRL „ORDONATCOM”, s. Vâșcăuți	Nisip- prundiș	26,1		3,8		
77	SRL „Ordonatcom”, (Slobotca II), mun. Orhei	Calcar	8,95		5,2		
78	SRL „ORDONATCOM”, (Badea) or. Orhei	Calcar	9,8		0,4		13764
79	SRL „ACIT-TRANS”, (Persecina) s. Persecina	Calcar	7,64	6,03	3,2		
80	SRL „Natanol-Priorit”, s. Păhârnicești	Calcar	71	50			
81	SRL „MINECALCSTRO”, s. Jeloboc	Calcar tăiat					
82	SA „MARKSHEIDER”, s. Marovaia	Calcar tăiat					
83	SA „NERUDNIC”, s. Brănești	Calcar tăiat	73,7		45		42,857
84	ÎS „BRĂNEȘTI”, s. Brănești	Calcar tăiat	180		168		8186,6
REZINA							
85	Î.I. „Aparat” (mina Mateuți), s. Mateuți	Calcar tăiat	118,2		40,78		17542
86	SRL „Mina Lalova”, s. Lalova	Calcar tăiat	208,1		39,56		15967
87	Mina Saharna, s. Saharna	Calcar tăiat					
88	Mina Lipceni, s. Lipceni	Calcar tăiat					
89	Mina Echimăuți, s. Echimăuți	Calcar tăiat					
90	Lafarge Ciment (Moldo- va) SA, s. Ciornar	Calcar Ar- gilă Nisip- prundiș	548		218,79		
91	SRL „LPKV”, s. Solonceni	Nisip- prundiș	1,53		1,53		

92	Fabrica Materialelor de Construcție, s. Trifești	Calcar	24,16	2,38	14,87		222766
RÂȘCANI							
93	SA „Cariera Șaptebani”, s. Șaptebani	Calcar	34,63		18,38		310
94	SA „NIUTAMS CERA-MICA”, or. Râșcani	Argilă	8,47	8,478	4,32		
95	SRL „Magistrala NORD”, s. Costești, com. Costești	Calcar	37,5	18,753	18,75		360
96	SRL „ARDEN-PLUS”, s. Pașcăuți	Nisip	3,7	8,22	1,0		170
97	SRL „VASLARIX”, s. Druță	Calcar	8,11	0,36	1,2		
98	SRL „Rocaprund”, s. Zăicani	Calcar	9,0	3,742	1,2		120
99	CAP „Corlăteanca”, s. Corlăteni	Calcar	20,0		6,0		
100	SA „SINGUREANCA”, s. Singureni	Calcar	1,0				
ȘTEFAN VODĂ							
101	ÎI „Noroc”, s. Cioburciu	Nisip	1,1	1,1	0,6		0,1
SOROCA							
102	SA „Cariera de granit și pietriș”, s. Cosăuți	Granit	73,5	73,5	32,4		
103	SA „Cariera de granit și pietriș”, s. Cosăuți	Gresie	19,6	19,6	8,0		50
104	SRL „Fabrica de materiale de construcție”, s. Trifăuți	Nisip	139,7	37,72	33,48	3,4738	
105	SRL „Fabrica de materiale de construcție-Prim”, s. Slobozia-Cremene	Nisip	143	7,43	9,09	1,33	200
106	SRL „Veer”, s. Cosăuți	Nisip	4,5	2,4366	0,69		
107	SRL „Veer”, s. Egoreni	Calcar	1,5		0,6		1000
108	SRL „Diamax-Agro”, s. Egoreni	Calcar	1,31		0,8		
109	SRL „Scala-Agrovim”, s. Egoreni	Calcar	2,56		1,1		1000
110	SRL „Marvest-Nord”, s. Iarova	Nisip	3,12	0,9886			
111	SRL „Topograf”, s. Varancău	Nisip	5		4,3225	2,81	

112	SRL „Miriams”, s.Varancau	Calcar	19,8		0,5		
113	SRL „Piatră decorativă”, s. Egoreni	Calcar	1,3		0,5		5000
114	IÎ „M. Gîtlan”, s. Cosăuți	Calcar	0,2		0,05		
115	ÎM „Cremsochal”, s. Cremenciug	Nisip	4,3		3,6		
116	GȚ „C. Solza”, s. Cremenciug	Nisip	3,26		2,4	1,5285	
117	SRL „Soracidor”, s. Holoșnița	Nisip	1,75		0,5		
118	SRL „AMG Kernel”, s. Egoreni	Calcar	3,2		0,36		
119	SRL „Topograf”, s. Cerlina	Nisip	2,48		2,48		
STRĂȘENI							
120	SA „CARIERA MICĂUȚI”, s. Gornoe	Calcar	134,32		59,1	9,55	
TARACLIA							
121	SC „VADIMOX” SRL, s. Albota de Jos	Nisip	2,0	1,6	1,6	0,8	300
TELENEȘTI							
122	SRL „NISIP-SI”, s. Verejeni	Nisip	4,2	1,0184	0,14	1,45	385
123	SRL „NISIP-SI”, s. Ordășei	Calcar	4,58		0,55		950
124	SC „NISIP-FROS”, s. Scorțeni	Nisip	2,62		34700	2	369
125	SC „CORSA-CLIM” SRL, s. Căzănești	Calcar	5,1	2,8	2,8		
126	„PODIȘ” S.R.L, s. Inești	Nisip					
UNGHENI							
127	SRL „FEODORA”, s. Costiuleni	Nisip- prundiș	7,65	7,65	4,5	2,9	
128	SRL „Carferm”, s. Cetireni	Nisip- prundiș	10,66	6,4905	1,619		
129	SA „Ceramica Ungheni”, s. Cetireni	Argilă	7,8				
130	SRL „FALCO-COM”, s. Manoilești	Argilă Nisip	11,5	11,5			
UTA GĂGĂUZIA							
131	SRL „TER.S.C.”, or. Ceadîr-Lunga	Nisip	2,71	0,5	0,5		

132	SRL „ILDĂZ”, s. Congaz	Argilă	2,25	4,065	1,2		262,5
CHIȘINĂU							
133	CAP „BACII” – Brăila-I, s. Brăila	Calcar	8,0				
134	CAP „BACII” – Brăila-II, s. Brăila	Calcar	10,3				
135	SA „MINA DIN CHIȘINĂU”, Chișinău-I, or. Chișinău	Calcar	369		3,03		5220
136	ÎS „SARMAT”, Chișinău II	Calcar	816,9		1,5		
137	SA EBC „MINERAL”, Cricova I	Calcar	16,8				
138	SRL „PIATRA”, Cricova I	Calcar	17,38				
139	SRL „ZĂCĂMÂNT”, Cricova I	Calcar	27,86		11,9		
140	CP „LIBERTATE”, Cricova I	Calcar	10,44		0,3		
141	FPG „GORNIAC” SRL, Cricova I	Calcar	48,65		1,4		
142	ÎS „SARMAT”, Cricova I	Calcar	3,307				
143	SRL „MAGIA PIETREI”, Cricova I	Calcar	25,11		5,68		4775
144	CP „MINA FĂURARI”, Cricova II	Calcar	215,5				
145	CP „ORIZONT-EXTRA- GERE”, Cricova II	Calcar	53,31				
146	SA EBC „MINERAL”, Cricova II	Calcar	695,6		164,5		74452,5
147	SRL „LARENSIA-COM”, Cricova II	Calcar	61,1		0,3		
148	CP „MINA FĂURARI”, Făurești I	Calcar	91,2		32,8		25368
149	SRL „SLATINA TRANS”, Făurești I	Calcar	28,91				
150	SRL „PIATRA RARĂ”, Făurești II, s. Pașcani	Calcar	2,0		0,037		175
151	CP „MINA FĂURARI”, Făurești II	Calcar	215,5				
152	SRL „STRATEX”, Făurești II	Calcar	499,4				

153	SRL „LARENSIA COM”, Făurești II	Calcar	51,07				
154	CP „LIBERTATE”, Făurești III	Calcar	35,16		0,3		
155	CP „MINA FĂURARI”, Făurești III	Calcar	215,5				8810
156	SA „CONCOM RTCA”, Goian I	Calcar	53,7				
157	CP „MINA FĂURARI”, Goian I	Calcar	24,03				
158	FACTPC „NUTAVI” SRL, Goian I	Calcar	4,9		0,21		
159	SRL „CALCAR TRANS”, Goian I	Calcar	38,4				
160	FPC „GORNIAI” SRL, Goian II	Calcar	24,15				
161	SRL „BUNEGOȚ-C”, Goian II	Calcar	3,11		0,036		249
162	SRL „SLATINA GRUP”, Goian II	Calcar	13,43				
163	SRL „PIETRIȘUL”, Goian II	Calcar	15,9				918,75
164	CMC „MACON” SA, Horunjii-Mici II	Materie primă de cheramzit	6,02				
165	SA „PIETRIȘ”, Ghidighici I	Piatră de construcții	55,6				
166	SA „EDILITATE”, Ghidighici II	Piatră de construcții	30		13,5	7	4120
167	ÎI „DANIELA CHIMAC”, Scurta de Mare	Piatră de construcții	1,09			200	
168	SRL „BUCHISTIN”, Făurești	Piatră de construcții	3,4		1,94	0,13	
169	SA „PIETRIȘ”, Pruncul	Materie primă pen- tru cărămi- dă și țiglă	47,9				
170	CMC „MACON” SA, Bubuieci	Materie primă pen- tru cărămi- dă și țiglă	27,78	8,08	16,92	16,7	13181,05
171	CMC „MACON” SA, Bubuieci II	Materie primă pen- tru cărămi- dă și țiglă	20,26				

V. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI. STAREA ARIILOR NATURALE PROTEJATE DE STAT

Vadim STÎNGACI,

*Șef adjunct, Inspectoratul pentru
Protecția Mediului*

Daniel ZUGRAVU,

*Șef, Direcția control fond forestier,
arii naturale protejate și spații verzi*

Rezumat:

Actele legislative de bază în domeniu:

- *Legea nr. 1515-XII din 16.05.1993 privind protecția mediului înconjurător.*
- *Codul silvic nr. 887 al RM din 21.06.1996.*
- *Codul contravențional al R.Moldova nr. 218 din 24.10.2008.*
- *Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr.591-XIV din 23.09.1999.*
- *Legea regnului vegetal. nr. 239-XVI din 08.11.2007.*
- *Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat. nr. 1538-XIII din 25.02.1998.*
- *Legea nr. 105 din 02.06.2005 cu privire la grădinile botanice.*
- *Legea nr. 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.*
- *Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate. nr.1041-XIV din 15.06.2000.*
- *Legea nukului. nr. 658-XIV din 29.10.1999.*
- *Codul funciar al R.Moldova nr. 828-XII din 25.12.1991.*
- *Legea nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.*
- *Legea nr. 1102 din 06.02.1997 cu privire la resursele naturale.*
- *Legea nr. 325 din 15.12.2005 cu privire la Cartea Roșie.*
- *Legea nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizarea activității de întreprinzător.*

Problema protecției florei Republicii Moldova este astăzi la scară națională o chestiune de prim-ordin, întrucât există o tendință de reducere sau chiar de dispariție a mai multor specii de plante. Valorile biodiversității fac parte integrată din patrimoniul natural care, în contextul dezvoltării durabile, trebuie folosit de generațiile actuale fără a periclita șansa generațiilor viitoare de a se bucura de aceleași condiții de viață.

Nu este posibilă o societate sănătoasă într-o natură bolnavă. Relația pădure-sănătate se bazează pe principiile medicinei ecologice. Această medicină acordă o importanță majoră peisajului în ansamblul său, întrucât acesta influențează nemijlocit sistemul vegetativ și, în consecință, comportamentul uman.

Din aceste considerente medicina omului sănătos pune pe primul plan acțiunile prioritare la protecția pădurilor, aerului, apelor și solului.

Rolul pădurilor este direct și indirect, prin funcția lor ecologică, de protecție a calității celorlalți factori de mediu.

O atenție deosebită se acordă măsurilor efectuate în cadrul Acțiunii de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, îndeosebi activităților de plantare a ar-

borilor. Pe teritoriul localităților Republicii Moldova, în scuarle, parcurile, teritoriile adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate s-au plantat 99,7 mii arbori și arbuști de diferite specii. Pe teritoriul mun. Chișinău s-au plantat 10.6 mii arbori și 35,0 mii arbuști de diferite specii. Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au plantat în fâșiile forestiere de protecție a traseelor auto 5,25 mii arbori și arbuști.

Întreprinderile Silvice ale Agenției „Moldsilva” au plantat culturi silvice în fondul forestier pe o suprafață de 320.0 ha.

Pe parcursul anului 2018 la compartimentul Floră colaboratorii Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi și ai Inspecțiilor pentru Protecția Mediului din teritoriu au întocmit 1316 procese-verbale, din care 776 cazuri sunt privitor la tăieri ilicite și de încălcare a modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția „Moldsilva”, primării și alți deținători.

De asemenea, pe parcursul anului 2018 pentru încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor colaboratorii Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi au întocmit 8 procese-verbale cu privire la contravenție, fiind aplicate amenzi în sumă de 6200 lei.

Flora

Plantele, în general, și plantațiile forestiere, în special, sunt baza menținerii echilibrului compușilor aerului atmosferic, sunt fabrici și depozite principale ale substanțelor organice, care înmagazinează și conservă energia solară și biodiversitatea. Protecția și menținerea învelișului vegetal este o problemă de ne-compromis pentru existența durabilă a vieții pe Pământ.

Pădurile constituie unul din cele mai diverse produse și servicii. Produsele forestiere asigură o contribuție valoroasă la dezvoltarea economiei naționale, iar pădurile constituie un factor de importanță majoră în menținerea echilibrului ecologic, la protejarea resurselor funciare, acvatică, ameliorarea peisajului național, aspectului și microclimatului localităților.

Necesitățile actuale ale societății noastre în diverse produse forestiere depășesc cu mult potențialul natural al fondului forestier național, deoarece ponderea pădurilor din teritoriul țării abia depășește 10%. În ultimul timp sunt prognozate schimbări climatice semnificative, care îngrijorează mult, țara noastră deja confruntându-se cu fenomene de aridizare și deșertificare.

Flora este una din principalele resurse naturale care trebuie îngrijită dacă dorim să avem beneficii maxime pentru noi și generațiilor următoare. Unul dintre principalii factori stabilizatori de mediu, capabili să asigure protecția împotriva alunecărilor de teren și eroziunii solului, menținerea unui climat sănătos pentru om, lumii animale și lumii vegetale, sunt pădurile.

La începutul ultimului deceniu al secolului XX, ritmurile extinderii suprafețelor cu vegetație forestieră (păduri, perdele forestiere de protecție etc.) au conținut, ca la sfârșitul acestuia practic să stopeze definitiv. Prevăzând consecințele nefaste, care pot urma după aceasta, actuala conducere a Agenției „Moldsilva” a trasat drept una din

principalele direcții de activitate a sectorului forestier național – extinderea suprafețelor cu vegetație forestieră. În acest context, au fost organizate întâlniri de lucru cu factori de decizie la nivel național și în toate raioanele țării. Drept rezultat, procesul de alocare a terenurilor degradate, precum și de împădurire a acestora a fost relansat.

Diversitatea biologică reprezintă o particularitate specifică planetei noastre, care asigură funcționalitatea optimă a ecosistemelor, existența și dezvoltarea biosferei în general.

Flora Republicii Moldova este diversă și include cca 5513 specii de plante (superioare – 1989 specii, inferioare – 3524 specii).

După compoziția floristică cele mai bogate sunt ecosistemele forestiere (peste 850 specii), apoi cele de stepă (peste 600 specii), de luncă (cca 650 specii), petrofite (cca 250 specii), acvatice și palustre (cca 160 specii). Din cauza comportamentului uman din ce în ce mai indiferent față de natura care ne înconjoară, din cauza tehnologiilor avansate, care sunt făcute pe bază de combustibil și alți poluanți natura își pierde din coloritul și diversitatea ei.

Semnificativ este faptul că, pe de o parte, populațiile speciilor răspândite în ecosistemele naturale scad treptat, iar, pe de altă parte, populațiile speciilor adventive și ruderales se află în proces de expansiune accelerată în toate tipurile de ecosisteme. Flora republicii este repartizată neuniform în ecosistemele terestre acvatice și palustre.

Flora ecosistemelor forestiere din R. Moldova este prezentată în păduri în mare parte de specii de foioase. Predominante sunt pădurile de cvercinee răspândite conform legităților altitudinale și exigenței față de indicii ecologici principali ai biotopurilor.

În zona de nord a republicii se întâlnesc două tipuri de păduri: stejăret cu stejar pedunculat și cireș (dominante în această zonă) și stejăret cu stejar pedunculat și mesteacăn. Ultimul tip, amplasat în sectoarele de pădure „Rosoșeni” și „Mestecăniș” ale ocolului silvic Ocnița, indică limita de răspândire sud-vestică a mesteacănelui în Europa de Est.

Sectoarele de pădure de fag, *Fagussylvatica* L, se întâlnesc numai în partea de nord-vest a înălțimii Moldovei Centrale (Codrii), la altitudini de 200-400 m, pe pante cu expoziție nordică și nord-estică, unde fagul se află la limita estică a arealului. Pantele cu expoziție sudică din regiunea Codrilor sunt ocupate de goruneturi monodominante (*Quercus petraea* [Mattuschka] Liebl.) și goruneturi cu carpen (*Carpinus betulus* L.).

În ecosistemele de pădure din partea sudică a republicii se întâlnesc comunități forestiere de tip mediteranean din stejar pufos (*Quercus pubescens* Willd.), care în Moldova indică limita de nord-est a arealului și păduri de stejar pedunculat (*Quercus robur* L.).

Componenta floristică a pădurilor de stejar pufos include peste 400 specii, cele mai reprezentative fiind cele stepice. Dintre ele un număr însemnat revine elementelor mediteraneene – balcanice, majoritatea fiind la limita arealului.

Luncile râului Prut și ale fluviului Nistru sunt parțial ocupate de sectoare cu comunități forestiere de luncă din plop alb (*Populus alba* L.), stejar pedunculat (*Quercus robur* L.), ulm (*Ulmus laevis* Pall.), de diverse specii de salcie (*Salix*). Pădurile de luncă constituie 4,7% din suprafața totală a pădurilor republicii.

Gradul de împădurire a țării variază de la zonă la zonă: la Nord – 7,2%, la Centru – 13,5% și în zona de Sud – 6,7%. Fondul forestier este gestionat actualmente de Agenția „Moldsilva” – 86.7%, de organele administrației publice locale – 12.8%, de alți deținători, cum ar fi: Căile Ferate, SA „Drumuri”, Agenția „Apele Moldovei” și altele – 0,5%.

Una din sarcinile primordiale ale silviculturii naționale este regenerarea pădurilor, care se efectuează pe trei căi: naturală, artificială și mixtă. În anul 2018 de către Agenția „Moldsilva” s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 1026 ha;
- ajutorarea regenerării naturale pe o suprafață de 3410 ha;
- regenerarea naturală pe o suprafață de 417 ha;

Potrivit Legii nr. 1041 din 15.06.2000 privind ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național și a unui șir de Convenții și Acorduri internaționale, la care Republica Moldova este parte, sunt prevăzute măsuri de extindere a suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin crearea a noi tipuri de pădure, prin amelionarea suprafețelor extinse, a insulelor verzi de arbori și arbuști, coridoarelor de interconexiune între masivele împădurite în perdelele de protecție de-a lungul râurilor, drumurilor și în jurul obiectivelor industriale.

Controlul ecologic

Cetățenii și asociațiile obștești au dreptul să primească de la organele silvice de stat și de la organele de stat pentru protecția mediului înconjurător informație despre starea fondurilor forestier și cinegetic, măsurile planificate și realizate de conservare și folosire a acestora, să propună și să realizeze în conformitate cu legislația măsuri privind paza și folosirea rațională a fondurilor forestier și cinegetic, conservarea biodiversității în ele.

Statul în persoana autorităților administrației publice are obligația să asigure folosirea rațională și suficientă a resurselor naturale, precum și protecția acestora, indiferent de destinația lor.

Sarcinile serviciului controlului de stat în domeniul folosirii și protecției resurselor naturale constau în asigurarea respectării de către toate organele de stat și cele obștești, de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile agricole de stat, cooperatiste obștești, precum și de întreprinderile mixte, persoanele fizice și juridice străine a cerințelor legislației ecologice în scopul folosirii eficiente și protecției cuvenite a acestor resurse.

Scopul controlului ecologic – protecția mediului pe calea preîntâmpinării sau înlăturării încălcării normelor ecologice.

Protecția mediului reprezintă un ansamblu de reglementări, acțiuni și mijloace, care au drept scop menținerea și protejarea factorilor de mediu împotriva degradării, prin diferite forme, în urma activității antropogene.

Acest ansamblu constituie o prioritate în legislația națională ce vizează condițiile de viață și sănătate a populației, realizarea intereselor ei economice.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului are responsabilități legale cu privire la controlul calității și cantității anumitor categorii de resurse naturale și a factorilor de mediu, care influențează și vor influența în mod direct asupra vieții umane, iar asigurarea protecției mediului natural și folosirea rațională a resurselor naturale reprezintă principala modalitate prin care se dă valoare și conținut securității ecologice a Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2018 colaboratorii Inspectoratului pentru Protecția Mediului și subdiviziunile sale teritoriale au întocmit 1316 procese-verbale din care 776 sunt conforme articolelor 122, 123, 127, 132 din CC al Republicii Moldova pentru cazuri de tă-

ieri ilicite și încălcarea modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite în fondul forestier gestionat de Agenția Moldsilva, primării și alți deținători.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul Floră sunt reflectate în tabelul de mai jos (art. 122, 123, 126, 127, 132, ale Codului Contravențional al Republicii Moldova).

Rezultatele controlului ecologic de stat la compartimentul „Floră”, anul 2018

Nr./ord	Încălările depistate și măsurile întreprinse	Unitate de măsură	Total	Inclusiv pe beneficiari						
				Agenția „Mold-silva”	Primarii			Ministerul Transportului	Alți deținători	
					Sp. Verzi	Păduri	F.f.		Păduri	F.f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Obiecte controlate	Un.	2495	615	1011	179	355	133	40	162
2.	Contravenții	Caz	1120	388	211	114	324	62	4	17
	Inclusiv pe art. din CC		4	1	2	0	0	0	0	1
2.1.	Art. 121	Caz	0	0	0	0	0	0	0	0
	– Amenzi aplicate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	– Amenzi încasate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.	Art. 122	Caz	653	170	102	78	247	41	4	11
	– Amenzi aplicate	Lei	1003550	225200	197650	107900	343100	110200	5100	14400
	– Amenzi încasate	Lei	435125	98600	77675	50900	149750	49200	1800	7200
	(prejudiciul cauzat)	Lei	852369,5	101734,3	460214	96879,8	123971	64869,8	1200,6	3500
	(prejudiciul recuperat)	Lei	400175,48	62747,08	123602	77891,1	92202,3	39140,4	1200,6	3392
	– arbori tăiați	Ex.	3875	813	314	660,2	1796	258	10	24
	– arbori vătămați	Ex.	458	14	65	19	301	19	0	40
	– volumul masei lemn.	m ³	884,93	217,13	145,353	96,77	322,855	97,882	4,22	0,72
2.3.	Art. 123	Caz	1	1	0	0	0	0	0	0
	– Amenzi aplicate	Lei	12000	12000	0	0	0	0	0	0
	– Amenzi încasate	Lei	6000	6000	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciul cauzat)	Lei	2709	2709	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciul recuperat)	Lei	2709	2709	0	0	0	0	0	0
2.4	Art.124	Caz	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Amenzi aplicate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Amenzi încasate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Acțiuni înaintate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciu cauzat)		0	0	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciu recuperat)	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5.	Art. 125	Caz	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Amenzi aplicate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	– Amenzi încasate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
2.6.	Art.126	Caz	34	2	22	2	6	1	0	1
	– Amenzi aplicate	Lei	16900	600	10800	600	4300	300	0	300

	- Amenzi încasate	Lei	7350	300	5550	300	900	150	0	150
	(prejudiciul cauzat)	Lei	2835,2	108	1080	237,2	540	600	0	270
	(prejudiciul recuperat)	Lei	2835,2	108	1080	237,2	540	600	0	270
	Art.127	Caz	119	58	4	14	26	16	0	1
	-Amenzi aplicate	Lei	24800	12600	750	2600	5800	2900	0	150
	-Amenzi încasate	Lei	12025	6150	375	1075	2900	1450	0	75
	(prejudiciu cauzat)	Lei	48707	37204	36	7007	3604	856	0	0
	(prejudiciu recuperat)	Lei	35342	27268	252	3362	3604	856	0	0
2.8.	Art.132	Caz	3	3	0	0	0	0	0	0
	- Amenzi aplicate	Lei	1500	1500	0	0	0	0	0	0
	- Amenzi încasate	Lei	750	750	0	0	0	0	0	0
2.9.	Art.134	Caz	1	1	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	1000	1000	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	500	500	0	0	0	0	0	0
2.10.	Art. 135	Caz	31	2	25	2	2	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	6650	600	5250	450	350	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	3175	300	2475	225	175	0	0	0
	(prejudiciu cauzat)	Lei	3350	0	3300	50	0	0	0	0
	(prejudiciu recuperat)	Lei	3350	0	3300	50	0	0	0	0
2.11.	Art.136	Caz	144	38	102	0	4	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	52000	20100	30400	0	1500	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	25550	10050	14750	0	750	0	0	0
	(prejudiciu cauzat)	Lei	34563,4	34563,4	0	0	0	0	0	0
	-Prejudiciu recuperat		34563,4	34563,4	0	0	0	0	0	0
2.12.	Art.137	Caz	57	4	40	1	12	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	25800	1300	19400	600	4500	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	12900	650	9700	300	2250	0	0	0
2.13.	Art.139	Caz	2	2	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	900	900	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	450	450	0	0	0	0	0	0
2.14.	Art.140	Caz	0	0	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
2.15.	Art. 141	Caz	1	0	0	0	1	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	1500	0	0	0	1500	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	750	0	0	0	750	0	0	0
2.16.	Art.142	Caz	223	120	6	25	40	26	0	6
	-Amenzi aplicate	Lei	258184	196584	2600	20700	19500	17000	0	1800
	-Amenzi încasate	Lei	117750	87250	1300	10050	9750	8500	0	900
2.17.	Art.95	Caz	18	12	0	2	1	2	0	1
	-Amenzi aplicate	Lei	10400	5900	0	600	300	3300	0	300
	-Amenzi încasate	Lei	5200	2950	0	300	150	1650	0	150
2.18.	Art.182	Caz	3	0	3	0	0	0	0	0
	-Amenzi aplicate	Lei	12000	0	12000	0	0	0	0	0
	-Amenzi încasate	Lei	6000	0	6000	0	0	0	0	0
	-Acțiuni înaintate	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciu cauzat)	Lei	21820	0	21820	0	0	0	0	0
	-Acțiuni satisfăcute	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	(prejudiciu recuperat)	Lei	18460	0	18460	0	0	0	0	0

	–arbori tăiați	Ex	17	0	17	0	0	0	0	0
	– arbori vătămați	Ex	0	0	0	0	0	0	0	0
	– volumul masei lemnoase	m ³	7,2	0	7,2	0	0	0	0	0
3.0.	Art.231 Codul Penal	Caz	0	0	0	0	0	0	0	0
	– arbori tăiați	Ex.	0	0	0	0	0	0	0	0
	–volumul masei lemn.	m ³	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Prejudiciu cauzat	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
	–Prejudiciu recuperat	Lei	0	0	0	0	0	0	0	0
4.0.	Materialei aintate MAI	Caz	26	3	1	8	9	2	0	3
	–arbori tăiați	Ex	698	18	2	387	203	41	0	47
	–volumul masei lemn.	m ³	130,13	5,3	0	2,82	36,8	14,4	0	70,81
	–Prejudiciu cauzat	Lei	51605,607	1270	988	7562,697	14083	11404,71	0	16297,2
	–Prejudiciu recuperat	Lei	60649,4	0	0	33934	26305	410,4	0	0
5.0.	Total:		1316	416	305	132	348	88	4	23
	–Amenzi aplicate	Lei	1427184	478284	278850	133450	380850	133700	5100	16950
	–Amenzi încasate	Lei	633525	213950	117825	63150	167375	60950	1800	8475
	(prejudiciu cauzat)	Lei	1017959,7	177588,7	487438	111736,7	142198	77730,51	1200,6	20067,2
	(prejudiciu recuperat)	Lei	558084,2	127395,5	146694	115474,3	122651	41006,8	1200,6	3662

Fondul ariilor naturale protejate de stat

Lumea ariilor protejate este cea mai importantă moștenire pe care o putem lăsa generațiilor viitoare, de-aceia asigurarea și în continuare a accesului reglementat la natură, la valorile materiale pe care aceasta le deține are un caracter și social și juridic. O lume lipsită de arii protejate, deposedată de situri naturale sălbatice, ar deveni un mediu extrem de sărac.

Regimul de conservare a biodiversității în ariile naturale protejate în Republica Moldova este reglementat de Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr.1538-XIII din 25.02.98 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 66-68/442 din 16.07.1998), care stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate, principiile, mecanismele și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

Conform acestei legi, fondul ariilor naturale protejate de stat include obiectele și complexe naturale cu valoare primordială incontestabilă pentru conservarea biodiversității și habitatelor naturale pentru studierea proceselor naturale, restabilirea echilibrului ecologic și pentru educația ecologică a populației.

Prin crearea fondului ariilor protejate se urmărește protecția și conservarea obiectelor și complexelor naturale pentru generația actuală și generațiile viitoare, care presupune o corelare efectivă a măsurilor organizatorice, economice, educaționale cu potențialele activități antropogene asigurate de norme juridice. Astfel, legea prevede expres tragerea la răspundere a persoanelor fizice și juridice care au cauzat prejudiciile ariilor protejate.

Întru diminuarea presiunii economice, care persistă, obiectele și complexe din fondul ariilor protejate sunt declarate proprietate publică, cu excepția terenurilor pri-

vate incluse în fond, dar luate sub protecția statului. În astfel de cazuri, drepturile și obligațiile fiecărei părți se stabilesc conform unui regulament special. Terenurile obiectelor și complexelor din fond – proprietate publică, nu pot fi privatizate și nici arendate, iar deținătorii lor sunt obligați să asigure finanțarea întreținerii.

Au început să dispară specii de plante și animale, iar multe din ele au devenit rare și au nevoie de a fi protejate de stat. Din cauza degradării componentelor naturii a devenit necesar să se ia măsuri de protecție a mediului ca societatea umană să folosească resursele naturale fără a aduce daune mediului ambiant.

Astfel, au apărut teritorii care au statut special de protecție, care poartă denumirea de arii naturale protejate de stat. Cele mai importante arii naturale protejate, care sunt destinate în mod prioritar protecției mediului, sunt rezervațiile științifice. Acestea sunt: Codru, Iagorlac, Prutul de Jos, Plaiul fagului, Pădurea Domnească.

Ele fac parte din prima categorie a Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii și au cel mai strict regim de protecție. Destinația acestor rezervații este de a proteja ecosistemele naturale cu toate componentele mediului din cadrul lor, care includ specii de arbori, arbusti și alte specii de plante, la fel și specii de mușchi, licheni, ciuperci și întregul complex faunistic.

În rezervațiile științifice se efectuează în mod obligatoriu investigații științifice pentru a studia procesele naturale și a elabora bazele științifice de protecție a mediului.

Suprafața ariilor naturale protejate de stat constituie 210 695,87 ha sau 5,8% din teritoriul țării. După acest indice Republica Moldova este situată pe unul dintre ultimele locuri din Europa. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul Țării și caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecție teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversității biologice conform cerințelor stipulate în convențiile internaționale din domeniu.

Această situație se agravează și prin nerespectarea regimului de protecție pe unele suprafețe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunile cadrului instituțional, nivelul insuficient al calificării cadrelor și al responsabilității autorităților locale. Toți acești factori pot avea un impact negativ de proporții asupra stabilității ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Ariile protejate prin valoarea naturală și gradul redus al intervenției umane pe teritoriul lor sunt cel mai bun exemplu și model pentru sistemele ecologice naturale și seminaturale. Totodată, pentru a realiza tranziția de la actualul model de dezvoltare la un model de dezvoltare durabilă este necesară cercetarea, cunoașterea și experimentarea teoriilor pentru implementarea conceptului de dezvoltare durabilă. Astfel, atât evaluarea și monitorizarea stării capitalului natural, cât și dezvoltarea cunoașterii se poate realiza în cadrul unor zone pilot, cum sunt ariile protejate.

Ariile protejate sunt o componentă esențială în procesul de dezvoltare durabilă a comunităților rurale și societății în general. Pierderile de mediu (ecosisteme din ce în ce mai puțin sănătoase), din perspectiva fenomenelor generate de schimbări climatice foarte vizibile în R.Moldova, ne afectează pe toți, indiferent de opinii politice, vârstă, venituri sau categorie socială.

Parcurile naționale și ariile protejate nu ar fi necesare într-o lume ideală, dar noi trăim într-o lume reală. Și este o realitate că noi, oamenii, nu am descoperit încă cum să trăim în armonie cu această mică și frumoasă planetă.

VI. RESURSE CINEGETICE ȘI PISCICOLE, STAREA ȘI CONTROLUL PRIVIND UTILIZAREA RAȚIONALĂ A ACESTORA

Vadim STÎNGACI,
*Șef adjunct, Inspectoratul pentru
Protecția Mediului*

Marin BULICANU,
*Șef, Direcția control resurse
cinegetice și piscicole*

Odată cu efectuarea reformei instituționale, în cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului a fost creată o nouă subdiviziune (Direcția control resurse cinegetice și piscicole), care va efectua primordial controlul privind respectarea legislației de mediu la capitolul protecția și folosirea rațională a resurselor cinegetice din fondul cinegetic național și a resurselor piscicole din bazinele acvatice naturale.

Actele legislative de bază în domeniu

- *Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008.*
- *Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător.*
- *Legea nr. 439 din 27.04.1995 regnului animal.*
- *Legea nr. 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă.*
- *Legea nr. 149 din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura.*
- *Legea nr. 1538 din 25.02.1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat.*
- *Hotărâri de Guvern și alte acte normative din domeniul de activitate.*

1. Fauna

În Republica Moldova se întâlnesc condiții climaterice diverse, diferite regiuni au istorii geologice diverse, în apropiere de Carpați și regiunea mediteraneeană sunt situate centrele active de formare ale speciilor. Toate acestea au adus la crearea unei flore și faune bogate, diverse și amestecată din punct de vedere al componenței.

Lumea animală depinde implicit de caracterul florei care îi oferă hrană, adăpost și siguranță. Fauna Moldovei cuprinde circa 17 mii de specii animale dintre care 16,5 mii sunt nevertebrate și 460 vertebrate. Fauna vertebratelor include 72 specii de mamifere răspândite în spațiul Republicii Moldova, animale superioare din clasa principală a vertebratelor terestre (rozătoare, chiroptere, carnivore, insectivore, paricopitate, logomorfe), care se disting prin diversitatea lor determinată de poziția geografică a teritoriului situat la interferența a trei zone biogeografice. 281 specii de păsări populează atât ecosistemele silvice, acva-palustre, de stepă, cât și agrocenozele și localitățile. 14 specii de reptile populează ecosistemele silvice, pietrofite și oazele biocenotice. 14 specii de amfibieni și 82 specii de pești le putem întâlni în diverse bazine acvatice și ecotonurile cu habitate umede.

În pădurile Moldovei se pot întâlni unele specii de animale ca: cerbul, căpriorul, mistrețul, vulpea, bursucul, veverița, jderul de copac sau pisica sălbatică și specii de păsări ca șoricarul, privighetoarea, mierla.

În zonele de stepă se găsesc și următoarele specii de rozătoare: șoarecele de câmp, hârciogul, iepurele, popândăul, de păsări: ciocârlia, prepelița, potârnichea,

Lacurile și bălțile sunt populate mai ales de lișițe, găinușe, găște, rațe sălbatice și lebede. În mediul acvatic și anume în râurile și lacurile din țară se întâlnesc următoarele specii de pești: carasul, crapul, plătica, știuca, șalăul, bibanul, somnul, sângerul, novacul, cosașul și alte specii mai puțin numeroase și importante economic.

Cea mai mare parte a nevertebratelor o alcătuiesc insectele – peste 10 000 de specii din 28 de ordine. Cele mai diversificate ordine sunt Coleopterele, peste 2 mii de specii: rădașca (*Lucanus cervus*, 75 mm), gândacul rinocer (*Oryctes nasicornis*, 41 mm), croitorul mare al stejarului (*Cerambyx cerdo*, 56 mm) etc., și lepidopterele cu peste 800 de specii: fluturele ochi de păun mare (anvergura aripilor →150 mm), fluturele cap de mort (anvergura →120 mm). În entomofauna republicii se mai întâlnesc efemeroptere, libelule, ortoptere, blatoide, dermoptere, isoptere, himenoptere, neuroptere, diptere ș.a. *Saturnia pyri* este cel mai mare lepidopter din Moldova. Arahnofauna este slab reflectată în publicații științifice, cei mai studiați fiind păianjenii, peste 300 de specii, și acarienii din sistemele agricole.

Din crustacee se întâlnesc 320 de specii din 10 ordine, cele mai numeroase fiind filopodele, copepodele, podocopidele și amfipodele. Moluștele sunt reprezentate de gasteropode – 60 de specii acvatice și 70 terestre (*Helix pomatia*, *Carychium minimum*) și bivalve – 30 de specii (*Anodonta cygnea*, *Adacna vitrea*).

În a treia ediție a Cărții Roșii sunt înscrise 30 specii de mamifere, mai vulnerabile și periclitare sunt lilieci (cu 16 specii); 62 de specii de păsări, mai vulnerabile și periclitare sunt cele răpitoare (15 specii); 9 specii de reptile; 9 specii de amfibieni; 23 specii de pești; 1 specie de chișcar; 80 specii de insecte; 1 crustaceu și 3 specii de moluște.

2. Resurse cinegetice (fondul cinegetic gestionat de către SVPM)

La 01.01.2019 societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova (SVPM) gestiona terenuri de vânătoare pe o suprafață de 2 milioane 540 mii ha, amplasate în agrocenoză, divizate în 877 fonduri de vânătoare.

Condițiile climaterice de rând cu schimbările radicale în gestionarea ecosistemelor agrare și valorificarea landşaftului parvenite în ultimele decenii au condiționat modificarea comunităților naturale, contribuind substanțial la apariția mozaicității ecosistemelor și diversificarea zonelor de ecoton. În condițiile actuale agrocenozele Republicii Moldova sunt reprezentate de diferite tipuri de zone de ecoton și prezintă un mediu natural cu condiții diverse și complexe de trai pentru speciile aborigene, deosebindu-se mult de celelalte tipuri de habitate adiacente, rolul cărora în stabilitatea ecosistemelor agrare, inclusiv a populațiilor speciilor de interes vânătoresc, fiind până în prezent insuficient studiate.

Schimbările factorilor climatici, de rând cu modificările socio-antropice, care se semnalează în ultimii ani, cauzează modificări ale structurii comunităților faunistice în întregime și a celor de interes economic.

În ultimele două decenii agrocenozele suferă schimbări structurale exprimate prin parcelarea pământului cu o diversitate mai mare de culturi agricole, dispariția mono-

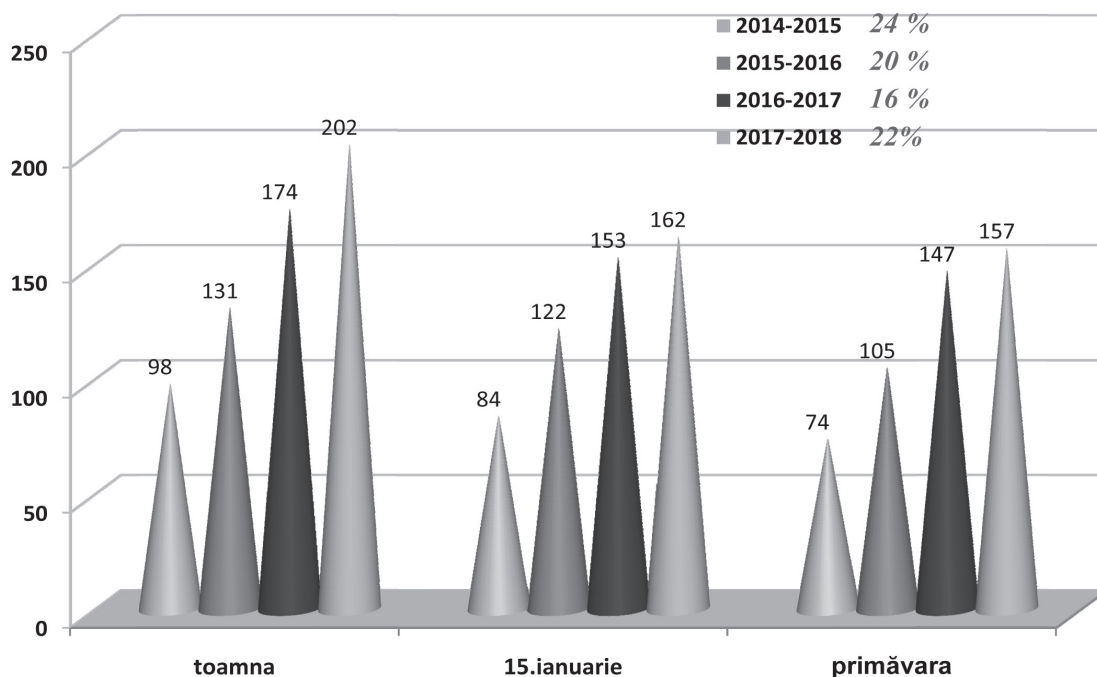
culturilor, apariția pârloagelor etc. De rând cu încălzirea climei, secetele sunt destul de frecvente în timpul verii și la început de toamnă. Acești factori au o influență contradictorie în creșterea efectivului vânatului cu blană, îndeosebi a celei mai importante specii de vânat din terenurile deschise – agrocenozele din țara noastră, a iepurelui de câmp. Alt factor este atitudinea neconștientă a unui contingent de persoane față de vânat, acțiune cunoscută ca braconaj, iar uneori și neprofesională a specialiștilor de ramură și factorilor de decizie, care în final se răsfrânge negativ asupra efectivului animalelor de vânătoare. Un alt viciu este prezența excesivă a răpitorilor – vulpilor, câinilor și pisicilor hoinare și sălbătice. Neutralizarea acestor factori negativi și implementarea recomandărilor necesare va da posibilitate de a organiza gospodăria de vânătoare la un nivel cinegetic eficace. Trebuie să menționăm că gestionarea gospodăriilor de vânătoare din țările Europei Centrale și de Est (Cehia, Slovacia, Ungaria, România) a demonstrat că aclimatizarea iepurelui de câmp importat din alte regiuni nu dă rezultatele scontate, de aceea este necesar păstrarea și optimizarea densității populației locale, prin realizarea recomandărilor de protecție, stimularea procesului reproductiv și exploatarea rațională a speciei.

Cele mai vizibile schimbări din perioada de raport se conțin în rezultatul evaluărilor numărului speciilor principale de vânat și rezultatele vânătorii.

Sistemul agro-landșaftului mozaic în care 1/3 este compus din culturi multianuale (livezi, vii și îndeosebi culturi trofice boboase), 1/3 graminee de toamnă și 1/3 culturi prășitoare de vară unde se prevede ca 5-7 % din terenul arabil să fie desemnate ca „zone ecologice”, care va asigura habitat excelent pentru iepurele de câmp (atât ca hrană cât și adăpost). Acest sistem în mare măsură nu-l avem practic nici în una din zonele republicii. În zona centrală avem destul de multe pârloage ce nu asigură cu hrană iepurele de câmp pe parcursul întregului an în condițiile aridizării dure. Nordul este dominat de monoculturi întinse pe sute de hectare unde din belșug și necontrolat se aplică erbicidele, care de altfel au un impact deosebit asupra fertilității speciilor ce vin în contact trofic. Sudul îndeosebi, este bântuit de turmele de ovine și caprine, pășunatul cărora practic nu se reglementează, turmele fiind însoțite de nenumărați câini, îndeosebi după atacurile frecvente ale lupilor din ultimii ani. Pretutindeni primăvara, în toiul procesului reproductiv, pâlpâie în flăcări pârloagele și stufărișurile și efectivul prădătorilor este mult supra normele ecologice. Aceste probleme ale fondurilor cinegetice neîmpădurite țin de ecologia ecosistemelor agrare și soluționarea lor va ridica productivitatea cinegetică construind o agrocenoză pe principii ecologice.

Analizând dinamica sezonieră a efectivului populației iepurelui de câmp pe perioada de 5 ani (figura 2) se constată o evoluție ascendentă, în ultimii anii apropiindu-ne cu stocurile reproductive de efectivele optime (160-180 mii specimene). Către finele sezonului reproductiv a perioadei 2017-2018 am constatat un efectiv de peste 200 mii iepuri de câmp.

Studiul dinamicii stocurilor reproductive și efectivelor de toamnă (figura 3) în populația iepurelui de câmp în ultimele patru ierni ne permite să constatăm o creștere, atât a efectivelor de primăvară cu variații între 6,8 și 43 %, cât și a celor de toamnă, de la 15 la 34%.

Figura 1. Dinamica efectivului (mii sp.) și pierderile (în %) în populația iepurelui de câmp în perioada de toamnă-primăvară a anilor 2014-2018

Estimările efectuate concomitent cu vânatoarea la iepuri și în sezoanele precedente (2012-2018) ne-au demonstrat că zilnic la vânatoare în mediu participă 5,7 mii vânători pe republică, astfel fiind antrenate în fiecare zi de vânatoare circa 150-170 mii ha, adică, nu mai mult de 10 % din fondul de vânatoare accesibil vânătorii. Având 6-7 zile de vânatoare în sezon, SVPM a primit recomandarea din partea savanților Institutului de Zoologie a MECC să fie efectuată vânatoarea la iepuri de câmp doar o singură dată pe aceleași terenuri de vânatoare, micșorând presingul vânătoresc asupra zonelor de concentrare a iepurelui. Aceste recomandări au fost implementate practic în toate fondurile de vânatoare ale SVPM. Pierderile de iarnă au variat de la 24 % în perioada anilor 2014-2015 la 16 % în 2017-2018, fără a corela cu faza dinamicii numerice, având dependență de condițiile climaterice în perioadă de toamnă târzie și iarna, când perioadele reci și umede fac pierderi însemnate în cohortele tinere din generațiile de vară târzie și toamnă.

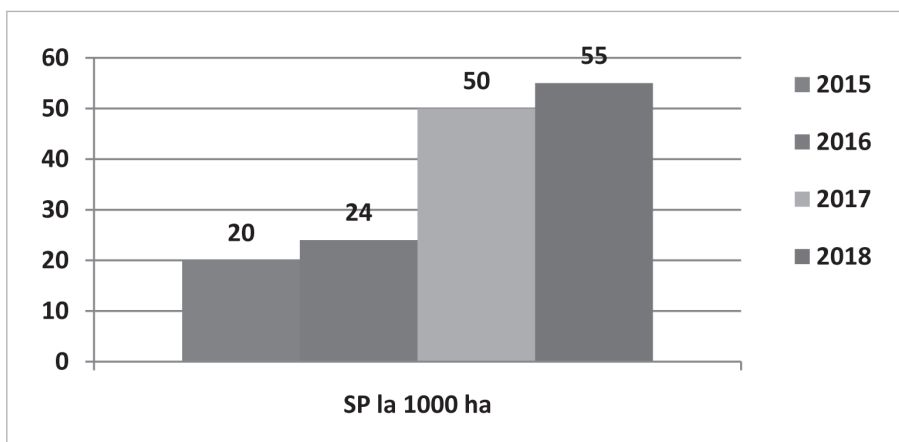
Benefic se manifestă în sporurile anuale și prezența „zonelor de liniște”, formate în toate fondurile de vânatoare pe suprafața de 20% din suprafața totală, amplasate prioritar în zonele de ecoton, unde densitatea iepurelui atinge cote de peste 30 specimene la 100 ha.

Este de recomandat ca aceste zone peste 3-4 ani să fie substituite cu alte suprafețe ale fondului, astfel contribuind la stimularea sporului de efectiv, deoarece pentru iepurile de câmp este caracteristică gruparea populațională și dispersia spațială în stațiunile învecinate, mai puțin favorabile din zonele de reproducere este destul de îndelungată.

Măsurile biotehnice de rigoare (rezervarea „zonelor de liniște”, crotalierea trofeelor, aplicarea metodologiei științifice la evaluări și de calcul a cotei de extragere) aplicate în ultimii ani, de rând cu măsurile de combatere a prădătorilor și a diferitor forme de braconaj, de rând cu distribuirea hranei complimentare în perioada de iarnă, a permis,

începând cu anul 2012, să avem o creștere a efectivelor în populația de toamnă a iepurelui de câmp de la 62 mii în anul 2012 la circa 233 mii în toamna anului 2018, cu un spor al efectivului de toamnă mediu anual pentru populația de iepuri de câmp în fondul cinegetic al terenurilor deschise de 20,5 %.

Efectivul populației potârniche în fondurile de vânătoare la începutul perioadei cui-băritului este estimat la circa 110 mii păsări cu o densitate medie de 55 specimene la 1mie ha, mai numeroasă la sud (63 sp/1000 ha), unde, pe unele fonduri, au fost numărate 8-10 perechi la 100 ha și mai puțin prezentă în centrul republicii (49 sp./1000 ha). Perechile reproductive sunt mai frecvent întâlnite pe câmpurile de graminee și culturilor multianuale înțelenite. Analizând dinamica efectivelor în stocurile reproductive a ultimilor patru ani, am constatat o creștere importantă – de la 20 sp/1 mie ha în 2015, la 55 sp/1 mie ha în 2018.

Toamna pe miriști, semănături de graminee și în culturile prășitoare ridicăm stoluri de la 8 la 24 păsări cu o densitate medie pe republică de 140 păsări la 1 mie ha, având astfel un spor anual mediu de 150 % și un efectiv de circa 280 mii potârniche, ce reprezintă o densitate de 2 ori mai mică decât cea optimală reieșind din capacitatea de suport a ecosistemelor agrare. Specia autohtonă importantă de vânat – potârnichea cere o gestionare cinegetică specială în scopul sporirii efectivelor și includerii ei în lista speciilor admise către vânătoare, lărgind astfel spectrul speciilor la vânătoare și micșorând presiunea asupra fiecărei specii.

Condiții prielnice pentru reproducerea fazanului în acest an se constată cu o întârziere de peste 15-20 zile și primele ponte ecluzate sunt semnalate după 15 mai. În biotopii optimali (circa 170 mii ha), în perioada de reproducere, fazanul este estimat la densități de la 15 la 100 specimene la 100 ha de teren favorabil, având o densitate medie la reproducere de 25 fazani/100 ha. Efectivul stocului de reproducere a populației naturale a fazanului în primăvara anului curent a fost evaluată la circa 42 mii de exemplare. Reproducerea fazanului a fost observată pe parcursul lunilor mai-septembrie, depistând femele cu pui și la finele lui septembrie. Toamna, după popularea cu 25 mii fazani din crescătoriile din Ungaria, fazanul este evaluat pe câmpurile trofice și în zonele de odihnă cu densități ce variază de la 35 la 160 păsări la 100 ha. După un spor anual integral de 174 % populația fazanului este evaluată la circa 115 mii păsări cu media de toamnă de 68 fazani la 100 ha.

În rezultatul extragerii în ultimii ani, în perioada vânatului, exclusiv a masculilor, s-a creat un raport nefavorabil în populație de 1 mascul la 3-4 femele față de cel optimal de 1:1,5. Pentru stabilirea raportului optimal de sexe în populația fazanului (1:1,5) ar fi recomandată și recoltarea a 25% de femele (5,5 mii) din cota de extragere de 22 mii fazani. Pentru studiul dispersiei fazanului în locurile de amplasare în natură din țarcurile temporare și localizarea grupărilor în perioada sezonului de vânătoare și perioadei de iarnă pentru prima dată în anul 2018 au fost inelați peste 10 mii de fazani, cu studiul ulterior de dispersie.

Evaluarea efectivului numeric al păsărilor acva-palustre pe cele 16 mii km de râuri și afluenți și peste 4 mii de bazine acvatice cu o suprafață de circa 65 mii ha, în perioada cuibăritului, au fost numărate circa 14 mii perechi de rațe și peste 28 mii perechi lișițe și găinuși. În prima decadă a lunii mai au fost văzute ponte (5-12 boboeci) la rața mare. Rața cu cap castaniu scoate ponte la locuri deschise a apelor mai târziu. Lișițele sunt destul de numeroase pe lacurile cu stufăriș, numărând circa 20-30 păsări la 10 ha de acvatoriu. Astfel, speciile acvatice încep procesul reproductiv cu un efectiv de circa 84 mii specimene. Având în vedere condițiile climaterice favorabile de cuibărit, către toamnă, efectivul populațiilor locale de rațe și lișițe au fost evaluate la circa 180 mii păsări. Gâștele au fost numărate la cuibărit pe cursul inferior al Prutului și Nistrului în număr de peste 1,8 mii (gâsca de vară) și la un spor anual asigurat de 90%, numără către toamnă, în aceste zone, circa 4 mii păsări. La pasaj pe acvatoriul național se opresc peste 200 mii de păsări acva-palustre.

În republică sunt răspândite 3 specii de porumbei, care grație efectivului și tendințelor dinamicii populațiilor sunt de interes vânătoresc. Guguștiucul, populând sedentar localitățile și terenurile împădurite din nemijlocita apropiere este cel mai numeros. Semnalat în Moldova la mijlocul secolului trecut devine numeric dominant către anii 80 făcând concurență trofică turturelei, reducând de rând cu alți factori antropo-climatici efectivul acestei specii. În zona centrală și de sud în acest an s-a observat un efectiv sporit la cuibărit, numărând în mediu circa 30 de perechi/localitate. Astfel, în cele circa 1700 localități ale republicii avem la cuibărit un efectiv de peste 100 mii guguștiuci. Turturica cuibărește pe circa 100 mii ha de biotopi arboricoli (liziera pădurilor, pădurici insulare, perdele de protecție, livezi abandonate) cu o densitate medie de 22 perechi la 100 ha. Stocurile de reproducere de 44 mii la turturică și 100 mii la guguștiuc către toamnă au un spor anual ce nu depășește 70 % la turturică și 100 % la guguștiuc, numărând astfel în toamnă circa 70 și 200 mii păsări corespunzător. Porumbelul gulerat observat la pasajul de primăvară (a 3-a decadă a lui martie) în stoluri de 25-50 specimene începe cuibăritul până la sosirea turturelei (primele zile ale lunii aprilie). Frecvent, în ultimii ani, se întâlnește la cuibărit și în localități, manifestând astfel adaptări la condițiile antropice. Stocul de reproducere este evaluat la circa 18 mii specimene și având condiții avantajoase la cuibărit poate avea un spor anual destul de bun (circa 80 %). Către toamnă, fiind întâlnit pretutindeni în stoluri de 12-40 specimene, efectuând deplasări de la locurile de hrană la cele de odihnă la distanțe de 4-6 km, populația locală poate număra circa 32 mii porumbei. Având condiții prielnice la începutul perioadei de reproducere cu un spor mediu la porumbei nu mai puțin de 80 % din stocul reproductiv, astfel către sezonul de vânătoare avem în populația locală un efectiv de circa 300 mii exemplare. În

toamnă pe teritoriul republicii se opresc în pasaj circa 140 mii de porumbei (turturica peste 80 mii de păsări; porumbel gulerat – peste 60 mii de păsări).

Populația prepeliței în primăvara anului curent apărută mai târziu ca de obicei pe cele peste 410 mii ha de stațiuni favorabile reproducerii (prioritar graminee și culturi boboase multianuale) a fost estimată, la faza inițială a cuibăritului cu o densitate medie de circa 40 prepelițe la 100 mii ha, astfel întrunind un efectiv de peste 160 mii prepelițe. Având în condițiile republicii și două ponte în mediu a câte 10-12 puișori la eclozare prepelița ar putea avea un spor anual destul de impunător (de 4-5 ori mai mare în raport cu stocul reproductiv). La estimările de toamnă (septembrie-octombrie) pe pârloage, miriști și câmpuri de porumb au fost ridicate foarte frecvent ponte tinere deplasate spre toamnă de condițiile nefavorabile de la începutul cuibăritului. Condițiile climaterice, răpitorii, lucrările agricole și erbicidele-insecticidele diminuează acest spor la 150% în raport cu stocul reproductiv și către toamnă putem avea o populație locală estimată la circa 400 mii prepelițe. Din cauza condițiilor aride de vară în ultimii ani ca și în raioanele limitrofe cu Ucraina și România se observă o scădere ușoară a efectivelor în populațiile locale.

Grupele reproductive ale iepurelui de vizuină (*Oryctolagus cuniculus*), populate în diferite raioane ale zonei centrale a republicii, după un șir de pierderi cauzate de mai mulți factori, atât obiectivi, cât și subiectivi pe parcursul anilor 2016-2018, trecând peste ierni destul de blânde, s-au păstrat, manifestând diferite semne de prezență în primăvara curentă doar în coloniile din asociațiile teritoriale Nisporeni și Fălești. Colonia iepurelui de vizuină în asociația teritorială Fălești, supraviețuind condițiilor din afara arealului natural de răspândire, a dispersat începând cu toamna anului trecut pe o suprafață de circa 1-1,5 ha, formând grupări reproductive la distanțe de 80-100 m, iar în unele cazuri și mai mult de la colonia inițială. Odată cu inițierea perioadei de reproducere iepurele de vizuină este observat dispersat și în biotopii trofici învecinați la distanțe de 100-150 m de la vizuinile paterne. Efectivul coloniei poate fi evaluat la circa 35-40 specimene. La etapa actuală ar fi necesară o completare a coloniilor viabile cu femele și masculi din alte grupuri neînrudite pentru protecția coloniilor de boli, prădători și braconaj. Coloniile sunt atacate în mare măsură de prădătorii care intra în vizuini: dihorii, jderii, hermelina și chiar nevăstuica. Sunt foarte periculoase pisicile sălbatice și sălbătăcite, de asemenea prădătorii cu pene, de zi (uliii) și de noapte (bufnițele), care pândesc iepurii în preajma vizuinilor. Semănăturile de toamnă de graminee, semințele cărora sunt tratate cu chimicale, din preajma coloniilor de iepuri, pot provoca intoxicații. În perioada de toamnă, când avem condiții aride, pentru a evita deplasările la distanțe, este necesară hrănirea complementară cu concentrate și suculente, administrând concomitent preparate antiparazitare și imunostimulatoare pentru a ridica viabilitatea coloniilor iepurelui de vizuină și supraviețuirea în condițiile stresante de iarnă.

În fondurile de vânătoare ale Republicii Moldova pe parcursul ultimilor ani avem un coraport de circa o vulpe la 4-6 iepuri de câmp ce se constată catastrofal (când optimal se admite 1: 50) pentru populația speciei principale de vânat în fondul cinegetic național (iepurele de câmp), atât prin necesitatea ei de consum trofic, cât și prin crearea unui presing major de deranj în perioada reproductivă. Sunt dijmuite de asemenea speciile de păsări de interes cinegetic ce cuibăresc la sol (prepețița, potârnichea și fazanul).

Evaluarea populației vulpii în primăvara acestui an, după numărul vizuinilor active (circa 5 mii), a permis de a stabili efectivul numeric în stocul reproductiv al acestui prădător la circa 15 mii indivizi cu o densitate medie în ecosistemele agrare de 6 unități la 1 mie ha (cu variații de la 2 vulpi la 33 vulpi la 1000 de ha.). Totodată, se constată prezența în stocul reproductiv a circa 4,5 mii vulpi în ecosistemele silvice cu o densitate de peste 12 vulpi la 1000 de ha de teren împădurit și peste 3 mii vulpi ce populează cele circa 1,7 mii localități. Concentrarea vulpii în ecosistemele împădurite și în localități este o adaptare ecologo-etologică cauzată de trofică și factorul de liniște caracteristic acestor ecosisteme. Astfel, vulpea în perioada de reproducere numără un efectiv de peste 22 mii specimene și un coraport sexual de 1:1. Studiul potențialului reproductiv a arătat că perioada reproductivă în acest an este întârziată cu 10-12 zile și circa 40 % de femele nu participă în reproducere. Fertilitatea potențială a vulpii variază de la 1 la 6 embrioni, ceea ce permite să pronosticăm un spor anual de circa 60 % și astfel o creștere a lor către toamnă până la 35 mii vulpi, adică circa 12 vulpi la o mie ha de terenuri populate. Pentru a urmări o diminuare stabilă a efectivului populației acestui prădător actual este necesară o extragere anuală integrală a sporului anual (13 mii indivizi) + 20 % din stocul reproductiv (4,5 mii indivizi) – deci, circa 18 mii vulpi în comparație cu 12 mii vulpi ce alcătuiesc pierderile anuale de iarnă actuale.

Au fost efectuate cercetări a rolului vulpilor în circulația invaziilor parazitare și colectate 25 probe parazitologice. Studiul rolului vulpilor în circulația invaziilor parazitare demonstrează că vulpea ca gazdă definitivă în răspândirea biohelminților reprezintă factorul principal în circulația formelor invazionale în ecosisteme. Abundența masivă a vulpii în diverse biocenoze grație plasticității ecologice și capacității sporite de adaptare la condițiile antropice, inclusiv popularea localităților, au impact major în formarea, menținerea și răspândirea focarelor de parazitoze cu impact zoonotic și epizootic în diferite ecosisteme naturale și antropizate la rând cu diminuarea productivității biologice a populațiilor speciilor de interes cinegetic.

Evidența faunei cinegetice în anul 2018.

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		La începutul sezonului de vânătoare, (ex.)	Dobândite, (ex.)
MAMIFERE			
1.	Cerbul lopătar*	-	-
2.	Cerbul nobil*	343	-
3.	Cerbul pătat*	333	-
4.	Căpriorul*	6803	-
5.	Mistrețul*	2497	353
6.	Muflonul*	-	-
7.	Iepurele de câmp**	226342	12222
8.	Vulpe****	18884	5824

PĂSĂRI			
1.	Gâsca***	3559	612
2.	Rața/Lișiță/Găinușă de baltă***	157427	13197
3.	Fazanul**	109454	15072
4.	Porumbelul**	354358	14754
5.	Prepelița	516792	14254

Evidența s-a petrecut în:

- * Fondul silvic
- ** Terenurile agricole
- *** Bazinele de apă
- **** Fondul silvic și terenurile agricole

3. Resurse piscicole

Principalele artere acvatice ale Republicii Moldova le constituie bazinele fluviului Nistru și râului Prut.

3.1. Fluviul Nistru

Fluviul Nistru izvorăște din munții Carpați de la altitudinea de 760 m și are lungimea de 1362 km (în limitele teritoriale ale Republicii Moldova – 657 km). Una dintre particularitățile caracteristice ale bazinului este lipsa afluenților mari și multitudinea afluenților mici – 984 (160 primari, 824 secundari). După importanța diversității biologice fluviul Nistru (ihtiofauna cuprinde peste 80 de specii și subspecii) se consideră ca bazin piscicol de categorie superioară în care se menține ihtiogenofondul principal al speciilor valoroase de pești:

- *acipenseride* (*morun, nisetru, păstrugă, cegă*);
- *ciprinide* (*mreană, morunaș, crap, plătică, sabiță, clean, avat, ocheană-mare, văduviță*);
- *clupeide* (*scrumbie, rizeafcă*);
- *percide* (*șalău, șalău-vărgat, fusar, pietrar, biban*);
- *alte specii* (*somn, știucă, mihalț, lostriță, păstrăv*).

Potrivit datelor Laboratorului de Ihtiologie și Acvacultură al Institutului de Zoologie al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC), în aspect succesional, diversitatea ihtiiofaunistică a fl. Nistru demonstrează valori fluctuante, în majoritatea surselor științifice figurează între 46 și 94 specii de pești.

Investigațiile efectuate în fluviul Nistru pe parcursul anilor 2006-2018 au pus în evidență 75 taxoni aparținând la 11 ordine și 18 familii: *Cyprinidae* (35 sp.), *Gobiidae* (9 sp.), *Cobitidae* (7 sp.), *Percidae* (6 sp.), *Clupeidae* (3 sp.), *Gasterosteidae* (2 sp.), *Acipenseridae* (2 sp.), *Petromyzontidae* (1 sp.), *Esocidae* (1 sp.), *Nemacheilidae* (1 sp.), *Siluridae* (1 sp.), *Lotidae* (1 sp.), *Sygnathidae* (1 sp.), *Atherinidae* (1 sp.), *Centrarchidae* (1 sp.), *Odontobutidae* (1 sp.), *Cottidae* (1 sp.), *Umbridae* (1 sp.).

Analizând în dinamică diversitatea ihtiofaunistică, se constată că numărul speciilor din ecosistemul fl. Nistru nu suferă modificări substanțiale (însă nu și în aspect calitativ), diversitatea taxonomică, fiind în mare parte menținută în mod artificial prin procese active de translocare antropogenă și autoexpansiune de specii non-native (Figura 1).

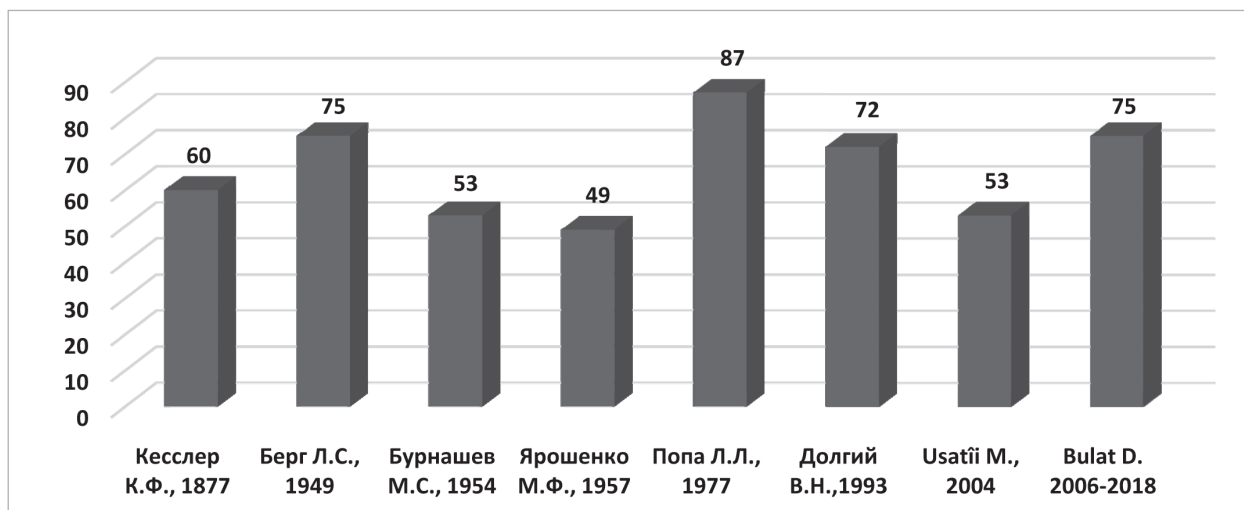

Fig. 1. Diversitatea taxonomică a peștilor din fl. Nistru (limitele RM) în aspect succesional

Analiza ihtiofaunei lacului de acumulare Dubăsari denotă o diversitate taxonomică constituită din 36 specii de pești (Figura 2).

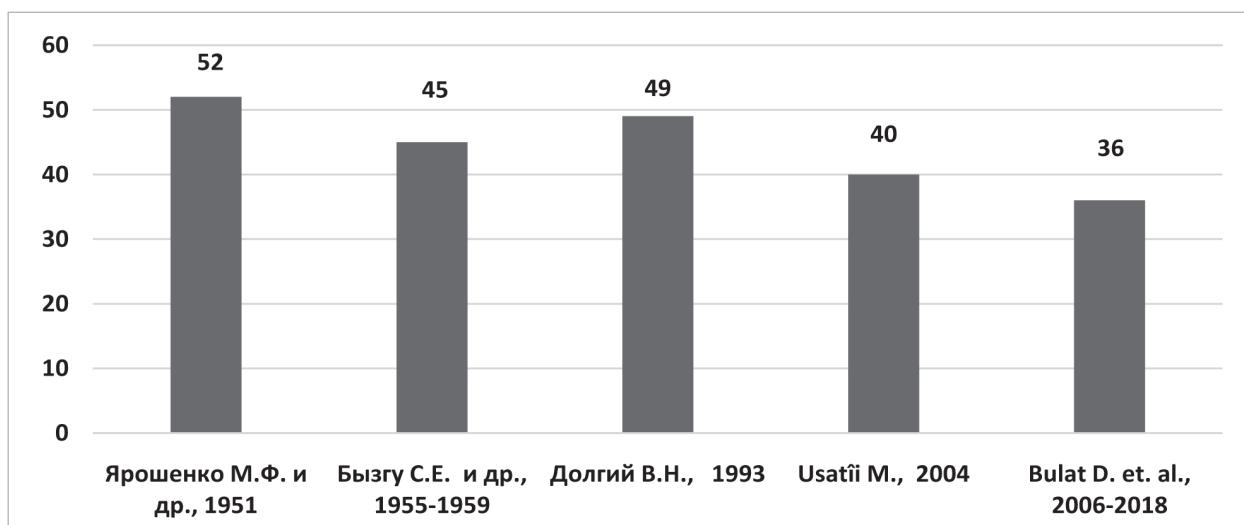

Fig. 2. Diversitatea taxonomică a peștilor din L. a. Dubăsari (limitele RM) în aspect succesional

Astfel, se poate constata că modificarea ecosistemului de albie în zona lacului prin acțiuni de fragmentare a condus la micșorarea numărului de specii de la 52 taxoni în 1951, până la 36 taxoni în prezent.

În cursul mijlociu al fluviului Nistru predomină speciile de talie mică cu valoarea economică redusă care constituie 53,1%, fiind reprezentată de 8 grupe de vârstă (de la 0+ – 8+), predominante fiind grupele de 2 ani (14,3%), 3 ani (39,4%), 4 ani (20,2%) și 5 ani (9,6%). Babușca este urmată de biban – 14,9%.

Speciile indigene de talie medie și mare constituie 33,4% dintre care predomină cleanul (13%) cu 6 grupe de vârstă, dominante fiind grupele de 2 ani (27,2%), 3 ani (35,4%) și 4 ani (18,8%). Apoi urmează scobarul – 6,4%, tot cu 7 grupe de vârstă unde domină grupele de 2 ani (12,3%), 3 ani (25,6%) și 4 ani (36,3%) și mreana – 4,8%. Din speciile rare de talie mare incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova (*ediția a III-ea*) menționăm vârezubul (ocheana mare) – 0,6%.

În lacul de acumulare Dubăsari predomină speciile de talie mică 49,1%, dominante fiind babușca – 13,9%, carasul argintiu 13,6%, bibanul – 12,1%, urmate de roșioară – 6,3% și cosacul-cu-bot-turtit – 3,2%.

Babușca este reprezentată de 7 grupe de vârstă, dominante fiind grupele de 2 ani (19,8%), 3 ani (18,9%), 4 ani (25,5%) și 5 ani (18,9%). Carasul este reprezentat de 9 grupe de vârstă, dominante sunt grupele de vârsta de 2 ani (20,4%), 3 ani (25,2%), 4 ani (17,5%) și 5 ani (15,6%). Speciile rare sunt reprezentate de vârezub – 1,0%.

În cursul inferior al fl. Nistru predomină speciile de talie mică 49,9% – cu dominarea babușcăi – 11,9%, batcăi – 9,3%, bibanului – 7,7% și roșioarei – 7,6%. Babușca este reprezentată de 7 grupe de vârstă, dominante fiind grupele de vârsta de 2 ani (14,9%), 3 ani (24,3%), 4 ani (26,5%) și 5 ani (18,9%). În comparație cu perioada anilor 2008-2014, ponderea babuștei s-a micșorat cu 20%, când constituia 31,9%.

3.2. Râul Prut

Râul Prut izvorăște din munții Carpați (muntele Goverla) de la altitudinea de 2058 m, are lungimea de 967 km (în limitele teritoriale ale Republicii Moldova 695 km) și formează frontiera cu România între localitățile Criva și Giurgiulești unde confluează cu fluviul Dunărea. Ihtiofauna este reprezentată de 56 specii și subspecii de pești atribuite la 14 familii.

Investigațiile efectuate în bazinul râului Prut pe parcursul anilor 2010-2018 au scos în evidență o diversitate ihtiofaunistică constituită din 56 specii de pești, atribuite la 10 ordine și 15 familii: *Ord. Petromyzontiformes, fam. Petromyzontidae* (1 sp.); *Ord. Acipenseriformes, fam. Acipenseridae* (1 sp.); *Ord. Clupeiformes, fam. Clupeidae* (1 sp.); *Ord. Esociformes, fam. Esocidae* (1 sp.); *Ord. Cypriniformes, fam. Cyprinidae* (27 sp.), *fam. Nemacheilidae* (1 sp.), *fam. Cobitidae* (5 sp.); *Ord. Siluriformes, fam. Siluridae* (1 sp.); *Ord. Gadiformes, fam. Lotidae* (1 sp.); *Ord. Gasterosteiformes, fam. Gasterosteidae* (2 sp.); *Ord. Sygnathiformes, fam. Sygnathidae* (1 sp.); *Ord. Perciformes, fam. Percidae* (6 sp.), *fam. Gobiidae* (5 sp.), *fam. Centrarchidae* (1 sp.), *fam. Odontobutidae* (1 sp.).

Rezultatele evaluării diversității ihtiofaunistice în diferite ecosisteme acvatice a bazinului râului Prut este prezentată în următoarea diagramă (Figura 3).

Astfel, în tot bazinul râului Prut (limitele Republicii Moldova) s-au identificat 56 sp. de pești, ecosistemul lacului Beleu – 45 sp., bălțile Manta – 39 sp., lacul de acumulare Costești-Stânca – 31 sp. de pești (Figura 3).

După inundațiile majore din 2008 și 2010, în ecosistemul r. Prut au pătruns cantități semnificative de ciprinide asiatice (novac, singer, cosaș ș.a.) introducente și rasele de cultură a *crapului european*. De asemenea, efectul inundațiilor a provocat interpătrunderea parțială a zonelor piscicole și decolmatarea boiștilor, pătrunzând activ din amonte speciile reofile ca: *mreana comună, cleanul, scobarul, morunașul, râmbița (câra bal-*

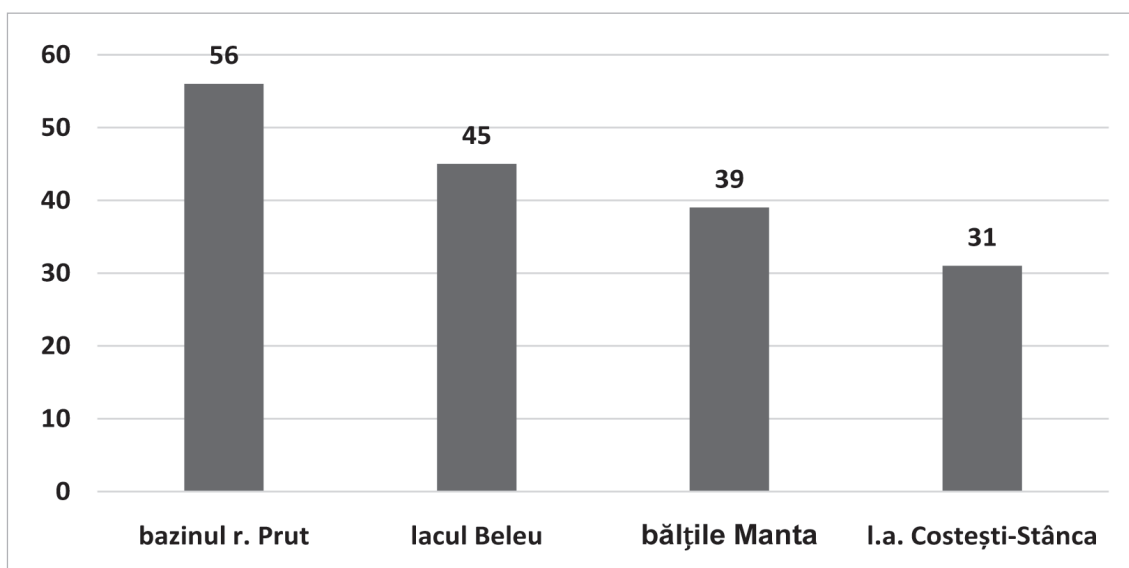

Fig. 3. Componenta ihtiofaunei principalelor ecosisteme acvaticе din bazinul râului Prut (limitele teritoriale ale Republicii Moldova)

canică) deosebit de abundente în perioada de toamnă, iar din aval și-a extins aria de răspândire: *soretele*, *moșul-de-Amur*, *umflătura-golașă-pontică*, *ghiborțul-de-Dunăre*, *porcușorul-de-șes*, *undreua*, *guvidul-de-baltă ș.a.*

În lacul de acumulare Costești-Stânca predomină speciile de talie mică cu valoarea economică redusă – 56,9% (babușcă, biban, caras argintiu ș.a.) Diminuarea numerică a populațiilor unor specii de pești economic valoroase (crap, șalău, plătică, avat, somn ș.a.) se datorează fluctuațiilor frecvente ale nivelului apei din lac în perioada de reproducere, distrugerea suprafețelor (boiștilor) pentru reproducerea naturală, neefectuarea unor repopulări cu material piscicol corespunzător (specii, cantități, vârstă, dimensiuni). Speciile de talie mică fără valoare economică constituie 14,4%, dominante fiind oblețul – 6,1%.

În cursul inferior al râului Prut predomină speciile de talie mică cu valoare economică redusă – 56,4% și sunt reprezentate de carasul argintiu – 16,8% cu 7 grupe de vârstă în care predomină grupele de 2 ani (24,5%), 3 ani (27,5%) și 4 ani (29,5%).

În bălțile Manta predomină speciile de talie mică cu valoare economică redusă 54,7%. Dominant este carasul argintiu – 20,5% (cu 10% mai puțin decât în perioada aa. 2008-2014) cu 7 grupe de vârste, iar reprezentative sunt grupele de 2 ani (16%), 3 ani (21,5%), 4 ani (25,5%) și de 5 ani (19,8%). După caras urmează bibanul – 13,8% (aa. 2008-2014 – 18,5%), cu 7 grupe de vârstă, dominante fiind grupele de 2 ani (16%), 3 ani (21,5%), 4 ani (25,6%) și 5 ani (19,8%). Batca constituie 7,4% (aa. 2008-2014 – 3,4%), dar numai cu 4 grupe de vârstă dintre care domină grupele de 3 ani (30,7%) și 4 ani (38,7%).

Conform generalizării rezultatelor obținute în perioada anilor 2015-2018 s-a constatat o dinamică ponderală negativă la majoritatea speciilor economic valoroase și o dinamică pozitivă la speciile cu valoare economică redusă și economic nevaloroase, care în condițiile ecologice actuale modificate ale mediului de viață au un potențial mare de adaptare.

Concluzii

În urma cercetărilor efectuate de către Institutul de Zoologie s-a constatat că în ihtiofauna ecosistemelor acvatice naturale, sub influența factorilor antropici (poluarea, folosirea ireversibilă a apei, extragerea nisipului și prundișului, modificări frecvente ale regimului hidrologic, termic și fizico-chimic, pescuit ilicit ș.a.), continuă să persiste modificări esențiale, acestea reflectându-se asupra diversității ihtiofaunistice și stării structural-funcționale a populațiilor piscicole.

Pentru conservarea diversității faunei piscicole în bazinele fl. Nistru, r. Prut și lacurile de acumulare Dubăsari și Costești-Stânca, păstrarea ihtiogenofondului speciilor valoroase, rare și a celor pe cale de dispariție, ameliorarea structural-funcțională a populațiilor pentru pescuit, restabilirea loturilor de reproducători, menținerea și îmbunătățirea condițiilor favorabile de reproducere naturală, creștere și îngrășare a faunei piscicole din ecosistemele acvatice naturale în perioada anilor 2019-2030 este necesar în comun cu Institutul de Zoologie al MECC de elaborat un șir de măsuri de ameliorare piscicolă.

4. Controlul ecologic

Controlul ecologic are drept scop – protecția mediului efectuat întru preîntâmpinarea și înlăturarea încălcărilor legislației ecologice.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului are misiunea implementării politicii statului în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale, exercitarea controlului și supravegherii de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor din domeniul de activitate.

Cetățenii au dreptul să solicite și să primească de la organele de stat pentru protecția mediului înconjurător informații referitor la măsurile realizate privind protecția și folosirea rațională a resurselor naturale. Protecția mediului reprezintă un ansamblu de reglementări, acțiuni și mijloace, care au drept scop menținerea și protejarea factorilor de mediu împotriva degradării prin diferite forme în urma activității antropogene.

Pe parcursul anului 2018 colaboratorii Inspectoratului pentru Protecția Mediului și ai subdiviziunilor sale cu participarea reprezentanților Ministerului Afacerilor Interne, Agenției Moldsilva și Societății Vânătorilor și Pescarilor din Moldova au întreprins 971 raiduri.

Caz de braconaj cinegetic depistat și documentat în raionul Ștefan Vodă

*Caz de braconaj piscicol depistat și documentat
în raionul Anenii Noi*

Pentru încălcările regulilor de protecție a resurselor piscicole, regulilor de pescuit și a prevederilor actelor normative privind folosirea și protecția fondului cinegetic, conform articolelor 114 și 128 din Codul Contravențional al Republicii Moldova au fost încheiate 481 procese-verbale cu aplicarea amenzilor în sumă de 448 350 lei. Au fost ridicate de la contravenienți 22 arme de vânătoare și 73 unelte interzise pentru pescuit.

Indicatorii Inspectoratului pentru protecția mediului privind controlul efectuat în domeniul protecția resurselor cinegetice și piscicole în anul 2018

Nr. d/o	Denumirea măsurilor	Unitatea de măsură	Indici
1	Acte de control întocmite	Unități	418
2	Raiduri întreprinse	Unități	971
3	Procese-verbale încheiate	Unități	481
4	Ridicate arme de vânătoare/unelte de pescuit	Unități	22/73
5	Amenzi aplicate	Lei	448350
6	Amenzi încasate	Lei	211025
7	Prejudiciu cauzat	Lei	99256
8	Prejudiciu recuperat	Lei	60047
9	Materiale înaintate la MAI (art.233; 234 cP)	Unități/Prejudiciu, lei	3/75000

Inspectorii Serviciului Piscicol în perioada 01.01.2018-31.10.2018 au încheiat 1011 procese-verbale, aplicat amenzi în sumă de 542 250 lei, prejudiciul cauzat mediului a constituit 91 401,5 lei. Au fost ridicate 1 355 scule interzise pentru pescuit.

BIBLIOGRAFIE:

1. Starea resurselor cinegetice din fondurile de vânătoare gestionate de către Asociația Vânătorilor și Pescarilor din Moldova (scrisoarea nr. 435 din 12.03.2019).
2. Bulat, Dm. Ihtiofauna Republicii Moldova: amenințări, tendințe și recomandări de reabilitare. Chișinău: Foxtrod, 2017. 343 p. ISBN 978-9975-89-070-0.
3. Usatii, M., Șaptefrați, N., Bulat D., ș.a. Starea ihtiocenozelor din ecosistemele acvatice naturale și măsuri de ameliorare. Tipograf. „Balacron”. Chișinău, 2018. 48 p. ISBN 978-9975-3255-6-1.
4. Usatii, Ad., Usatii, M., Șaptefrați, N., Dadu, A. Resursele piscicole naturale ale Republicii Moldova. Ed. „Balacron”, Chișinău, 2016. 124 p.

5. Usatii, M. Evoluția, conservarea și valorificarea durabilă a diversității ihtiofaunei ecosistemelor acvatice ale Republicii Moldova. Autoreferat al tezei de doctor habilitat în științe biologice, Chișinău, 2004. 48 p.
6. Берг, Л.С. Рыбы пресных вод СССР и сопредельных стран. М. Л. Изд. „АН СССР”. 1948-1949.ч.1-3. 1381 с.
7. Бодареу, Н.Н. Динамика рыбного населения и популяций отдельных видов в реконструированных водоемах бассейна Днестра. В: Автореф. диссерт. доктора биол. наук. Москва, 1993. 66 с.
8. Долгий, В.Н. Ихтиофауна Днестра и Прута (современное состояние, генезис, экология и биологические основы рыбохозяйственного использования). Изд. „Штиинца”, Кишинев, 1993. 323 с.
9. Кесслер, К.Ф. Труды Арало-Каспийской экспедиции. Рыбы. Вып. IV. Изд. „М. Стасюлевича”. Санкт-Петербург, 1877. с. 360
10. Отв. ред. Ганя, И. Животный мир Молдавии. Рыба. Земноводные. Пресмыкающиеся. Изд. „Штиинца”, Кишинэу, 1981. с. 27-130
11. Попа, А.Л. Рыбы Молдавии. Справочник – определитель. Изд. „Картя Молдовеняскэ”. Кишинев, 1977. 200 с.
12. Ярошенко, М.Ф. Гидрофауна Днестра. Изд. „АН СССР”. Москва, 1957. 169 с.
13. Ярошенко, М.Ф., Ганя, И.М., Вальковская, О.И., Набережный, А.И. К вопросу об экологии и промысловом значении некоторых рыб Днестра. В: Изв. Молд. филиала АН СССР. 1951, №1 (4). с. 273-295.

VII. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE

Veronica FOCȘA,
*Șef, Direcția control gestionare
deșeuri și substanțe chimice*

Maxim BRUMA,
*Inspector principal, Direcția control
gestionare deșeuri și substanțe chimice*

Creșterea economică și dezvoltarea tehnologiilor moderne din ultimele decenii a condus la o cerere și mai mare de produse și servicii și, implicit, la o cerere crescândă de energie și resurse. Modul în care producem și consumăm contribuie la multe dintre problemele de mediu din prezent, cum ar fi încălzirea globală, poluarea, epuizarea resurselor naturale și pierderea biodiversității. Multe dintre produsele pe care le utilizăm în fiecare zi au un impact semnificativ asupra mediului, începând cu materialele folosite pentru fabricarea acestora, până la energia necesară pentru utilizarea lor și la deșeurile care rezultă în urma scoaterii lor din uz.

Managementul deșeurilor include activitățile de colectare, transport, tratare, reciclare și depozitare a acestora și are ca scop reducerea impactului acestora asupra mediului și sănătății populației, precum și economisirea unor resurse naturale prin realizarea părților recuperabile. În Republica Moldova activitatea de gestionare a deșeurilor este reglementată de Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, care transpune în legislația națională o serie de directive ale Consiliului European.

Gestionarea deșeurilor ridică probleme foarte complexe, care necesită întreprinderea acțiunilor coordonate de la nivel local la cel regional, colaborarea societății civile cu autoritățile locale. Principiile generale ale gestionării deșeurilor sunt concentrate în așa-numita „ierarhie a gestionării deșeurilor” așa cum este prezentată în Directiva – Cadru 2008/98/CE privind deșeurile și se aplică în calitate de ordine a priorităților în cadrul legislației și a politicilor în materie de prevenire a generării deșeurilor în următoarea ordine descrescătoare a priorităților:

- prevenirea;
- pregătirea pentru reutilizare;
- reciclarea;
- alte operațiuni de valorificare, inclusiv valorificarea energetică;
- eliminarea.

Prevenirea generării deșeurilor este considerată factor extrem de important în cadrul oricărei strategii de gestionare a deșeurilor, direct legat atât de îmbunătățirea metodelor de producție, cât și de determinarea consumatorilor să își modifice cererea privind produsele (orientarea către produse verzi) și să abordeze un stil de viață care să genereze cantități reduse de deșeuri.

Reciclarea este metoda ce vizează două aspecte importante: eficiența folosirii resurselor și impactul asupra mediului. Deșeurile nu mai reprezintă, în societatea de astăzi acel rău inevitabil, ci o sursă importantă de resurse secundare, tocmai de aceea se pro-

movează din ce în ce mai mult reciclarea și avantajele în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor. De asemenea, deșeurile reprezintă o sursă regenerabilă de energie. Reciclarea materială presupune înlocuirea resurselor primare cu folosirea materialelor din deșeuri, dar reciclarea propriu-zisă presupune o serie de activități anterioare: colectarea, transportul deșeurilor, prelucrarea intermediară care implică sortare, mărunțire sau compactare etc.

Din punct de vedere ecologic, depozitarea este cea mai puțin recomandabilă opțiune din ierarhia gestionării deșeurilor. Cu toate acestea, ea continuă să fie cea mai răspândită metodă de eliminare a deșeurilor în ciuda faptului că prezintă cele mai multe efecte negative asupra mediului și sănătății populației.

Gestionarea deșeurilor municipale

Deșeurile municipale reprezintă totalitatea deșeurilor provenite din gospodărie și deșeurile similare care provin din activități comerciale, industriale și administrative menționate în Lista deșeurilor, aprobată prin Hotărârrea Guvernului nr. 99 din 30.01.2018. În Republica Moldova responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, sunt abilitate cu dreptul de a asigura crearea unui sistem eficient de gestiune integrată a deșeurilor municipale, însă potențialul financiar al acestor autorități este redus.

Eliminarea deșeurilor municipale la moment se realizează exclusiv prin depozitare. Conform datelor disponibile, în anul 2018 au fost în funcțiune 1139 depozite de deșeuri cu suprafața de 1224,0 ha, care au fost organizate de autoritățile publice locale în localitățile respective (tab.1). Pe parcursul anului 2018 a fost încetată evacuarea deșeurilor la 10 depozite de deșeuri neconforme

din: mun. Chișinău (str. Uzinelor); or. Anenii Noi, or. Cimișlia; or. Telenești; s. Șestaci; s. Climăuții de Jos; s. Cobâlea; s. Râspopeni din r-nul Șoldănești; s. Inești; s. Bănești din r-nul Telenești.

Conform datelor Biroului Național de Statistică, cantitatea de deșeuri municipale formate în perioada 2009-2017 este în continuă creștere: de la 155 900 tone în anul 2009 la 294 204,6 tone în anul 2017. Deșeurile rurale diferă de deșeurile urbane prin compoziție morfologică și cantitate. Pentru populația care nu este deservită de serviciile de salubritate cantitatea de deșeuri generată se calculează astfel: – 0,9 kg / loc / zi în mediul urban și – 0,5 kg/loc/zi în mediul rural.

Actualmente, în majoritatea primăriilor activitățile cu privire la problemele salubrității localităților, colectării separate a deșeurilor sunt organizate la nivel satisfăcător. Astfel, servicii specializate în colectarea și eliminarea deșeurilor există în municipii, în

toate centrele raionale, gestionarea deșeurilor fiind realizată în mod organizat prin intermediul acestor servicii, care lucrează pe bază de contract cu generatorii individuali, dar acest sistem acoperă numai 70-90% din totalul generatorilor de deșeuri municipale din mediul urban. O mică parte din localitățile rurale, în special, cele aflate în proxima vecinătate a centrelor raionale, sunt deservite de serviciile organizate pentru gestionarea deșeurilor. Astfel, în prezent în doar 148 localități rurale este organizată colectarea și transportarea deșeurilor de servicii specializate de colectare. Servicii noi de salubritate s-au format în unele localități rurale din raioanele Cantemir, Căușeni, Dubăsari, Strășeni. Majoritatea dintre acestea se limitează doar la transportarea deșeurilor la gunoșiile din localitățile respective.

În anul 2018 cantitatea de deșeuri municipale colectate de către 140 servicii de salubritate în mediul urban și rural a constituit 2 678 700 m.c., inclusiv în mediul rural 1 707 610 m.c. În comparație cu anul precedent, constatăm că s-a mărit volumul deșeurilor colectate în localitățile rurale cu 1 340 520 m.c. Circa 90% din cantitatea de deșeuri municipale colectate de serviciile de salubritate a fost eliminată prin depozitare, colectarea selectivă fiind organizată parțial în mun. Chișinău și unele centre raionale. Ratele de reciclare și valorificare a deșeurilor sunt încă foarte reduse. Multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună cu cele nereciclabile, astfel pierzându-se o mare parte a potențialului lor util (hârtie, sticlă, metale, materiale plastice). Fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă. Volumul deșeurilor municipale colectate de serviciile de salubritate în localitățile urbane și rurale din Republica Moldova este prezentată în tabelul 2.

Utilizând practica acumulată în alte state, este necesar ca autoritățile publice locale să dispună de o infrastructură viabilă de colectare, de un program bine gândit privind gestionarea deșeurilor. Noile sisteme integrate de management al deșeurilor vor cuprinde colectarea și transportul deșeurilor, stații de transfer a deșeurilor, stații de sortare și compostare și depozite regionale de deșeuri. Până în prezent, în rezultatul studiilor efectuate și al ședințelor de lucru organizate, au fost selectate terenuri pentru proiectarea depozitelor regionale în or. Cahul; or. Căușeni; s. Florițoaia Veche, r-nul Ungheni; or. Dondușeni; com. Biliceni Vechi, r-nul Sângerei. Au fost selectate terenuri pentru proiectarea stațiilor de transfer în s. Cania, r-nul Cantemir; or. Taraclia; or. Căușeni; s. Nișcani, r-nul Călărași; or. Ungheni; or. Briceni; or. Edineț; or. Ocnița. Implementarea proiectelor noi, inclusiv planificarea depozitelor regionale și a stațiilor de transfer conform Strategiei de gestionare a deșeurilor, cât și exploatarea unor depozite existente sunt redate în tabelul 3.

Activități de salubritate a localităților

Pe parcursul anului 2018 au fost organizate mai multe acțiuni de salubritate a localităților. În scopul asigurării și desfășurării eficiente a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților, recunoscute deja tradiționale, Inspectoratul a elaborat și prezentat Inspecțiilor teritoriale Dispoziția cu privire la salubritate și amenajarea localităților nr. 3-d din 28.02.2018 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunilor de primăvară de salubritate și amenajare a localităților și a corpurilor de apă (01 mar-

tie – 5 iunie, 2018) și Dispoziția nr. 11-d din 19.09.2018 cu privire la organizarea și desfășurarea Campaniei de toamnă de salubritate și amenajare a localităților în perioada 23 septembrie – 01 noiembrie 2018. Concomitent au fost elaborate și prezentate Programele de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Campaniilor de salubritate, care au fost un suport consultativ-metodologic eficient pentru autoritățile publice locale la întocmirea programelor și planurilor locale de organizare și desfășurare a acțiunilor de salubritate.

Inspecțiile pe parcursul Campaniilor de salubritate au monitorizat organizarea și desfășurarea cu succes a acțiunilor de salubritate a localităților de către autoritățile administrației publice locale. În timpul Campaniilor de salubritate inspectorii de mediu au organizat raiduri ecologice în comun cu reprezentanții primăriilor din localitățile urbane și rurale respective, în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoiștilor stihinice formate în parcuri, păduri, fâșii de protecție a drumurilor, pe terenuri agricole și publice. La un nivel satisfăcător s-au desfășurat acțiunile de salubritate în majoritatea raioanelor, unde au fost curățate cele mai mari suprafețe ocupate de deșeuri. În unele primării din raioanele Anenii Noi, Drochia, Leova lucrările de salubritate s-au desfășurat lent, invocându-se diferite motive, principala cauză fiind lipsa serviciilor speciale de salubritate și dotarea insuficientă a primăriilor cu transport special. În lipsa acestor servicii salubritatea se efectuează de către populație în mod arbitrar, formând noi gunoiști spontane.

Pe parcursul Campaniei de primăvară au fost depistate 2821 gunoiști stihinice cu suprafața de 272,47 ha, din acestea – 2241 gunoiști cu suprafața de 199,16 ha au fost lichidate. Vinovații de încălcarea legislației privind gestionarea deșeurilor au fost sancționați: au fost încheiate 662 procese-verbale cu privire la contravenție persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere. Suma amenzilor aplicate a constituit 488 750 lei, din care a fost achitată suma 226 550 lei.

Pe parcursul Campaniei de toamnă au fost depistate 1448 gunoiști stihinice cu suprafața de 185,02 ha, din acestea – 1059 gunoiști cu suprafața de 112,53 ha au fost lichidate, au fost încheiate 567 proces-verbale cu privire la contravenție. Suma amenzilor aplicate a constituit 406 200 lei, din care a fost achitată suma de 196 400 lei, a fost calculat și înaintat prejudiciul în sumă de 466 560 lei.

Acțiunile Campaniei de toamnă de salubritate au fost inițiate de Ziua Mondială a Curățeniei – 23 septembrie, stabilită în anul 1993 de către Organizația Națiunilor Unite. Echipa „Hai Moldova”, parte a mișcării globale World Cleanup Day (Ziua Globală a Curățeniei) a reușit în acest an cu ajutorul partenerilor și sponsorilor implicați să mobilizeze participanți și voluntari din întreaga țară pentru a face curățenie în parcurile, pădurile, plajele și alte locuri publice din țară. Conform datelor prezentate de echipa „Hai Moldova”, în cadrul campaniei s-au implicat 45 600 voluntari, care au colectat în total circa 224 tone de deșeuri.

Pe parcursul campaniilor s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie. Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute au fost pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune.

Generarea și gestionarea deșeurilor industriale

Organizarea activității de gestionare a deșeurilor industriale este obligația generatorului. Astfel producătorul inițial sau alt deținător de deșeuri are obligația să asigure efectuarea operațiunii de tratare a deșeurilor prin mijloace proprii sau prin transferarea deșeurilor în vederea efectuării acestei operațiuni unei întreprinderi care desfășoară activități autorizate de tratare a deșeurilor. Livrarea și primirea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, în vederea eliminării lor, se face numai în bază de contract.

Totodată, unitățile și întreprinderile care sunt antrenate în activitățile de gestionare a deșeurilor, inclusiv producătorii de deșeuri, participă la procesul de raportare a datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora conform instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 501 din 29.05.2018. Pentru facilitarea raportării datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, deținătorul de deșeuri trebuie să țină lunar evidența cronologică a cantității, naturii și originii deșeurilor generate/recepționate pe același amplasament, completând câte un fișier pentru fiecare categorie de deșeuri pe care le generează/recepționează și să raporteze anual Agenției de Mediu cantitatea totală a fiecărei categorii de deșeuri pe care o generează/recepționează.

Cantitățile de deșeuri de producție generate variază de la an la an datorită variației activităților generatoare de deșeuri, a re tehnologizării, a preocupării crescânde de a minimiza cantitatea de deșeuri generată. Până în prezent cantitățile de deșeuri de producție generate anual au fost înregistrate și raportate de către agenții economici, conform rapoartelor statistice, care au fost analizate și prelucrate de către Biroul Național de Statistică. Conform datelor deținute de Biroul Național de Statistică, în anul 2017 a fost generată o cantitate totală de 1 605 174,3 tone de diferite fluxuri de deșeuri. Cantitatea deșeurilor formate, prelucrate, eliminate, care au fost generalizate de către Biroul Național de Statistică sunt reflectate în tab.4, fiind sistematizate și indicate conform categoriilor de deșeuri stabilite în Lista nouă a deșeurilor. Cele mai mari cantități de deșeuri de producție sunt formate la întreprinderile și organizațiile de extracție (400 881,0 tone), din industria produselor și băuturilor (259 225,1 tone), de la creșterea animalelor (425 282,0 tone). Din cantitatea totală de deșeuri formate circa 70% sunt eliminate prin depozitare la gunoiști.

Producătorii de deșeuri periculoase, precum și operatorii economici autorizați în domeniul colectării, transportării, stocării, tratării sau valorificării deșeurilor periculoase sunt obligați să colecteze, să transporte și să stocheze separat diferitele categorii

de deșeuri periculoase în funcție de proprietățile fizico-chimice, de compatibilități și de natura substanțelor de stingere care pot fi utilizate pentru fiecare categorie de deșeuri în caz de incendiu, astfel încât să se poată asigura un grad ridicat de protecție a mediului și a sănătății populației. Totodată producătorii de deșeuri periculoase au obligația să nu amestece deșeurile periculoase cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe sau materiale.

Prin natura lor, deșeurile periculoase au cel mai mare impact asupra mediului înconjurător și sănătății populației. Ținând cont de proprietățile lor specifice care fac ca acestea să fie periculoase (explozive, oxidante, inflamabile, iritante, cancerigene, corozive, infecțioase, mutagene, sensibilizante, ecotoxice) este necesar ca activitățile de gestionare a deșeurilor periculoase să fie abordate într-un mod riguros. Modalitatea cea mai eficientă de soluționare a problemei gestionării deșeurilor periculoase este crearea până în anul 2020 a unui Centru de gestionare a deșeurilor periculoase, care se va ocupa de repartizarea tratamentelor pentru deșeurile poluanților organici persistenti sau pentru cele contaminate cu poluanți organici persistenti, pentru deșeurile cu conținut de mercur și deșeurile periculoase formate în urma dezmembrării bateriilor și acumulatorilor, a echipamentelor electrice și electronice, a automobilelor scoase din uz, precum și de exportul acestora pentru eliminare finală.

Conform datelor generalizate de către Biroul Național de Statistică pe parcursul anului 2017 s-a format o cantitate totală de 1510,557 tone de deșeuri periculoase (în anul 2016 fiind formate 2264,365 tone de deșeuri periculoase). Principalele tipuri de deșeuri periculoase generate au fost deșeurile petroliere – 257,911 tone, deșeuri ce conțin plumb și compușii lui – 207,583 tone, deșeuri ce conțin vanadiu – 223,500. Totodată sunt stocate din anii precedenți: deșeuri ce conțin vanadiu – 660,509 tone, deșeuri galvanice – 87,337 tone; deșeuri ce conțin compuși de cianură, formate și depozitate la fabricile vinicole – 4780,38 tone.

Gestionarea anumitor categorii de deșeuri Stocurile deșeurilor de poluanți organici persistenti (POP)

Poluanții organici persistenti (POP) reprezintă o categorie de substanțe foarte stabile din punct de vedere chimic cu proprietăți toxice și bioacumulative, care prezintă un pericol sporit pentru sănătatea oamenilor și mediul ambiant. Ei au calități nocive extrem de pronunțate, un grad înalt de rezistență la degradare și proprietăți de acumulare în organismele vii și mediul înconjurător, pot fi ușor transportați în atmosferă la distanțe mari și se depun departe de locul de emisie, pot afecta sănătatea și mediul, fie aproape sau departe de sursele lor. POP cuprinde un șir de pesticide organo-clorurate, bifenilipoliclorurați (BPC) și unii poluanți industriali, inclusiv dioxinele și furanii.

În scopul reducerii impactului asupra mediului provocat de stocurile de pesticide inutilizabile și de stocurile contaminate cu POP au fost întreprinse un șir de măsuri întru executarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în urma ratificării tratatelor internaționale de mediu, care reglementează substanțele chimice, stocurile și deșeurile acestora. Astfel eliminarea pesticidelor inutilizabile și interzise din depozitele raionale au fost realizate în cadrul proiectelor implementate de Ministerul Agriculturii,

Dezvoltării Regionale și Mediului și gestionate de către Oficiul Managementul Durabil POP, precum și în două proiecte implementate de Ministerul Apărării și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Pe parcursul anului 2018 au fost reambalate și exportate pentru distrugere termică 60 tone de pesticide inutilizabile din depozitul din s. Gaidar, r-nul Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzi, 179,913 tone de pesticide din depozitul din s. Alexăndreni, r-nul Sângereiși 90,0 tone de pesticide rămase din perioada sovietică din s. Zagarancea, r-nul Ungheni (poligonul Divizionului de artilerie). Aceste acțiuni au fost desfășurate cu suportul unui proiect NATO, implementat de către Ministerul Apărării.

Totodată, în teritoriu au fost depistate noi stocuri de pesticide perimate în cantitate de circa 227 tone în fracție solidă și lichidă, care necesită a fi reambalate și evacuate. În Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.301 din 24.04.2014, sunt planificate activități de evacuare și distrugere a pesticidelor inutilizabile, inclusiv din categoria POP, măsură preconizată pentru realizare până în anul 2020.

O altă problemă prioritară este cea a circa 1600 terenuri contaminate cu pesticide din categoria POP. Monitorizarea situației la obiectele contaminate este o prioritate a autorităților publice locale în comun cu subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

O anumită experiență în domeniul decontaminării terenurilor a fost acumulată în cadrul a câtorva proiecte pilot prin izolarea materialelor contaminate în sarcofage. Astfel, sarcofagul de izolare a deșeurilor POP din apropierea s.Congaz (UTA Găgăuzia) a fost organizat în anul 2008 la distanța de circa 3 km față de localitate. Volumul deșeurilor înhumate constituie: 1014 m.c. deșeuri de construcție ale fostului depozit de chimicale și 786 m.c. de sol contaminat. Terenul este îngrădit parțial, în stare satisfăcătoare.

În com. Step-Soci, r-nul Orhei, în anul 2009, a fost implementat proiectul „Depozit (sarcofag) pentru izolarea deșeurilor cu compuși organici persistenti”. Lucrările au fost finanțate de către Fundația Canadiană și implementate de Compania de inginerie și consultație NIRAS (Danemarca). Pe perimetrul sarcofagului cresc arbori de salcâm boieresc și ierburi perene.

După evacuarea pesticidelor inutilizabile din depozitul din s. Bujor, r-nul Hâncești materialele de construcție a depozitului și solul contaminat au fost înhumate în sarcofag cu suprafața de 100 m.p. în apropierea fostului depozit de chimicale. Terenul nu este îngrădit, starea sarcofagului este satisfăcătoare.

Sarcofagul pentru izolarea deșeurilor și solului contaminat cu POP în s.Tătărești, r-nul Strășeni a fost construit pe o suprafață de 0,25 ha conform proiectului de execuție, avizat pozitiv prin avizul expertizei ecologice de stat nr. 05-5-3833/164 din 12.01.2012. Lucrările de proiectare și construcție au fost finanțate din Fondul Ecologic Național în sumă de 194 715,9 lei. La moment terenul unde a fost demolat depozitul de chimicale este nivelat, cresc plante multianuale. Sarcofagul este îngrădit parțial, înierbat.

Solul contaminat cu uleiuri toxice de la stația de transformatoare „Vulcănești 400 kV” a fost înhumat în 4 sarcofage. Terenul sarcofagului este înierbat pe o suprafață de 1600 m.p., sunt sădiți arbori de salcâm. Terenul este îngrădit.

Poligonul de pesticide din s. Cișmichioi, r-nul Vulcănești a fost construit în anul 1977 și dispune de o suprafață de 2,4 ha. Poligonul este amplasat în câmp, la o distanță de circa 10 km de la localitate, este asigurat cu pază. Pe teritoriul poligonului există 14 sarcofage în care sunt depozitate 3967 tone de pesticide. Teritoriul poligonului este îngrădit, iar pe perimetru sunt amenajate canale de scurgere a apelor meteorice. În anul 2004 terenul aferent poligonului a fost plantat cu arbori, fiind creată o fâșie forestieră de protecție cu o suprafață de 1,5 ha pe perimetrul poligonului. La intrare este instalat un panou informațional cu schema obiectului; unitatea de pază este asigurată cu un sistem autonom de energie electrică. Pe teritoriul poligonului a fost instalat un panou antiincendiar special, completat cu mijloace și utilaje pentru situații excepționale.

Conform proiectului „Reducerea riscurilor legate de depozitul de deșeuri periculoase Cișmichioi”, inițiat de către Compania Deconta în baza unui contract semnat cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor în perioada 2016-2017 a fost realizat un studiu de fezabilitate la poligonul de pesticide din s.Cișmichioi în scopul evaluării situației ecologice în zonă, elaborării recomandărilor privind gestionarea de mai departe a acestui obiect, determinării mai exacte a cantităților și categoriilor de substanțe depozitate și estimării costurilor pentru lucrările de evacuare și distrugere în eventualitatea realizării acestor măsuri. În urma investigațiilor s-a constatat că, contaminarea în perimetrul poligonului este concentrată în interiorul celor 14 sarcofage în care sunt depozitate pesticidele vechi. Contaminarea în straturile de suprafață este la un nivel redus. Nu s-au depistat reziduuri de pesticide în solul din afara poligonului și în apele subterane. Estimările referitor la cantitatea deșeurilor arată un volum total de pesticide și sol contaminat de peste 37 mii m.c.

Proiectul de remediere a locației depozitului de pesticide de la Cișmichioi (planificat pentru perioada 2018-2019) constă în izolarea sarcofagelor cu deșeuri și a solului contaminat cu straturi impermeabile cu ulterioara recultivare tehnică și biologică a terenului.

Deșeuri rezultate din activitatea medicală

Deșeurile rezultate din activitatea medicală se consideră deșeurile rezultate din activitățile de asistență medicală pentru om și animale și/sau din cercetările conexe, clasificate în deșeuri periculoase și nepericuloase în conformitate cu Lista deșeurilor aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.99 din 30.01.2018. Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, obligatoriu se efectuează în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

Conform Regulamentului sanitar privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696 din 11.07.2018, fiecare din spitale sunt obligate să dispună de un spațiu central de stocare temporară a deșeurilor medicale. Durata stocării va fi cât mai scurtă posibil, pentru deșeurile periculoase acestea fiind maxim de 48 de ore, iar pentru cele inofensive – de cel mult 180 de ore.

Conform Listei deșeurilor în structura deșeurilor provenite din maternități, de diagnostic, tratament sau prevenire a bolilor la om sunt incluse obiecte ascuțite, fragmente și organe umane, inclusiv recipiente de sânge și sânge conservat; deșeuri a căror colectare și eliminare fac obiectul unor măsuri speciale privind prevenirea infecțiilor; chimicale constând din sau conținând substanțe periculoase; medicamente citotoxice sau citostatice; deșeuri a căror colectare și eliminare nu fac obiectul unor măsuri speciale privind prevenirea infecțiilor.

Tratarea deșeurilor infecțioase în instalații proprii se efectuează în raioanele Comrat, Telenești, Hâncești, Rezina, Călărași, Ceadâr Lunga, Glodeni.

Activitatea de colectare, transportare și tratare prin autoclavare a deșeurilor medicale este organizată de către SRL „UISPAC” (Autorizația 005 nr. 064/2015 din 27.10.2015) și SRL „Ecostat” (Autorizația 005, nr. 071/2016 din 27.05.2016), autorizațiile fiind eliberate de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Pe parcursul anului 2018 au fost tratate deșeuri medicale de către SRL „Ecostat” – 120,8 tone și SRL „Uispac” – 42,394 tone.

Tratarea prin piroliză a deșeurilor infecțioase este contractată cu SRL „Trisumg” din or. Cahul de către unele instituții medicale din raioanele Leova, Cimișlia, Cahul, Briceni, Vulcănești. Totodată, metoda de tratare a deșeurilor infecțioase prin incinerare în instalații improvizate persistă în instituțiile medicale din localitățile rurale, dar și în unele spitale din centrele raionale.

Fragmentele și organele umane, formate în spitale sunt transportate în gropile Bekkari din localitățile respective sau sunt înhumate în cimitire. Deșeurile chimice formate și reactivele cu termen expirat sunt predate pentru neutralizare la CP „Entuziast”, SRL „Eco-Emir”, iar deșeurile cu conținut de mercur care se conțin în termometre, tonometre, lămpi luminescente uzate sunt depozitate în încăperile instituțiilor medicale.

Gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală rămâne o problemă atât timp până va fi stabilit un sistem eficient de gestionare a acestor deșeuri.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)

Studiul la nivel național arată că importurile de produse de echipamente electrice și electronice în Moldova au fost în creștere în ultimii ani și atinge cifra de 4,5 kg/cap de locuitor. Categoriile de echipamente electrice și electronice care fac obiectul art. 50 din Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile (anexa nr. 5) sunt următoarele:

- Aparate de uz casnic de dimensiuni mari;
- Aparate de uz casnic de dimensiuni mici;
- Echipamente informatice și de telecomunicații;
- Echipamente de larg consum;

- Echipamente de iluminat;
- Unelte electrice și electronice (cu excepția uneltelor industriale fixe de dimensiuni mari);
- Jucării, echipamente sportive și de agrement;
- Dispozitive medicale (cu excepția produselor implantate și infectate);
- Instrumente de supraveghere și control;
- Distribuitoare automate.

Impactul DEEE asupra mediului este destul de mare deoarece DEEE au în compoziție substanțe deosebit de periculoase pentru mediu și sănătate, cum ar fi: plumb, brom, mercur, crom, substanțe halogene. Cantitatea totală de aceste deșeuri a crescut de la 10,5 mii tone în 2010 la 21,7 mii tone în 2027, potrivit unor estimări.

Pe parcursul anului 2018, de către ÎP „MoldRec”, care este autorizat în domeniul colectării, transportării și comercializării deșeurilor de echipamente electrice și electronice, au fost colectate 297,937 tone DEEE, din care o cantitate de 97,437 tone au fost exportate în România pentru reciclare.

În scopul protecției mediului și a sănătății populației, al prevenirii formării deșeurilor periculoase se interzice punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor electrice și electronice care depășesc valorile concentrațiilor maxime din greutate de 0,1% pentru mercur, plumb, crom hexavalent, bifenilopolibromurați și eteri de difenil polibromurați și de 0,01% pentru cadmiu, cu excepția echipamentelor pentru care sunt stabilite derogări, conform actelor normative aprobate de Guvern.

Producătorii, dar și importatorii de echipamente electrice și electronice care cad sub incidența responsabilității extinse a producătorului, sunt obligați să creeze centre de colectare a deșeurilor de echipamente electrice, electronice și electrocasnice, precum și pentru bateriile și acumulatorii portabili uzați.

În acest context administrația publică locală Chișinău participă în calitate de partener în cadrul unui nou proiect verde și sustenabil, „Oraș curat cu e-Deșeu reciclat”. Inițiativa prevede conștientizarea de către instituții și populație a necesității colectării și reciclării e-Deșeurilor pentru a reduce indicii de poluare a mediului și evitarea depozitării acestor deșeuri, care sunt toxice pentru mediu și sănătate. proiectul prevede dezvoltarea unei rețele de colectare separată a e-Deșeurilor în municipiul Chișinău, prin crearea a 80 puncte de colectare, inclusiv formarea și educarea unui comportament ecologic și durabil din partea instituțiilor ce vor fi implicate în proiect, dar și restul populației din Republica Moldova.

Proiectul „Oraș curat cu e-Deșeu reciclat” este adresat reprezentanților din sectorul public, care sunt încurajați să adopte practici durabile și prietenoase mediului în activitatea lor, colectând și sortând corect e-Deșeurile în cadrul oficiilor, agenților economici (producătorii de deșeuri, care cad sub incidența responsabilității extinse a producătorului), dar și reprezentanților din mediul academic, în calitate de promotori/ambasadori ai informației, mesajelor ecologice și a practicilor de gestionare corectă a e-Deșeurilor. Inițiativa proiectului aparține A.O. „Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor” sub patronajul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în parteneriat cu Asociația „Moldrec”, Primăria municipiului Chișinău și cu suportul Programului de Granturi Mici al GEF, implementat de PNUD.

În anul 2018, prin Hotărârea Guvernului nr. 212 din 17.03.2018, a fost aprobat și publicat Regulamentul privind DEEE-urile, care reglementează categoriile de deșeuri echipamente electrice și electronice în scopul prevenirii sau reducerii impactului asupra mediului și a sănătății umane, contribuind astfel la o dezvoltare durabilă a societății și punerea în aplicare a prevederilor art.12 din Legea nr. 209 din 29 iulie, 2016 privind deșeurile. Aplicarea acestui Regulament va contribui la îmbunătățirea performanțelor de protecție a mediului și sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor negative ale generării și gestionării deșeurilor, precum și prin îmbunătățirea eficienței utilizării acestora.

Deșeuri de ambalaje

Ambalaje înseamnă toate produsele realizate din orice materiale, de orice natură, utilizate pentru a conține, a proteja, a manevra, a prezenta și a furniza bunurile de la materii prime la bunuri prelucrate, de la producător la utilizator sau la consumator. Articolele „nereturnabile” utilizate în aceleași scopuri trebuie, de asemenea, considerate ambalaje.

În scopul asigurării protecției mediului și a sănătății populației și prevenirii formării deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, ambalajele trebuie să respecte următoarele cerințe esențiale și niveluri ale concentrației de metale grele:

- 1) cerințele esențiale specifice privind fabricarea și compoziția ambalajului:
  - a) ambalajul va fi fabricat astfel încât volumul și greutatea acestuia să fie limitate la minimum necesar pentru a asigura nivelul cerut de siguranță, igienă și acceptabilitate, atât pentru produsul ambalat, cât și pentru consumator;
  - b) ambalajul va fi conceput, fabricat și comercializat într-un mod care să permită reutilizarea sau valorificarea sa, inclusiv reciclarea și să reducă la minimum impactul negativ asupra mediului;
  - c) ambalajul va fi fabricat urmărindu-se reducerea la minimum a conținutului de substanțe nocive sau de alte substanțe și materiale periculoase în compoziția materialului de ambalare și în elementele sale, care se pot regăsi în emisiile, cenușa sau levigatul care rezultă din procesele de eliminare a deșeurilor de ambalaje.
- 2) cerințele esențiale specifice privind caracterul reutilizabil al unui ambalaj:
  - a) proprietățile fizice și caracteristicile ambalajului trebuie să permită mai multe rotații în condiții normale de utilizare preconizate;
  - b) ambalajul reutilizat trebuie pregătit, după caz, pentru a satisface exigențele în materie de sănătate și de securitate;
  - c) ambalajul care nu mai poate fi reutilizat trebuie să devină deșeu de ambalaj valorificabil;

- 3) cerințele esențiale specifice privind caracterul valorificabil al unui ambalaj:
  - a) ambalajul va fi fabricat astfel încât să permită reciclarea unui anumit procent din greutatea materialelor folosite atunci când devine deșeu de ambalaj. Acest procent poate varia în funcție de tipul materialului folosit la fabricarea ambalajului;
  - b) ambalajul va fi fabricat astfel încât să permită, atunci când devine deșeu de ambalaj, ca deșeurile de ambalaj tratate în vederea valorificării energetice să aibă o valoare calorică minimă, precum și să permită optimizarea valorificării de energie;
  - c) ambalajul va fi fabricat astfel încât să permită, atunci când devine deșeu de ambalaj, ca deșeurile de ambalaje tratate în vederea compostării să fie suficient de biodegradabile;
  - d) ambalajul biodegradabil va fi fabricat astfel încât să permită atunci când devine deșeu de ambalaj, o descompunere fizică, chimică, termică sau biologică până la transformarea în bioxid de carbon, biomasă și apă a celei mai mari părți a materialului;
- 4) totalul nivelului concentrației de plumb, cadmiu, mercur și crom hexavalent prezent în ambalaje sau în componentele ambalajelor nu trebuie să depășească 100 ppm raportat la masă, cu excepția ambalajelor realizate în întregime din cristal cu conținut de plumb.

Problema deșeurilor de ambalaje prezintă o problemă națională a Republicii Moldova. Situația actuală în domeniul deșeurilor de ambalaje este la fel de vulnerabilă ca și colectarea selectivă și reciclarea acestora. Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului, producătorii de ambalaje asigură crearea unor sisteme de preluare sau colectare a deșeurilor de ambalaj și dezvoltarea schemelor de valorificare materială sau energetică a deșeurilor de ambalaje care nu pot fi reciclate, fiind inutilizabile pentru valorificare materială.

În Republica Moldova, valorificarea deșeurilor de ambalaje este redusă în comparație cu țările din Uniunea Europeană. La moment, doar în unele localități este organizată colectarea selectivă a plasticului, fiind instalate containere speciale pentru colectare cu predarea ulterioară agenților economici autorizați în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor din masă plastică. Astfel, pe parcursul anului 2018 au fost colectate deșeuri din masă plastică de către SRL „ABS” (mun. Chișinău) – 2 506,9 tone; SRL „Finplast Prim” (mun. Bălți) – 216,21 tone; SRL „Ave Ungheni” (or. Ungheni) – 3,4 tone; SC „Ursachi-Trans” SRL (mun. Chișinău) – 157,772 tone; SRL „Uniplast” – 479,07 tone.

În scopul prevenirii generării deșeurilor, precum și al evitării poluării mediului a fost interzisă distribuirea gratuită a pungilor din plastic, cu excepția pungilor din plastic foarte subțire. Totodată art. 20¹ din Legea nr.231 din 23.09.2010 cu privire la comerțul interior, prevede unele restricții în domeniul comerțului cu amănuntul:

- interzicerea utilizării/comercializării pungilor de transport fabricate din plastic cu sau fără mâner, cu grosimea peretelui egală sau mai mare de 50 de microni, furnizate consumatorilor la punctele de vânzare de bunuri, începând cu 1 ianuarie, 2019.

- interzicerea utilizării/comercializării pungilor din plastic subțire, cu grosimea peretelui mai mică de 50 de microni, cu excepția celor care sunt utilizate ca ambalaj, începând cu 1 ianuarie 2020.
- interzicerea utilizării/comercializării pungilor din plastic foarte subțire, cu grosimea peretelui mai mică de 15 microni, cu excepția celor care sunt utilizate ca ambalaj, începând cu 1 ianuarie 2021.
- interzicerea utilizării/comercializării farfuriilor, paharelor, altor accesorii ale serviciilor de masă și bețișoarelor, de unică folosință, fabricate din plastic, cu excepția celor biodegradabile, începând cu 1 ianuarie 2021.

Astfel, întru îndeplinirea condițiilor expuse, toate centrele comerciale trebuie să le ofere cumpărătorilor alternative: folosirea plaselor biodegradabile sau plaselor din hârtie.

Anvelope uzate

Anvelopele scoase din uz constituie o mare problemă de mediu dacă nu sunt gestionate corespunzător. Producătorul, importatorul, dar și distribuitorul are datoria de a se asigura că produsul întrebuintat (comercializat) și devenit deșeu va fi utilizat într-o manieră sigură, fără impact negativ asupra calității mediului. Astfel, Legea nr. 209 privind deșeurile fixează cadrul legal și atribuie responsabilități producătorilor și importatorilor de anvelope în a organiza fluxul gestiunii anvelopelor uzate. Provocarea rămâne aceeași pentru toți, de a asigura recuperarea deșeurilor de anvelope și de a preveni abandonarea acestuia, de a facilita valorificarea la nivel local sau prin exportul de anvelope uzate către destinații care asigură același tratament corespunzător al anvelopelor uzate din punct de vedere al legislației de mediu și al criteriilor și standardelor impuse prin directive și recomandări la nivel european.

Fabrica de ciment din Rezina a consumat o perioadă în calitate de combustibil anvelopele uzate. Această activitate de valorificare prin co-incinerare a fost acceptată și autorizată în Republica Moldova, totuși, trendul la nivelul Uniunii Europene este să se pună accent pe reciclare, pe obținerea de materie primă secundară din anvelopele uzate.

În prezent anvelopele uzate sunt colectate de către SRL „Artensa Cons”, care este autorizat în domeniul colectării, transportării, depozitării și prelucrării deșeurilor din cauciuc și mase plastice prin metoda de piroliză. Materia primă secundară obținută în urma reciclării este compusă din combustibil lichid, carbon tehnic, resturi de metal. Pe parcursul anului 2018 au fost colectate 285,0 tone anvelope uzate și prelucrate 245,0 tone.

Valorificarea deșeurilor

Producătorii și deținătorii de deșeuri au obligația valorificării acestora prin metode și procedee ce nu poluează mediul și nu pun în pericol sănătatea populației. Colectarea deșeurilor reciclabile, transformarea lor în materii prime secundare și valorificarea acestora reprezintă o afacere profitabilă în întreaga lume. Pentru o reciclare reușită a deșeurilor este nevoie de o sortare în funcție de calitatea materialului, sortare care începe prin colectarea selectivă a acestora.

La 15 noiembrie 2018 Republica Moldova a marcat „Ziua Internațională a Reciclării”. În contextul acestui eveniment ecologic au fost desfășurate diferite activități, campanii de informare, ce au avut drept scop motivarea populației de a utiliza produse reciclate și de a participa activ în procesul de colectare selectivă și reciclare a deșeurilor. Cu această ocazie au fost desfășurate acțiuni de informare, conștientizare și educație ecologică.

Reciclarea reprezintă orice operațiune de valorificare prin care deșeurile sunt transformate în produse, materiale sau substanțe pentru a-și îndeplini funcția lor inițială sau pentru alte scopuri. Efectele reciclării sunt următoarele:

- reducerea cantității de energie și de materii prime necesare fabricării de noi produse;
- redarea circuitului economic a unor importante cantități de materie primă;
- reducerea cantităților depozitate la rampele de depozitare a deșeurilor;
- reducerea riscurilor asupra sănătății și a mediului înconjurător, cauzate de deversarea improprie a unor deșeuri periculoase;
- reducerea poluării apei și a aerului.

Actualmente, în Republica Moldova își desfășoară activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor 43 agenți economici care dețin autorizații pentru gestionarea/valorificarea deșeurilor (Tab. 5 în anexă). La moment, doar în unele localități este organizată colectarea selectivă a plasticului, fiind instalate containere speciale pentru colectare cu predarea ulterioară agenților economici autorizați în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor din masă plastică.

Potențialul energetic al deșeurilor biodegradabile produse anual în sectorul agrar și industrial ar putea contribui esențial la soluționarea problemei energetice și de asigurare cu îngrășăminte organice. Producătorii de peleți și brichete din biomasă care au activat sezonier în anul 2018 au utilizat în procesul de producere paie de cereale, rumeguș de lemn, coji de semințe de floarea soarelui, coji de nuci și alte resturi vegetale. Agenții economici producători de brichete și peleți, cât și tipul și cantitatea biodeșeurilor folosite sunt reflectate în tab.6.

Deșeurile de grajd de la animale sunt surse periculoase de poluare a mediului. În același timp, sursele generatoare de deșeuri biodegradabile din sectorul zootehnic reprezintă cel mai înalt potențial de producere a îngrășămintelor organice și a biogazului prin tehnologia fermentării anaerobe, care nu este utilizată suficient în practica autohtonă. Stații de obținere a biogazului din deșeuri provenite de la creșterea animalelor funcționează în s. Fârlădeni, r-nul Hâncești (SRL „Farma Grup”), s. Târnova, r-nul Dondușeni (SRL „Rom-Cris”).

La fabrica de zahăr din or. Drochia ÎM „Sudzucher Moldova” SA se utilizează deșeurile rezultate în urma procesului de extragere a zahărului din sfeclă pentru obținerea biogazului, producând energie electrică pentru necesitățile întreprinderii. Pe parcursul anului 2018 au fost utilizate 83 000 tone de deșeuri rezultate din prelucrarea zahărului.

Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 301 din 24.04.2014 prevede crearea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice, care ar contribui la reducerea cu 30% a cantităților de deșeuri depozitate și creșterea cu 20% a ratei de reciclare până în anul 2023.

Substanțe chimice

În prezent Republica Moldova produce un spectru îngust de substanțe chimice, orientat în mare majoritatea spre piața autohtonă, și anume produsele: farmaceutice, coloranți, lacuri și vopsele, produse și preparate de parfumerie. Substanțele chimice mai sunt folosite la producerea hârtiei, în industria ușoară, industria materialelor de construcție, industria alimentară, inclusiv a vinului etc. Totuși, majoritatea necesităților țării în substanțe chimice sunt acoperite din import. Principalele substanțe chimice importate sunt: îngrășăminte, pesticide, diverse materii prime, produse și substanțe pentru industria de prelucrare și pentru alte industrii.

În scopul dezvoltării durabile a societății și prevenirii impactului cauzat de substanțele chimice, Republica Moldova întreprinde activități de aliniere la practicile internaționale în acest domeniu. O dovadă a celor menționate este ratificarea unui șir de acte internaționale și convenții de mediu: Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și a eliminării acestora, Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenti, Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticidelor care fac obiectul comerțului internațional, Convenția de la Helsinki privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale, Convenția de la Minamata cu privire la mercur și transpunerea în viitor a Directivei europene 2012/18/UE (Seveso III) privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase. Prevederile acestor convenții ghidează comunitatea națională în aplicarea măsurilor pentru dezvoltarea durabilă a societății, considerând că acest lucru este posibil doar prin asigurarea calității anumitor factori ai mediului înconjurător. Obligațiunea față de asigurarea eficienței protecției mediului și a sănătății umane a condus la stabilirea priorităților de management durabil al substanțelor chimice.

La nivel național măsurile necesare pentru asigurarea securității chimice prin aplicarea unui sistem adecvat de gestionare a substanțelor chimice au fost reflectate în Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 973 din 18.10.2010. În vederea realizării Programului în perioada 2016-2020 au fost planificate acțiuni în domeniul managementului durabil al substanțelor chimice:

- crearea unui cadru instituțional și normativ care să stabilească cu claritate obligațiile celor implicați în managementul substanțelor chimice în conformitate cu cerințele actelor internaționale în domeniu;
- îmbunătățirea infrastructurii de management al substanțelor chimice și al substanțelor chimice prioritare, care va asigura funcționarea pe termen lung a unui sistem integrat de management în Republica Moldova;
- stabilirea competențelor instituționale ale autorităților administrației publice centrale în domeniul managementului substanțelor chimice;
- specificarea obligațiilor și rolului producătorului/importatorului în contextul proceselor de management al substanțelor chimice;
- reducerea riscurilor asociate utilizării unor substanțe chimice.

Așa cum spectrul produselor chimice fabricate în republică este destul de mic, majo-

ritatea necesităților economiei naționale privind substanțele și produsele chimice sunt acoperite din import. Cantități semnificative de substanțe și produse chimice sunt utilizate în sectorul agricol prin aplicarea de produse de uz fitosanitar și fertilizanți.

Utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor reprezintă un element de bază în obținerea unei producții agricole durabile pentru asigurarea unui sistem agricol competitiv la nivel european și internațional. Conceptul de durabilitate integrează trei componente, respectiv: economic, de mediu și social. Reducerea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor impune funcționarea eficientă și la standardele Uniunii Europene a procesului de autorizare a produselor de protecție a plantelor care stabilește cadrul de utilizare pentru aceste produse. De către Consiliul Republican Interdepartamental pentru aprobarea produselor de uz fitosanitar prin procedură națională în anul 2018 au fost expertizate 185 dosare a produselor de uz fitosanitar în vederea omologării, reomologării și extinderii sferei de activitate a acestora.

Legea nr. 277 din 29.11.2018 privind substanțele chimice, care va intra în vigoare la 15.02.2020, reglementează în particular obligațiile persoanelor fizice și juridice care produc sau plasează pe piață substanțe chimice și restricțiile privind producerea, plasarea pe piață, importul, exportul și utilizarea acestora. Totodată, în document sunt stipulate condițiile de clasificare, etichetare și ambalare a substanțelor și amestecurilor chimice. Potrivit noii legi, substanțele și amestecurile chimice trebuie să fie clasificate și etichetate cu date privind identitatea agentului economic care plasează produsul pe piață, denumirea substanței sau produsului, proprietățile periculoase, precum și măsurile de siguranță pentru utilizare.

După intrarea în vigoare a noii legi, va fi creată autoritatea publică în domeniul substanțelor chimice în baza reorganizării Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice. Totodată, va fi creat Sistemul informațional automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova”.

Activități de inspectare

Activitățile de inspectare în vederea realizării obiectivelor și măsurilor trasate în planul de activitate pentru anul 2018 au fost orientate spre reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului și sănătății populației, ridicarea nivelului de conștientizare, a respectării legilor și actelor normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale.

Pe parcursul anului 2018 Inspectoratul pentru Protecția Mediului și structurile sale din teritoriu au efectuat controale și au întocmit **1112 acte de control** la compartimentul gestionarea deșeurilor și **413 acte** de control la compartimentul substanțe chimice. Ca rezultat al controalelor efectuate au fost depistate cazuri de nerespectare a modului de depozitare și gestionare a deșeurilor industriale, municipale, periculoase și de altă proveniență, neasigurarea de către persoanele responsabile a colectării selective și evacuării deșeurilor, admiterea stocării deșeurilor de orice proveniență în locuri neautorizate. Prin urmare, au fost încheiate **1711 procese-verbale** cu privire la contravenție în privința persoanelor fizice, juridice și cu funcții de răspundere, care au admis încălcări ale normelor de drept prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova.

În limitele prevăzute de lege au fost aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în mărime de 1 424 700,0 lei, din care au fost încasate 660 625,0 lei. Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate 444 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice.

Probleme prioritare în domeniul gestionării deșeurilor și utilizării substanțelor chimice pentru anul 2019

Obiectivele generale pe care Republica Moldova trebuie să le urmeze în domeniul gestionării deșeurilor și substanțelor chimice sunt identificate în Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 301 din 24.04.2014; Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile; Legea nr. 277 din 29.11.2018 privind substanțele chimice și anume:

- extinderea activității întreprinderilor de colectare și eliminare a deșeurilor din localitățile urbane în localitățile rurale;
- crearea rețelelor de colectare separată a deșeurilor vegetale, dejecțiilor animaliere, deșeurilor de la prelucrarea lemnului;
- reducerea numărului de gunoști existente prin amenajarea depozitelor de deșeuri municipale intercomunale la nivel regional;
- crearea sistemelor de colectare a deșeurilor în mediul urban/rural prin procurarea containerelor și amenajarea stațiilor de transfer, introducerea și extinderea colectării selective la sursă;
- dezvoltarea sistemelor de colectare și tratare a fluxurilor de deșeuri specifice (ambalaje, deșeuri de echipamente electrice și electronice, cauciucuri, baterii etc.) prin promovarea și implementarea principului „responsabilitatea producătorului”, inclusiv a celor periculoase (deșeuri medicale, uleiuri uzate etc.) prin plasarea a câte un punct de colectare la nivel de regiune;
- crearea rețelelor de colectare a anvelopelor uzate, a bateriilor și acumulatorilor uzați prin intermediul centrelor de deservire tehnică a automobilelor, centrelor comerciale, parcurilor;
- crearea centrului de gestionare a deșeurilor periculoase;
- ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora în baza Listei deșeurilor, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 99 din 30.01.2018;
- gestionarea integrată a substanțelor chimice pe întreg ciclul de viață, minimalizând astfel riscurile pentru sănătatea populației și diversității biologice.

BIBLIOGRAFIE:

1. Legea nr. 1515 din 16 iunie, 1993 privind protecția mediului înconjurător.
2. Legea nr. 851 din 29 mai, 1996 privind expertiza ecologică.
3. Legea nr. 1102 din 6 februarie, 1997 cu privire la resursele naturale.
4. Legea nr. 1540 din 25 februarie, 1998 privind plata pentru poluarea mediului.
5. Legea nr.209 din 29.07.2016 privind deșeurile.

6. Legea nr. 1236 din 3 iulie, 1997 cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive.
7. Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013.
8. Legea nr. 277 din 29.11.2018 privind substanțele chimice.
9. Legea nr. 119 din 22.06.2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți.
10. Hotărârea Guvernului nr. 99 din 30.01.2018 pentru aprobarea Listei deșeurilor.
11. Hotărârea Guvernului nr. 501 din 29.05.2018 cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora.
12. Hotărârea Guvernului nr. 373 din 24.04.2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți.
13. Hotărârea Guvernului nr. 212 din 07.03.2018 cu privire la Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice.
14. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1155 din 20.10.2004 pentru aprobarea Strategiei naționale cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenti și Planului Național de implementare a Convenției de la Stocholm privind poluanții organici persistenti.
15. Hotărârea Guvernului nr. 81 din 02.02.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați.
16. Hotărârea Guvernului nr. 315 din 26.04.2010 pentru aprobarea regulilor sanitar-veterinare privind subprodusele de origine animală nedestinate consumului uman.
17. Hotărârea Guvernului nr. 1045 din 05.10.2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.
18. Hotărârea Guvernului nr. 1307 din 12.12.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului privind atestarea și omologarea de stat a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților pentru utilizare în agricultură și silvicultură;
19. Hotărârea Guvernului nr. 564 din 10.09.2009 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind stabilirea condițiilor de plasare pe piață a produselor biodistructive.
20. Hotărârea Guvernului nr. 696 din 11.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală.
21. Ghidul cu privire la evaluarea prejudiciului cauzat mediului de la activitățile antropogene și mecanismele de compensare a lui.
22. Hotărârea Guvernului nr. 973 din 18.10.2010 cu privire la aprobarea Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova.

Formarea și depozitarea deșeurilor municipale, 2018

Tabelul 1

Nr. d/o	Municipiul, raionul, localitatea	Numărul de localități	Numărul populației	Gunoști exploatare		Gunoști stihnice depistate		Gunoști lichidate		Raiduri de salubritate, (unități)	Procese-verbale întocmite, (unități)	Amenzi aplicate/ încasate, (lei)
				unități	suprafața, (ha)	unități	suprafața, (ha)	unități	suprafața, (ha)			
1.	mun. Chișinău	35	803767	9	20,5	195	12,30	194	12,25	118	86	75900/37950
2.	mun. Bălți	3	132,4	3	26,5	104	0,34	64	0,22	61	80	97500/28250
3.	mun. Cahul	55	118747	45	48,56	101	20,20	84	18,90	20	26	23200/10400
4.	mun. Comrat	13	69084	13	14,7	53	10,89	39	8,41	29	15	9600/4800
5.	Anenii Noi	45	83546	22	41	49	1,21	33	0,91	49	51	36750/17457
6.	Basarabasca	10	27240	10	18,4					12	18	13500/6750
7.	Briceni	38	75298	27	38,85	211	20,47	145	12,06	124	46	33000/16500
8.	Cantemir	51	59263	38	26,35	71	4,94	30	1,79		14	9000/4500
9.	Cîmișlia	39	54283	29	24,83	52	5,32	20	2,32	48	104	76600/36500
10.	Criuleni	43	62749	30	33,74	45	5,91	21	2,67	49	27	24700/9400
11.	Călărași	44	74931	40	13,11	43	1,10	40	1,02	24	50	31300/15050
12.	Ceadir Lunga	9	63415	9	23,52	111	22,95	74	19,68	145	12	9900/4950
13.	Căușeni	41	86000	31	36,49	106	4,76	81	2,76	56	32	24000/11700
14.	Dondușeni	30	43153	42	17,57	60	1,06	7	0,13	44	38	29100/14550
15.	Drochia	40	88380	32	40,15	13	1,1	3	0,2	47	76	48000/23000
16.	Dubăsari	13	37820	10	18,14	36	3,2	22	0,96	9	19	12000/4800
17.	Fălești	76	88233	71	52,27	135	16,55	118	15,13	16	43	37200/18600
18.	Florești	74	76457	52	46,45	104	0,70	77	0,57	18	17	13200/6600
19.	Edineț	49	83771	38	49,85	145	10,99	129	9,49	29	27	21600/10800
20.	Glodeni	33	60318	24	48,3	41	6,3	25	3,9	46	62	37200/18600
21.	mun. Hîncești	63	128522	46	34,65	71	0,59	24	0,06	27	130	89100/44550
22.	Ialoveni	34	104506	26	33,1	35	3,99	35	3,99	38	23	32700/16350
23.	Leova	39	50120	35	17,8	29	1,73	19	0,91	28	114	83400/43050
24.	Nisporeni	33	63289	29	37,37	50	32,18	6	6,5	110	8	5800/2900
25.	Ocnîța	31	53976	21	30,4	112	28,20	108	26,45	42	15	15000/7500
26.	mun. Orhei	75	126516	69	89,54	67	4,77	67	4,77	38	43	26400/12900

27. Rezina	41	48495	36	21,81	76	10,99	32	6,51	30	40	22000/11000
28. Râșcani	55	59226	43	49,82	24	3,3	20	2,9	61	80	59200/29600
29. Ștefan Vodă	26	70238	31	30,5	73	12,33	62	10,21	23	15	9000/3300
30. Sângerei	70	86078	22	12,7	73	0,69	55	0,48	47	82	79800/24900
31. mun.Soroca	67	102024	50	50,55	55	6,4	52	6,38	30	21	16500/8250
32. mun.Strășeni	39	88763	26	29,6	72	39,82	65	38,21	58	25	28800/14100
33. Șoldănești	32	39001	19	21,36	31	5,42	21	3,32	34	14	8400/4200
34. Taraclia	25	37400	18	22,5	114	17,9	63	8,8	25	87	57600/30300
35. Telenești	54	140652	44	59,6	45	2,3	27	1,44	23	60	40400/19600
36. mun.Ungheni	74	117400	43	38,97	140	35,1	88	19,35	13	50	35100/16950
37. Vulcănești	4	25700	6	4,45	11	1,17	8	0,91	4	4	7800/3900
Total, anul 2018	1503	3398493	1139	1224	2753	357,17	1958	254,56	1575	1654	1280250/594507

Caracteristica salubrității localităților, 2018

Tabelul 2

Nr. d/o	Denumirea serviciului de salubritate	Localitățile deservite de serviciul de salubritate	Volumul deșeurilor municipale colectate centralizat, 2018, mii m.c.	Volumul deșeurilor colectate selectiv (m.c.)				Platforme construite, a.2018, unități.	Pubele instalate, a.2018, unități.
				Masă plastică	Cioburi de sticlă	Metal uzat	Hârtie		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ÎM „Regia Autosalubritate”	mun. Chișinău or. Chișinău, or. Codru or. Vadul lui Vodă	185,95	10,79	65,70		3,2		1335
2	Regia Comunal Locativă „Vadul lui Vodă”	or. Vadul lui Vodă	5,02						20
3	Regia Comunal Locativă „Tohatin”	com. Tohatin, com. Budești	2,25						20
4	ÎM „Serviciul public de gospodărie comunală Bubuieci”	com. Bubuieci	7,50						
5	SRL „Queengeada”	com. Cruzești	0,62						
6	Serviciul de salubritate a Primăriei Colonița	s. Colonița	4,86						
7	Regia Comunal Locativă „Vatra”	or. Vatra	1,49						
8	ÎM „Ghidighici Service”	s. Ghidighici	1,98						
9	SRL „ManevlaCom”	or. Durluști, com. Grătiești, com. Stăuceni	42,77					20	80
10	Regia Comunal Locativă „Ciorescu”	com. Ciorescu	67,29	5,0					24
11	Regia Comunal Locativă „Cricova”	or. Cricova	16,20	16,0					35
12	SRL „Prest Energy”	or. Sângera, com. Trușeni, com. Băcioi	15,18	4,0					1376
13	ÎM „DRCD Balți”	mun. Balți	13,61					68	232

14	ÎM „Amenajarea Teritoriului și Spații Verzi”	mun.Bălți	14,55						
15	ÎM „Cospodăria Locativ Comunală”	mun.Bălți	9,76						
16	ÎM „Gospodăria Comunală Sadovoe”	s.Sadovoe, s.Elizaveta	0,61						
17	ÎM „GCL Cahul”	Cahul mun.Cahul, s.Crihana Veche, s.Manta, s.Colibaș	32,95	2,9				2	
18	ÎM „Congaz Sulari”	com.Chioselia Mare	0,10						
19	ÎM „GCL Comrat”	Comrat mun.Comrat	8,97						150
20	ÎM „GCL Congaz”	s.Congaz s.Cotovsc	5,49						
21	ÎM „Denevița”	s.Svetloe	1,72						
22	ÎM „Avdarma Syu”	s.Avdarma	3,64						
23	ÎM „GGLC Anenii Noi”	Anenii Noi or.Anenii Noi	6,33					20	80
24	ÎM „Bulboaca Prim”	s.Bulboaca	3,1	7,5	1,0			3,5	
25	ÎM „GLC Chetrosu”	s.Chetrosu	2,5						2
26	ÎM „GLC Floreni Service”	s.Floreni	1,7						
27	ÎM „GLC Speia”	s.Speia	7,3	11,7	4,25			9,6	12
28	ÎM „Regia Autosalubritate”	s.Țânțăreni	6,4						9
29	AO „Eco Mereni”	s.Mereni	4,6	7,5	1,90			8,7	4
30	ÎM „Servcom Merenii Noi”	s.Merenii Noi	1,9						4
31	ÎMGLC „Hârbovăț Service”	s.Hârbovăț	3,8						
32	ÎM „Gospodăria Comunală Locativă”	or.Basarabeasca	5,2						
33	Gospodăria Comunală Locativă Briceni	Briceni or.Briceni	12,10						
34	ÎM „Comprot Lipcani”	or.Lipcani	1,21						
35	ÎM „Cricom-Servicii Criva”	s.Criva	0,42						
36	Gospodăria Comunală Locativă	Cantemir or.Cantemir	2,3	0,55				9,8	
37	ÎM „Colser Servicii”	s.Țiganca	0,67						

38	ÎM „Prin Can”	com.Cania	0,61						
39	ÎM „Codrii Cociulia”	s.Cociulia	0,65						
40	ÎM „Stoianovca Service”	s.Stoianovca	20,2						
41	ÎM „Vișniovca Service”	s.Vișniovca	0,23						
42	ÎM „Pleșeni”	s.Pleșeni, s.Hănăseni	1,15						
43	ÎM „Servicii Publice Cimișlia”	Cimișlia or.Cimișlia	3,57	2,7					
44	ÎM „Serv Com Cimișlia”	s.Ecaterinovca, (15 localități rurale)	18,27						
45	ÎM „Tulumba Service”	s.Gura Galbenei (7 localități)	1,42						90
46	ÎM „Comun Service”	Criuleni or.Criuleni	4,5						
47	SRL „Ecoprivat”	s.Boșcana	16,0						
48	SRL „Salubris Grup”	s.Pășani	1,95	13,8	10,7			35,3	
49	ÎM „Apă Canal”	s.Bălăbănești	2,5						
50	ÎM „Gonipeia	s.Corjova	1,5						
51	ÎM „Dubăsarii Vechi”	s.Dubăsarii Vechi	0,72						
52	ÎM „Apă Canal”	s.Hrușova	1,15						
53	ÎM „Ecorural Prim”	s.Măgdăcești	5,2						
54	ÎM „Vitorul”	s.Zăicana	1,2						
55	ÎM „Gospodăria Comunală Călărași”	Călărași or.Călărași	11,3						
56	ÎM „Gospodăria Comunală Tuzara”	s.Tuzara, s.Săliște, s.Novaci	288						
57	ÎM „DCLL”	Ceadir Lunga or.Ciadir Lunga	2,48					80	105
58	ÎM „Tomai Berecheti”	s.Tomai	0,72						
59	ÎM „TemizSu”	s.Besghioz	0,100						
60	ÎM „Canal Copceac”	s.Copceac	1,20						
61	ÎM „Gydar-Su”	s.Gaidar	0,26						
62	ÎM „Joltai-Su”	s.Joltai	0,30						
63	ÎM „Kiritprim”	s.Chiriet-Lunga	0,06						
64	ÎM „Supac-Service”	s.Cazacia	0,80						

65	ÎM „BAURPRIM”	s.Baurci	0,14								
66	ÎM „Salubrizare și Amenajare”	Căușeni or.Căușeni	30,2								442
67	ÎM „ServCom Căinari”	or.Căinari	1,8								
68	GC „Copanca service”	s.Copanca	1,4								
69	GC „ServCom Taraclia”	s.Taraclia	1,3								
70	ÎM „Grădinița-Service”	s.Grădinița	0,35								
71	ÎM „Ursoaia-Service”	s.Ursoaia	0,55								
72	ÎM „Plop Știubei Ecoservice”	s.Plop Știubei	0,3								
73	ÎM „ServGomChircăeștii Noi”	s.Chircăeștii Noi	0,4								
74	ÎM „ServGom Cârnațeni”	s.Cârnațeni	0,6								
75	ÎM „Apă Canal Dondușeni”	Dondușeni or.Dondușeni	7,07								
76	ÎM „Gospodăria Comunală Drochia”	Drochia or.Drochia	1,8								
77	ÎM „Servicii Comunale Chetrosu”	s.Pelinia	0,3								
78	ÎM „Fluxul Nistrului”	Dubăsari or.Dubăsari	1,9								
79	ÎM „ProMediu Cocieri”	s.Corjova s.Vasilevca	3,1								
80	ÎM „Servomdor”	s.Doroșcaia	2,3								
81	ÎM „DPCLG Fălești”	Fălești or.Fălești	39,30					2			24
82	SA „Servicii Salubrizare Florești”	Florești or.Florești	37,23								20
83	ÎM „Izvoare Service”	s.Izvoare	2,95								
84	DPLC	Edineț or.Edineț	11,55					5			31
85	Gospodăria Comunală „Cupcini”	or.Cupcini	11,00					2			27
86	Gospodăria Comunală „Brătușeni”	s.Brătușeni	0,30								
87	Gospodăria Comunală „Ruseni”	s.Ruseni	0,15								

109	ÎM „Servicii comunale Peresecina”	s. Peresecina (Donici, Teleșeu, Semănauca)	1,15	0,2					1
110	ÎM „Servicii Comunale Vaticii”	s. Vaticii, (s. Tabăra, s. Curchi)	1,1						
111	ÎM „SCL Ivancea”	s. Ivancea (Brănești, Furceni)	1,38						
112	ÎM „Gospodărie Comunală Râșcani”	Râșcani or. Râșcani	13,20						
113	ÎM „Apă Canal Costești”	or. Costești	1,50						
114	ÎM „Salubricom-Expert”	s. Aluniș s. Corlăteni s. Grinăuți s. Răcăria s. Recea s. Sângureni	3,33						
115	ÎM „Duruitoarea Nouă”	s. Duruitoarea Nouă	0,42						
116	ÎM „Comun Service Nihoreni”	s. Nihoreni	1,8						
117	ÎM „Pro-Văratîc”	s. Văratîc	2,89						
118	SRL „Moara Ladului”	s. Zăicani	1,87						
119	ÎM „Servicii Comunal Locative Rezina”	Rezina or. Rezina (s. Boșernița, s. Ciorna, s. Stohnaia)	29,73						
120	DP „Apă Canal Ștefan Vodă”	Ștefan Vodă or. Ștefan Vodă	10,57	27,6					7
121	ÎM „DPGCL Sângerei”	Sângerei or. Sângerei	10,00						
122	ÎM „DPGCL Biruința”	or. Biruința	1,31						
123	ÎM „Servcom Chișcăreni”	com. Chișcăreni	0,25						
124	ÎM „DGLC Soroca”	Soroca or. Soroca	29,98				6		28
125	ÎM „Gospodăria Comunală Strășeni”	Strășeni mun. Strășeni	23,71	2,88			15		346
126	ÎM „Salubr Cojușna”	s. Cojușna	34,2						

127	ÎM „Salubr Sireți”	s.Sireți, s.Roșcani, s.Pănășești	4,01									1100
128	ÎM „Vorniceni”	s.Vorniceni	1,15									
129	SA „Salubritate Șoldănești”	Șoldănești or.Șoldănești	67,53	45,68	14,39							
130	ÎM „Servicii Comunale- Locative Cotuijenii-Mari”	com.Cotuijenii-Mari	1088,5									
131	ÎM „Apă Canal”	Taraclia or.Taraclia	7,8									
132	ÎM „Universcom”	s.Vinogradovca, s.Budăi, s.Musaitu	0,28									
133	ÎM „Cort-Com”	s.Corteni	1,3									
134	ÎM „Tvardisan”	s.Tvardița	2,0									
135	ÎM „Recinaia”	s.Cairaclia	0,43									
136	ÎM „Valea Senteșii”	s.Valea-Perjei	1,58									
137	ÎM „Serviciul de salubritate Telenești”	Telenești or.Telenești	30	2,2								690
138	Serviciul de amenajare și înzvire a Primăriei	(s.Inești, s.Mihalășa, s. Mihalășa Nouă, s.Bănești, s.Băneștii Noi) s.Târșitei	4									
139	SRL „AVE Ungheni”	Ungheni mun.Ungheni	36,6	7,5	3,26							
140	ÎM „GCL Vulcănești”	Vulcănești or.Vulcănești	4,92									
	Total 2018: 140	140	2678,70	195,78	101,2	10,62	102,95	10,62	101,2	287	7048	
	Urban – 48	48	971,09	195,78	101,2	10,62	102,95	10,62	101,2	278	5753	
	Rural – 92	92	1707,61							9	1295	

Implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor, anul 2018

Tabelul 3

Nr. d/o	Depozite regionale preconizate		Stații de transfer preconizate		Acte perfectate (decizia consiliului local, coordonări cu serviciile de resort)	Depozite intercomunale la nivel regional			
	Localitatea	Suprafața, ha	Localitatea	Suprafața, ha		Localitatea	Suprafața, ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Regiunea 1 (raioanele Cantemir, Cahul, Taraclia, UTA Găgăuzia – r-nul Vulcănești și r-nul Ceadr Lunga)									
				Or.Taraclia	1,5	Decizia nr.6/8/10 din 28.10.2014			
				s.Cania, r.l.Cantemir					
	or.Cahul	21,3	Decizia nr.5/9 din 01.08.2014; Act nr.081936 din 04.09.2014 IPCahul						
Regiunea 2 (raioanele Leova, Cimișlia, Basarabeasca, UTA Găgăuzia – r-nul Comrat)									
							or.Cimișlia	6,0	or.Cimișlia, s.Bogdanovca-Veche, s.Bogdanovca-Nouă, s.Dimitrovca
Regiunea 3 (raioanele Căușeni și Ștefan Vodă)									
Regiunea 4 (mun. Chișinău, raioanele Strășeni, Ialoveni, Hâncești, Criuleni, Cocieri, Anenii Noi)									
				s.Costești, r.l Ialoveni	3,0	lipsește			

									com. Țăntăreni, s.Crețoaia r1 Anenii Noi	23,8	or.Chișinău or.Anenii Noi s.Ruseni s.Albinița, s.Socoleni s.Hârbovățul Nou s.Beriozchi s.Geamăna s.Țăntăreni s.Crețoaia
Regiunea 5 (raioanele Ungheni, Nisporeni, Călărași)											
									s.Nișcani, r1 Călărași	0,36	Decizia nr.03/08 din 23.06.2017
Regiunea 6 (raioanele Orhei, Șoldănești, Rezina, Telenești)											
									or.Telenești	6,5	or.Telenești s.Mihalășa, s.Mihalășa Nouă, s.Băneștii Noi, s.Băneștii Vechi, s.Inești
									s.Parcani, r1 Șoldănești	18,0	Decizie, avize lipsesc
Regiunea 7 (mun.Bălți, raioanele Drochia, Râșcani, Glodeni, Florești, Fălești, Sângerei, Soroca)											
									or.Ghindești, r1 Călărași s.Izvoare	0,5 0,4	Decizia lipsește Decizia lipsește
									s.Zgurița r1 Drochia	2,0	Decizia Consiliului sătesc Zgurița nr.4/1 din 24.05.2017
									com.Biliceni Vechi, r1 Sângerei	25,0	Nu este
									or.Fălești	2,0	Decizie nr.05/11 din 16.06.2017

Formarea și gestionarea deșeurilor (tone)

Tabelul 4

Categoriile de deșeuri		Existente la începutul anului 2017	Formate în anul 2017	Reciclate	Livate	Nimicite sau scoase la gunoaste	Existente la sfârșitul anului 2017
1	2	3	4	5	6	7	8
01	Deșeuri de la exploatarea minieră și a carierelor și de la tratarea fizică și chimică a mineralelor	8389559,9	400881,0	158286,4	431593,4	2200889,3	6532932,4
02	Deșeuri din agricultură, horticoltură, acvacultură, silvicultură, vânătoare și pescuit, de la prepararea și procesarea alimentelor:						
	<i>Materii fecale, urină și gunoi de grajd de la animale, efluențe, colectate separat și tratate în afara incintei</i>	656813,1	425282,0	232372,6	188335,0	164116,9	524273,6
	<i>Deșeuri din exploatarea forestieră</i>	483,8	3952,4	15,1	3819,4	175,9	425,9
	<i>Deșeuri rezultate din prepararea și prelucrarea cărnii, a peștelui și a altor alimente de origine animală</i>	400,5	2236,4	3091,5	298,5	3144,6	372,1
	<i>Deșeuri din prepararea și prelucrarea fructelor, legumelor, cerealelor</i>						
	<i>Deșeuri rezultate din prelucrarea zahărului</i>	19641,5	28809,8	15329,7	25296,1		23205,4
	<i>Deșeuri provenite din industria produselor lactate</i>	23,3	26247,7	5,7	10904,2	20,3	37,1
	<i>Deșeuri provenite din industria de panificație, patiserie și cofetărie</i>	7,1	137,1		114,7		3,5
	<i>Deșeuri rezultate din producția de băuturi alcoolice și nealcoolice (cu excepția cafelei, a ceaiului și a pudrei de cacao)</i>						
03	Deșeuri de la prelucrarea lemnului și producerea plăcilor și mobilei, pastei de hârtie, hârtiei și cartonului						
	<i>Deșeuri rezultate din prelucrarea lemnului și din fabricarea panourilor și a mobilei</i>		2583,3	558,4	1770,7	174,1	70,6
	<i>Deșeuri rezultate din fabricarea și prelucrarea hârtiei, a cartonului și a pastei de hârtie</i>	1683,4	3929,6	1262,7	9937,9	884,9	857,7

04	Deșeuri din industriile pielăriei, a blănăriei și din industria textilă						
	<i>Deșeuri din industria textilă</i>	221,4	1573,0	70,8	439,6	1082,0	202,6
05	Deșeuri de la rafinarea petrolului, purificarea gazelor naturale și tratarea pirolitică a cărbunilor						
06	Deșeuri din procese chimice anorganice						
	<i>Deșeuri provenite de la fabricarea, formularea, distribuirea și utilizarea acizilor</i>	5,726	0,112	0,016			5,822
	<i>Deșeuri cu conținut de mercur</i>	29,041	544,456	0,187	3,109		568,816
	<i>Deșeuri ce conțin nichel și compușii lui</i>	9,000					9,000
	<i>Deșeuri ce conțin crom hexavalent și compușii lui</i>	2,845					2,845
	<i>Deșeuri ce conțin vanadiu</i>	660.509	223,500		4,000		884,009
	<i>Deșeuri ce conțin compuși de cianură</i>	4780,380					4776,380
	<i>Deșeuri ce conțin plumb și compușii lui</i>	2943,284	207,583	2441,600	3386,633		410,004
07	Deșeuri din procese chimice organice						
	<i>Deșeuri de materiale plastice</i>	85,7	578,7	546,7	1261,8	22,1	150,1
	<i>Deșeuri care provin de la fabricarea, formularea, distribuirea și utilizarea produselor farmaceutice</i>		1,0		0,1	0,9	
	<i>Deșeuri care provin de la fabricarea, formularea, distribuirea și utilizarea grăsimilor, săpunurilor, detergenților, dezinfectanților și cosmeticelor</i>	0,3	16,8	9,2	7,2		0,7
08	Deșeuri de la producerea, prepararea, furnizarea și utilizarea (ppfu) straturilor de acoperire (vopsele, lacuri și emailuri vitroase), a adezivilor, cleiurilor și cernelurilor tipografice						
	<i>Deșeuri care provin de la fabricarea, formularea, distribuirea, utilizarea și din decaparea vopselelor și a lacurilor</i>	18,405	13,050	0,007	3,704		27,744
09	Deșeuri din industria fotografică	9,800	81,356		80,156		11.000

10	Deșeuri din procesele termice <i>Deșeuri provenite din centrale electrice și alte instalații de combustie</i>	242,2	1194,7	334,3	328,3	615,5	158,8
11	Deșeuri de la tratarea chimică a suprafețelor și acoperirea metalelor și a altor materiale; hidrometalurgie neferoasă	87,337					87,337
12	Deșeuri de la modelarea, tratarea mecanică și fizică a suprafețelor metalelor și a materialelor plastice						
13	Deșeuri uleioase și deșeuri de combustibili lichizi (cu excepția uleiurilor comestibile și a celor din capitolele 05, 12 și 19)	21,7	43,5	11,7	13,5	23,5	20,8
14	Deșeuri de solvenți organici, agenți de răcire și carburanți (cu excepții 07 și 08)	13,411	1,522	2,875			13,067
15	Deșeuri de ambalaje; materiale absorbante, materiale de lustruire, filtrante și îmbrăcăminte de protecție, nespecificate în altă parte						
16	Deșeuri nespecificate în altă parte						
17	Deșeuri din construcții și demolări (inclusiv pământ excavat din amplasamente contaminate) <i>Beton, cărămizi, țigle și materiale ceramice:</i> <i>Beton</i> <i>Cărămizi</i>	204,0 10,1	121,0 13,8	3,0 20,0	120,6	201,4 3,8	512,5 0,1
18	Deșeuri din activități de ocrotire a sănătății umane sau din activități veterinare și/sau cercetări conexe (cu excepția deșeurilor de la prepararea hranei în bucătării sau restaurante, care nu provin direct din activitatea de ocrotire a sănătății)						
19	Deșeuri de la instalații de tratare a reziduurilor, de la stațiile de epurare a apelor uzate și de la tratarea apelor pentru alimentare cu apă și uz industrial <i>Deșeuri de la instalațiile de epurare a apelor reziduale</i>	128156,0	59882,4	272,3		42560,9	145205,6
20	Deșeuri municipale și asimilabile din comerț, industrie, instituții, inclusiv fracțiuni colectate separate <i>Deșeuri municipale amestecate</i>	140315,7 9789,1	354166,4 294204,6	6491,2 6207,4	11118,6 11118,6	977208,7 934369,3	162825,5 15460,1

Agenții economici care dispun de Autorizații privind gestionarea deșeurilor, 2018

Tabelul 5

Nr	Agentul economic, Adresa juridică	Seria și nr. autorizației, termenul de valabilitate	Genul de activitate	Volumul și tipul deșeurilor colectate/depozitate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor prelucrate (tone)	Volumul și tipul deșeurilor livrate/exportate (tone)
1	SRL „ABS” mun. Chișinău, str. Pădurii, 19	005 nr:037 / 2012 din 27.06.2012, valabilă 27.06.2017 005, nr:01/2018 din 12.04.2018 valabilă 12.04.2023	Colectarea și prelucrarea deșeurilor din masă plastică Activitatea de colectare, transportare, sortare, depozitare temporară și tratarea (compostare și balotare) deșeurilor municipale	Deșeuri din masă plastică – că – 2506,59 Deșeuri municipale preluate de la ÎM Regia „Autosalubritate” 72102,46	Deșeuri din masă plastică – 2341,7	Masă plastică exportată – 1273,26 Livrate: Deșeuri de hârtie și carton – 181,512 Deșeuri din metal – 62,730
2	SRL „Vaniș Prim” mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 9	005 nr:039 / 2012 din 17.04.2012, valabilă 17.04.17	Efectuarea activităților în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor galvanice, substanțelor chimice cu termen expirat și lămpilor luminescente uzate	Deșeuri de mercur existente - 137,575 kg;	Lămpi luminescente uzate cu mercur – 13000 unități;	-
3	SRL „UISPAC” mun. Chișinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	005 nr:015/2013 din 13.09.2013, valabilă 13.09.2018 005 nr:064/2015 din 27.10.2015, valabilă 27.10.2020	Efectuarea activităților în domeniul colectării deșeurilor de masă plastică Colectarea, transportarea și tratarea prin autoclavare a deșeurilor din activitățile medicale	Deșeuri de masă plastică colectate-0 Stocul rămas-34,3 Deșeuri din activități medicale colectate – 42,394	- Deșeuri din activități medicale tratate prin autoclavare -42,394	-
4	„ADREM” SRL. mun. Chișinău, str. M. Viteazu, 25,	005 nr:041/2012 din 30.07.2012, valabilă 30.07.2017	Colectarea uleiurilor uzate de automobile și arderii în cazane pentru încălzirea încăperilor întreprinderii			

5	Mișcarea Ecologistă din Moldova OT Chișinău, str. M. Eminescu, 1	005 nr.030/2011 din 14.01.2011 valabilă 14.01.2016	Recepționarea și stocarea temporală a anvelopelor uzate	Lămpi luminescente uzate depozitate – 171520 unități	Deșeurile de polietilenă – 8,56	
6	Cooperativa „Poli-vtor”, mun. Bălți, str. Coroban, 2A	005 nr.050/2013 din 05.09.2013, valabilă 05.09.2018	Efectuarea activităților în domeniul gestionării deșeurilor din polietilenă	Deșeurile de polietilenă – 1,5/13,0	Deșeurile de polietilenă – 8,56	
7	SRL „Finplast Prim”, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 195	005 nr.78/2016 din 22.12.2021, valabilă 17.10.2016	Colectarea, sortarea, reciclarea și comercializarea deșeurilor nemetalice (maculatură (hârtie, carton), materiale plastice (PE, PP, PS, PVC), folie de peliculară (LDPE, HDPE, PP), sticle PET)	Deșeurile de polietilenă – 761,0 Maculatură – 1524,3 Deșeurile din plastic – 216,21	Deșeurile de polietilenă – 741,18 Maculatură – Deșeurile din plastic – 199,68	
8	SRL „AVE Ungheni”, or. Ungheni, str. Lacului, 1	005 nr.062 / 2015 din 15.07.2015, valabilă 15.07.2020	Colectarea, transportarea, depozitarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor comunale	Deșeurile municipale colectate, depozitate -16450,0 Deșeurile din plastic – 3,4 Hârtie – 146,7	-	Livrare: Deșeurile din plastic – 3,4 Hârtie – 146,7
9	ÎM „Salubr Leova”, or. Leova, str. I.A.Teodorovici, 5	005 nr.043/2012 din 01.11.2012 valabilă 01.11.2017	Colectarea, evacuarea și reciclarea deșeurilor menajere solide	Deșeurile de masă plastică-0,8 maculatură –1,06	-	-
10	SA „Lafarge Ciment (Moldova”, or. Rezina, str. Vinului 1.	005 nr.035/2011 din 01.10.2011, valabilă 01.10.2016	Colectarea (depozitarea) și cinerarea deșeurilor din cauciuc	Anvelope uzate stocate – 681,91	-	-
11	SRL „Recwaste”, mun. Chișinău, str. G. Alexandrescu, 5 of. 20	005, nr.048/2013 din 05.08.2013, valabilă 05.08.2018	Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice, transportarea, depozitarea și comercializarea lor	-	-	
12	SRL „Trisum”, r-nul Cahul, str. Muncii, 1a	005, nr.047/2013 din 12.05.2013, valabilă 12.05.2018 Nr.061/2015 din 04.06.15, valabilă 04.06.2020	Colectarea și comercializarea deșeurilor din cauciuc și plastic Prelucrarea prin piroliză a cauciucului și polimerilor	Deșeurile de masă plastică – 32,0 Deșeurile din cauciuc-19,0	Deșeurile de masă plastică – 32,0 Deșeurile din cauciuc-19,0	-

13	ÎM „Salubr Sireți” , s.Sireți, r-nul Strășeni	005, nr.075/2016 din 08.08.2016, valabilă 08.08.2021	Grstionarea deșeurilor menajere solide	Deșuri municipale colectate și depozitate – 1003,0	-	-
14	Gospodăria Țărănească „Moraru Vasile” , mun.Chișinău, s.Colonița	005/2014 din 10.06.2014, valabilă 10.06.2018	Activitatea de prelucrare a deșeurilor animaliere în scopul obținerii energiei termice și electrice	N-a activat în domeniul autoriat	-	-
15	SRL Eco Management , r-nul Glodeni, s.Dușmani	005, nr. 55/2014 din 24.07.2014, valabilă 24.07.2018	Colectarea și valorificarea deșeurilor reciclabile, hârtie/car- ton, folie, PET, sticlă, materiale plastice	Nu activează		
16	SRL „DIVERSAC- CES” , r-nul Glodeni, s.Sturzovca	005 nr.56/2014 din 02.09.2014, valabilă 02.09.2019	Colectarea și depozitarea deșeurilor reciclabile, hârtie/car- ton, folie, PET	Nu activează		
17	SRL „ECO PRIVAT” , s.Boșcana, r-nul Criuleni	005, nr.054/2014 din 07.07.2014 valabilă 07.07.2019	Colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor menajere solide	Deșuri municipale colectate, depozitate – 16,0;		
18	SRL” REV ECOLO- GIC” , r-nul Ialoveni, s.Puhoi	005, nr.052/2013 din 09.10.2013 valabilă 09.10.2018	Colectarea, selectarea și balota- rea deșeurilor de ambalaje PET și folie de polietilenă	Nu funcționează		
19	Întreprinderea Mu- nicipală Direcția de Producție a Gos- podăriei Comunale și de Locuințe din Sângerei , or.Sângerei	005, nr.045/2013 din 02.09.2013 valabilă 02.09.2018	Colectare, transportare și de- pozitare a deșeurilor menajere solide	Deșuri municipale colectate și depozitate – 5745,0		
20	SRL „SALUBRIS GRUP” , r-nul Criuleni, com.Pășcani	005, nr.049/2019 din 11.01.2019 valabilă 11.01.2024	Colectarea, depozitarea și sepa- rarea selectivă a deșeurilor din hârtie, sticlă și plastic	Cioburi de sticlă-10,7 Hârtie-35,3 Plastic-13,8		

21	ÎCS „Energia PPM” SRL mun. Chișinău, bd. Decebal, 72/1	005, nr.046/2013 din 29.03.2013 valabilă 29.03.2018	Colectare, transportare și depozitare a deșeurilor de ulei alimentar uzat	N-a activat în domeniul autorizat	-	
22	ÎCS „ECORECY-CLE” SRL Mun. Chișinău	005, nr.042/2012 din 19.09.2012 valabilă 19.09.2017	Colectare, depozitare, presare, comercializare și transportare a deșeurilor din masă plastică (polietilenă, PET), hîrtieși sticlă	-		
23	SC „Ursachi -Trans” SRL mun. Chișinău	005, nr.032/2011 din 18.04.2011 valabilă 18.04.2016	Colectarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor din polietilenă, PET și alți polimeri	Deșuri din polietilena, PET și alți polimeri colectate-157,772		Deșuri din polietilenă, PET predate- 157,772
24	ÎP „MoldRec” mun. Chișinău, str. Columna, 135	005, nr.060/2015 din 22.05.2015 valabilă 22.05.2020	Activitatea de colectare și transportare și comercializare a deșeurilor de echipamente electronice și electronice, cât și a deșeurilor de aluminiu, ambalaj de hîrtie, carton și plastic	Deșuri de echipamente electronice și electronice -297,937; Deșuri de hîrtie și carton-12,8; Deșuri de mase plastice-48,2		Deșuri de echipamente electronice și electronice -97,437 (export); Deșuri de hîrtie și carton predate-12,8; Deșuri de mase plastic predate-1,5
25	SRL „Candelux-Com,” mun. Chișinău	005, nr.059/2015 din 03.04.2015 valabilă 03.04.2020	Colectarea, depozitarea și reciclarea deșeurilor de hîrtie și carton pentru producerea hîrtiei igienice	Deșuri de hîrtie și carton colectate- 3666,062; Deșuri de hîrtie și carton stocate la 01.01.2018- 500,482	3871,805	-
26	Cooperativa de producție „Entuziast” mun. Chișinău	005, nr.058/2015 din 29.01.2015 valabilă 29.01.2020	Activitatea de colectare și valorificarea a deșeurilor și resturilor provenite din prelucrarea metalelor prețioase	Fixaj utilizat -5424,0 litri	Fixaj utilizat - 5424,0	
27	SRL „Prest Energy” mun. Chișinău, s. Băcioi, str. Chișinău	005, nr.072/2016 din 23.06.2016 valabilă 23.06.2021	Colectarea și transportarea deșeurilor menajere solide	Deșuri municipale colectate și transportate - 15180,0 m.c.		-

28	SRL „Ecostat” , mun. Chișinău, str. A. Pușchin, 49/1	005, nr.071/2016 din 27.05.2016 valabilă 27.05.2021	Activitatea de colectare, transportare și tratare prin autoclavare (sterilizare) a deșeurilor medicale	Deșeuri medicale colectate – 121,37	Deșeuri medicale tratate prin autoclavare – 120,8	-
29	SRL „Manevla Com” , mun. Chișinău, com. Stăuceni, str. Dumitru Matcovschi, 15	005, nr.073/2016 din 27.07.2016 valabilă 27.07.2021	Activitatea de gestionare a deșeurilor menajere solide	Deșeuri municipale colectate și transportate – 42770 m.c.		
30	SRL „Eagle Trans” , mun. Chișinău, str. Petru Movilă	005, nr.063/2015 din 15.07.2015 valabilă 15.07.2020	Activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor de hârtie/carton, polietilenă și masă plastică	Deșeuri de hârtie/carton colectate-2496,8; Deșeuri de polietilenă-253,4	Deșeuri de hârtie/carton predate, inclusiv export-2457,2	Deșeuri de hârtie/carton -1847,2; (export) Deșeuri de polietilenă livrate-158,6
31	SRL „Dolvida” , mun. Chișinău, bd. Decebal, 82/1	005, nr.069/2016 din 24.05.2016 valabilă 24.05.2021	Activitatea de colectare, depozitare și comercializare a deșeurilor de mase plastice	-		
		005, nr.065/2015 din 30.10.2015 valabilă 30.10.2020	Activitatea de depozitare, depozitare și comercializare a deșeurilor de hârtie și carton	Deșeuri de hârtie și carton colectate-2826,7		Deșeuri de hârtie și carton -2742,35 (export)
32	ÎM „Regia Autosalubritate” mun. Chișinău, str. 27 Martie 1918, 14	005, nr.068/2016 din 11.05.2016 valabilă 11.05.2021	Activitatea de gestionare a deșeurilor menajere solide	Deșeuri municipale colectate, depozitate-1732000,0		
33	SRL „Pro Ambrocart” , mun. Chișinău, str. Cetatea Chilia, 61/B	005, nr.076/2016 din 11.08.2016 valabilă 11.08.2021	Activitatea de colectare, transportare și comercializare a deșeurilor de hârtie și carton	Deșeuri de hârtie și carton colectate – 2115,03		Deșeuri de hârtie și carton export – 2017,59
34	SRL „Oliompex” , mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân, 39, ap.178	005, nr.070/2016 din 24.05.2016 valabilă pînă la 24.05.2021	Colectarea, depozitarea și comercializarea uleiurilor vegetale uzate	Uleiuri vegetale uzate colectate – 85,5; Uleiuri vegetale stocate la 01.01.2018 – 72,997	96,3	

35	SRL „ArtesaCons”; Mun. Chișinău, Str. Ion Calimachi, 13	005, nr. 067/2015 din 30.12.2015 valabilă până la 30.12.2020	Colectarea, transportarea, depozitarea și prelucrarea deșeurilor din cauciuc și mase plastice (prin metoda de piroliză)	Deșuri din cauciuc – 285,0	Deșuri din cauciuc – 245,0	
36	SRL „Uniplast”; Mun. Chișinău, Str. Pădurii, 6/2		Activitatea de colectare și transportare	Deșuri de polietilenă colectate-479,07	Deșuri de polietilenă prelucrate-469,0	
37	SA „Metalferos”; mun. Chișinău	005, nr. 07/2018 din 25.06.2018	Colectarea și transportarea deșeurilor de metale feroase și neferoase	Deșuri de metale feroase și neferoase – 152794,72	56,27	153747,26
38	SRL „NordPromEx-po”; or. Edineț, str. O. Cerempei, 90	005, nr. 03/2018 din 02.05.2018	Colectarea deșeurilor nepericuloase	Carton – 6,0 Deșuri polietilenă – 1,0		
39	SRL „Euro Paper Pack”; mun. Chișinău, str. Uzinelor, 9/3	005, nr. 057/2015 din 12.01.2015, valabilă 12.01.2020	Activitatea de colectare și reciclare a maculaturii și celulozei pentru producerea hârtiei și cartonului	-		
40	SRL „Best Car”; mun. Chișinău, str. Studentilor, 10/1, of. 65	005, Nr. 066/2015 din 03.11.2015 valabilă până la 03.11.2020	Colectarea și transportarea deșeurilor menajere solide	Activitatea autorizată n-a fost inițiată		
41	SRL „Biocoil”; mun. Chișinău, bd. Constantin Negruzzi, 4, of. 17	005, nr. 077/2016 din 09.11.2016, valabilă până la 09.11.2021	Colectarea, depozitarea și comercializarea uleiurilor vegetale uzate	-		
42	SA „Combinatul articolelor din carton”; mun. Chișinău, str. Transnistriei, 16	005, nr. 09/2018 din 27.06.2018 valabilă 27.06.2023	Activitatea de colectare, transportare, depozitare temporară și prelucrarea deșeurilor din hârtieși carton	Deșuri din hârtie și carton colectate-5439,718; stocate la 01.01.2018 -699,201	Deșuri din hârtie și carton prelucrate – 881,742;	Deșuri din hârtie și carton – 4873,74 (ex-port)
43	SRL „New Metal Construct”; mun. Chișinău, com. Bubuieci, str. Ștefan cel Mare, 23/A	005, nr. 02/2018 din 07.09.2018	Colectarea, transportarea, depozitarea temporară și comercializarea resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase			

Agenți economici producători de brichete și peleți

Tabelul 6

Nr. d/o	Întreprinderea	Locația	Tipul și cantitatea materiei prime folosite, anul 2018		Tipul combustibilului produs		Starea actuală (2018)
			Denumirea	Cantitatea, tone	Brichete (t/an)	Peleți (t/an)	
1	2	3	4	5	6	8	
1.	SRL „Tera-Maria”	s.Grigorievca, r-nul Căușeni	Coji de semințe de floarea soarelui	310,0	310,0	Activează sezonier	
2.	SRL „Green-Farm”	or. Căușeni	Paie	185,0	185,0	Funcțională	
3	CP „Apicultorul”	or.Căușeni	Coji de semințe de floarea soarelui	32,6	32,6	Funcțională	
4.	SRL „Artviax-Nord-com”	s. Balatina, r-nul Glodeni	Paie, coji de semințe de floarea soarelui			Activează sezonier	
5.	SRL „Brilant Prim”	or. Glodeni	Paie, coji de semințe de floarea soarelui	90,0	80,0	Activează, satisfăcător	
6	SRL „Luberion”	s.Cuhnești r-nul Glodeni	Paie	170,0	160,0	Activează, satisfăcător	
7.	SRL „Sava Igor”	s. Țiganca, r-nul Cantemir	Paie, coji de semințe de floarea soarelui, rumeguș de lemn			N-a funcționat	
8	GT „VNemirițchi”	s. Codreni, r-nul Ocnița	Resturi vegetale			Activitate temporar sistată	
9	SRL „Bioresurse”	s. Cineșeuți, r-nul Rezina	Rumeguș de lemn	37,1	23,5	Funcționează sezonier	
10	ÎI „BrichetClass”	s. Vorniceni, r-nul Strășeni	Rumeguș de lemn	422,0,0	419,0	Funcțională	
11	ÎI Tiacă Igor”	or.largara, r-nul Leova	Coji de semințe de floarea soarelui	115,0	24,0	Funcțională	
12	SRL „Ecobricheta”	mun.Bălți, str.Ștefan cel Mare, 146	Coji de semințe de floarea soarelui	4464,0	4384,0	Funcțională	
13	SEL Ecatalex-Lux”	mun.Bălți, str.Ștefan cel Mare, 195	Coji de semințe de floarea soarelui	283,6	283,6	Funcțională	
14	SRL „Ivasbric”	Mun.Bălți, str.Decebal,5	Coji de semințe de floarea soarelui	1352,57	1323,72	Funcțională	
15	SRL „Unicalenol”	mun.Bălți, str.Testemițeanu,1	Coji de semințe de floarea soarelui	429,05	394,3	Funcțională	

16	SRL „Salviana”	mun.Bălți, str. Neculce,41	Rumeguș de lemn	1303,4	915,2		funcțională
17	ÎI „Șirbu Victor”	or.Hâncești	Coji de semințe de floarea soarelui	200,0	160,0	4,00	Funcțională
18	ÎI „Marin Tatiana”	or.Hâncești	Coji de semințe de floarea soarelui	350,0	350,0		Funcțională
19	SRL „Biocarbune”	s.Bozieni, r-nul Hâncești	Rumeguș de lemn	350,0	350,0		Funcțională
20	SRL „Rolviogrup”	s.Congazcic, r-nul Comrat	Paie				Nu funcționează
21	ÎM „Trans OilRefinery”SRL	mun.Ceadâr Lunga str.Bugeacului, 24	Coji de semințe de floarea soarelui	7109,3		7109,3	Funcțională
22	SRL „Julia Lelic”	or.Telenești	Tulpini de floarea soarelui	234,0		234,0	Funcțională
23	ÎI „EreimeiAliona”	or.Florești	Coji de semințe de floarea soarelui	120,0	100,0		funcțională
24	SRL „Ecopeleț”	s.Dănceni, r-nul Ialoveni	Resturi vegetale	20,0		15,0	Funcționează periodic
25	SRL „Braga TV”	s.Horăști, r-nul Ialoveni	Rumeguș de lemn, resturi vegetale	250,0	175,0		Funcționează sezonier
26	SRL „DantAgro”	s.Pîrlița, r-nul Ungheni	Coji de semințe de floarea soarelui	1950,0	258,0		Funcțională
27	SRL „Green Energo”	s.Pârlița, r-nul Ungheni	Paie	1100,0	800,00		Funcțională
28	SRL „Vicolemn”	s.Bumbăta, r-nul Ungheni	Rumeguș de lemn	40,0	31,0		Funcțională
29	SRL „TMC BIO Grup”	mun.Ungheni	Rumeguș de lemn	380,0	59,0		Funcțională
30	SRL „Portjovit”	s.Dumbrăvița, r-nul Sângerei	Paie coji de semințe de floarea soarelui	30,0 10,0	40,0		Funcționează sezonier
31	SRL „Eurolemn”	mun.Chișinău, str.Pruncului, 1/1	Coji de nuci	350,0	330,0		Funcțională
32	SRL „Ergolemn”	mun.Chișinău str.Calea Ieșilor,59/2	Deșeuri de lemn după fabricarea mobilei	-	-		N-a fabricat brichete, peleți
33	SRL „Avantaj-AV”	mun.Chișinău, str.Meșterul Manole, 16/1	Deșeuri de lemn	-	-		N-a fabricat brichete, peleți
34	SRL „Alt-Biocom”	mun.Chișinău, s.Băcioi, str. I.Gagarin,92	Coji de semințe de floarea soarelui	100,0	94,0		Funcțională
35	SRL „Divexim-Grup”	mun.Chișinău, str.Uzinelor,200	Coji de semințe de floarea soarelui	17,0		16,0	Funcțională

36	SA „Ergocons- trucția” în arenda SRL „Ecobripil-Plus”	sun. Chișinău, str. Transnistriei, 2/1	Rumeguș de lemn	506,0	200,0	205,0	Funcțională
37	SRL „Frاندalex”	s. Aluniș, r-nul Râșcani	Paie	168,0	168,0		Funcțională
38	SRL „Vitalmarchet Nord”	s. Mihăileni, r-nul Râșcani	Paie, coji de semințe de floarea soarelui	26,0 75,0	85,0		Funcțională
39	GT „Gădrăuțan Nicolai”	s. Braniște, r-nul Râșcani	Paie	164,0	122,0		Funcțională
40	SA „Argon sigma”	or. Râșcani, str. Independenței, 168	Rumeguș de lemn	122,0	35,0		Funcțională
41	SRL „Iurbricnord”	s. Șuri r-nul Drochia	120,0	120,0			Funcțională

VIII. ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI COMBATEREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU

Igor PȘENICINÎ,
Șef, Direcția juridică

1. Introducere

Anul 2018 a fost marcat de un șir de reforme implementate de Guvernul Republicii Moldova în perspectiva consolidării instituțiilor de stat, inclusiv în domeniul controlului ecologic.

Conform Strategiei reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător pentru anii 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1021 din 16 decembrie 2013 a fost efectuat un studiu comprehensiv și o analiză a funcțiilor de inspecție și control în Republica Moldova.

Scopul studiului a fost în identificarea provocărilor curente cu care se confruntă Guvernul în procesul de promovare a reformelor în cadrul legal și instituțional din domeniul inspecțiilor și controalelor de stat.

Analiza funcțiilor și competențelor organelor de control, a generat fuziuni ale acestor organe, inclusiv a celor din domeniul protecției mediului.

Astfel, prin contopirea Inspectoratului Ecologic de Stat cu Serviciul Piscicol a fost creat Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Evident, crearea unor noi instituții implică procese administrativ-juridice privind reglementarea competențelor, funcțiilor și atribuțiilor, fapt care se regăsește în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului aprobat în baza Hotărârii Guvernului nr. 548 din 13.06.2018 (HG nr.548/2018).

Asistența juridică în procesele de inspecție și control reprezintă un element esențial în asigurarea legalității acțiunilor statului în raport cu subiecții acestor proceduri, iar realizarea misiunii statului, reprezentat de organele competente, nu poate fi alta decât menținerea legalității în domeniile sociale reglementate de acte normative și după caz, curmarea și/sau sancționarea faptelor ilicite.

Ca rezultat al reformei instituționale Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM) este unicul organ de control în domeniul protecției mediului cu un spectru larg de competențe în diferite domenii, precum protecția aerului atmosferic, protecția resurselor acvatice, protecția florei, faunei și ariilor naturale protejate, protecția solului și subsolului, gestionarea deșeurilor și a substanțelor chimice utilizate.

Prin urmare, prevenirea și contracararea cazurilor de încălcare a legislației privind protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale reprezintă o funcție de bază, prevăzută de pct. 9, subpct. 2) al HG nr.548/2018.

Locul și rolul oricărei verigi a sistemului de drept poate fi determinat prin studierea, în primul rând, a obiectului reglementării, a metodei și principiilor de bază aplicate.

Coabitarea oamenilor în societate nu este posibilă fără o anumită ordine de conduită, fără reguli de comportare cărora trebuie să se conformeze fiecare individ aparte și toți împreună. Ordinea creează coeziunea dintre indivizi și armonia socială, dă naștere, susține și dezvoltă societatea.

Această ordine de conduită poate fi conștientizată prin noțiunile de „ordine socială” și „ordine de drept”.

Ordinea socială presupune un ansamblu de reguli, care organizează comportamentul indivizilor în societate, reguli care se materializează atât în norme morale, teologice, obiceiuri, tradiții și în norme juridice, cât și în măsurile pe care societatea este în drept să le ia prin organele sale abilitate, împotriva indivizilor, atunci când aceste reguli de conduită socială nu sunt respectate.

O parte componentă a ordinii sociale este ordinea de drept, care cuprinde doar regulile de conduită protejate prin norme juridice. Ordinea de drept constituie nu numai un ansamblu de reguli de conduită, cuprinse în sistemul de drept al unui stat, dar și relațiile sociale.

Relațiile sociale reglementate de dreptul contravențional pot fi divizate în următoarele grupuri de relații tip:

- relațiile sociale care iau naștere se modifică și se sting ca urmare a activității de prevenire a contravenționalității (influența asupra cauzelor și a condițiilor comiterii contravențiilor);
- relațiile sociale determinate de constatarea faptei contravenționale și cercetarea cazului;
- relațiile sociale determinate de examinarea cazului contravențional și emiterea deciziei respective;
- relațiile sociale apărute între participanții la procedura contravențională privind atacarea deciziei emise și revizuirea cazului;
- relațiile sociale condiționate de procedura executării deciziei privind aplicarea sancțiunii contravenționale.

Potrivit art. 405 din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 (CCo al R. Moldova), Inspectoratul pentru Protecția Mediului este responsabil de constatarea și examinarea contravențiilor prevăzute de art. 55³, 95, 109-112, art. 113 alin. (1)-(6), art. 114 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 115-119, 120-126, 127-130, 132-154, art. 155 alin. (1), art. 156 și 182, astfel, segmentului funcțional descris, IPM i-a dedicat o atenție considerabilă în activitate, iar rezultatele obținute urmează a fi descrise după cum urmează.

2. Cauze contravenționale examinate de autoritățile competente în baza proceselor-verbale încheiate de IPM (tab. 1)

În anul 2018, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și subdiviziunile sale teritoriale au încheiat și înaintat spre examinare autorităților competente 67 procese-verbale cu privire la contravenții, după cum urmează, Comisiilor administrative ale autorităților publice locale – 11, Instanțelor de Judecată – 46, Inspectoratelor de Poliție – 10. Astfel, din 67 de materiale remise autorităților competente au fost examinate 24 de cauze, în proces de examinare fiind încă 43 de cauze.

În baza materialelor examinate au fost aplicate amenzi în sumă de 26.100 lei, fiind încasate în total 9.150 lei, iar 2 cauze au fost încetate.

3. Cauze contravenționale examinate de IPM în baza materialelor proprii precum și a celor parvenite de la ați agenți constatatori (tab. 2)

În activitatea IPM pe parcursul anului 2018, efectele inspecțiilor și controalelor efectuate au impus aplicarea normelor prevederilor Capitolului IX din Codul Contravențional al Republicii Moldova „Contravenții în Domeniul Protecției Mediului”.

IPM și subdiviziunile teritoriale au constatat și examinat 4502 cauze contravenționale în baza proceselor-verbale proprii, fiind emise corespunzător 4489 decizii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă și 11 sancțiuni sub formă de avertisment.

Suma totală a amenzilor înaintate spre achitare în baza proceselor-verbale cu privire la contravențiile proprii a constituit 5.145.280 lei din care 2.214.575 lei au fost achitate în 72 ore de la aplicarea amenzii, iar, în total, la Bugetul de Stat a fost încasată suma de 2.338.175 lei.

Ținând cont de spectrul larg al competențelor IPM, în anumite situații, alte organe cu statut de agenți constatatori acumulează informații cu privire la comiterea unor acțiuni ce cad sub incidența componentei de contravenție în domeniul protecției mediului.

Aceste materialele sunt remise după competență IPM, prin urmare, au fost recepționate 336 cauze contravenționale, dintre care 329 au fost examinate cu aplicarea sancțiunilor sub formă de amendă pe 293 cauze și aplicarea a 7 avertismente. Suma amenzilor aplicate a constituit 285.700 lei, iar, încasată a fost suma de 130.750 lei, ca efect al aplicării prevederilor art. 34, alin.(3) al CCo al R.Moldova.

Din totalul cauzelor remise către IPM, 288 au parvenit de la Inspectoratele de Poliție, 46 de la Organele pentru Silvicultură și 2 de la alte organe de specialitate, precum Poliția de Frontieră și organele Procuraturii.

4. Totalizarea proceselor-verbale cu privire la contravenții pe articole (tab. 3).

La fel ca și în anii precedenți, problema gestionării gunoiului rămâne a fi obiectul principal al atenției inspectorilor din cadrul IPM.

Din numărul total a contravențiilor constatate, au fost identificate 1727 de cazuri de încălcare a regulilor de gestionare a deșeurilor în conformitate cu prevederile art. 154 din CCo al R.Moldova.

Un domeniu sensibil din punct de vedere contravențional reprezintă protecția resurselor forestiere din cadrul fondului forestier și din afara fondului forestier.

Prin urmare, pe parcursul anului 2018 au fost documentate 1210 de cazuri privind încălcarea normelor privind folosirea, exploatarea, recoltarea, transportarea și alte activități legate de exploatarea pădurilor, spațiilor verzi etc. În conformitate cu prevederile art. 121, 122, 123, 126, 130, 132, 134, 135, 136, 137, 141, 142, 182 CCo al R.Moldova.

Totodată, urmare a activităților antibraconaj derulate de IPM, au fost constatate circa 197 activități ilicite cu privire la încălcarea normelor legale privind folosirea și protecția fondului cinegetic și circa 290 de contravenții referitor la încălcarea regulilor de protecție a resurselor piscicole și a regulilor de pescuit în temeiul art. 114 și 128 CCo al R.Moldova.

Resursele acvatice reprezintă un aspect important în procesul de protecție a resurselor naturale, astfel, pe segmentul protecției resurselor acvatice (apelor) au fost documentate circa 446 de contravenții privind încălcarea regulilor de folosire a apelor, construcțiilor hidrotehnice, zonelor de protecție a apelor etc. potrivit art. 109, 110, 111, 112, 113 ale CCo al R.Moldova.

Complexitatea activității IPM referitor la depistarea contravențiilor este expusă în tabelul nr. 3, unde contravențiile se clasifică după articolele prevăzute de CCo al R.Moldova și numărul cauzelor constatate pe fiecare componentă de contravenție.

5. Acțiuni civile privind recuperarea prejudiciului cauzat mediului înaintate instanțelor de judecată și rezultatele examinării acestora (tab. 4)

Pornind de la principiul „Poluatorul plătește” în cazul cauzării prejudiciilor componentelor de mediu ca urmare a activității antropogene, suplimentar sancțiunilor contravenționale aplicate contravenienților IPM evaluează și prejudiciile în baza actelor normative în vigoare și le înaintează persoanelor responsabile pentru recuperare.

Astfel, majoritatea prejudiciilor cauzate au fost achitate în mod benevol fără a fi necesară înaintarea acțiunilor în instanțele de judecată, iar suma prejudiciilor încasate în mod benevol este de 1 055 133 lei.

Pentru alte cazuri, IPM a înaintat 20 acțiuni civile în instanțele de judecată în vederea recuperării prejudiciilor cauzate mediului în sumă totală de 744 710,12 lei din care 18 au fost admise de instanță în sumă de 567.269,82 lei. Totodată, 5 acțiuni sunt la etapa de examinare: în prima instanță – o cauză și 4 în instanța de apel, iar în baza a 15 acțiuni și a hotărârilor pe cauzele respective a fost încasată suma prejudiciilor de 504.610,55 lei. Situația la acest subiect este expusă în tabelul nr.4.

6. Aspectul comparativ al activității

Prin comparație, activitatea IPM privind combaterea acțiunilor ilicite în anul 2018 s-a menținut la același nivel cu anul 2017, fiind înregistrate rezultate apreciate, deși instituțional starea de fapt în Inspectorat în 2018 a fost complicată, ținând cont de reforma realizată în domeniul organelor de control, modificarea frecventă a legislației, implementarea procedurilor și proceselor operaționale noi.

Totuși, comparând rezultatele IPM, constatăm că în anul 2018 au fost examinate cu 179 materiale contravenționale proprii mai puțin decât în anul 2017, iar referitor la cauzele parvenite, constatăm că, în anul 2017 au fost examinate cu 689 mai puține cauze remise de alte organe cu statut de agenți constatatori.

7. Conlucrarea cu organele de drept

Anul 2018 a marcat prin reforme nu doar organele de control, dar și cele de drept precum este Procuratura.

Astfel, în cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova a fost creată Secția investigarea fraudelor contra mediului și intereselor publice (SIFMI) în componența Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății.

În virtutea acestui fapt, au fost stabilite relații de colaborare dintre IPM și SIFMI, care au dus la abordarea comună a problemelor privind protecția mediului și folosirea resurselor naturale, iar în temeiul materialelor acumulate de IPM au fost desfășurate activități de cercetare penală amplă a mai multor cauze privind utilizarea nerațională sau abuzivă a resurselor naturale.

Prin urmare, au fost create condiții optime pentru conlucrarea cu organele de drept în vederea contracarării abuzurilor și exploatării neraționale a resurselor naturale, inclusiv pentru menținerea echilibrului ecologic și stării naturale a componentelor de mediu.

8. Încheiere

Activitatea privind combaterea contravențiilor urmează să corespundă Principiului prevenirii și curmării faptelor contravenționale, ceea ce presupune că, atât reglementarea contravențională, cât și activitatea organelor executive privind realizarea acestei reglementări trebuie să asigure prevenirea săvârșirii acestor fapte prin conformare la cerințele stabilite și prin constrângere față de cei care le săvârșesc.

Legea contravențională stipulează că organele de stat, persoanele fizice și juridice sunt obligate să respecte legislația și să contribuie la prevenirea, depistarea și curmarea faptelor contravenționale. Organele administrării publice locale sunt responsabile de organizarea, coordonarea și desfășurarea măsurilor ce țin de respectarea legilor, menținerea ordinii publice și a altor măsuri care contribuie la prevenirea contravențiilor.

Cauze contravenționale examinate de autoritățile competente în baza proceselor-verbale încheiate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului în anul 2018

Tabelul 1

Autoritățile competente care au soluționat cauzele contravenționale în baza proceselor-verbale încheiate de agenții constatați din cadrul organelor de protecție a mediului	Procese verbale înaintate spre examinare, (nr.)	Cauze în curs de examinare, (nr.)	Cauze examinate, (nr.)	Decizii de declarare a procesului-verbal nul, (nr.)	Decizii cu aplicarea sancțiunii – amendă				Decizii privind aplicarea avertismentului / a orelor neremunerate, (nr.) / (nr. și ore)	Decizii de încetare a cauzei, (nr.)	Contestații depuse împotriva Deciziei de încetare a cauzei, (nr.)	Contestații admise, (nr.)	Contestații respinse / în curs de examinare, (nr./nr.)
					Decizii emise (nr.)	Suma amenziilor aplicate (lei)	Suma amenziilor de 72 ore (lei)	Suma totală a amendelor încasate (lei)					
Comisiile administrative	11	8	3	0	3	900	450	450	0	0	0	0	0
Organele afacerilor interne	10	4	6	0	6	12000	6000	6000	0	0	0	0	0
Instanța de judecată	46	31	15	0	13	13200	6600	2700	0	2	0	0	0
ÎN TOTAL :	67	43	24	0	22	26100	13050	9150	0	2	0	0	0

Cauze contravenționale examinate de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului în baza proceselor-verbale proprii, precum și a celor parvenite de la alți agenți constatați în anul 2018

Tabelul 2

Autoritățile, organele de specialitate din care face parte agentul constatator	Procese-verbale primite spre examinare de la autorități, (nr.)	Cauze în curs de examinare (nr.)	Cauze examinate (nr.)	Decizii declarate a procesului-verbal nul (nr.)	Decizii de aplicare a sancțiunii sub formă de amendă				Decizii de încetare a cauzei (nr.)	Contestațiile contestate de agentul constatator sau de travenientului sau Hotărârii (nr.)	Contestații admise (nr.)	Contestații respinse / în curs de examinare (nr./nr.)
					Decizii emise (nr.)	Suma amenziilor aplicate (lei)	Suma amenziilor de 72 ore (lei)	Suma totală a amendelor încasate (lei)				
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14
Organele pentru protecția mediului	4502	0	4502	1	4489	5145280	2214575	2338175	12	0	19	7/20
Organele afacerilor interne	288	3	285	8	260	239650	103525	115975	0	17	1	0

Organele pentru Silvicultură	46	4	42	0	31	41850	11475	12675	7	4	0	0	0
Alte organe de specialitate	2	0	2	0	2	4200	2100	2100	0	0	0	0	0
ÎN TOTAL :	4838	7	4831	9	4782	5430980	2331675	2466825	19	21	38	20	7/20

Informația privind procesele-verbale cu privire la contravenții încheiate de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului în anul 2018

Tabelul 3

Articolul din Codul Contravențional	95		109							110			111			112			113			114			115			116			117			118		
	1	2	1	2	3	3 ¹	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	1	2				
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate, (nr.)	9	8	26	7	52	0	86	0	0	19	111	44	9	3	5	14	2	67	1	201	75	13	0	1	21	1	12	0	73	119	0	2	2			
TOTAL	983																																			

Articolul din Codul Contravențional	119		120			121			122			123			124			125			126			126 ¹			127			128			130			132		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	1	2	1	2	1	2					
Procese-verbale cu privire la contravenții încheiate, (nr.)	20	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	3	10	1	533	82	12	5	1	0	0	33	4	72	48	106	91	1	3								
TOTAL	1029																																					

Articolul din Codul Contravențional	134	135	136	137	140		141		142			143	144	145	146	148							
				1	2	1	2	1	2	3	1	2	3			1	2	3	4	5	6	7	
Procese-ver- bale cu privire la contravenții încheiate, (nr.)	1	31	156	57	3	0	0	3	8	0	100	121	5	39	46	1	12	93	0	0	0	0	0
TOTAL																							676

Articolul din Codul Contravențional	149	153	154										155	156	181	182	228	337	349			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1					1	6		
Procese-ver- bale cu privire la contravenții încheiate, (nr.)	28	53	1637	6	6	0	13	0	1	0	0	41	21	26	22	10	3	2	2	10	0	
TOTAL																						1881

**Acțiuni civile privind recuperarea prejudiciului cauzat mediului înaintate instanțelor de judecată și rezultatele
examinării acestora pe parcursul anului 2018**

Tabelul 4

Instanțele de Judecată	Acțiuni civile înaintate		Acțiuni civile admise		Acțiuni civile respinse		Acțiuni civile în curs de examinare		Acțiuni civile în baza căror s-a încasat suma prejudiciului	
	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Judecătoria mun. Chișinău	1	439970	1	439970					1	439970
Judecătoria Strășeni sediul Călărași	1	12500	1	12500	0	0	0	0	1	12500

Judecătoria Cimișlia	3	50124,57	3	50124,57	0	0	0	0	2	45954,87	1	4169,70
Judecătoria Comrat	1	16704	1	16704	0	0	0	0	1	16704	0	0
Criuleni	1	3544	0	0	0	0	0	0	1	3544	0	0
Dubăsari	2	12617	2	12617	0	0	0	0	0	0	2	12617
Judecătoria Edineț	1	11397,55	1	11397,55	0	0	0	0	0	0	1	11397,55
Judecătoria Edineț	1	452,10	1	452,10	0	0	0	0	0	0	1	452,10
Judecătoria Edineț	1	237,60	1	237,60	0	0	0	0	0	0	1	237,60
Judecătoria Edineț	1	7089,52	1	7089,52	0	0	0	0	0	0	1	7089,52
Judecătoria Edineț	1	1000	1	1000	0	0	0	0	0	0	1	1000
Judecătoria Bălți sediul Fălești	1	1488,08	1	1488,08	0	0	0	0	0	0	1	1488,08
Judecătoria Bălți sediul Fălești	1	5553,50	1	5553,50	0	0	0	0	0	0	1	5553,50
Judecătoria Drochia sediul Glodeni	1	5639,90	1	5639,90	0	0	0	0	0	0	1	5639,90
Soroca	1	345,6	1	345,6	0	0	0	0	0	0	1	345,6
Judecătoria Strășeni	1	2150,40	1	2150,40	0	0	0	0	0	0	1	2150,0
Judecătoria Cahul	1	173896,3	0	0	0	0	0	0	1	173896,3	0	0
TOTAL:	20	744710,12	18	567269,82	0	0	0	0	5	240099,17	14	504610,55

IX. POLITICI DE BUGET, FINANȚARE ȘI SUPORT LOGISTIC

Victoria CĂUȘU,
Șef, Direcția finanțe și logistică

Cuprins:

1. Asigurarea economico-financiară a activității.
2. Suportul logistic al Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

1. Asigurarea economico-financiară a activității pentru anul 2018

Inspectoratul pentru Protecția Mediului a fost instituit în baza Hotărârii Guvernului nr. 887 din 01 noiembrie, 2017 cu privire la crearea Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Hotărârii Guvernului nr. 548 din 13 iunie, 2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

Cheltuielile financiare pentru întreținere și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului cu subdiviziunile sale teritoriale pentru anul 2018 au fost acoperite din următoarele surse de venituri:

- finanțare de la buget (componenta de bază);
- încasări de la prestarea serviciilor cu plată (resurse colectate de instituție);
- încasări de la plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public (resurse colectate de instituție).

Structura cheltuielilor de casă pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale este reflectată în Fig.1

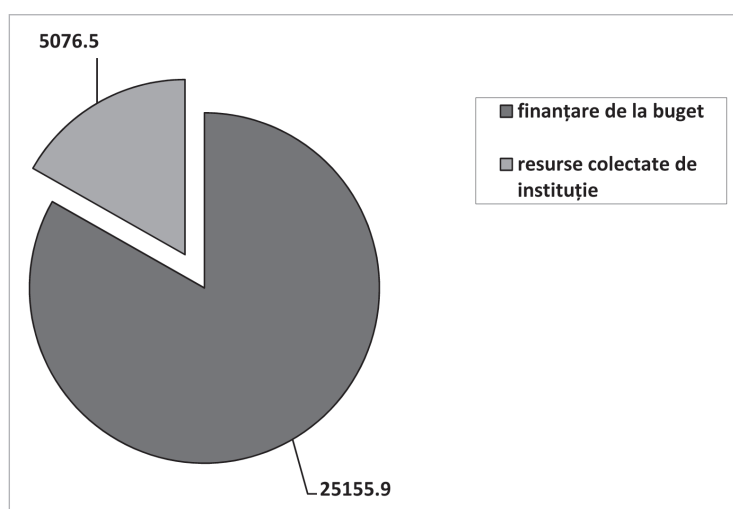

Fig.1. structura cheltuielilor, mii lei

Sinteza alocațiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal în perioada 2014-2018 se reflectă în Tabelul 1.

Sinteza alocațiilor financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal în perioada anilor 2014-2018, mii lei

Tabelul 1

Indici	2014	2015	2016	2017	2018
Aprobat pe an	20270,4	22703,4	24707,5	24402,3	25155,9
Precizat pe an	20758,5	22703,4	24707,5	24402,3	25155,9
Executat de casa	20663,0	22641,6	24707,1	24401,8	25155,9
Informația privind sta-tele și efectivul de per-sonal, inclusiv numărul de instituții (total).	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
Personal (salariați) total.	298	298	298	298	291
Inclusiv:					
-Funcționari publici	262	262	262	262	273
-Personal ce asigură deservirea tehnică a instituției	36	36	36	36	18

Resurse și cheltuieli la componenta „Încasări de la prestarea serviciilor de plată”

Un rol important în procesul de finanțare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnic-materiale și întreținerii activității curente a Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale revine mijloacelor bănești acumulate în urma prestării serviciilor și lucrărilor în domeniul protecției mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor.

În perioada anului 2018 au fost acumulate venituri în sumă de 3.015,9 mii lei sau cu 19 % mai puțin față de plan (3.700,0 mii lei). Decalajul este cauzat de Reforma instituțională prin care a trecut instituția în noiembrie 2018.

Sinteza resurselor și cheltuielilor la contul „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” pentru anii 2014-2018 este reflectată în Tabelul nr.2.

Sinteza veniturilor și cheltuielilor la componenta bugetară „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” pentru perioada anilor 2014-2018 (mii lei)

Tabelul 2

Denumirea indicatorilor	2014	2015	2016	2017	2018
Total venituri.	7596,0	7555,1	4961,1	5409,4	3015,9
Inclusiv:					
Sold la cont la începutul anului de gestiune	1107,9	1286,6	0,0	0,0	0,0
Veniturile anului de gestiune	6488,1	6268,5	4961,1	5409,4	3015,9
Total cheltuieli.	5431,5	27641,0	31861,9	31253,0	30232,4
Inclusiv:					
Cheltuieli de personal	836,9	22641,6	24707,1	24401,8	25155,9

1) Cheltuieli curente, total.			4594,6	4999,4	7154,8	6851,2	5076,5
Inclusiv:							
Plata mărfurilor și serviciilor:	Cod ECO						
-energia electrică	2221	10	83,8	104,9	83,8	92,4	65,2
-gazele	2221	20	144,7	167,5	144,7	218,1	118,8
-energia termică	2221	30	50,0	71,5	50,0	52,3	39,2
-apă și canalizare	2221	40	19,1	20,2	19,1	17,4	15,9
-alte servicii comunale	2221	90	3,1	1,2	3,1	0,3	0,0
-servicii informaționale	2222	10	408,9	406,1	408,9	349,2	385,0
-servicii de telecomunicație	2222	20	231,1	401,9	231,1	272,8	175,6
-servicii de locațiune	2223	00	906,6	872,9	906,6	1627,4	886,6
-servicii de transport	2224	00	618,8	923,7	618,8	205,8	125,6
-servicii de reparații curente	2225	00	638,1	717,0	638,1	490,3	364,8
-formare profesională	2226	00	1,1	5,8	8,4	59,3	13,4
-servicii editoriale	2229	10	-	-	83,6	47,8	30,0
-servicii de protocol	2229	20	-	5,8	26,4	0,0	0,0
-servicii de pază	2229	40	14,8	14,8	15,3	21,0	20,0
-servicii judiciare	2229	50	-	-	25,0	0,0	0,0
-servicii poștale	2229	80	57,6	16,1	23,9	15,6	20,2
- servicii neatribuite altor alineate	2229	90	197,5	279,5	223,7	206,5	213,9
-indemnizații aferente contractului de muncă	2735 2732	00 00	-	-	250,0	372,8	1213,4
-plăți aferente doc-lor executorii	2813	61	-	-	2,3	9,8	1,3
- procurarea uneltelor și sculelor, inventarului pentru producere	3161	10			16,0	29,1	22,3
-procurarea combustibilului	3311	10	-	-	1439,9	1493,2	1051,9
-procurarea pieselor de schimb	3321	10	-	-	183,0	134,6	45,0
-procurarea medicamentelor și materialelor sanitare	3341	10	67,1	48,1	24,0	89,7	1,1
- procurarea materialelor pentru scopuri didactice	3351	10	0,0	0,0	0,0	0,0	22,5
-procurarea materialelor de uz gospodăresc	3361	10	851,0	792,0	404,4	403,8	74,9
-accesorii de pat, îmbrăcăminte, încălțăminte	3381	10	98,3	147,2	77,1	0,0	0,0
- procurarea altor materiale	3391	10				29,7	58,6
2) Deplasări în interes de serviciu.	2227	00	48,0	62,0	87,1	64,7	40,4
Inclusiv:							
-deplasări în interiorul țării	2227	10	46,4	48,2	52,9	49,4	40,4
-deplasări peste hotare	2227	20	1,6	13,8	34,2	15,3	0,0
3) Cheltuieli capitale, total:			832,0	409,7	1160,6	547,5	70,9
Procurarea mijloacelor fixe	3141 3151 3171 3181	10 10 10 10	832,0	409,7	1160,6	547,5	70,9
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune			1328,7	-	-	-	-

2. Suportul logistic al Inspectoratului pentru protecția mediului

Pe parcursul anului de gestiune 2018 au fost întreprinse acțiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale, în limita resurselor financiare aprobate pentru anul 2018.

În total la componenta logistică au fost alocate resursele în sumă totală de 5.076,5 mii lei, inclusiv pentru:

- servicii de arendă a spațiilor de lucru / servicii comunale / servicii de pază – 1.145,7 mii lei;
- servicii de Internet și menținerea sistemelor informatice contabile – 385,0 mii lei;
- servicii de telefonie corporativă / telefonie fixă – 175,6 mii lei;
- servicii de asigurare a mijloacelor de transport din dotarea instituției / achitarea taxelor rutiere / deservirea tehnică a autoturismelor – 125,6 mii lei;
- servicii de reparație a autoturismelor și utilajului – 364,8 mii lei;
- servicii de formare profesională – 13,4 mii lei;
- servicii editoriale și abonare la reviste periodice de profil – 50,2 mii lei;
- servicii neatribuite altor alinate – 213,9 mii lei;
- plata indemnizațiilor aferente contractului de muncă – 1.213,4 mii lei;
- procurarea combustibilului / pieselor de schimb pentru autoturismele aflate la balanța instituției – 1.096,9 mii lei;
- procurarea activelor nefinanciare (blanchete, apă potabilă, ștampile, materiale de uz gospodăresc, obiecte de mobilă etc.) – 250,3 mii lei;
- cheltuieli pentru deplasări în interes de serviciu în interiorul țării – 40,4 mii lei;
- plățile aferente documentelor executorii cu executarea benevolă – 1,3 mii lei.

Concluzii și propuneri

Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice Inspectoratul pentru Protecția Mediului urmează să creeze condiții normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceștia cu echipament performant, să implementeze de urgență în cadrul Inspectoratului sistemul informațional de monitorizare a activității de protecție a factorilor de mediu.

X. ACȚIUNI PARTICIPATIVE DE MEDIU ȘI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ

Gheorghe MANJERU,
*Șeful Inspectoratului
pentru Protecția Mediului*

Dumitru OSIPOV,
*Șef, Serviciul sinteze informaționale
și relații cu publicul*

Activitățile participative de mediu desfășurate la nivel național de mai mulți ani au devenit deja o tradiție, atât pentru autoritățile de mediu, cât și pentru organele administrației publice locale, serviciile publice locale, organizații, instituții, societate civilă și, nu în ultimul rând, pentru cetățeni.

Această abordare participativă în evenimentele de mediu contribuie la sensibilizarea și educația ecologică a celor mai diferiți actori sociali.

Calendarul evenimentelor de mediu are un diapazon foarte larg de acțiuni sau manifestări tematice, parte din ele au caracter aniversar și de zile festive, altele de acțiuni pe teren de diferită durată (anexa 1).

Acțiunile pe teren solicită implicarea extinsă a participanților sociali, unde autoritățile de mediu și structurile teritoriale ale lor sunt organizatorii și promotorii acestora.

În virtutea faptului, că Inspectoratul are subdiviziuni desconcentrate în teritoriu și reprezintă într-un fel autoritatea de mediu pe teren, IPM-ul își axează activitatea, în primul rând, pe acțiunile de durată, cum ar fi campaniile tematice, săptămânile și lunarele de acțiuni și manifestări de durată prilejuite de aniversări.

Din multitudinea de evenimente de mediu Inspectoratul pune accentul pe cele de durată și cu desfășurare pe teren, cum ar fi Campania de primăvară de salubritate și amenajare a localităților, Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”, „Săptămâna Mobilității Europene”, Campania plantării de toamnă pentru înverzirea Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” și altele.

Campania de primăvară de salubritate și amenajare a localităților. În perioada **01 martie – 22 mai 2018** s-a desfășurat acțiunea de salubritate și amenajare a localităților. În scopul asigurării și desfășurării eficiente a acțiunilor de salubritate și amenajare a localităților urbane/rurale, recunoscute deja tradiționale Inspectoratul a elaborat și prezentat subdiviziunilor teritoriale dispoziția nr. 3-d din 28.02.2018. Concomitent s-a elaborat și prezentat programul orientativ de acțiuni privind organizarea și desfășurarea **Campaniei de primăvară de salubritate și amenajare a localităților și a corpurilor de apă** ca suport consultativ-metodologic pentru autoritățile publice locale proprii la întocmirea programelor și planurilor locale proprii de organizare și desfășurare a acțiunilor de salubritate.

Inspecțiile teritoriale pe tot parcursul campaniei au monitorizat organizarea și desfășurarea acțiunilor de salubritate a localităților de către autoritățile administrației publice locale (APL).

În timpul Campaniei de salubritate inspectorii de mediu au organizat raiduri ecologice în comun cu reprezentanții APL urbane/rurale respective în rezultatul cărora au fost concretizate volumele de lucru pentru lichidarea gunoiștilor stihinice formate în parcuri, păduri, fâșii de protecție a drumurilor, pe terenuri agricole și publice. Acțiuni de salubritate la un nivel satisfăcător s-au desfășurat în municipiile Ungheni, Strășeni, Comrat, Cahul, Hâncești, Soroca și în raioanele Briceni, Căușeni, Ialoveni, Fălești, Ocnița, Orhei, Rezina, Șoldănești, Ștefan Vodă, Taraclia, unde au fost curățate cele mai mari suprafețe ocupate de deșeuri. În unele primării din raioanele Anenii Noi, Drochia, Leova, Râșcani lucrările de salubritate s-au desfășurat anevoios, invocându-se diferite cauze, principala fiind insuficiența financiară a APL și dotarea precară a primăriilor cu transport special. În lipsa unui management corect de gestionare a deșeurilor implementat de către primării, în mod arbitrar, se formează noi gunoiști în afara perimetrelor admiseși special amenajate.

Pe parcursul campaniei s-au desfășurat și acțiuni de educație ecologică a populației prin intermediul seminarelor și adunărilor în colective, întrunirilor cu factorii de decizie a APL de nivelul I și II. Un loc aparte în această Campanie l-au avut Orele Ecologice desfășurate în instituțiile de învățământ preuniversitar (Anexele 2, 3, 4). Măsurile întreprinse de salubritate a localităților și rezultatele obținute au fost pe larg reflectate în mass-media scrisă, emisiuni radio și televiziune la nivel local și național.

Salubritatea are o mare importanță în lupta antiepidemică, fiind știut că lipsa de curățenie favorizează mult mai larg răspândirea bolilor infecțioase. Nu este suficient ca acțiunea de salubritate și amenajare să se limiteze special la anumite zile, ea trebuie să aibă un caracter continuu.

Astfel, pe parcursul campaniei de salubritate au fost depistate **2 821** gunoiști stihnice cu suprafața de **272,8** ha, din acestea **2 253** gunoiști cu suprafața de **199,5** ha au fost lichidate în acea perioadă. Vinovații de încălcarea legislației privind gestionarea deșeurilor au fost sancționați, fiind întocmite **675** procese-verbale cu privire la contravenție persoanelor fizice/juridice și cu funcții de răspundere, au fost emise **62** publicații și emisiuni Radio-TV privind desfășurarea acțiunilor de salubritate.

Suma amenzilor aplicate a constituit **540 750** lei, din care a fost achitată în termen suma de **230 450** lei.

Implementarea Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 aprobată prin **Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013** și Legii nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile va asigura realizarea unui nou mod de colectare/depozitare a deșeurilor menajere, a celor de producție și recuperarea materialelor reutilizabile, protecția mediului și realizarea unui program de salubritate stradală unitar, mod care va contribui la reducerea cantității de deșeurii depozitate în respectivele zone prin stabilirea unui sistem adecvat de tratare pentru fiecare tip de deșeu.

Organizarea lucrărilor de salubritate și a raidurilor ecologice nu s-a terminat odată cu finalizarea campaniei planificate, acestea s-au desfășurat în continuare.

Acțiunea – concurs „Râu curat de la sat la sat”. În conformitate cu aceeași dispoziție a Inspectoratului (3-d din 28 februarie 2018) în perioada 22 martie – 05 iunie 2018 în localitățile republicii s-a organizat și desfășurat și acțiunea „Râu curat de la sat la sat”, având ca scop gospodărirea durabilă, echilibrată și complexă a resurselor de apă de suprafață, asigurarea respectării regimului zonelor și fâșiilor de protecție a cursurilor de apă.

Activitățile acțiunii „Râu curat de la sat la sat” au fost cuprinse în planurile elaborate și realizate de autoritățile publice locale în coordonare cu autoritățile teritoriale de mediu.

În procesul desfășurării acțiunii au fost antrenate serviciile de ramură ale autorităților publice locale, instituțiile publice și învățământ, organizațiile neguvernamentale, unitățile antreprenoriale, societatea civilă.

Astfel, au fost realizate activități, cum ar fi: curățarea cursurilor de apă curgătoare, amenajarea și plantarea arborilor în zonele de protecție a râurilor, râulețelor, pâraielor, izvoarelor și altor obiecte acvatice amplasate în rețeaua hidrologică din localitatea respectivă.

Au fost salubritate peste 730,058 km- râulețe fără nume. Au fost depistate 824 gunoiști stihinice (Chișinău –169, Cimișlia – 37, Cahul – 19, Anenii Noi – 30, Căușeni – 27, Fălești –17, Florești – 108, Hâncești – 38, Ocnîța – 38, Rezina – 43, Strășeni – 24, Ungheeni – 21), care au fost ulterior lichidate.

În cadrul acțiunii au fost amenajate 20 029 fântâni și 441 izvoare. Sub aspect inspectorat au fost întocmite 365 acte de control și 158 procese-verbale de contravenție cu aplicarea amenzi în mărime totală de 182 630 lei.

Au participat la desfășurarea acțiunii: organizații – 408, cetățeni – 19 942.

Cele mai performante rezultate au fost obținute în Chișinău, Anenii Noi, Călărași, Căușeni, Florești, Nisporeni, Rezina, Șoldănești și altele.

Săptămâna Mobilității Europene. Întru îndeplinirea Ordinului Inspectoratului nr. 39 din 11.09.2018 cu privire la organizarea și desfășurarea acțiunilor de mediu în cadrul „Săptămânii Mobilității Europene”, desfășurată în perioada 17-23 septembrie 2018 subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului în comun cu Autoritățile Publice Locale au organizat și desfășurat acțiuni care au ca scop sensibilizarea populației cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, care în ultimii ani au atins nivele critice cu consecințe grave sub aspect economic, social și ecologic, fiind necesare măsuri urgente de prevenire și diminuare.

Aceasta este o mișcare importantă la nivel comunitar, care se desfășoară al 16-lea an și la noi. Obiectivul principal al inițiativei cere ca populația și autoritățile publice locale, agenții economici să conștientizeze impactul negativ pe care îl au vehiculele asupra calității vieții și mediului înconjurător, încercându-se de a identifica metode creative de contracarare a acestor efecte.

Una din multele acțiuni întreprinse în cadrul Săptămânii Mobilității Europene este acțiunea „Un aer curat pentru toți”, care scoate în evidență aspectele poluării aerului atmosferic, în mod deosebit, de la traficul rutier (transportul auto). Pentru o mai bună mediatizare a problemelor și impactului transportului auto asupra mediului înconjurător și sănătății populației, Inspectoratul, prin subdiviziunile sale teritoriale, a desfășurat

Ora ecologică axată pe tema: „**Calitatea aerului atmosferic și sursele mobile de poluare**”, care a fost transmisă instituțiilor de învățământ preuniversitar (Anexa 5).

Au fost organizate manifestațiile consacrate Inițiativei Europene cu genericul „**În oraș fără automobilul meu**”. S-au petrecut concursuri cu participarea a circa 2200 elevi, studenți și profesori din instituțiile de învățământ (alergări, ciclism, probe sportive, desen pe asfalt, eseu).

Cheltuielile pentru desfășurarea concursurilor au fost suportate de către autoritățile publice locale, ca exemplu în raioanele Șoldănești, Cantemir, Cimișlia, Anenii Noi, Ungheeni, Drochia.

Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului Chișinău, Căușeni, Drochia au petrecut acțiuni de monitorizare și verificare la 7 stații de testare tehnică a mijloacelor de transport a circa 65 autovehicule, 438 autoturisme privind respectarea standardelor naționale în domeniul poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive.

Inspectorii din unele inspecții teritoriale, cum ar fi: Comrat, Anenii Noi, Cimișlia și altele au participat la emisiuni mass-media, au organizat mese rotunde cu participarea serviciilor și instituțiilor de profil. „Săptămâna Mobilității Europene” reprezintă o oportunitate pentru autoritățile locale, care sunt încurajate să organizeze activități cu privire la creșterea gradului de conștientizare a poluării auto, să lanseze măsuri permanente destinate îmbunătățirii situației transportului în localitate și, de asemenea, este o bună ocazie pentru ca părțile interesate să se întâlnească și să discute pentru a găsi soluții optime în vederea îmbunătățirii diverselor aspecte legate de mobilitate și calitatea aerului, pentru găsirea de soluții inovatoare cu scopul de a reduce utilizarea automobilelor și a emisiilor produse de acestea, precum și testarea de noi tehnologii sau măsuri de planificare a traficului.

„Săptămâna Mobilității Europene” este, de asemenea, o oportunitate de a medita asupra utilității străzilor urbane pentru sănătate și de dezbateră a soluțiilor de combatere a poluării aerului și poluării fonice, ambuteiajelor, accidentelor de circulație și a problemelor de sănătate. Exemple de măsuri ce se pot lua în vederea realizării unui transport durabil sunt: utilizarea transportului public, utilizarea bicicletei, mersul pe jos, utilizarea în comun a mașinii, utilizarea responsabilă a autoturismelor.

Calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor întreprinde următoarele:

1. Autoritățile publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora.
2. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități și, în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt obligate să susțină inițiativele referitoare la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive.
3. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, tehnologiilor ecoprotective.

Ziua Națională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”

În conformitate cu Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr. 21-06-8582 din 25.10.2018 privind desfășurarea lucrărilor de înverzire a Plaiului în perioada de toamnă a anului 2018 și Planului de acțiuni aferente Zilei Naționale de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră” pe teritoriul Țării s-au efectuat următoarele lucrări:

1. Întreprinderile Silvice ale Agenției „Moldsilva” au plantat culturi silvice în fondul forestier pe o suprafața de 320,0 ha și au efectuat lucrări de ajutorare a regenerării naturale pe o suprafața de 780,0 ha.
2. Pe teritoriul localităților, însușirile, parcurile, teritoriile adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate s-au plantat 99,7 mii arbori și arbuști de diferite specii.
3. Pe teritoriul mun. Chișinău s-au plantat 10,6 mii arbori și 35,0 mii arbuști de diferite specii.
4. Subdiviziunile din teritoriu ale Ministerului Economiei și Infrastructurii au plantat în fâșiile forestiere de protecție a traseelor auto 5,25 mii arbori și arbuști.

La aceste acțiuni au participat organele administrației publice centrale și locale, instituții de învățământ, agenți economici, ONG-uri ș.a.

IPM și subdiviziunile sale a participat activ și la evenimentele de mediu cu durată redusă sau aniversare desfășurate pe parcursul anului.

CALENDARUL EVENIMENTELOR DE MEDIU – 2018

Anexa 1

EVENIMENTE DE MEDIU		
Nr.	Data/perioada	Denumirea evenimentului
1.	2 februarie	Ziua Mondială a Zonelor Umede (Convenția RAMSAR)
2.	31 martie	Ora Planetei
3.	21 martie	Ziua Mondială a Pădurii
4.	22 martie	Ziua Mondială a Apei
5.	23 martie	Ziua Mondială a Meteorologiei
6.	1 aprilie	Ziua Păsărilor
7.	22 aprilie	Ziua Pământului
8.	15 mai	Ziua Mondială de Acțiune pentru Climă
9.	16-20 mai	Caravana Biodiversității
10.	22 mai	Ziua Internațională a Biodiversității
11.	24 mai	Ziua Europeană a Parcurilor Dendrologice
12.	27 mai (ultima duminică a lunii mai)	Ziua Nistrului

13.	5 iunie	Ziua Mondială a Mediului Ziua lucrătorilor din domeniul protecției mediului
14.	17 iunie	Ziua Mondială pentru Combaterea Deșertificării
15.	29 iunie	Ziua Dunării
16.	9 august	Ziua Mondială a Grădinilor Zoologice
17.	16 septembrie	Ziua Internațională a Protejării Stratului de Ozon
18.	22 septembrie	„În oraș fără automobil” Săptămâna Mobilității Europene
19.	23 septembrie	Ziua Mondială a Curățeniei
20.	4 octombrie	Ziua Mondială a Animalelor
21.	10 octombrie (a doua zi de miercuri din luna octombrie)	Ziua Mondială pentru Reducerea Pericolului Dezastrelor
22.	27 octombrie (ultima zi de sâmbătă din luna octombrie)	Acțiunea „Un arbore pentru dănuirea noastră”
23.	5 decembrie	Ziua Mondială a Solului

Activități participative de mediu de nivel Național:

- *Campania de salubritate și amenajare a localităților* – martie – mai.
- *Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”* – martie – mai.
- *Săptămâna Mobilității Europene* – septembrie.
- *Campania de salubritate de toamnă* – septembrie – octombrie.
- *Acțiunea de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dănuirea noastră”* – octombrie-noiembrie.

Sursa: www.inseco.gov.md

Anexa 2

Ora Ecologică: Ziua Mondială a Reciclării

Ce este reciclarea?

Reciclarea reprezintă introducerea unor reziduuri sau deșeuri într-un proces tehnologic pentru a obține reutilizarea și valorificarea lor sau în scopuri ecologice. Prin intermediul reciclării se reduce consumul de materie primă nouă și, de asemenea, se reduce consumul de energie și nivelul de contaminare a mediului înconjurător. Gestionarea deșeurilor, cunoscută și ca managementul deșeurilor, se referă la colectarea, transportul, tratarea, reciclarea și depozitarea deșeurilor municipale și de altă proveniență. De obicei, termenul se referă la materialele rezultate din activități umane și la reducerea efectului lor asupra sănătății oamenilor, a mediului sau aspectului unui habitat. Gestionarea deșeurilor are ca scop și economisirea unor resurse naturale prin

reutilizarea părților recuperabile. Deșeurile gestionate pot fi atât solide, cât și lichide sau gazoase, precum și cu diverse proprietăți, necesitând metode de tratare specifice fiecăruia. Încă din 1970 s-a conștientizat că deșeurile constituie o problemă și că metodele de tratare prin depozitare sau incinerare nu sunt satisfăcătoare. De asemenea, s-a pus problema reciclării materialelor care intră în componența acestora. La Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare (UNCED) de la Rio de Janeiro din 1992 s-au adoptat politici care au fost introduse pe plan mondial.

Proape tot ceea ce vedem în jurul nostru poate fi și reciclat. Dar trebuie luat în considerare că diferitele materiale necesită diferite tehnici de reciclare. Materialele reciclabile de cele mai multe ori includ baterii, deșeuri biodegradabile, haine, electronice, sticlă, metal, hârtie, plastic și multe altele.

Care este procesul de reciclare?

Întreg procesul de reciclare este un ciclu ce este compus din trei etape. Prima etapă este cea de colectare și de sortare a deșeurilor. La această etapă deșeurile sunt colectate, după care sunt procesate și sortate după tipul și modul său de folosință în parte. După momentul în care acestea sunt sortate, sunt pregătite pentru următoarea etapă, acesta fiind cea de fabricație.

Procesul de fabricație este momentul în care deșeurile și produsele reciclate sunt convertite în produse ce pot fi folosite din nou. Iar în final, după etapa de fabricație, următorul stagiu este vânzarea produselor reciclate către consumatori. În momentul în care acestea sunt cumpărate și folosite sunt din nou reciclate, iar întreg procesul se reia.

În domeniul reciclării se impun următoarele strategii:

1. Prevenirea formării deșeurilor;
2. Valorificarea deșeurilor prin optimizarea sistemelor de colectare;
3. Eliminarea finală a deșeurilor care nu și-au găsit o valorificare.

Efectele reciclării sunt următoarele:

- ✓ reducerea cantității de energie și de materii prime necesare fabricării de noi produse;
- ✓ redă circuitului economic importante cantități de materie primă;
- ✓ reduce cantitățile depozitate la rampele de depozitare a deșeurilor sau la incineratoare;
- ✓ reduce riscurile asupra sănătății și a mediului înconjurător cauzate de deversarea improprie a unor deșeuri periculoase;
- ✓ reduce poluarea aerului și a apei.

Avantajele reciclării

Prin aplicarea metodelor de reciclare se diminuează efectele de poluarea mediului înconjurător și conservă resursele naturale. Cel mai mare beneficiu de mediu al reciclării este legat nu de depozitarea redusă a reziduurilor, ci de conservarea energiei și a resurselor naturale și prevenirea poluării prin utilizarea, în procesul de fabricație, a materialelor rezultate din reciclare și mai puțin a celor primare. Materialele recuperate au fost deja purificate și prelucrate anterior, astfel încât utilizarea lor în procesul de fabricare presupune o activitate mai curată și un consum mai mic de energie. Analizele detaliate au evidențiat faptul că aceste beneficii de mediu ale reciclării sunt cu mult mai eficiente decât orice alte acțiuni de protejare a mediului.

Analizatele detaliate au evidențiat faptul că aceste beneficii de mediu ale reciclării sunt cu mult mai eficiente decât orice alte acțiuni de protejare a mediului.

Reciclarea conservă energia. Mult mai puțină energie este necesară pentru a transforma materialele reciclate în produse noi, comparativ cu a începe producerea cu materiale primare, brute. Reciclarea elimină costurile depozitării reziduurilor sau a incinerării lor. Costurile reciclării sunt parțial amortizate prin evitarea cheltuielilor de depozitare sau incinerare și prin vinderea materialelor rezultate. Prețurile de depozitare variază foarte mult în funcție de zonă și piața materialelor reciclate este într-o creștere explozivă.

Programele de reciclare proiectate adecvat și implementate complet pot fi deplin competitive cu depozitarea sau incinerarea reziduurilor. În prezent sunt disponibile numeroase tehnici de eficientizare a reciclării, unele din ele fiind în curs de testare și implementare.

Reciclarea creează noi locuri de muncă și crește competitivitatea industriei manufacturiere. Reciclarea oferă industriei manufacturiere resurse mai ieftine, dar și avantaje economice pe termen lung. Efectele reciclării asupra dezvoltării industriale sunt semnificative.

Reciclarea/valorificarea deșeurilor în republica Moldova. Producătorii și deținătorii de deșeurii au obligația valorificării acestora prin metode și procedee ce nu poluează mediul și nu pun în pericol sănătatea populației. Colectarea deșeurilor reciclabile, transformarea lor în materii prime secundare și valorificarea acestora reprezintă o afacere profitabilă. Pentru o reciclare reușită a deșeurilor este nevoie de o sortare în funcție de calitatea materialului, sortare care începe prin colectarea selectivă a acestora. Actualmente, în Republica Moldova își desfășoară activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor 36 agenți economici care dețin autorizații pentru gestionarea/valorificarea deșeurilor. Lista întreprinderilor autorizate în domeniul gestionării deșeurilor, poate fi vizualizată, accesând link-ul: <http://madr.gov.md/ro/content/lista-autoriza%C8%9Biilor-eliberate-%C3%AEntreprinderilor-care-desf%C4%83%C8%99oar%C4%83-activit%C4%83%C8%9Bi-de-gestionare-0>

Prin Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile s-au introdus unele modificări cu privire la procedura de eliberare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor.

Noul act normativ îi obligă pe colecătorii de deșeuri să-și revizuiască autorizația de mediu prin includerea tuturor codurilor de deșeuri colectate și să poată funcționa în situația când au un contract cu producătorii, distribuitorii. Materialele obișnuite care sunt colectate și reciclate în Republica Moldova sunt polietilena de înaltă densitate, ambalajele de polietilenă și din sticlă, hârtia din ziare și reviste, cartonul din ambalaje. Practic întreaga cantitate de ambalaje introdusă pe piață devine deșeu.

Obiectivul principal al gestionării ambalajelor și deșeurilor de ambalaje îl constituie, în primul rând, prevenirea generării deșeurilor de ambalaje și apoi măsurile de reutilizare, reciclare, precum și alte forme de recuperare a deșeurilor de ambalaje în scopul reducerii cantităților eliminate prin depozitare finală. În Republica Moldova valorificarea deșeurilor de ambalaje este mică în comparație cu țările din Uniunea Europeană. La moment, doar în unele localități este organizată colectarea selectivă a plasticului, fiind instalate containere speciale pentru colectare cu predarea ulterioară agenților economici autorizați în domeniul colectării și prelucrării deșeurilor din masă plastică. Astfel, pe parcursul anului 2017 au fost colectate deșeuri din masă plastică de către SRL „ABS” (mun. Chișinău) – 2 602,2 tone; SRL „Finplast Prim” (mun. Bălți) – 209,0 tone; SRL „Ave Ungheni” (or. Ungheni) – 17,7 tone; SC „Ursachi-Trans” SRL (mun. Chișinău) – 269,765 tone.

Potențialul energetic al deșeurilor biodegradabile produse anual în sectorul agrar și industrial ar putea contribui esențial la soluționarea problemei energetice și de asigurare cu îngrășăminte organice. Majoritatea producătorilor de peleți și brichete din biomasa au activat sezonier în anul 2017, utilizând în procesul de producere paie de cereale, rumeguș de lemn, coji de semințe de floarea soarelui, coji de nuci și alte resturi vegetale.

În concluzie

A recicla înseamnă să consumi eficient, să refolești pe cât posibil, să transformi materia primă astfel încât să existe permanent un circuit al materiei care poate fi refolosită mereu și care să producă beneficii, atât pentru noi, oamenii, cât și pentru mediul înconjurător.

Să nu uităm că atunci când vorbim de „mediul înconjurător” nu ne referim doar la vegetație, ci și la multitudinea de viețuitoare, fie ele animale domestice, de companie sau sălbatice, sau din mediul acvatic. Toate acestea, și nu numai, fac parte din „natură”, din mediul care ne înconjoară și sunt afectate în mod direct de stilul nostru de viață. Ar trebui să conștientizăm și faptul că avem o responsabilitate sporită față de mediul în care locuim în numele viitorului.

Sursa: www.inseco.gov.md

Ora Ecologică: Ora Planetei – 2018

- Ora Planetei este un eveniment global, organizat în ultima sâmbătă a lunii martie a fiecărui an.
- Are ca scop sensibilizarea utilizatorilor de energie electrică privitor la problema dioxidului de carbon emis în atmosferă la producerea energiei electrice.
- Ora Planetei constă în stingerea luminii și oprirea aparatelor electrocasnice neesențiale timp de o oră în mod voluntar, atât de către consumatorii individuali, cât și de către instituții și unități economice.
- Ora Planetei este o inițiativă globală de mediu realizată în parteneriat cu WWF.
- În Republica Moldova acest eveniment internațional este marcat din 2008 și este desfășurat de Autoritatea de Mediu și Administrațiile Publice Locale.

Ce provoacă încălzirea globală?

- Încălzirea globală este cauzată de acumulările de CO₂ în atmosferă.
- CO₂ provoacă 80% din poluarea ce duce la încălzirea Pământului și rămâne în atmosferă foarte mult timp.
- Aproximativ 97% din CO₂ emis de țările occidentale industrializate rezultă din arderea cărbunelui, petrolului și gazelor naturale pentru producția de energie.

Evenimentul de mediu „**Ora Planetei – 2018**” își propune să informeze și să responsabilizeze cetățenii orașelor și municipiilor, determinându-i să participe la acțiuni de protejare a mediului înconjurător.

„Ora planetei” este un simbol al respectului pentru natură, un aport adus diminuării consecințelor schimbărilor climatice.

Această acțiune este cea mai importantă inițiativă Globală de responsabilitate socială legată de diminuarea impactului ce generează schimbările climatice.

„Ora Planetei” a devenit o întrecere anuală în inițiative pozitive, o dată importantă în calendarul instituțiilor de învățământ, primăriilor, un gest simbolic replicat în casele oamenilor din întreaga țară și un eveniment popular în viața comunităților mici și mari. Implicarea oamenilor de pe tot globul a făcut că în doar câțiva ani mișcarea să devină cel mai mare eveniment de mediu din istorie. Deoarece această nestăvilită poluare a mediului ambiant, dublată de o nesățioasă folosire a resurselor energetice pe bază de combustibili fosili, ca petrolul și cărbunele, pe lângă impactul profund asupra sănătății populației, joacă și un rol negativ asupra Terrei, ceea ce reprezintă punerea în pericol a vieții pe Pământ. Situația creată în prezent este una inadmisibilă, iar amânarea acestor probleme nu face decât să agraveze și mai mult starea de viitor pentru planeta noastră. Acțiuni urgente sunt necesare pentru a schimba situația și a remedia balanța ecologică a omenirii.

Această transformare a început de la societatea civilă și fiecare om în particular, care nu se simte străin de starea planetei, și care vrea să fie auzit, văzut, să adopte o poziție de-a se implica față de situația prezentă prin participarea activă la „Ora Planetei”. Din aceste considerente orice acțiune care vine să protejeze mediul natural conține în sine

și un element de promovare a păcii la nivel global, de consolidare a societății civile și de promovare a unui punct de vedere proactiv și creativ față de problemele care ne afectează pe noi toți, indiferent de rasă, limbă sau religie.

Evenimentul este marcat în fiecare an la nivel internațional în ultima sâmbătă din luna martie, astfel încât toate orașele au parte de întineric în intervalul 20.30 – 21.30 ceea ce este o acțiune menită să atragă atenția populației asupra încălzirii globale, schimbărilor climatice și reducerea poluării planetei.

Scopul evenimentului „Ora Planetei” constă în conștientizare a populației prin identificarea proceselor de stopare a efectelor negative pe care le are poluarea asupra mediului.

Această problemă trebuie să fie conștientizată *prin comunicarea cu publicul larg – identificarea cauzelor de generare a problemei – implicarea nemijlocită a societății – stabilirea planului de măsuri.*

Problemă-Cauze-Implicare- Măsuri

Schimbarea climei este un fenomen global cu impact direct asupra tuturor ecosistemelor naturale, ceea ce reprezintă cea mai mare amenințare asupra mediului înconjurător cu care se confruntă omenirea la etapa actuală.

Încălzirea globală implică, în prezent, două probleme majore pentru omenire: pe de o parte, necesitatea reducerii drastice a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea stabilizării nivelului concentrației acestor gaze în atmosferă care să împiedice influența antropică asupra sistemului climatic și a da posibilitatea ecosistemelor naturale să se adapteze în mod natural, iar, pe de altă parte, necesitatea adaptării la efectele schimbărilor climatice, având în vedere că aceste efecte sunt deja vizibile și inevitabile datorită inerției sistemului climatic, indiferent de rezultatul acțiunilor de reducere a emisiilor.

Oamenii exercită o influență tot mai mare asupra climei și asupra temperaturii Pământului prin arderea combustibililor fosili, tăierea pădurilor tropicale și creșterea animalelor.

Aceste activități generează cantități enorme de gaze cu efect de seră, care se adaugă celor deja prezente în mod natural în atmosferă, contribuind astfel la efectul de seră și la încălzirea globală.

Cauzele schimbărilor climatice

- arderea combustibililor fosili în producerea energiei, transporturi, industrie și în gospodăria casnică (CO₂);
- defrișarea pădurilor, prin urmare atunci când sunt tăiați arborii dioxidul de carbon nu este stocat de arbori și rămâne în atmosferă, accentuând efectul de seră;
- intensificarea creșterii animalelor care produc cantități mari de metan în timpul digestiei;
- utilizarea excesivă a îngrășămintelor care conțin azot generează emisii de azot; – agricultura (CH₄) și schimbările în utilizarea terenurilor cum ar fi defrișările (CO₂);
- depozitarea deșeurilor menajere în afara spațiilor speciale amenajate (CH₄);
- folosirea gazelor industriale fluorurate.

Regiuni vulnerabile la schimbările climatice

Printre regiunile europene deosebit de vulnerabile în fața schimbărilor climatice se numără:

- Sudul Europei și bazinul mediteraneean (datorită sporirii valurilor de căldură și a frecvenței secetelor);
- zonele muntoase (datorită topirii în zone din ce în ce mai extinse a zăpezii și a gheții);
- zonele de coastă, deltele și luncile inundabile (datorită creșterii nivelului mărilor și a sporirii frecvenței precipitațiilor abundente, a inundațiilor și a furtunilor);
- nordul îndepărtat al Europei și regiunea arctică (datorită creșterii temperaturilor și a topirii gheții).

Implicarea în reducerea schimbărilor climatice la nivelul Politicilor de mediu

O serie de inițiative ale UE au ca scop reducerea emisiilor de GES:

1. Prin ratificarea Tratatului de la Kyoto care prevede ca statele membre ale Uniunii Europene să-și reducă la nivel colectiv emisiile de gaze GES prin:
  - îmbunătățirea continuă a eficienței energetice a unei arii largi de echipamente și aparate electrocasnice;
  - crearea de obligații legale cu privire la folosirea energiei regenerabile, cum ar fi energia eoliană și solară, cea a apei și de biomasă, precum și a combustibililor regenerabili pentru transport;
  - susținerea elaborării tehnologiilor pentru a capta și stoca dioxidul de carbon (CO₂) emis de centralele termoelectrice și de alte unități industriale de scară largă;
  - întreprinderea unor acțiuni pe baza Sistemului de Comerț cu Emisii (EU ETS), principalul instrument al UE de reducere a emisiilor de GES provenite din activități industriale.
2. Prin oferirea de informații despre schimbările climatice din Europa, AEM susține implementarea legislației referitoare la adaptarea la schimbările climatice și la atenuarea efectelor acestora în Europa, precum și evaluarea politicilor și dezvoltarea strategiilor de lungă durată ale UE care au ca scop adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora. Informațiile de care dispune AEM (date, indicatori, evaluări și prognoze) au în vedere atenuarea efectelor schimbărilor climatice (variația emisiilor de gaze cu efect de seră, prognoze, politici și măsuri cu privire la emisiile de GES), precum și impactul schimbărilor climatice în Europa și acțiunile de adaptare întreprinse pe teritoriul continentului.

Principalele activități sunt:

- realizarea și publicarea anuală a inventarului GES al Uniunii Europene;
- evaluarea anuală a progresului statelor membre ale UE și a țărilor europene în ceea ce privește obiectivele lor legate de Tratatul de la Kyoto și a celor care trebuie atinse până în 2020;
- analiza beneficiilor reciproce și sinergice rezultate din politicile referitoare la schimbările climatice și la aer;

- analiza impactului schimbărilor climatice în Europa;
- analiza problemelor legate de schimbările climatice și de adaptarea sectorială la acestea, incluzând și trecerea în revistă a acțiunilor de adaptare întreprinse de diferite țări;
- analiza vulnerabilității anumitor regiuni la schimbările climatice.

Măsuri de diminuare/combateră a schimbărilor climatice

1. Implementarea și dezvoltarea tehnologiilor inovatoare, rentabile și sustenabile de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a efectelor acestora, prin care să fie vizate atât reducerea emisiilor CO₂, cât și a gazelor cu efect de seră și să fie puse în evidență soluții ecologice prin generarea de argumente care să permită să se întreprindă acțiuni preventive și eficiente.

Pentru a realiza acest obiectiv, cercetarea și inovarea se vor concentra asupra următoarelor linii de acțiune:

- o mai bună înțelegere a schimbărilor climatice și furnizarea de previziuni fiabile cu privire la schimbările climatice;
- evaluarea impactului și a aspectelor vulnerabile și dezvoltarea unor adaptări inovatoare rentabile și a unor măsuri de prevenire a riscurilor;
- sprijinirea politicilor de atenuare prin definirea de strategii efective de reducere a emisiilor pe termen lung.

2. Gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și a ecosistemelor cu scopul de a furniza cunoștințe care să permită gestionarea resurselor naturale privind atingerea unui echilibru sustenabil între resursele limitate și nevoile societății și ale economiei. Pentru a realiza acest obiectiv, cercetarea și inovarea se vor concentra asupra următoarelor linii de acțiune:

- realizarea de progrese în înțelegerea funcționării ecosistemelor, interacțiunile acestora cu sistemele sociale și a rolului lor în susținerea economiei și a bunăstării umane;
- furnizarea de cunoștințe și instrumente care să permită eficacitatea luării deciziilor și a angajamentului public.

3. Asigurarea aprovizionării sustenabile cu materii prime neenergetice și neagricole cu scopul de a îmbunătăți baza de cunoștințe privind materiile prime și dezvoltarea de soluții inovatoare pentru explorarea, extracția, prelucrarea, reciclarea și recuperarea în condiții ecologice și rentabile a materiilor prime și pentru înlocuirea acestora cu alternative atrăgătoare din punct de vedere economic, care au un impact mai redus asupra mediului. Pentru a realiza acest obiectiv, cercetarea și inovarea se vor concentra asupra următoarelor linii de acțiune:

- îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind disponibilitatea materiilor prime;
- promovarea aprovizionării și utilizării durabile a materiilor prime, inclusiv explorarea, extracția, tratarea, reciclarea și recuperarea;
- găsirea de noi alternative pentru materiile prime considerate critice;
- o mai mare sensibilizare în privința materiilor prime și îmbunătățirea modalităților de utilizare a acestora la scara întregii societăți.

4. Stimularea tranziției către o economie ecologică prin ecoinovații cu scopul de a încuraja toate formele de ecoinovare care permit tranziția spre o economie ecologică. Pentru a realiza acest obiectiv, cercetarea și inovarea se vor concentra asupra următoarelor linii de acțiune:

- consolidarea tehnologiilor, proceselor, serviciilor și produselor ecoinovatoare și încurajarea preluării lor pe piață;
- sprijinirea politicilor și a schimbărilor societății inovatoare;
- măsurarea și evaluarea progresului către o economie ecologică;
- promovarea eficienței resurselor prin sisteme informaționale și digitale.

5. Dezvoltarea unor sisteme de observare și informare globale pentru mediu, cuprinzătoare și sustenabile, care vor fi utilizate pentru a evalua și estima condițiile, starea și tendințele climatice, resursele naturale, inclusiv materiile prime, ecosistemele și serviciile ecosistemice, precum și pentru a evalua politicile și măsurile de reducere a emisiilor de carbon și de atenuare și adaptare la schimbările climatice, în toate sectoarele economiei.

6. Activități specifice care vor consolida participarea Uniunii Europene și contribuția sa financiară la procesele și inițiativele multilaterale, precum Grupul interguvernamental privind schimbările climatice.

Sursa: www.inseco.gov.md

Anexa 4

Ora Ecologică: 22 aprilie – Ziua Pământului Pe scurt despre starea solurilor ca patrimoniu

Ziua pământului, – 22 aprilie, este o zi internațională, consacrată protecției mediului. Pentru prima dată această zi a fost celebrată la 22 aprilie 1970 în SUA, la inițiativa senatorului Gaylord Nelson, primul care a propus și a organizat această manifestare de amploare dedicată Terrei (20 mln de participanți).

Ziua Pământului a revenit în anul 1990 în atenția opiniei publice mondiale. În acel an, sub conducerea lui Denis Hayes, festivitatea s-a desfășurat în plan mondial cu participarea a peste 200 mln de oameni.

Dimensiunile teritoriale considerabile ale statelor nu pot nici într-un caz justifica atitudinea neglijentă a omului, a comunității, a administrațiilor, așa cum Terra reprezintă un ecosistem complex și reacționează dur la orice exploatare semnificativă, nerecunoscând hotare și regimuri.

Republica Moldova, cu toate că are un teritoriu nesemnificativ, în virtutea amplasării geografice, poate deveni o sursă activă de dereglare ecologică cu consecințe grave și pentru țările vecine în cazul poluării bazinului Dunării și Mării Negre.

Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3 384,6 mii ha, inclusiv 2 499,6 mii ha (73,9%) – terenuri agricole. Cota terenurilor arabile și a plantațiilor pomivitice este foarte mare – 62,4 la sută din suprafața totală a fondului funciar sau 84,5 la sută din suprafața terenurilor agricole, ceea ce nu permite menținerea unui

echilibru ecologic dintre ecosistemele naturale și antropice, provocând degradarea învelișului de sol și biodiversității.

Învelișul de sol constituie unul din cele mai importante resurse naturale, principala bogăție națională a Moldovei. Bunăstarea noastră depinde direct de faptul cât de rațional exploatăm solurile.

Solul este suportul mediului de viață pentru plante și animale, este depozitar de resurse energetice, care pot fi reînnoite, este acumulator de substanțe nutritive și de apă. Solul reprezintă un bun național, averea inestimabilă a întregului popor care, indiferent de forma de proprietate, trebuie să fie folosită corespunzător intereselor dezvoltării economiei naționale în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Gospodărirea rațională a solului înseamnă combinarea tehnologiilor și activităților în așa mod încât să se asigure concomitent: bioproductivitatea, securitatea alimentară, protecția calității solului, viabilitatea economică și socială. Menținerea pe termen lung a capacității de producere a solului, sporirea fertilității lui sunt sarcinile strategice primordiale ale întregii societăți. De atitudine noastră față de sol depinde situația economică a țării.

Prin urmare, fiecare cetățean, fiecare deținător de terenuri și agent economic trebuie să fie informat despre starea de calitate a solurilor și să participe activ la realizarea măsurilor necesare pentru protecția și sporirea fertilității acestora.

Calitatea învelișului de sol în Republica Moldova pe majoritatea terenurilor agricole este nesatisfăcătoare, iar pe unele terenuri este critică. Continuă să se extindă suprafețele terenurilor afectate de eroziune și alunecări, de procesele de dehumificare, de deteriorare a structurii și de compactare, de solonizare, de salinizare și înmlăștinire. S-au intensificat secetele. Aceste procese duc la dereglarea ciclurilor biologice a balanței elementelor nutritive și a humusului din sol, la deteriorarea solurilor și la scăderea fertilității lor.

Prejudiciul anual direct și indirect cauzat de degradarea solurilor și de secetă pe teritoriul republicii constituie 436 mln 479 mii dolari SUA, inclusiv: 79 mln 846 mii dolari SUA – costul solurilor totalmente distruse de alunecări de teren, ravene și în procesul efectuării lucrărilor de terasament; 356 mln 633 mii dolari SUA – costul recoltelor pierdute și a solului fertil spălat de pe versanți.

Degradarea solurilor este condiționată atât de factorii naturali, cât și de cei antropici sau social-economici.

Principalii factori naturali de degradare a solurilor în republică sunt relieful accidentat și clima (aridizarea, ploile abundente). Degradarea antropică a învelișului de sol este condiționată de gospodărirea nechibzuită a omului. În rezultatul interacțiunii factorilor naturali (clima, relieful) și celor antropici procesele de degradare a învelișului de sol se intensifică.

Factorii antropici principali de degradare a învelișului de sol sunt antrenarea maxima a teritoriului în arătură; tăierea fâșiilor de pădure și a fâșiilor de protecție, prelucrarea terenurilor de-a lungul versanților, amplasarea incorectă a rețelei de drumuri, protejarea insuficientă a solurilor cu covor vegetal, cota exagerată a culturilor prășitoare în asolamente, tasarea solurilor cu mecanisme grele, impactul reformei funciare.

Factorul principal al degradării învelișului de sol este eroziunea. Suprafața totală a terenurilor erodate constituie circa 877,6 mii ha (35,1% din suprafața terenurilor agricole). Suprafața solurilor erodate s-a majorat pe parcursul a 35 de ani cu 264,4 mii ha,

cea ce constituie 10,4 la sută din suprafața terenurilor agricole, crescând anual cu 7 554 ha. Pierderile anuale de sol, ca rezultat al eroziunii, constituie 26 mln tone, ceea ce echivalează cu distrugerea a 2 000 ha de cernoziom cu bonitatea de 100 puncte. Această cantitate de sol fertil conține: humus – 700 mii tone; azot – 50 mii tone; fosfor – 34 mii tone; potasiu – 393 mii tone. Cele mai erodate soluri sunt depistate în județele Cahul (44,4 %), Hâncești (43,7 %), Ungheni (43,4 %), Nisporeni (43,4 %/o).

Eroziunea solurilor conduce la agravarea situației ecologice generale în țară, are loc înnămolirea și poluarea bazinelor acvatice și terenurilor din depresiuni, se distrug drumurile, instalațiile și construcțiile hidroameliorative.

Suprafața terenurilor ravenizate constituie 12 049 ha. Ravenizarea scoate anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol e de 10 – 15 mln m³, prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln lei. Degradarea resurselor funciare este cauzată și de alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar constituie 24 184 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sunt în raioanele Călărași – 3 588 ha, Ungheni – 1 863 ha, Hâncești – 1 055 ha, Strășeni – 629 ha, Telenești – 516 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice.

Un mare pericol pentru fertilitatea solului îl constituie dehumificarea. Anual, în urma acestui proces natural se pierd circa 2,0 mln tone de humus, pentru compensarea căroră e nevoie de circa 20 mln tone de îngrășăminte minerale.

Odată cu recoltele de pe terenurile agricole anual se extrag circa 400 mii tone de azot, fosfor, potasiu. Volumul îngrășămintelor locale incorporate în sol, în ultimul deceniu, a scăzut de 10-12 ori, al celor chimice de 18-20 ori. Bilanțul humusului și al elementelor nutritive este profund negativ. Circa 40 la sută din suprafața totală a terenurilor agricole se caracterizează printr-un conținut redus de humus (< 2 %), 800 mii ha – cu un conținut foarte scăzut de fosfor. În ultimii ani îngrășămintele organice mai mult se aruncă pe malurile râurilor și râpilor, în fâșii forestiere și pe margini de drum, poluând astfel apele de suprafață. Rațional ar fi încorporarea lor pe scară largă în sol, însă datele statistice pentru anul 2015 ne demonstrează, că îngrășămintele naturale s-au introdus într-un volum de 244 mii tone, pe când în anii 1990-1991 se incorporau circa 7 mln tone.

În ultimii ani se intensifică cazurile de nimicire a microorganismelor și microflorei din soluri prin arderea miriștii. În anul curent miriștile au ars pe o suprafață de circa 346 ha, distrugând rămășițele de vegetație, care contribuie la creșterea fertilității și îmbunătățirea protecției solurilor.

Din mai multe cauze se sădesc foarte puține fâșii forestiere de protecție sau chiar dimpotrivă, se distrug și cele existente,

O largă răspândire, practic pe toată suprafața terenurilor agricole cultivate, îl are procesul de compactare secundară a stratului arabil în rezultatul dehumificării și deteriorării structurii solului în procesul de folosire a tehnicii agricole. Compactarea excesivă conduce la agravarea condițiilor ecologice în sol, micșorarea recoltei cu 10-50%, scăderea eficienței îngrășămintelor, infectarea solurilor cu bacterii nocive și dăunători, îmbunătățirea lor. Crește considerabil pericolul salinizării și solonțizării solurilor, apariției eroziunii și altor procese nefavorabile.

Excesul periodic de umiditate a solurilor și apariția proceselor de înmlăștinire, salinizare și solonețizare sunt foarte răspândite în luncile Prutului, a râurilor mici și pe pante. În rezultatul manifestării acestor procese are loc micșorarea recoltelor de 1a 20 până la 100%.

Premisa folosirii raționale, ameliorării și protecției învelișului de soluri al Moldovei este respectarea pe teritoriul ei a principiilor de agricultură durabilă, care preconizează:

- organizarea antierozională a teritoriului gospodăriilor, implementarea măsurilor organizatorice, agrotehnice, fitoameliorative și hidrotehnice, având ca scop protecția solurilor de eroziune;
- structurizarea și reconstrucția landșafturilor, extinderea teritoriilor împădurite și a luncilor în scopul menținerii echilibrului ecologic dintre sistemele naturale și antropogene, păstrării diversității biologice și a ocrotirii resurselor pedologice și acvatic;
- implementarea asolamentelor în care corelația dintre culturile prășitoare, păioase, ierburile perene și culturile legumicole ar contribui la protejarea fertilității solurilor, la combaterea buruienilor, bolilor și a dăunătorilor, sporirea productivității lor; aplicarea îngrășămintelor organice din toate sursele posibile (resturi vegetale mărunțite, bălgar, siderate, culturi intermediare, deșeurile organice animaliere și deșeurile de menaj după prelucrarea lor specială, composturi);
- aplicarea îngrășămintelor chimice în cantități moderate doar ca supliment la celelalte măsuri;
- implementarea unui sistem minim de prelucrare a solului, care asigură păstrarea structurii și durabilității agricole;
- introducerea managementului integrat de protecție a plantelor pentru a micșora folosirea pesticidelor și aplicarea în preponderență a metodelor agrotehnice și biologice, pesticide biologice, folosirea soiurilor rezistente din punct de vedere genetic a hibrizilor și a altor măsuri de combatere a dăunătorilor și buruienilor.
- folosirea resurselor locale (energiei solare și terestre, bacteriilor, care fixează azotul și viețuiesc liber în sol, soiurilor și hibrizilor rezistenți la secetă, aplicarea metodei utilizării raționale a apelor de irigare) și micșorarea volumelor resurselor procurate (îngrășămintele, pesticide);
- integrarea sectorului culturilor de câmp cu sectoarele zootehnic și horticol în scopul creării unui sistem agricol complex și arabil, având o diversitate biologică mai mare, în care resursele interne se folosesc mai eficient, schimbul de substanțe este mai complet, costul producției se micșorează, forța de muncă se folosește mai rațional, crește stabilitatea populației rurale;
- organizarea teritoriului astfel, încât componentele naturale și antropice ale landșaftului agricol să formeze un complex organizațional echilibrat și utilizat armonios, care ar asigura condiții pentru sporirea productivității agriculturii, conservarea și reînnoirea resurselor pedologice și a altor resurse, armonizarea factorilor naturali și economici, crearea unui mediu favorabil, stabilitatea întregului sistem.

La baza strategiei de combatere a degradării învelișului de soluri trebuie să fie pusă noțiunea „limita ecologică a teritoriului”, care caracterizează limita de regenerare a me-

diului natural. Repararea prejudiciilor pentru degradarea solurilor este o cerință obligatorie față de utilizatori. Pentru a determina starea inițială a învelișului de soluri a loturilor privatizate statul trebuie să ofere proprietarilor funciari documentele obiective de evaluare – certificatele de calitate a solurilor, suplimentar la certificatele deja eliberate, care confirmă dreptul proprietarului asupra pământului. Aceste documente cadastrale de asemenea sunt necesare pentru determinarea corectă a mărimii impozitului funciar, efectuarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, arendă, gajare, moștenire, efectuarea măsurilor de protecție, ameliorare și utilizare rațională a solurilor.

Sursa: www.inseco.gov.md

Anexa 5

Ora Ecologică: „Săptămâna Mobilității Europene” (Calitatea aerului atmosferic și sursele mobile de poluare)

„Săptămâna Mobilității Europene”

Această acțiune este un răspuns la situația alarmantă creată de poluarea intensă a aerului atmosferic din centrele urbane de mijloacele de transport auto.

Inspectoratul susține activ organizarea și desfășurarea Săptămânii Mobilității Europene, acțiune care are ca scop sensibilizarea autorităților publice locale și a populației cu privire la unele aspecte ale poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive, care în ultimii ani au atins nivele critice cu consecințe grave sub aspect economic, social și ecologic, întrucât sunt necesare măsuri urgente de prevenire și diminuare. Una din multele acțiuni întreprinse în cadrul Săptămânii Mobilității Europene este acțiunea „Un aer curat pentru toți”, care scoate în evidență aspectele poluării aerului atmosferic, în mod deosebit, de la traficul rutier (transportul auto). Pentru o mai bună mediatizare a problemelor și impactului transportului auto asupra mediului înconjurător și sănătății populației Inspectoratul prin subdiviziunile sale teritoriale desfășoară Ora ecologică axată pe această temă. Pentru acțiunea „Săptămâna Mobilității Europene – 2018” s-a propus ora ecologică cu genericul „Un aer curat pentru toți”.

POLUAREA AERULUI – CONSECINȚĂ A ACTIVITĂȚILOR ANTROPICE

Aerul curat este un amestec de gaze a căror proporție se menține constant în straturile inferioare ale atmosferei, constanta care reprezintă una din condițiile de bază ale menținerii vieții și dezvoltării viețuitoarelor pe Terra. Compoziția aerului:

Azotul – 78,09%, **oxigenul** – 20,94%, **argonul** – 0,93%, **CO₂** – 0,03%, neon, kripton, xenon, heliu, hidrogen, ozon și vapori de apă. Prin poluare apare o impurificare a aerului datorită particulelor solide, gazelor, vaporilor de apă, particulelor radioactive și microorganismelor de tipul bacteriilor, virusurilor. În aerul poluat din zonele industriale și urbane se găsesc impurități sub forma particulelor solide (aerosoli), picături (aerosoli lichizi), gaze și vapori.

În funcție de starea lor de agregare poluanții din aer pot fi poluanți gazoși și solizi.

Poluanții gazoși reprezintă 90% din masa totală a poluanților emiși în atmosferă, fiind sub formă de gaze, aerosoli lichizi (vapori).

Dioxidul de carbon (CO_2)-este un gaz periculos, care prin dublarea concentrației sale din aer, devine un element perturbator climatic. Concentrația maximă normală de CO_2 admisă în atmosferă este de 0,3 mg/mc de aer, iar creșterea concentrației peste 2-3% îl face toxic pentru om, cu efecte mortale la creșteri de 10-20%.

Oxidul de carbon (CO)-este cel mai răspândit poluant atmosferic cu o concentrație medie de 0,1-0,2 ppm. Sursele naturale de CO sunt erupțiile vulcanice, fermentațiile anaerobe din mlaștini, descărcările electrice, incendiile forestiere, iar ca surse artificiale amintim arderile de combustibil (benzină, cărbune, lemn, deșeuri). Concentrația sa se menține constantă datorită bacteriilor din sol care absorb CO și îl transformă în CO_2 sau metan (CH_4).

Hydrocarburile – sunt eliminate prin arderea incompletă a carburanților (la auto-transport), concentrația lor în atmosferă devenind periculoasă pentru om, cu efecte cancerigene, exemplu: clorantrenul și benzopirenul.

Aldehidele – acroleina, foarte toxică și iritantă pentru om, substanță eliminată în natură de rafinările de petrol, motoarele autovehiculelor, de crematoarele de gunoai menajere.

Bioxidul de sulf (SO_2) – provine din erupțiile vulcanice, din arderile combustibililor și din acțiunile industriei metalurgice. Acest gaz are efecte toxice asupra plantelor, producând leziuni foliare și nevroze optice, mai ales, la conifere sau specii foioase ca plopul, castanul, teiul, mesteacănul etc.

Hydrogenul sulfurat (H_2S) – apare datorită fermentațiilor anaerobe produse de sulfobacterii sau prin emisiile industriale, mai ales, industriile chimică, farmaceutică, coloranților și cauciucului. Hidrogenul și sulful afectează sistemul nervos, aparatul respirator și sângele, atât la om cât și la animale.

Compușii azotului (NO , NO^2) – dintre care NO_2 este cel mai periculos poluant ce provine de la motoarele cu ardere internă și automobile.

Derivații halogenilor (Cl, Br, F, I, HCl, HF) sunt poluanți toxici care acționează asupra organismelor și provin din industria chimică.

Poluanții solizi reprezintă circa 10% din totalul poluanților și se manifestă sub formă de fum, pulberi, aerosoli etc. Astfel, poluarea reprezintă distrugerea mediului înconjurător datorată infectării cu materii reziduale, cu deșeuri industriale, cu gaze de eșapament etc. Echilibrul natural al gazelor atmosferice care s-a menținut timp de milioane de ani, este amenințat acum de activitatea omului. Din șirul de pericole sunt cunoscute efectul de seră, încălzirea globală, poluarea aerului, subțierea stratului de ozon și ploile acide.

Calitatea aerului atmosferic în țară poate fi ameliorată dacă se vor lua în vedere următoarele:

1. Autoritățile publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice trebuie să-și exercite responsabil atribuțiile pe care le au în aplicarea legilor și respectarea acestora.
2. Protecția aerului atmosferic este o obligațiune a tuturor actorilor sociali care organizează și desfășoară activități și, în primul rând, a celor care desfășoară activități economice generatoare de produse și substanțe nocive, inclusiv a celor care utilizează mijloace de transport. Autoritățile publice de ambele niveluri sunt

obligate să susțină orice inițiativă referitor la diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive.

3. În toate activitățile economice, inclusiv și în transport, să se acorde prioritate problemelor de protecție a mediului, eliminării tehnologiilor cu consecințe negative pentru mediu și sănătatea populației.
4. Introducerea instrumentelor economice, financiare și juridice care stimulează aplicarea tehnologiilor performante, nonpoluanteși, după caz, stimulează persoanele fizice și juridice de a procura autovehicule ecologice și să aplice efectiv principiul „poluatorul plătește” care va conduce sigur la rezultate pozitive.

Schimbarea climei

Utilizarea pe scară largă a petrolului, cărbunelui, gazului natural condiționează eliberarea în atmosferă de cantități enorme de bioxid de carbon (CO_2) – unul dintre gazele principale cu efect de seră. Problema este agravată și de defrișarea arborilor, pădurile fiind captatorii naturali de CO_2 .

Alt gaz cu efect de seră este metanul (CH_4). Aproximativ $\frac{1}{4}$ din emisiile de CH_4 sunt atribuite activității de creștere a animalelor domestice.

Pentru R. Moldova, schimbarea climei, generată și de fenomenul de seră, se manifestă prin modificarea regimului de precipitații, rezultând în ploi torențiale și secete de lungă durată, inundații și alunecări de teren, alte dezastre naturale. Acestea, la rândul lor, afectează dezvoltarea agriculturii, infrastructura de transport, precum și cea energetică și de comunicații și, nu în ultimul rând, sănătatea populației.

În viața noastră cotidiană fiecare din noi contribuie câte puțin la schimbarea climei. Iată cele mai importante surse care duc la schimbarea climei și ce se poate face pentru a reduce impactul acestora asupra climei:

- a. Electricitatea este sursa principală de energie în zonele urbane. Reducerea consumului de energie electrică ar reduce impactul negativ asupra mediului și acest lucru poate fi atins prin scoaterea din priză a aparatelor casnice în perioada neutilizării lor, stingerea luminii în încăperile nefolosite, folosirea becurilor economice sau a energiei solare.
- b. Mijloacele de transport și echipamentele agricole lucrează pe bază de combustibil, care trebuie raționalizat și consumat în cantități minime. Utilizarea transportului public și reducerea, pe cât e posibil, a utilizării transportului personal este la moment cea mai viabilă soluție.
- c. Folosim zilnic foarte multă hârtie la serviciu și acasă. Reducerea volumului și reciclarea hârtiei salvează pădurile, atât de necesare pentru un aer mai curat.
- d. Zilnic generăm cantități enorme de deșeuri. Gunoiștile, unde se depozitează deșeurile, deseori sunt supuse combustiei involuntare, în rezultat sunt generate cantități enorme de gaze cu efect de seră. Responsabilitatea pentru paza gunoiștilor o poartă autoritățile locale respective. Fiecare cetățean poate reduce cantitatea de deșeuri prin reciclare a unor componente.
- e. Arderea deșeurilor vegetale (frunze, paie etc) este o altă sursă de poluare cu compuși toxici și gaze cu efect de seră. În loc de a fi arse, deșeurile vegetale pot fi supuse compostării, în rezultat transformându-se în humus.

- f. Deșeurile animaliere pot deveni un îngrășământ bogat în minerale dacă nu sunt aruncate la întâmplare, dar sunt compostate. În R. Moldova au început să se practice tehnologii și instalații tehnice în baza cărora, prin fermentarea deșeurilor animaliere, se produce gaz metan, care ulterior este transformat în energie electrică. Produsele organice după fermentare devin îngrășământ organic ce poate fi folosit cu succes în scopuri agricole.

Inițiative europene

Fără îndoială, este important de a susține procesele europene și a implementa experiența acumulată în statele comunitare, inițiativele europene în domeniul protecției mediului, inclusiv a aerului atmosferic, cum ar fi:

- a. „Mediul înconjurător pentru Europa”, care prevede necesitatea unei colaborări mai strânse a țărilor europene în vederea combaterii poluării tranfrontaliere a mediului;
- b. „Mediul și sănătatea” – o acțiune de amploare, care a devenit tradițională la nivel european. Dezvoltarea economică și social-culturală la nivel local, național și regional pune accentul pe îmbunătățirea sănătății populației în relație cu calitatea factorilor de mediu.

În acest scop se propun următoarele soluții:

1. Integrarea cerințelor de sănătate și mediu în reformele politice și economice;
2. Perfecționarea structurii organizatorice a administrării sănătății în relație cu mediul și **susținerea inițiativei Uniunii Europene care presupune:**
  - deplasarea în oraș fără propriul automobil;
  - utilizarea la maximum a transportului public de pasageri;
  - crearea zonelor pietonale;
  - crearea posibilităților de practicare a ciclismului și altele.
3. Implementarea sistemelor de management sanitar și ecologic la întreprinderi și asigurarea controlului intern etc.;
4. Crearea bazei pentru asigurarea ocrotirii sănătății populației în relație cu mediul, asigurarea populației cu apă și alimente de bună calitate, protecția sanitară a bazinelor de apă, a solului, managementul substanțelor toxice, deșeurilor, asigurarea radioprotecției, supravegherea permanentă a calității aerului atmosferic;
5. Definirea problemelor medicale și ecologice prioritare și identificarea proiectelor urgente în cele mai vulnerabile zone cu aspect igienic.

Sănătatea populației fără protecția aerului atmosferic este imposibilă. Organele de mediu și sănătate au nevoie de o colaborare mai fructuoasă, iar responsabilii de activitățile economice care afectează mediul, ca agricultura, industria prelucrătoare și transportul trebuie să fie mai solidari în acțiunile de diminuare a poluării, atât la nivel local cât și național. Pentru aceasta este necesar ca toți membrii societății să fie responsabili de starea mediului și de sănătate, să se asigure o colaborare strânsă și avantajoasă cu autoritățile publice locale și ONG-urile, care vor sensibiliza opinia publică, vor stimula participarea publicului în rezolvarea problemelor de sănătate și mediu.

„Săptămâna Mobilității Europene”. Această acțiune este un răspuns la situația alarmantă creată de poluarea intensă a aerului atmosferic din centrele urbane de mijloacele

de transport auto. Toate acestea ne motivează să găsim și să propunem căi eficiente de diminuare a impactului negativ al transportului auto asupra mediului.

Ediția a 16-a a „Săptămânii Mobilității Europene” se desfășoară în Republica Moldova în perioada 17-23 septembrie 2018 cu genericul „Un aer curat pentru toți”, care servește drept titlu pentru Ora Ecologică. Sunt invitate să participe prin organizarea de activități dedicate promovării mobilității durabile toate comunitățile locale din republică.

Referitor la promovarea transportului ecologic, evidențiem acțiunea „În oraș fără automobilul meu”.

Aceasta este o acțiune importantă la nivel comunitar din cadrul „Săptămânii Mobilității Europene”, care se desfășoară de asemenea al 16-lea an. Acțiunea a fost lansată la 4 februarie 2000 în Bruxelles de către dna Margot Walstrom, comisar european pentru ecologie. Obiectivul principal al acestei inițiative cere ca populația și autoritățile publice locale, agenții economici să conștientizeze impactul negativ pe care îl au vehiculele asupra calității vieții și mediului înconjurător, încercându-se de a identifica metode creative de contracarare a acestor efecte.

Conform ordinului Ministerului Mediului nr. 119 din 03 iunie 2002 **„Cu privire la dezvoltarea colaborării în cadrul inițiativei Comisiei Europene „În oraș fără automobilul meu”**, așa cum a fost numită la momentul respectiv, iar astăzi este una din activități, a fost creat un grup de lucru, care a organizat la 22 septembrie 2002 prima acțiune cu acest generic la care au aderat municipiile Chișinău și Bălți, orașele Orhei, Ungheni și Cahul, semnând Carta Inițiativei. Acest document reprezintă un complex de măsuri pe care fiecare organ administrativ trebuie să-l realizeze în practică.

Organele de protecție a mediului invită ca la 17-23 septembrie 2018, orice instituție publică, culturală, de învățământ, economică sau de utilitate publică, cetățenii de rând să renunțe o zi la mașina personală și să utilizeze bicicleta ca mijloc inteligent, alternativ de deplasare utilitară și turistică.

Acțiunea „Săptămânii Mobilității Europene” oferă un îndemn, atât pentru autorități cât și pentru cetățeni să folosească în viața cotidiană mijloace de transport nonpoluant pentru reducerea emisiilor toxice de dioxid de carbon și alți compuși nocivi. Această manifestare este dedicată, în fond, sănătății oamenilor. Renunțarea la confortul autoturismului personal poate fi privită ca un sacrificiu, dar în cele din urmă, prin reducerea nivelului emisiilor de dioxid de carbon, de fapt ne asigurăm că în viitor copiii noștri se vor bucura de un mediu sănătos sau mai puțin poluant.

Actualmente, practic toate centrele raionale au aderat la inițiativa UE și au semnat Carta inițiativei respective.

Promovarea schimbărilor în utilizarea mai eficientă a mijloacelor de transport, diminuarea poluării aerului atmosferic cu substanțe nocive și participarea la aceasta a populației, deținătorilor transportului auto sunt cuvintele-cheie pentru dezvoltarea și susținerea unui transport ecologic, dezvoltarea strategiei pentru o nouă cultură, de ținută europeană a utilizării automobilelor ecologice. Participarea activă constă nu numai în a atrage cât mai mulți participanți, dar și de a propaga necesitatea procurării de noi modele de automobile cu efecte ecologice pe o durată lungă.

Acțiuni de diminuare

În cadrul „Săptămânii Mobilității Europene” de-a lungul acestor ani (2002-2018), în republică s-au desfășurat acțiuni la care au participat zeci de mii de cetățeni, ONG-uri, elevi din instituțiile de învățământ etc.

Pe parcursul desfășurării acțiunilor au fost înaintate propuneri de ordin organizatoric și tehnic în vederea diminuării poluării aerului atmosferic cu emisii nocive de la sursele de poluare, crearea condițiilor pentru un aer mai curat, și anume:

- a. Integrarea cerințelor ecologice în politica transporturilor, dezvoltarea lui pe baza următoarelor principii: protecția mediului, prevenirea poluării și poluatorul plătește;
- b. Stimularea dezvoltării transportului public în detrimentul celui privat (reducerea unităților de maxi-taxi);
- c. Îmbunătățirea calității drumurilor;
- d. Interzicerea exploatării autovehiculelor vechi, care au o vârstă sporită și nu corespund cerințelor tehnice și ecologice și implementarea Programului „Rabla”, care este practică în Uniunea Europeană; (exemplu – România);
- e. Instituirea testării ecologice obligatorii a autovehiculelor cu perceperea plăților pentru emisiile de CO₂;
- f. Crearea străzilor pietonale, inclusiv pe bulevardul Ștefan cel Mare în Chișinău, în zilele de odihnă;
- g. Amenajarea pistelor pentru bicicliști;
- h. Declararea zilei de 22 septembrie (prin Hotărâre de Guvern) – „Zi fără utilizarea automobilului personal în localitatea de reședință, conform practicelor acumulate în statele UE.”

Sursa: www.inseco.gov.md

XI. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE.

Gheorghe MANJERU,
*Șeful Inspectoratului pentru
Protecția Mediului*

Dumitru OSIPOV,
*Șef, Serviciul sinteze informaționale
și relații cu publicul.*

Concluzii

- Inspectoratul a activat pe parcursul anului 2018 conform Regulamentului și planurilor de acțiuni privind protecția și utilizarea resurselor naturale al aparatului central și ale subdiviziunilor teritoriale. Acțiunile de protecție a mediului au contribuit la menținerea unei situații ecologice suficiente în țară și reducerea contravențiilor de mediu, la lichidarea gunoiștilor stihinice și amenajarea și salubritatea cursurilor de ape și zonelor de protecție a lor, amenajarea și salubritatea localităților.
- Rezultatele activității IPM pentru anul 2018 sunt semnificative și se prezintă astfel:
  - au fost eliberate **144** avize ale expertizei ecologice de stat;
  - au fost eliberate **2 059** autorizații de mediu;
  - au fost inspectate **5 911** întreprinderi și organizații;
  - au fost încheiate **4 569** procese-verbale;
  - au fost aplicate amenzi în sumă de **5 430 980** lei.
- Inspectoratul pentru Protecția Mediului și subdiviziunile au participat la organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de salubritate a localităților, curățare a râurilor, izvoarelor, fântânilor, lichidare a gunoiștilor stihinice în cadrul acțiunilor de mediu la nivel național, după cum urmează:
  - 1) Campania ecologică de primăvară de salubritate și amenajare a localităților desfășurată la nivel național.
  - 2) Acțiunea „Râu curat de la sat la sat”.
  - 3) Inițiativa Europeană „Săptămâna Mobilității Europene”.
  - 4) Campania de toamnă de înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dănuirea noastră” și plantarea masivă pe terenurile primăriilor.
  - 5) Alte evenimente de mediu.
- În scopul promovării imaginii IPM, permanent a fost actualizată pagina electronică și s-a colaborat activ cu mass-media la nivel local și național, asigurând și funcționalitatea liniei fierbinți „Telefonul Verde”.
- În atenția subdiviziunilor specializate și teritoriale a fost examinarea și soluționarea petițiilor instituțiilor, agenților economici și cetățenilor. Pe parcursul anului în Inspectorat au parvenit mai mult de 1 290 petiții.

Un loc aparte a avut elaborarea cadrului normativ al Inspectoratului restructurat.

Obiective

Obiectivele pentru anul 2019 sunt orientate la consolidarea instituțională și atribuțională a reformei Inspectoratului pentru Protecția Mediului și realizarea activităților preconizate în planul de activitate a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului pentru anul 2019, care cuprind următoarele măsuri:

- Consolidarea capacității de comunicare între subdiviziunile specializate reformate, între IPM și alte autorități și structuri de mediu și raportarea operativă a activității către autoritățile ierarhic superioare, în primul rând, către Minister.
- Colaborarea eficientă cu autoritățile administrației publice centrale și locale pentru soluționarea efectivă a problemelor protecției mediului și utilizării resurselor naturale și prin intermediul inspectării și controlului ecologic de stat.
- Combaterea efectivă a contravențiilor de mediu, a braconajului și tăierilor ilicite în fondul forestier și pe terenurile cu culturi silvice, de deteriorare și furt a resurselor naturale.
- Acordarea asistenței metodologice și organizatorice administrației publice locale, agenților economici referitor la protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea corectă a deșeurilor.
- Respectarea graficelor controalelor planificate și aplicarea listelor de verificare pe domenii, fortificând controlul ecologic prin intermediul controalelor inopinate.
- Consolidarea capacităților profesionale a inspectorilor și experților în domeniul mediului din structurile reformate ale Inspectoratului.
- Monitorizarea surselor de poluare a apelor și aerului atmosferic cu impact major de mediu, supravegherea efectivă a ariilor naturale protejate de stat.
- Popularizarea utilizării raționale a resurselor naturale și protecției mediului, promovarea educației ecologice prin mijloace mass-media, întruniri publice, ore ecologice și primirea cetățenilor în audiență.

XII. ABORDAREA STATISTICĂ A INFORMAȚIEI DE MEDIU.

Dumitru OSIPOV,
*Șef, Serviciul sinteze informaționale
și relații cu publicul*

Tatiana VACARCIUC,
*Specialist principal, Serviciul sinteze
informaționale și relații cu publicul*

Maria ȘEREMET,
*Specialist superior, Serviciul sinteze
informaționale și relații cu publicul*

Date rezumative

- Anexa 1** – Activitatea integrală a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (51 de indicatori).
- Anexa 2** – Activitatea de control și inspectare a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (indicatorii cei mai principali).
- Anexa 3** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 pe subdiviziuni (51 de indicatori).
- Anexa 4** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul SOL, 37 de indicatori).
- Anexa 5** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul SUBSOL, 23 de indicatori).
- Anexa 6** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul APA, 37 de indicatori).
- Anexa 7** – Anexa 7 – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul AER, 32 de indicatori).
- Anexa 8** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul FLORA, 31 de indicatori).
- Anexa 9** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul MOLDSILVA (terenuri administrate), 25 de indicatori).
- Anexa 10** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul SPAȚII VERZI, 27 de indicatori).
- Anexa 11** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul FOND FORESTIER, 23 de indicatori).
- Anexa 12** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul FÂȘII FORESTIERE, 24 de indicatori).
- Anexa 13** – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul MINISTERUL TRANSPORTURILOR, 21 de indicatori).

- Anexa 14* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul ALȚI DEȚINĂTORI, 24 de indicatori).
- Anexa 15* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul FAUNA, 22 de indicatori).
- Anexa 16* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul RESURSE CINEGETICE, 21 de indicatori).
- Anexa 17* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul RESURSE PISCICOLE, 18 de indicatori).
- Anexa 18* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul SUBSTANȚE CHIMICE, 22 de indicatori).
- Anexa 19* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul DEȘEURI, 33 de indicatori).
- Anexa 20* – Activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 (compartimentul COMPLEXE (avize, procese-verbale, autorizații etc.), 34 de indicatori).
- Anexa 21* – HOTĂRÂRE de Guvern nr.548 din 13.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

**ACTIVITATEA INTEGRALĂ
a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018**

Anexa 1

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Indicatori pe componente de mediu și genuri de activitate.															
		În total	Solu	Subsol	Apa	Aerul	Flora				Fauna				Chimie	Deșuri	Complexe
							Agencia Mold-silva	Spații Verzi	Fond forestier	Fișii forestiere	Ministerul Trans-portu-rilor	Alți deținători	Resurse cinegetice	Resurse piscicole			
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5911	977	52	539	957	458	538	128	193	72	105	124	467	707	544	
2	Acte de control întocmite (nr.)	8753	1437	65	751	1081	697	1031	212	343	77	232	310	471	1190	748	
3	Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012, asupra agenților economici (inclusiv persoanelor fizice care practică activitate de antreprenoriat) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4	Controale realizate din cele planificate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	1980	174	10	112	674	100	388	20	13	14	20	0	209	115	131	
6	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	8765	1333	42	596	1461	604	1656	181	197	55	74	97	358	1004	1067	

7	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	4569	279	27	467	187	362	331	163	340	41	40	190	291	24	1736	91
8	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	67	40	0	3	0	0	0	0	1	2	0	2	4	0	14	1
9	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	4502	240	28	465	187	362	332	162	339	39	40	188	287	24	1723	86
10	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	4801	243	34	468	188	420	349	188	394	42	42	206	348	24	1761	94
11	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	30	1	0	2	0	5	2	0	4	0	3	2	8	1	2	0
12	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	336	8	6	5	2	55	16	21	62	3	6	19	69	1	63	0
13	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	5430980	482800	102700	779000	300200	480600	340800	175700	421900	76400	42350	268400	179950	36000	1430360	313820
14	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2324175	203175	49050	332425	125250	195075	136550	80950	181475	20400	19975	125700	85325	17250	649725	101850

15	Amenzi încasate, reieșind din amenziile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2468925	206575	64050	348225	143450	211175	142150	85350	191675	32400	19975	126700	86825	18750	661525	130100
16	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	7821795	166951	6272171	47927	61514	55915	812406	111005	143627	38224	11134	55550	43707	0	1664	0
17	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1055133	127011	5507	31493	51072	53068	509018	89314	104186	20315	3992	43050	16997	0	110	0
18	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	155	18	8	7	4	1	11	10	8	2	1	2	0	0	13	70
19	Raiduri de antiibraconaj, tăieri ilegite, salubritizare etc. (nr.)	3249	18	22	60	11	322	75	140	263	34	13	703	268	14	1204	102
20	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	13	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	1
21	Servicii acordate (lei)	2512430	333585	9300	276499	414723	3905	44680	36533	38194	16845	98014	517	0	240274	33923	965441
22	Servicii achitate (lei)	2241644	261812	9300	188288	352047	3635	40788	35968	38139	17352	75144	0	0	204862	32052	982256
23	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	55934	8	0	2410	535	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43	52938
24	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	195665	0	0	0	78312	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	117353
25	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea petițiilor (nr.)	1292	132	46	212	80	43	60	23	39	8	29	4	1	7	421	187

**ACTIVITATEA DE CONTROL
a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018**

Anexa 2

Nr. d/o	Subdiviziunile IIPM	Denumirea criteriilor					
		Acte de control întocmite (nr.)	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	Prejudicii cauzate mediului achitate (lei)	Servicii prestate achitate (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Anenii Noi	123	97	97900	48650,00	18513,25	46983,80
2	Aparatul I P M	12	148	293790	99825	74697,40	66231,00
3	Bălți	522	155	247050	74225,00	0,00	108595,10
4	Basarabasca	90	30	28800	14400,00	3915,20	15494,20
5	Briceni	391	125	138300	70050,00	14494,40	80335,40
6	Cahul	144	120	163600	75350,00	18477,10	114221,60
7	Călărași	132	111	120300	58800,00	28475,00	41568,00
8	Cantemir	105	54	94150	35575,00	19865,80	15256,80
9	Căușeni	210	90	68800	34075,00	19732,00	51186,00
10	Chișinău	1075	330	506450	218975,00	432638,83	419438,50
11	Cimișlia	294	171	177790	84900,00	18053,10	48925,60
12	Comrat	278	205	303550	125750,00	16398,00	55212,20
13	Criuleni	338	76	82050	37475,00	14173,00	40825,60
14	Dondușeni	358	136	166200	77100,00	25617,40	78059,60
15	Drochia	252	167	121500	50000,00	6387,16	93297,20
16	Dubăsari	132	52	56200	25700,00	15122,00	8938,80
17	Edineț	131	93	140200	72400,00	56895,88	72151,20
18	Fălești	213	144	175050	84250,00	26044,25	72975,00
19	Florești	185	31	48000	22800,00	1866,00	34420,00

20	Glodeni	295	144	133600	64250,00	18811,00	48342,60
21	Hâncești	281	239	221200	125600,00	0,00	116279,60
22	Ialoveni	224	46	66500	33250,00	11950,00	55607,00
23	Leova	240	301	351850	155625,00	39193,44	46113,80
24	Nisporeni	112	26	33100	15050,00	210,00	31094,00
25	Ocnîța	203	54	65300	32200,00	11956,80	30949,80
26	Orhei	225	129	165000	76400,00	16109,00	33360,00
27	Râșcani	412	208	213450	103275,00	30021,40	59509,20
28	Rezina	210	73	73400	31575,00	9033,20	29692,40
29	Sângerei	177	148	198950	77850,00	2836,00	17221,20
30	Șoldănești	186	48	54700	27950,00	3400,00	58803,35
31	Soroca	275	128	119250	59175,00	6260,00	61941,00
32	Ștefan Vodă	149	106	74750	34075,00	10367,80	7283,20
33	Strășeni	213	107	156350	79575,00	35330,00	58210,60
34	Taraclia	120	205	166500	87125,00	16813,35	29377,80
35	Telenești	159	111	101800	59200,00	9652,09	52566,60
36	Ungheni	287	161	205600	96450,00	21823,18	41176,24
Total pe Inspectoratul Ecologic de Stat		8753	4569	5430980	2468925	1055133	2241644

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018 pe subdiviziuni

Anexa 3

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5911	123	158	79	99	96	14	98	27	849
2	Acte de control întocmite (nr.)	8753	123	522	90	391	144	132	105	210	1075
3	Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012, asupra agenților economici (inclusiv persoanelor fizice care practică activitate de antreprenariat) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Controale realizate din cele planificate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	1980	61	148	86	94	24	0	10	21	713
6	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	8765	141	79	90	160	111	203	27	628	3095
7	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	4569	97	155	30	125	120	111	54	90	330
8	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	67	6	0	0	0	0	0	1	2	29
9	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	4502	91	155	30	125	120	111	53	88	301
10	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	4801	85	158	30	125	120	117	56	97	302
11	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	30	0	0	0	0	0	3	0	0	2
12	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	336	2	21	0	0	0	9	3	9	3

13	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	5430980	97900	247050	28800	138300	163600	120300	94150	68800	506450
14	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2324175	45150	74225	14400	69150	69050	58800	33575	34075	216475
15	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2468925	48650	74225	14400	70050	75350	58800	35575	34075	218975
16	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	7821795	29327	3019	3915	14747	40319	31373	23251	20171	692005
17	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1055133	18513	0	3915	14494	18477	28475	19866	19732	432639
18	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	155	0	0	0	0	16	0	1	1	100
19	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegale, salubritate etc. (nr.)	3249	87	65	28	241	51	79	89	121	163
20	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	13	0	0	0	0	0	0	0	0	8
21	Servicii acordate (lei)	2512430	36597	318993	27775	80719	114222	41568	16002	50186	457420
22	Servicii achitate (lei)	2241644	46984	108595	15494	80335	114222	41568	15257	51186	419439
23	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	55934	51820	0	0	8	0	0	0	2988	0
24	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	195665	195665	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea petițiilor (nr.)	1292	30	13	16	0	51	4	12	39	163
27	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	494	2	1	6	0	32	5	2	19	9
28	Ore ecologice desfășurate (nr.)	422	11	24	3	21	12	0	0	16	9
29	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	264	1	2	3	11	3	0	0	11	15
30	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	7001	330	245	0	41	271	147	6	267	2201

31	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	23966	3	11834	0	222	3828	2	0	2	8018
32	Acte normative avizate(HG, legi) (aparatură centrală al IPM)(nr.)	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	27	0	1	1	1	3	0	0	1	0
34	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1379	33	27	5	36	57	13	22	41	101
35	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	144	1	3	2	0	0	4	0	0	0
36	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	268179	0	0	0	0	0	1602	0	0	0
37	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	263	8	9	0	0	16	4	4	13	10
38	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Autorizații de mediu pentru folosința specială a apei AMFSA (nr.)	199	13	0	2	6	2	1	0	3	16
40	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	743	12	106	1	15	18	20	7	7	212
42	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (AEPA) (nr.)	852	28	106	1	15	21	20	7	10	212

43	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	1008	25	72	9	21	11	7	10	29	342
44	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	182	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	23	0	0	0	0	0	5	0	0	0
46	Scule de pescuit ridicate (nr.)	77	0	0	0	0	36	0	0	0	0
47	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	208	0	10	2	0	6	9	0	0	101
48	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	497	1	25	16	19	13	0	1	14	0
49	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	229	0	0	0	9	2	0	0	1	0
50	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	2710	142	0	0	284	165	102	0	146	0
51	Gunoiștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	761	8	3	0	28	45	40	0	7	0

Continuare la Anexa 3

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	Acte de control întocmite (nr.)	152	192	338	296	132	252	131	25	56	280
3	Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012, asupra agenților economici (inclusiv persoanelor fizice care practică activitate de antreprenariat) (nr.)	294	278	338	358	132	252	131	213	185	295
4	Controale realizate din cele planificate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	67	0	0	99	1	52	82	18	17	1

6	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	269	541	338	99	1	52	128	18	185	199
7	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.).	171	205	76	136	52	167	93	144	31	144
8	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.).	3	0	0	0	0	1	0	2	2	0
9	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.).	168	205	76	136	52	166	93	142	29	144
10	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.).	176	205	76	160	74	166	111	155	44	156
11	Dosare contravenționale (proces-verbale) clasate (nr.).	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
12	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.).	8	0	0	21	22	0	18	13	16	12
13	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	177790	303550	82050	166200	56200	121500	140200	175050	48000	133600
14	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	83600	115450	37475	77100	25700	50000	67600	84000	22800	64250
15	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	84900	125750	37475	77100	25700	50000	72400	84250	22800	64250
16	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	28577	20758	17717	17595	15380	8950	78902	40805	7762	18811
17	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	18053	16398	14173	25617	15122	6387	56896	26044	1866	18811
18	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.).	0	2	0	5	6	1	2	0	2	0
19	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegale, salubritate etc. (nr.).	89	89	104	163	34	120	67	22	101	96
20	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
21	Servicii acordate (lei)	49097	55665	41199	77259	9470	93712	74386	73348	34420	48775

22	Servicii achitate (lei)	48926	55212	40826	78060	8939	93297	72151	72975	34420	48343
23	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Mărirea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea petițiilor (nr.)	32	18	55	7	11	16	10	100	13	8
27	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	4	1	5	0	13	1	33	7	5	3
28	Ore ecologice desfășurate (nr.)	12	6	22	0	0	4	17	3	6	3
29	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	2	11	21	7	3	4	16	11	9	7
30	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	231	228	86	36	8	99	99	0	267	122
31	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	22	0	2	0	3	0	0	4	0	0
32	Acte normative avizate(HG, legi) (aparatură centrală al IPM)(nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
34	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	45	93	76	36	23	37	30	28	20	22
35	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	3	0	1	0	0	0	0	1	0	2
36	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1098	0	360	0	0	0	0	1602	0	0
37	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatarea a obiectelor (nr.)	0	5	11	1	7	4	2	20	5	6

38	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Autorizații de mediu pentru folosința specifică a apei AMFSA (nr.)	4	15	0	2	6	5	4	0	0	11	14							
40	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0							
41	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	5	0	9	7	1	41	13	11	5	9								
42	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (AEPFA) (nr.)	7	26	14	5	3	41	13	11	24	9								
43	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	2	19	17	34	8	11	18	20	2	29								
44	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
45	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0								
46	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0								
47	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	5	2	4								
48	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	18	16	23	0	8	9	13	25	0	21								
49	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	2	2	10	15	0	1	2								
50	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	0	281	0	0	0	0	0	0	131	78								
51	Gunoiștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	0	26	30	0	10	32	38	0	54	24								

Continuare la Anexa 3

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I P M	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	270	187	20	240	114	203	49	210
2	Acte de control întocmite (nr.)	281	224	12	240	112	203	225	210
3	Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012, asupra agenților economici (inclusiv persoanelor fizice care practică activitate de antreprenariat) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Controale realizate din cele planificate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	187	1	38	77	10	28	0
6	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	216	0	45	31	27	4	380
7	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	239	46	148	301	26	54	129	73
8	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	3	0	0	0	0	6
9	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	239	46	145	301	26	54	129	67
10	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	241	49	155	308	28	68	141	95
11	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	3
12	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	3	0	7	2	14	12	31
13	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	221200	66500	293790	351850	33100	65300	165000	73400

14	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	110600	33250	90225	114925	15050	31300	71150	29875
15	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	125600	33250	99825	155625	15050	32200	76400	31575
16	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	11950	6359989	68056	696	11957	19808	29164
17	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	11950	74697	39193	210	11957	16109	9033
18	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	7	0	1	0	1	0
19	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	46	43	38	89	136	91	37	55
20	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	1	0	0	0	0	0	0
21	Servicii acordate (lei)	116280	57736	30800	65772	33163	31353	34407	28746
22	Servicii achitate (lei)	116280	55607	66231	46114	31094	30950	33360	29692
23	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	1118
24	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Mărimea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea petițiilor (nr.)	40	9	306	46	66	8	34	9
27	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	19	3	154	5	4	9	4	12
28	Ore ecologice desfășurate (nr.)	11	4	0	11	3	13	11	60
29	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	7	0	11	1	29	10	18	2
30	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	462	0	0	238	0	36	330	107
31	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	0	11	0	1	0	0	1	0
32	Acte normative avizate(HG, legi) (aparatură centrală al IPM)(nr.)	0	0	29	0	0	0	0	0

33	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	2	1	3	1	0	0	0	0	0	2
34	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	74	52	6	28	44	5	66	13		
35	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	0	4	118	1	0	0	0	1		
36	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	0	5976	250183	360	0	0	0	0		
37	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	7	6	0	7	15	0	23	8		
38	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0		
39	Autorizații de mediu pentru folosința specială a apei AMFSA (nr.)	0	12	0	9	4	1	2	0		
40	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0		
41	Avize de acordare a normativelor emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți în atmosferă de la sursele fixe (nr.)	15	17	12	22	0	2	11	0		
42	Autorizații de emisii a poluanților în atmosferă de la sursele fixe (AEPFA) (nr.)	12	17	17	22	0	23	14	4		
43	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	5	23	68	17	8	14	7	7		
44	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	0	0	182	0	0	0	0	0		
45	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	0	7	0	1	0	1	0		
46	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	5	0	0	0	0	0		

47	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	0	1	27	4	0	2	7	0
48	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	23	12	0	30	12	14	38	0
49	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0
50	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	112	0	0	138	0	0	0	0
51	Gunoșițele funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	46	0	0	35	3	21	69	0

Continuare la Anexa 3

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taracia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	136	103	13	148	152	35	150	197	287
2	Acte de control întocmite (nr.)	412	177	275	213	186	149	120	159	287
3	Controale planificate în baza Legii nr. 131 din 08.06.2012, asupra agenților economici (inclusiv persoanelor fizice care practică activitate de antreprenoriat) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Controale realizate din cele planificate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	1	31	16	35	0	24	30	8	0
6	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	1	169	15	561	186	145	120	0	501
7	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	208	148	128	107	48	106	205	111	161
8	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	2	0	0	0	0	10	0	0

25	Mărirea plății pentru poluarea mediului neachitată pentru anii precedenți (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea petițiilor (nr.)	34	11	40	3	44	16	11	1	16	11	1	16	11	1	16	11	1	16	11	1
27	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1	1	1	50	11	8	13	48	3	13	48	3	13	48	3	13	48	3	13	48
28	Ore ecologice desfășurate (nr.)	6	2	10	15	58	20	13	6	20	13	6	20	13	6	20	13	6	20	13	6
29	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	20	4	7	2	6	9	1	0	9	1	0	9	1	0	9	1	0	9	1	0
30	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	213	215	0	243	0	145	211	0	145	211	0	145	211	0	145	211	0	145	211	0
31	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală IPM) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	2	0	0	0	1	0	4	1	0	4	1	0	4	1	0	4	1	0	4	1
34	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	59	42	32	32	15	26	22	34	26	22	34	26	22	34	26	22	34	26	22	34
35	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, proiecte de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	5000	0	1998	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	8	8	4	4	7	5	2	5	5	2	5	5	2	5	5	2	5	5	2	5
38	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Autorizații de mediu pentru folosința speci-ală a apei AMFSA (nr.)	25	0	3	8	0	16	7	6	16	7	6	16	7	6	16	7	6	16	7	6

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(SOL)

Anexa 4

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	977	27	17	3	7	7	0	23	5	45
2	Acte de control întocmite (nr.)	1437	27	84	3	39	7	0	23	56	56
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	174	6	16	3	5	0	0	0	4	11
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	1333	29	14	3	41	7	0	7	165	143
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	279	11	8	1	0	7	4	4	4	49
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	40	6	0	0	0	0	0	0	0	28
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	240	6	8	1	0	7	4	4	4	21
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	243	5	8	1	0	7	4	4	4	21
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	482800	18150	14000	1200	0	3900	8600	15300	3350	52500
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	203175	4650	1950	0	0	1950	4300	7650	1975	21150

13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	206575	4650	1950	0	0	1950	4300	7650	1975	21150
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	166951	25951	0	0	0	0	50	5184	8500	47593
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	127011	16691	0	0	0	0	50	5184	8500	24126
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	18	0	0	0	0	0	0	0	0	15
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	18	1	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	333585	0	70588	373	1796	17878	0	1863	8722	0
20	Servicii achitate (lei)	261812	0	22491	746	1796	9313	0	1490	9123	0
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	8	0	0	0	8	0	0	0	0	0
22	Examinarea petițiilor (nr.)	132	6	0	2	0	6	0	0	6	28
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Ore ecologice desfășurate (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele de Investigații Ecologice (nr.)	6903	3	4537	0	0	496	0	0	2	1831
28	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1096	22	27	1	36	6	0	19	41	0
30	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	11	0	0	1	0	0	0	0	0	0

31	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	6336	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	86	2	9	0	0	0	0	0	0	0	0	13
33	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobiliare (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	69	0	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	4	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	5	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0
37	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 4

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	Acte de control întocmite (nr.)	29	83	74	48	26	41	0	0	2	35
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	60	130	74	63	26	41	0	3	7	36
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	6	0	0	4	0	2	0	0	0	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	56	246	74	4	0	2	0	0	7	21
6	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	31	34	3	9	3	2	6	4	3	5
7	Procese-verbale cu privire la contravenții aintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	31	34	3	9	2	2	6	4	3	5

Continuare la Anexa 4

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I P M	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	80	73	0	46	34	8	10	11
2	Acte de control întocmite (nr.)	80	75	0	46	35	8	47	11
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	73	0	0	19	0	4	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	75	0	0	3	0	0	20
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	6	2	0	10	5	5	3	3
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	1
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	6	2	0	10	5	5	3	2
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	6	2	0	10	6	4	3	2
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	6900	10200	0	16800	9000	12000	2400	2400
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3450	5100	0	8400	3750	4500	1200	1200
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3450	5100	0	8400	3750	4500	1200	1200

32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	6	0	4	10	0	1	0
33	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	0	1	27	3	0	2	7	0
35	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 4

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taracia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	31	32	33	34	35	36	37	38	39
2	Acte de control întocmite (nr.)	29	23	0	21	4	15	35	36	80
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	87	42	48	29	6	41	31	36	80
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	3	0	0	0	14	4	0	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	39	0	83	6	45	31	0	212
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	13	4	5	5	1	1	19	3	6
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	0	0	0	0	0	4	0	0
		13	4	5	5	1	1	15	3	6

8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	13	4	7	5	1	3	15	3	6
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	1	2	0	0	2	0	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	47400	15000	7600	4800	1200	2700	20300	1200	13500
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	23100	5250	3200	2400	600	1350	10000	600	5250
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	23100	5250	3200	3200	600	1350	12600	600	5250
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	14850	0	250	16288	0	0	13399	0	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	11100	0	250	12972	0	0	13399	0	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	1	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	5	0	0	0	0	1	4	0	0
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	11754	3164	6334	0	1118	1849	3798	5217	3353
20	Servicii achitate (lei)	11755	3790	6334	0	1118	1849	3798	5217	3353
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Examinarea petițiilor (nr.)	2	1	10	0	2	1	7	0	0
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	1	19	0
24	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	2	0	0	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(SUBSOL)

Anexa 5

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	52	0	0	0	0	2	0	2	1	2
2	Acte de control întocmite (nr.)	65	0	0	0	1	5	5	2	3	2
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	10	1	0	0	0	1	0	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	42	1	0	0	2	1	10	0	9	5
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	27	1	0	0	0	11	0	3	1	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	28	1	0	0	0	11	0	3	1	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	34	1	0	0	0	11	0	3	1	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	102700	1500	0	0	0	48000	0	12000	4500	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	49050	750	0	0	0	22500	0	6000	2250	0

12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	64050	750	0	0	0	0	22500	0	6000	2250	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	6272171	0	0	0	252	3555	0	0	0	0	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	5507	0	0	0	0	3555	0	0	0	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	8	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegite, salubritate etc. (nr.)	22	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Servicii acordate (lei)	9300	0	9300	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Servicii achitate (lei)	9300	0	9300	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	46	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IES)(nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 5

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1	1	5	12	4	0	0	2	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	1	1	5	12	4	0	0	2	0	1
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

21	Acte normative avizate(HG, legi) (aparatur central al IES)(nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 5

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatur I P M	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1	0	0	3	8	6	1	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	1	0	0	3	8	6	2	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	3	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	0	2	0	0	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	0	0	0	3	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	0	0	0	3	0	0	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	4	0	0	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	0	0	0	6000	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(APA)

Anexa 6

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	539	12	12	8	5	6	0	5	2	16
2	Acte de control întocmite (nr.)	751	12	36	9	33	9	16	5	21	17
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	112	7	9	9	5	1	0	0	1	4
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	596	14	11	9	20	8	30	2	60	31
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	467	3	10	0	21	10	5	7	30	12
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	465	3	10	0	21	10	5	7	30	12
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	468	3	10	0	21	10	5	7	30	12
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	5	0	0	0	0	0	1	0	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	779000	3300	41200	0	41700	21300	4200	3000	12300	14400

30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	16	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	0
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Autorizații de mediu pentru folosința specială a apei AMFSA (nr.)	199	13	0	2	6	2	2	1	0	0	3	16
35	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	130	0	0	0	58	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 6

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	Acte de control întocmite (nr.)	43	7	19	29	14	18	4	10	10	74
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	8	0	0	4	0	0	4	4	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	42	14	19	4	0	0	4	4	10	64

22	Examinarea petițiilor (nr.)	3	6	10	0	4	0	2	6	2	2
23	Participarea la intruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1	0	0	0	1	0	1	2	1	0
24	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	7	12	0	0	0	0	5	0	7	9
27	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	2	0	1	0	0	0	0	1	0	0
28	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală IES) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	6	0	2	0	0	0	0	0
31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte de fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	3	0	2	0	0	0	1	0
33	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Autorizații de mediu pentru folosința specifică a apei AMFSA (nr.)	4	15	0	2	6	5	4	0	11	14
35	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
36	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
37	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	0	72	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 6

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	22	15	8	47	17	22	7	50
2	Acte de control întocmite (nr.)	22	15	2	47	18	22	33	50
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	15	0	8	9	1	4	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	15	0	16	7	0	0	99
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	30	5	8	46	3	6	11	11
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	1
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	30	5	8	46	3	6	11	10
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	30	5	8	46	3	6	11	10
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	50500	4200	4500	92100	4600	4200	30400	11400
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25250	2100	2250	20850	2300	2100	15000	3675

13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	25250	2100	2250	34050	2300	2100	15200	3975
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	0	0	0	775	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	775	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	0	6059	0	4106	746	1870	746	7216
20	Servicii achitate (lei)	0	6059	0	1003	746	1870	746	13779
21	Mărirea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Examinarea petițiilor (nr.)	8	1	87	7	9	0	5	0
23	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	1	26	3	0	0	0	0
24	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	2	0	0	0	12
25	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	3	0	0	0
26	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	25	0	0	40	0	12	10	25
27	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	0	0	0	1	0	0	1	0
28	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	0	0	8	0	0	0	0	0
29	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IES (nr.)	0	0	3	0	0	0	0	0
30	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	1	1	0	0

31	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studiu de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Avize de acordare a normativelor deversărilor limitat admisibile (DLA) de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Autorizații de mediu pentru folosința specială a apei AMFSA (nr.)	0	12	0	0	9	4	1	0	0	2	0	0	0
35	Avize de acordare a deversărilor de poluanți cu apele uzate în apele de suprafață cu depășirea normativelor DLA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 6

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	12	7	6	13	2	5	34	4	12
2	Acte de control întocmite (nr.)	28	16	39	12	3	12	30	4	12
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	4	6	1	0	2	4	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	0	16	6	27	3	12	30	0	19
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	17	13	17	16	2	3	44	21	14
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	1	0	0	0	0	0	0	0

7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	17	12	17	16	2	3	44	21	14
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	17	12	17	17	2	5	44	21	14
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	2	0	1	0	0	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	14600	35700	33300	34300	1800	2200	60900	30900	10700
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7300	4200	16650	17150	900	1100	29100	13950	4600
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7300	4200	16650	17750	900	1100	30300	13950	4600
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	1300	13723	0	0	2965	5102	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	900	13723	0	0	0	5102	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	1	0	0	1	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubri-zare etc. (nr.)	0	0	9	0	0	1	21	0	0
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	1863	1234	8077	0	0	1512	4442	2358	1491
20	Servicii achitate (lei)	1490	0	8077	0	0	756	4442	2358	1491
21	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Examinarea petițiilor (nr.)	2	6	1	0	4	2	1	0	1

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(AER)

Anexa 7

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	957	28	104	5	18	10	12	12	14	288
2	Acte de control întocmite (nr.)	1081	28	162	5	24	12	27	12	22	288
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	674	29	108	5	18	7	0	8	10	251
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	1461	33	22	5	9	8	52	0	66	802
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	187	2	31	0	8	1	3	1	1	36
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	187	2	31	0	8	1	3	1	1	36
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	188	3	31	0	8	1	3	1	1	36
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
9	Amenzi încasate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	300200	6900	65000	0	16300	300	900	3000	500	52600
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	125250	3450	19000	0	8150	150	450	0	250	25550
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	143450	3450	19000	0	8150	150	450	0	250	26250

Continuare la Anexa 7

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	10	16	22	11	5	44	4	0	29	11
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	23	22	11	5	44	4	2	29	13
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	13	0	0	11	0	44	3	14	3	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	12	42	22	11	0	44	4	14	29	10
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1	5	1	2	2	11	9	2	2	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	5	1	2	2	11	9	2	2	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	5	1	2	2	11	9	2	2	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1200	15000	3000	3600	1200	3500	13200	6000	3300	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	7500	1500	1800	600	1750	6600	3000	1650	0
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	7500	1500	1800	600	1750	6600	3000	1650	0
12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	0	0	0	56112	0	0	0
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	49568	0	0	0

Continuare la Anexa 7

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	24	16	7	40	1	6	23	3	29
2	Acte de control întocmite (nr.)	35	20	23	40	1	6	10	3	29
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	6	7	27	0	5	13	2	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	20	6	92	1	6	10	0	53
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	5	7	4	6	10	0	0	2	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	5	7	4	6	10	0	0	2	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	5	7	4	6	10	0	0	2	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	7500	5100	1200	9900	10900	0	0	1900	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3750	450	600	4950	5450	0	0	950	0
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3750	450	600	4950	5450	0	0	12950	0
12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	652	3750	0	0	1000	0	0	0	0
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	504	0	0	0	1000	0	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(FLORA)

Anexa 8

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	1494	33	17	19	9	28	2	29	4	241
2	Acte de control întocmite (nr.)	2592	33	197	28	69	33	26	33	61	372
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	555	4	10	27	8	5	0	0	4	360
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	2767	28	7	28	41	28	43	12	187	1188
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1277	13	25	9	28	35	39	21	19	56
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1274	13	25	9	28	35	39	21	19	56
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1435	13	28	9	28	35	42	23	23	56
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	14	0	0	0	0	0	2	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	163	1	3	0	0	0	5	2	4	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1537750	8100	28150	11300	31950	40400	50700	46050	18000	124500
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	634425	4050	12075	5650	15975	11350	24600	11025	8700	48300

13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	682725	4050	12075	6250	15975	17350	24600	13025	8700	48300
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1172311	1822	3019	3915	5344	14714	16323	15567	11671	639412
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	779894	1822	0	3915	5344	4422	13425	12182	11232	408513
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	33	0	0	0	0	6	0	0	0	11
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegale, salubritate etc. (nr.)	847	19	4	15	21	0	17	16	5	4
18	Servicii acordate (lei)	238170	373	6077	4655	4163	373	2982	4844	14655	0
19	Servicii achitate (lei)	211027	373	4747	3918	4671	373	2982	4844	14655	0
20	Examinarea petițiilor (nr.)	202	0	1	5	0	3	1	0	2	25
21	Participarea la intruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	111	0	0	0	0	0	0	0	1	1
22	Ore ecologice desfășurate (nr.)	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	33	0	0	0	3	0	0	0	0	2
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	1008	25	72	9	21	11	7	10	29	342
28	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	43	0	0	0	4	2	0	0	0	0

Continuare la Anexa 8

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	17	38	141	96	43	66	11	10	0	57
2	Acte de control întocmite (nr.)	83	61	141	140	43	66	11	83	78	62
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	19	0	0	35	0	6	3	0	0	1
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	80	108	141	35	0	6	11	0	78	38
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	16	115	30	49	6	66	28	46	9	35
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	16	115	30	49	6	65	28	46	9	35
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	19	115	30	73	9	65	32	52	24	39
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	3	0	0	19	2	0	4	6	16	10
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	21250	136150	21950	65800	7350	40900	26850	61350	27000	47400
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	9200	45500	10225	26900	3075	18200	12025	30675	12300	22050
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	10400	55200	10225	26900	3075	18200	16825	30675	12300	22050

14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	6407	19990	15505	9645	1608	8700	12162	38305	7762	14553
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	4117	15630	11961	17667	1350	6137	3199	23544	1866	14553
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	2	0	5	0	0	1	0	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	15	55	26	100	3	47	20	0	43	11
18	Servicii acordate (lei)	11613	0	0	745	745	745	2187	31324	0	17011
19	Servicii achitate (lei)	10227	0	0	745	745	745	1814	31324	0	16875
20	Examinarea petițiilor (nr.)	2	0	13	1	1	0	1	52	3	0
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
22	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	2	0	0	4	1	2	2
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	2	19	17	34	8	11	18	20	2	29
28	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	2	10	2	0	0	2

Continuare la Anexa 8.

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	84	52	4	61	4	64	6	44
2	Acte de control întocmite (nr.)	93	87	10	61	2	64	49	44
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	52	0	1	1	8	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	76	0	2	0	6	0	126
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	50	14	55	106	3	24	37	12
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	50	14	55	106	3	24	37	12
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	51	14	55	111	3	41	44	21
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	2
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	0	5	0	7	7	11
11	Amenzi încasate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	36600	16400	64450	101850	2900	30200	51200	23400
12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	18300	8200	30125	27075	1450	15250	14350	9150
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	18300	8200	30125	44775	1450	15650	17850	9950

14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	11950	67191	68056	696	10332	19033	25114
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	11950	66897	39193	210	9341	15334	8533
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	2	0	0	0	1	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	1	17	27	21	48	47	3	8
18	Servicii acordate (lei)	0	24304	0	12231	3354	4844	373	373
19	Servicii achitate (lei)	0	24304	0	11748	3355	4844	373	620
20	Examinarea petițiilor (nr.)	0	3	35	10	2	0	6	0
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	76	0	1	0	0	0
22	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	1	1	0	5	0
24	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	10
25	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	2	0	2	0	0	0
26	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0
27	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	5	23	68	17	8	14	7	7
28	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0

Continuare la Anexa 8

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	31	32	33	34	35	36	37	38	39
2	Acte de control întocmite (nr.)	6	26	0	31	53	3	32	86	77
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	101	45	79	61	71	44	29	55	77
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	5	0	0	0	2	3	1	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	43	0	176	71	47	29	0	132
6	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	62	40	47	30	22	27	13	20	70
7	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	2	0	0
8	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	62	40	47	30	22	27	11	20	70
9	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	63	66	51	31	33	34	11	21	70
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	3	2	1	0	2	0	1	0
11	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	29	6	2	11	6	0	2	0
12	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	60200	46300	33650	42100	26100	32350	6300	22200	126400
13	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26500	15900	16075	19850	12450	14675	3000	10500	59700
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	26500	14700	16875	20650	13650	14675	3000	10500	59700

14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	16867	10036	6979	49335	2300	9412	3769	4550	20266
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	16867	2836	4610	6135	2300	5258	3175	4550	21823
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	1	1	0	0	2	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	18	76	29	1	34	4	10	75	7
18	Servicii acordate (lei)	3853	7533	11047	0	426	25886	7452	25957	8046
19	Servicii achitate (lei)	3853	7026	11047	0	426	2941	7452	25956	8046
20	Examinarea petițiilor (nr.)	5	0	7	0	15	5	0	0	4
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	1	1	1	26	0
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	15	0	0	0	0
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	2	0	1	2	2	3	0	0	0
24	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	11	20	10	22	3	21	18	16	52
28	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	5	0	0	0	8	7	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(MOLDSILVA)

Anexa 9

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	458	1	0	1	4	5	1	8	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	697	1	6	7	4	5	12	12	18	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	100	0	3	7	4	2	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	604	1	1	7	0	3	21	9	58	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	362	0	0	0	3	13	12	9	2	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	362	0	0	0	3	13	12	9	2	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	420	0	3	0	3	13	13	11	4	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	55	0	0	0	0	0	1	2	2	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	480600	0	3600	0	7500	17400	18600	13050	1650	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	195075	0	1800	0	3750	2400	9300	6525	825	0

12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	211175	0	1800	600	3750	6900	9300	8525	825	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	55915	0	0	1215	41	0	3354	5920	36	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	53068	0	0	1215	41	0	3354	4300	36	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	322	1	0	13	3	0	11	5	4	0
17	Servicii acordate (lei)	3905	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Servicii achitate (lei)	3635	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Participarea la intruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	8	0	0	0	0	0	0	0	0	1
22	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	72	1	3	6	0	1	1	0	0	0
24	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 9

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	4	133	16	29	7	4	0	0	5
2	Acte de control întocmite (nr.)	18	14	133	55	29	7	4	6	28	5
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	18	0	0	33	0	4	3	0	0	1

4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	18	26	133	33	0	4	4	0	28	2
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.).	0	85	2	33	2	0	1	0	0	6
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.).	0	85	2	33	2	0	1	0	0	6
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.).	0	85	2	33	3	0	1	4	4	6
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	96050	2400	27600	600	0	3000	2700	5100	8700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	30150	1200	13800	300	0	1500	1350	2550	3900
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	38550	1200	13800	300	0	1500	1350	2550	3900
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	396	7298	5876	0	0	0	0	0	60
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	396	7298	5876	0	0	0	0	0	60
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.).	6	39	23	30	2	4	0	0	9	1
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Servicii achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.).	0	0	10	0	0	0	0	6	0	0

9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	6900	2900	50900	28450	500	6000	22700	2400					
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3450	1450	23350	12125	250	3750	5800	600					
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	3450	1450	23350	13325	250	3250	6300	600					
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	19492	1278	0	258	3223	164					
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	19144	672	0	819	3528	120					
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	1	0	0	0	0	0					
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	3	17	2	23	7	3	8					
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	2066	0	0	0	0					
18	Servicii achitate (lei)	0	0	0	1550	0	0	0	247					
19	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	21	1	0	0	0	0					
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	13	0	0	0	0	0					
21	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	0	4	0					
22	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	10					
23	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	4	2	6	4	1	0	0	0					
24	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0					
25	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0					

Continuare la Anexa 9

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	5	0	6	28	0	3	39	26
2	Acte de control întocmite (nr.)	2	6	24	13	31	18	1	30	26
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	2	0	0	0	0	2	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	6	0	40	31	18	1	0	39
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2	1	12	11	3	6	8	8	44
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2	1	12	11	3	6	8	8	44
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	26	12	11	7	11	8	8	44
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	3	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	28	0	0	4	4	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	2400	25000	6500	4600	5700	7900	4200	8100	87500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1200	5400	3250	2300	2250	3050	1950	4050	41500
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1200	4200	3250	2300	2850	3050	1950	4050	41500
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	248	0	1115	1085	0	303	2398	675	1480

14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	248	0	1115	1085	0	144	1588	675	1354
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	28	9	0	15	1	8	41	6
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	1839	0
18	Servicii achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	1839	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	0	2	1	0	0	2
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	21	0
21	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0	0
22	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	0	2	5	3	2	0	0	3	7
24	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	1	0	0	0	4	7	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(SPAȚII VERZI)

Anexa 10

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	538	25	1	17	0	6	1	7	1	240
2	Acte de control întocmite (nr.)	1031	25	90	20	36	6	4	7	30	371
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	388	0	0	19	0	0	0	0	1	360
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	1656	14	0	20	6	6	9	1	90	1186
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	331	2	20	9	0	7	5	3	1	56
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	332	2	20	9	0	7	5	3	1	56
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	349	2	20	9	0	7	6	3	1	56
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	16	0	0	0	0	0	1	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	340800	1500	20150	11300	0	7500	5550	12300	1200	124500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	136550	750	8075	5650	0	3150	2025	150	600	48300

Continuare la Anexa 10

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	8	22	0	32	5	29	0	1	0	17
2	Acte de control întocmite (nr.)	23	32	0	33	5	29	0	16	41	17
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	23	56	0	0	0	0	0	0	41	11
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1	8	0	0	0	37	4	3	4	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	8	0	0	0	37	4	3	4	1
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	4	8	0	0	0	37	6	3	5	1
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
9	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1200	11300	0	0	0	12600	7950	14400	5400	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	3100	0	0	0	6450	3975	7200	2100	0
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	3700	0	0	0	6450	3975	7200	2100	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	2631	5295	0	0	0	0	10459	1819	0	0

14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	3056	5295	0	8400	0	0	0	1027	1819	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	2	3	3	0	0	0	16	0	0	4	4
17	Servicii acordate (lei)	4368	0	0	373	0	0	0	2187	0	0	1116
18	Servicii achitate (lei)	5588	0	0	373	0	0	0	1814	0	0	372
19	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	1	0	0	0	0	0	6	1	0
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	2
23	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	1	9	3	18	5	5	5	13	3	2	15
25	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0
26	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
27	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 10

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	18	5	2	10	2	15	1	6
2	Acte de control întocmite (nr.)	20	5	4	10	2	15	8	6

3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	5	0	2	0	0	0	0	0	0	16
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	19	0	2	68	2	2	2	12	1	1	1
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	19	0	2	68	2	2	12	1	1	1	1
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	19	0	2	68	2	2	19	1	1	1	1
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	10500	0	3000	22800	2400	1500	19500	2400	1500	2400	2400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5250	0	1500	10950	1200	750	4650	600	750	600	600
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	5250	0	1500	12150	1200	750	7650	600	750	600	600
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	40698	9164	696	0	8496	15600	0	8496	15600
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	40698	6164	210	0	8496	0	0	8496	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegale, salubritate etc. (nr.)	0	0	0	0	10	5	0	0	0	0	0
17	Servicii acordate (lei)	0	414	0	4572	1863	1118	0	373	1118	0	373
18	Servicii achitate (lei)	0	414	0	4118	1864	1118	0	0	1118	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	1	4	2	0	1	0	0	1	0

20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
23	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
24	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	0	5	8	7	2	2	2	3	5	0	0	0
25	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 10

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	3	16	0	12	3	0	12	1	20
2	Acte de control întocmite (nr.)	39	29	29	28	11	7	12	1	20
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	2	0	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	28	0	74	11	7	12	0	38
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3	34	4	3	6	2	2	0	11
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	3	34	4	3	6	2	2	0	11

7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	3	35	4	3	8	2	2	0	11
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	1	0	1	2	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	2550	15300	3800	1800	6000	2400	1800	0	8200
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1275	7500	1900	900	3000	1200	900	0	2850
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	1275	7500	2700	900	3000	1200	900	0	2850
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	5616	7620	1623	43200	0	1140	0	0	2520
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	5616	420	951	0	0	1140	216	0	2520
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	18	0	0	0	0	2	1	0
17	Servicii acordate (lei)	634	7533	8065	0	426	0	2236	0	745
18	Servicii achitate (lei)	261	5100	8065	0	426	0	2236	0	745
19	Examinarea petițiilor (nr.)	1	0	5	0	3	0	0	0	1
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	1	0	1	0	0
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	0	15	0	0	0	0
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	1	0	1	0	0	1	0	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(FONDUL FORESTIER)

Anexa 11

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	128	6	0	1	0	5	0	6	0	1
2	Acte de control întocmite (nr.)	212	6	0	1	6	6	7	6	3	1
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	20	3	0	1	0	2	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	181	7	0	1	12	4	10	2	9	2
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	163	6	0	0	5	9	10	6	1	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	162	6	0	0	5	9	10	6	1	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	188	6	0	0	5	9	10	6	1	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	21	1	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	175700	2400	0	0	750	8600	10950	6000	1200	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	80950	1200	0	0	375	3700	5475	3000	600	0
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	85350	1200	0	0	375	3700	5475	3000	600	0

12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	111005	0	0	0	0	0	0	0	589	4194	8741	4752	0
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	89314	0	0	0	0	0	0	0	415	1433	7616	4752	0
14	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	10	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
15	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	140	8	0	0	0	0	0	0	0	3	4	0	0
16	Servicii acordate (lei)	36533	373	0	373	0	0	0	0	0	372	1118	0	0
17	Servicii achitate (lei)	35968	373	0	373	0	0	0	0	0	372	1118	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, protecția obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	78	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
23	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

Continuare la Anexa 11

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	4	0	0	11	4	0	2	0	0	17
2	Acte de control întocmite (nr.)	32	0	0	12	4	0	2	1	2	22
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	31	0	0	0	0	0	2	0	2	11

5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1	0	0	2	2	0	0	0	23	0	15
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	0	0	2	2	0	0	0	23	0	14
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	0	6	3	0	0	0	25	0	18
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	3	1	0	0	0	2	0	3
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	300	0	0	7200	2850	0	0	0	25950	0	20300
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	3600	1425	0	0	0	12975	0	9550
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	3600	1425	0	0	0	12975	0	9550
12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	2948	994	0	0	0	23766	0	12788
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	2948	844	0	0	0	12768	0	12788
14	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
15	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubri-zare etc. (nr.)	1	0	0	28	1	0	0	0	0	4	4
16	Servicii acordate (lei)	4844	0	0	0	372	0	0	0	0	0	12175
17	Servicii achitate (lei)	2608	0	0	0	372	0	0	0	0	0	12039
18	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0

21	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	1	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	1
23	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0

Continuare la Anexa 11

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I P M	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	10	14	0	4	0	5	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	12	25	0	4	0	5	3	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	14	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	25	0	0	0	0	0	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	27	4	9	2	0	5	1	4
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	27	4	9	2	0	5	1	4
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	27	4	9	7	0	9	1	8
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	5	0	0	0	4
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	17700	3900	9350	10200	0	3800	1500	7500

10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	8850	1950	4675	2100	0	1300	750	3000
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	8850	1950	4675	5100	0	1300	750	3000
12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	151	5183	29590	0	5439	956	1002
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	151	5237	29590	0	3427	956	352
14	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	1	0	0	0	0	0
15	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	1	7	10	18	7	10	0	0
16	Servicii acordate (lei)	0	9127	0	2229	0	0	0	0
17	Servicii achitate (lei)	0	9127	0	1682	0	0	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	0	2	13	3	0	0	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	59	0	0	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0
21	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	2	0	0	0	0	0
22	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	0	5	53	0	0	1	0	0
23	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 11

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	0	0	2	12	0	11	5	8
2	Acte de control întocmite (nr.)	9	0	2	4	13	4	11	1	8
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	15	13	4	11	0	20
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	2	4	7	8	5	1	1	3
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	2	4	7	8	5	1	1	3
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	2	4	8	8	5	1	1	3
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	0	1	0	0	0	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1200	3000	1950	13500	5700	6000	300	300	3300
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	1500	975	5550	2850	3000	150	150	1650
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	600	1500	975	6350	3450	3000	150	150	1650
12	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	243	496	110	1774	50	5171	972	37	1059
13	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	243	496	110	1774	50	1296	972	37	1059

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(FĂȘII FORESTIERE)

Anexa 12

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	193	0	0	0	0	4	0	3	2	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	343	0	7	0	16	4	2	3	8	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	13	0	0	0	0	1	0	0	2	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	197	0	0	0	23	3	3	0	24	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	340	5	0	0	19	3	12	1	12	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	339	5	0	0	19	3	12	1	12	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	394	5	0	0	19	3	13	1	14	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	4	0	0	0	0	0	2	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	62	0	0	0	0	0	3	0	2	0
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	421900	4200	0	0	22500	3900	15600	12000	12750	0

12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	181475	2100	0	0	11250	1350	7800	0	6075	0
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	191675	2100	0	0	11250	2850	7800	0	6075	0
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	143627	0	0	0	4172	10172	5073	0	3058	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	104186	0	0	0	4173	1354	4937	0	2619	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	8	0	0	0	0	4	0	0	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	263	10	4	0	18	0	3	6	1	0
18	Servicii acordate (lei)	38194	0	0	0	1015	0	746	745	13883	0
19	Servicii achitate (lei)	38139	0	0	0	1015	0	746	745	13883	0
20	Examinarea petițiilor (nr.)	39	0	0	0	0	1	0	0	0	0
21	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	5	0	0	0	2	0	0	0	0	0
23	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	111	0	0	0	11	6	0	1	8	0
24	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	4	0	0	0	4	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 12

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2	Acte de control întocmite (nr.)	4	8	8	30	4	14	5	0	0	18
		8	11	8	33	4	14	5	19	3	18

Continuare la Anexa 12

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	31	32	33	34	35	36	37	38	39
2	Acte de control întocmite (nr.)	1	5	0	5	8	0	4	22	8
3	Acte de control efectuate asupra agenților economici (nr.)	49	9	21	6	14	8	4	16	8
4	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	1	0	0	0	0	0	0	0
5	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	9	0	18	14	8	4	0	11
6	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	54	3	27	9	5	2	0	8	7
7	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	54	3	27	9	5	2	0	8	7
9	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	54	3	28	9	10	2	0	9	7
10	Dosare contravenționale (procesese-verbale) clasate (nr.)	0	0	2	0	0	0	0	0	0
11	Dosare contravenționale (procesese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	3	0	5	0	0	1	0
12	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	52550	3000	17800	22200	8700	2400	0	10200	7800
13	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	22675	1500	8150	11100	4350	1200	0	5100	3900
14	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	22675	1500	8150	11100	4350	1200	0	5100	3900

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(MINISTERUL TRANSPORTURILOR)

Anexa 13

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	72	0	0	0	4	0	0	0	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	77	0	1	0	6	0	1	0	1	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	14	0	0	0	3	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	55	0	0	0	0	0	0	0	3	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	41	0	0	0	1	3	0	0	3	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	39	0	0	0	1	3	0	0	3	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	42	0	0	0	1	3	0	0	3	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	76400	0	0	0	1200	3000	0	0	1200	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reeșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	20400	0	0	0	600	750	0	0	600	0

7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	3	0	6	0	7	0	0	0	0	0	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	3	0	6	0	7	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	4100	0	6600	0	8600	0	0	0	0	0	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	600	0	900	0	3700	0	0	0	0	0	0
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	600	0	900	0	3700	0	0	0	0	0	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	122	0	378	0	4290	0	0	0	0	0	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	122	0	194	0	4290	0	0	0	0	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubrizare etc. (nr.)	0	2	0	10	0	8	0	0	0	0	0	0
17	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	3037	0	0	0
19	Servicii achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	3037	0	0	0
20	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Autorizații pentru tăieri în fondul forestier și pe terenurile cu vegetație forestieră din afara fondului forestier (nr.)	0	0	0	2	0	2	0	0	1	0	0	0

Continuare la Anexa 13

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I P M	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	5	0	4	0	10	2	1
2	Acte de control întocmite (nr.)	0	5	0	4	0	10	1	1
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	5	0	0	0	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	5	0	0	0	0	0	2
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	0	0	5	0	1	1	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	0	0	5	0	1	1	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	5	0	1	1	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	0	0	24600	0	300	1200	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	300	0	150	600	0
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	12300	0	150	600	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	19696	0	0	760	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(ALȚI DEȚINĂTORI)

Anexa 14

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	105	1	16	0	1	8	0	5	1	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	232	1	93	0	1	12	0	5	1	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	20	1	7	0	1	0	0	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	74	6	6	0	0	12	0	0	3	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	40	0	5	0	0	0	0	2	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	40	0	5	0	0	0	0	2	0	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	42	0	5	0	0	0	0	2	0	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	6	0	3	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	42350	0	4400	0	0	0	0	2700	0	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	19975	0	2200	0	0	0	0	1350	0	0

Continuarea la Anexa 14

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici suși controlului ecologic de stat (nr.)	1	0	0	3	0	2	1	6	10
2	Acte de control întocmite (nr.)	1	1	0	5	0	5	1	6	10
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	0	0	0	2	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	15	0	8	1	0	11
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	0	0	0	0	12	0	1	1
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	0	0	0	0	12	0	1	1
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	14	0	1	1
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	2	0	1	0
9	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	2	0	1	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	0	0	0	0	13650	0	1200	1500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	0	0	6225	0	600	750
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	0	0	6225	0	600	750
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	0	0	518	0	43	505

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(FAUNA)

Anexa 15

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	174	0	0	0	2	2	0	2	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	418	0	1	0	89	2	3	3	0	1
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	137	0	0	0	25	2	6	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	481	9	1	0	22	28	9	4	3	21
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	475	9	1	0	22	28	9	4	3	21
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	554	9	1	0	22	28	12	5	8	21
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	10	0	0	0	0	0	0	0	0	2
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	88	0	0	0	0	0	3	1	5	2
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	448350	3000	600	0	15350	13300	23700	5800	6150	26700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	211025	2300	0	0	7675	5450	11850	2900	2850	13350

12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	213525	2300	0	0	7675	5750	11850	2900	2850	13350
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	99256	0	0	0	9150	22050	15000	2500	0	5000
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	60047	0	0	0	9150	10500	15000	2500	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	971	27	0	0	96	29	38	48	48	38
17	Servicii acordate (lei)	517	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	24	0	0	0	0	0	0	0	1	1
21	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	22	0	0	0	0	0	5	0	0	0
22	Scule de pescuit ridicate (nr.)	73	0	0	0	0	36	0	0	0	0

Continuare la Anexa 15

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5	0	6	0	8	3	10	0	0	11
2	Acte de control întocmite (nr.)	25	0	6	1	8	3	10	18	2	16
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	13	0	6	0	0	0	8	0	2	2
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	10	8	9	2	14	3	10	4	2	2
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	10	8	9	2	14	3	10	4	2	2

7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	15	8	9	2	25	3	18	11	2	2
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	5	0	0	0	11	0	8	7	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	15600	6800	3300	1200	8100	3000	8550	7800	600	3300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	6300	3400	1650	600	3750	1500	4275	3675	300	1650
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	6300	3400	1650	600	3750	1500	4275	4125	300	1650
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	500	0	52	0	155	0	1440	2500	0	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	500	0	52	0	155	0	1440	2500	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	26	0	22	14	21	26	24	18	38	21
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
21	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 15

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I P M	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	14	0	0	10	2	4	0	23
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	0	0	10	2	4	11	23
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3	1	70	14	3	0	31	6
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	2	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	3	1	68	14	3	0	31	6
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	3	1	70	16	3	0	32	25
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	1
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	2	1	0	1	20
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1800	1500	122900	14400	4500	0	17500	11200
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	900	750	56550	7200	1500	0	7750	4025
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	900	750	56550	7200	1500	0	8900	4625
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	26910	0	0	0	0	4050

9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	2	5	0	4	10	1	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	20650	1050	8400	12600	8100	25900	19900	5200	19900
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	10325	525	4200	6300	4050	11750	10175	1600	9950
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	10325	525	4200	6300	4050	11750	10175	1600	9950
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1550	0	500	2500	50	5110	240	0	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1550	0	500	2500	50	5110	240	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	0	0	0	0	0	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	42	27	18	51	7	70	24	34	37
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	1	0	0	0	0	1	0	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	1	0	0	1	2	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	6	0	0	0	0	3	0	0	0
21	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	3	0	0	2	0	0	0	0	1
22	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	7	9	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(RESOURCE CINEGETICE)

Anexa 16

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	124	0	0	0	2	1	0	1	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	310	0	0	0	85	1	3	2	0	1
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	97	0	0	0	10	1	6	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	190	1	0	0	3	1	9	3	2	20
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	188	1	0	0	3	1	9	3	2	20
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	206	1	0	0	3	1	12	4	2	20
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	19	0	0	0	0	0	3	1	0	2
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	268400	600	0	0	6500	1500	23700	5200	1200	26400
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	125700	300	0	0	3250	750	11850	2600	600	13200

12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	126700	300	0	0	3250	750	11850	2600	600	13200
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	55550	0	0	0	8750	0	15000	2500	0	5000
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	43050	0	0	0	8750	0	15000	2500	0	0
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	703	12	0	0	73	15	38	35	35	35
17	Servicii acordate (lei)	517	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Examinarea petițiilor (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	13	0	0	0	0	0	0	0	0	1
21	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	22	0	0	0	0	0	5	0	0	0

Continuare la Anexa 16

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	5	0	2	0	2	2	7	0	0	11
2	Acte de control întocmite (nr.)	25	0	2	1	2	2	7	18	0	16
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	12	0	2	0	0	0	5	0	0	2
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	9	1	2	2	1	2	1	3	0	1
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	9	1	2	2	1	2	1	3	0	1

Continuare la Anexa 16

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IPM	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	14	0	0	8	2	0	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	0	0	8	2	0	3	0
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	3	1	40	11	3	0	8	0
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	2	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	3	1	38	11	3	0	8	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	3	1	40	13	3	0	8	1
8	Dosare contravenționale (procesese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procesese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	2	1	0	0	1
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1800	1500	67100	13500	4500	0	8900	1500
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	900	750	29850	6750	1500	0	3950	0
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	900	750	29850	6750	1500	0	4950	0
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	10750	0	0	0	0	2500

9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	15100	600	3300	12600	6300	5400	6000	5200	16900								
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7550	300	1650	6300	3150	2400	3000	1600	8450								
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	7550	300	1650	6300	3150	2400	3000	1600	8450								
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	2500	50	5000	0	0	0								
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	2500	50	5000	0	0	0								
15	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	1	0	0	0	0	0	0	0								
16	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	30	27	9	51	7	23	3	34	32								
17	Servicii acordate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0								
18	Examinarea petițiilor (nr.)	1	0	0	0	0	1	0	0	0								
19	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	1	0	0	1	2	0								
20	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	3	0	0	0	0	1	0	0	0								
21	Arme de vânătoare ridicate (nr.)	3	0	0	2	0	0	0	0	1								

ACTIVITATEA
Inspectoratului PENTRU Protecția Mediului pentru 2018
(RESURSE PISCICOLE)

Anexa 17

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	50	0	0	0	0	1	0	1	0	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	108	0	1	0	4	1	0	1	0	0
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	40	0	0	0	15	1	0	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	291	8	1	0	19	27	0	1	1	1
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	287	8	1	0	19	27	0	1	1	1
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	348	8	1	0	19	27	0	1	6	1
8	Dosare contravenționale (proces-verbale) clasate (nr.)	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	69	0	0	0	0	0	0	0	5	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	179950	2400	600	0	8850	11800	0	600	4950	300
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	85325	2000	0	0	4425	4700	0	300	2250	150

6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	0	0	0	30	3	0	0	0	23	6
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	30	3	0	0	0	24	24
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	19
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	0	0	0	55800	900	0	0	0	8600	9700
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	26700	450	0	0	0	3800	4025
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	0	0	0	26700	450	0	0	0	3950	4625
13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	16160	0	0	0	0	0	1550
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	2050	0	0	0	0	0	500
15	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	0	0	4	2	6	0	0	10	27
16	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
17	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
18	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 17

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	5
2	Acte de control întocmite (nr.)	8	0	12	0	0	23	0	0	5
3	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	0	0	14	0	0	0
4	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	15	1	15	0	0	55	37	0	6
5	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	4	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	15	1	15	0	0	55	33	0	6
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	15	1	15	0	4	62	34	0	6
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	2	5	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	2	5	0	4	7	1	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	5550	450	5100	0	1800	20500	13900	0	3000
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2775	225	2550	0	900	9350	7175	0	1500
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2775	225	2550	0	900	9350	7175	0	1500

13	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1550	0	500	0	0	110	240	0	0
14	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	1550	0	500	0	0	110	240	0	0
15	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	12	0	9	0	0	47	21	0	5
16	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	3	0	0	0	0	2	0	0	0
18	Scule de pescuit ridicate (nr.)	0	0	0	0	0	7	9	0	0

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(CHIMIA)

Anexa 18

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara-beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	467	0	0	2	58	0	0	3	1	3
2	Acte de control întocmite (nr.)	471	0	1	2	58	0	0	3	1	3
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	209	0	0	2	58	0	0	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	358	0	0	2	4	0	0	0	3	7
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	24	0	0	1	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	24	0	0	1	0	0	0	0	0	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	24	0	0	1	0	0	0	0	0	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	36000	0	0	1500	0	0	0	0	0	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	17250	0	0	750	0	0	0	0	0	0

12	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	18750	0	0	750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegite, salubritate etc. (nr.)	14	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
14	Servicii acordate (lei)	240274	0	0	0	15289	0	0	0	0	0	0	0	0	15841	0
15	Servicii achitate (lei)	204862	0	0	0	13810	0	0	0	0	0	0	0	0	14706	0
16	Examinarea petițiilor (nr.)	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
17	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	13	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IES) (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor (nr.)	182	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Agenți economici plători pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	75	0	0	0	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 18

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	21	11	40	53	0	23	64	0	19	23
2	Acte de control întocmite (nr.)	20	13	40	54	0	23	64	0	20	23
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	19	0	0	45	0	0	63	0	12	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	20	26	40	45	0	0	64	0	20	23
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	0	0	0	13	0	0	1	0	0	0

Continuare la Anexa 18

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	0	1	0	0	0	18	4	39
2	Acte de control întocmite (nr.)	0	1	0	0	0	18	7	39
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	1	0	0	0	0	2	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	1	0	0	0	7	0	70
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	6	0	0	0	0	0	0	0
8	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	9000	0	0	0	0	0	0	0
11	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4500	0	0	0	0	0	0	0
12	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	4500	0	0	0	0	0	0	0
13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilegale, salubritate etc. (nr.)	0	0	0	0	2	0	0	7

14	Servicii acordate (lei)	0	0	0	30800	0	0	0	0	3652	0	0
15	Servicii achitate (lei)	0	0	0	3450	0	0	0	0	3652	0	373
16	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
17	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	1	0	0	16	0	0	0	0	0	0	0
18	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IES) (nr.)	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
21	Avize privind omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (nr.)	0	0	0	182	0	0	0	0	0	0	0
22	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 18

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	55	1	0	5	12	4	5	2	0
2	Acte de control întocmite (nr.)	56	1	1	5	12	4	0	2	0
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	1	0	0	0	0	5	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	1	0	9	12	4	0	0	0
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	2	0	1	0	0	0	0	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	2	0	1	0	0	0	0	0	0
7	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	2	0	1	0	0	0	0	0	0

**Activitatea
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(DEȘEURİ)**

Anexa 19

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	707	21	6	15	0	7	0	13	0	83
2	Acte de control întocmite (nr.)	1190	21	39	16	78	19	37	13	45	101
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	115	1	4	15	0	4	0	0	0	42
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	1004	23	22	19	18	8	43	3	135	276
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1736	50	80	18	44	26	50	14	32	116
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	14	0	0	0	0	0	0	1	2	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1723	50	80	18	44	26	50	13	30	116
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1761	50	80	18	44	26	50	13	30	117
9	Dosare contravenționale (proces-verbale) clasate (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Dosare contravenționale (proces-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	63	0	16	0	0	0	0	0	0	1
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	1430360	37000	92000	12900	31800	23200	31300	9000	24000	143400

12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	649725	17900	45200	6450	15900	10400	15050	4500	11700	60400
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzile aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	661525	19100	45200	5850	16800	10400	15050	4500	11700	61000
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	1664	1554	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	13	0	0	0	0	3	0	0	0	6
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	1204	28	61	2	124	7	24	25	56	68
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	8	0	0	0	0	0	0	0	0	7
19	Servicii acordate (lei)	33923	0	0	0	0	745	0	0	1292	0
20	Servicii achitate (lei)	32052	0	0	0	0	745	0	0	1292	0
21	Examinarea petițiilor (nr.)	421	18	4	2	0	29	2	8	24	22
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	91	2	0	0	0	4	1	1	4	4
23	Ore ecologice desfășurate (nr.)	64	0	0	0	0	4	0	0	2	5
24	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	96	0	1	0	5	3	0	0	4	10
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	3225	12	115	0	8	66	48	0	72	1382
26	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele de Investigații Ecologice (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	19	0	1	0	1	3	0	0	1	0
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatarea a obiectelor (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	466	1	25	13	19	13	0	1	14	0

31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	101	0	0	0	93	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Gunoștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	753	0	3	0	28	45	40	0	0	7	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 19

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	35	37	18	47	24	57	23	2	1	50
2	Acte de control întocmite (nr.)	34	43	18	48	24	57	23	41	38	50
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	32	103	18	0	0	0	22	0	38	32
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	104	34	25	59	19	76	27	63	14	62
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	2	2	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	104	34	25	59	19	76	27	61	12	62
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	104	34	25	59	26	76	29	61	12	63
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	0	1	8	0	2	0	0	2
11	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	76600	28400	23800	48800	18450	48000	23400	45300	13200	37800

12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	36500	12900	9100	24400	7725	23000	11400	19350	6600	18000
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	36500	13500	9100	24400	7725	23000	11400	19350	6600	18000
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	60	0	0	0	0	0	0	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	60	0	0	0	0	0	0	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	48	34	49	44	9	47	18	2	18	46
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	373	0	0	5828	1000	0	0	0	0	0
20	Servicii achitate (lei)	373	0	0	5828	1000	0	0	0	0	0
21	Examinarea petițiilor (nr.)	10	7	27	3	2	6	3	9	4	1
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	5	0	1	0	5	4	4	0
23	Ore ecologice desfășurate (nr.)	3	1	0	0	0	0	0	0	3	0
24	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	1	5	0	1	1	0	5	0	1	4
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	122	92	43	12	1	66	61	0	130	45
26	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investiției Ecologice (nr.)	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
27	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatarea a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	18	16	23	0	6	9	13	25	0	21

12	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	43500	16950	1300	38250	2900	7500	17100	10325
13	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	43500	16950	1300	43050	2900	7500	17500	10325
14	Prejudiciile cauzate mediului înaintate spre achitare (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Prejudiciile cauzate mediului achitate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	1	0	1	0	0	0
17	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	26	25	0	51	34	44	20	0
18	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	1	0	0	0	0	0	0
19	Servicii acordate (lei)	0	0	0	2862	0	4574	745	373
20	Servicii achitate (lei)	0	0	0	990	0	4574	745	373
21	Examinarea petițiilor (nr.)	14	4	72	24	30	8	12	0
22	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	3	2	15	1	3	8	4	0
23	Ore ecologice desfășurate (nr.)	0	0	0	3	2	8	4	0
24	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	4	0	9	0	17	9	3	0
25	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	177	0	0	65	0	10	168	23
26	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investiții Ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	0	0	3	0	0	0	0	0
28	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	2	1	0	0	0	0	0	2
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatarea a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	0	12	0	30	12	14	38	0

31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Gunoștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	46	0	0	35	3	21	69	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 19

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Râșcani	Sângerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
		31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	3	23	0	13	9	1	19	24	15
2	Acte de control întocmite (nr.)	61	42	49	16	22	6	19	23	15
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	3	0	0	0	0	0	2	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.).	0	39	0	47	22	6	19	0	24
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	80	82	34	25	10	15	87	59	50
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	1	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	80	81	34	25	10	15	87	59	50
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	80	82	40	35	10	19	86	59	50
9	Dosare contravenționale (procese-verbale) clasate (nr.)	0	0	0	0	0	0	1	0	0
10	Dosare contravenționale (procese-verbale) examinate în baza materialelor parvenite de la alte autorități (nr.)	0	0	6	10	0	4	0	0	0

28	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	1	0	0	0	0	0	1	0	2	1	0
29	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
30	Cazuri de incendiere a deșeurilor organice și resturilor vegetale sancționate, conform art.154, CC al R.Moldova (nr.)	31	34	27	5	0	6	22	12	6	6	6
31	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Gunoșiștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	43	26	50	26	23	31	0	0	0	0	43

ACTIVITATEA
Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru anul 2018
(COMPLEXE)

Anexa 20

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Bălți	Basara beasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	544	2	2	27	0	34	0	9	0	171
2	Acte de control întocmite (nr.)	748	2	2	27	0	57	18	11	1	235
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	131	13	1	25	0	6	0	2	0	45
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	1067	13	3	24	0	49	19	3	3	643
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	91	8	0	1	2	2	1	0	0	40
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	86	7	0	1	2	2	1	0	0	39
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	94	1	0	1	2	2	1	0	0	39
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	313820	19950	6100	1900	1200	13200	900	0	0	92350
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	101850	10400	-17100	1550	600	6600	450	0	0	41125
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	130100	12700	-17100	1550	600	6600	450	0	0	42025
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	70	0	0	0	0	6	0	0	0	62

13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	102	6	0	0	11	0	0	15	0	0	0	0	46
14	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Servicii acordate (lei)	965441	35317	43996	19525	0	24257	14038	1613	3162	457420			
16	Servicii achitate (lei)	982256	46166	24041	8228	1443	26789	14039	1613	3763	419439			
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	52938	51820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	117353	117353	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
19	Examinarea petițiilor (nr.)	187	1	8	0	0	6	0	2	0	0	46		
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	175	0	1	6	0	17	4	0	7	3			
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	155	9	15	3	4	0	0	0	3	0			
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	41	0	0	3	0	0	0	0	3	0			
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	769	307	0	0	0	0	0	0	79	0			
24	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investigații Ecologice (nr.)	1400	0	1400	0	0	0	0	0	0	0			
25	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0			
27	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	249	11	0	4	0	50	13	0	0	101			
28	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	132	1	3	1	0	0	4	0	0	0			
29	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	261843	0	0	0	0	0	1602	0	0	0			
30	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatarea a obiectelor (nr.)	161	5	0	0	0	15	4	4	0	10			

31	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	139	0	0	1	0	6	9	0	0	101
32	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	173	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.).	2145	142	0	0	0	165	102	0	146	0
34	Gunoștile funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 20

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Cimișlia	Comrat	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	12	0	13	0	8	0	15	11	0	20
2	Acte de control întocmite (nr.)	14	0	13	0	8	0	15	54	1	20
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	1	0	0	0	0	0	8	0	0	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	13	0	13	0	0	0	15	0	1	9
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	4	0	2	0	2	0	1	8	0	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	0	2	0	2	0	1	8	0	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	2	0	2	0	1	8	0	7
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	4540	0	10500	0	2100	0	3000	11100	0	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2250	0	5250	0	1050	0	1500	5550	0	0

11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	2350	0	5250	0	1050	0	1500	5350	0	0
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	0	5	0	1	0	5	1	0	0
14	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
15	Servicii acordate (lei)	8207	0	0	0	373	0	23032	16283	21269	0
16	Servicii achitate (lei)	8875	2256	372	5023	0	745	22288	16283	21269	1116
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	0	0	2	0	1	8	1	27	1	4
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	2	0	0	0	11	1	21	0	0	3
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	4	0	0	0	0	4	12	1	0	1
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	0	0	1	3	1	4	4	6	1	0
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	0	0	0	12	3	11	0	0	0	8
24	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele de Investigații Ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	1	0	30	28	0	0
28	Avize ale expertizei ecologice de stat de acordare a documentației de proiect (DP) pentru construcții (studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice, proiecte de execuție, auditul ecologic al întreprinderii în funcțiune) (nr.)	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0

29	Suma transferurilor de către beneficiarii în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	1098	0	360	0	0	0	0	0	0	1602	0	0
30	Avize de coordonare a recepției/dării în exploatare a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	5	0	2	20	3	2	2	2
31	Avize de coordonare a schimbării destinației bunurilor imobile (terenuri, construcții, încăperi.) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	5	0	3	0	3
32	Arii naturale protejate de Stat inspectate (nr.)	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0
33	Agenți economici plătitori pentru poluarea mediului la momentul raportării (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	131	0	78	0
34	Gunoșițele funcționale din localități la momentul raportării (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare la Anexa 20

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Hâncești	Ialoveni	Aparatul IPM	Leova	Nisporeni	Ocnîța	Orhei	Rezina
		23	24	25	26	27	28	29	30
1	Organizații, instituții și agenți economici supuși controlului ecologic de stat (nr.)	23	0	4	0	0	4	9	24
2	Acte de control întocmite (nr.)	25	0	0	0	0	4	25	24
3	Controale inopinate efectuate asupra agenților economici (nr.)	0	0	1	0	0	0	7	0
4	Prescripții acordate în urma controalelor (în actele de control) (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	35
5	Procese-verbale proprii cu privire la contravenții încheiate (nr.)	1	0	3	0	0	0	4	0
6	Procese-verbale cu privire la contravenții înaintate spre soluționare altor autorități (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	0	3	0	0	0	4	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	10	0	0	0	4	0

9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	12000	0	89780	0	0	0	0	0	0	28500	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	6000	0		0	0	0	0	0	0	14250	0
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	6000	0	9600	0	0	0	0	0	0	14250	0
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Servicii acordate (lei)	116280	0	0	0	9687	745	6334			27405	
16	Servicii achitate (lei)	116280	0	62781	0	9687	745	7452			26493	
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	1118			0	
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	0	0	0	0	0	0	0			0	
19	Examinarea petițiilor (nr.)	16	0	38	0	0	0	9			5	
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	14	0	13	0	0	1	12			0	
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	11	0	0	0	0	5	45			0	
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	3	0	0	0	0	1	1			2	
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	94	0	0	68	0	0	23			78	
24	Analize fizico-chimice efectuate de Centrele Investiții Ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0			0	
25	Acte normative avizate (HG, legi) (aparatură centrală al IPM) (nr.)	0	0	10	0	0	0	0			0	
26	Seminare tematice de instruire profesională organizate de aparatul central al IPM (nr.)	0	0	0	1	0	0	0			0	
27	Avize de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1	0	0	0	0	0	7			0	

7	Procese-verbale cu privire la contravenții examinate de inspectorii pentru ecologie în baza materialelor proprii (nr.)	1	0	0	10	0	0	0	0	1	0	0
8	Persoane sancționate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (nr.)	1	0	0	10	0	0	0	0	1	0	0
9	Amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite spre examinare de la alte autorități (lei)	900	3800	0	10500	0	0	0	0	1500	0	0
10	Amenzi încasate timp de 72 ore, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	450	15925	0	5250	0	0	0	0	750	0	0
11	Amenzi încasate, reieșind din amenzi aplicate în baza proceselor-verbale proprii și a celor parvenite de la alte autorități (lei)	450	31475	0	5250	0	0	0	0	750	0	0
12	Demersuri, sesizări prezentate procuraturii și organelor afacerilor interne (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Raiduri de antibraconaj, tăieri ilicite, salubritate etc. (nr.)	0	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0
14	Sistarea activităților contrare prevederilor legislației de mediu (unități)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Servicii acordate (lei)	5288	0	5798	58800	35612	0	0	0	1498	12766	16736
16	Servicii achitate (lei)	5809	643	5798	58211	33612	0	0	0	1498	12766	16735
17	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată și verificată (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Examinarea petițiilor (nr.)	1	0	1	2	6	1	0	0	0	1	0
20	Participarea la întruniri, seminare, conferințe, expediții, simpozioane, vizite de lucru etc. (nr.)	0	0	0	45	2	4	0	0	5	0	3
21	Ore ecologice desfășurate (nr.)	4	0	0	6	0	12	0	0	2	4	10
22	Publicații și emisiuni radio-TV (nr.)	4	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0
23	Coordonarea rapoartelor statistice (nr.)	50	0	0	0	0	6	0	0	0	0	30

Republica Moldova
GUVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. 548
din 13.06.2018

cu privire la organizarea și funcționarea
Inspectoratului pentru Protecția Mediului

Publicat : 22.06.2018 în Monitorul Oficial
Nr. 210-223 art Nr : 602

MODIFICAT

HG1231 din 12.12.18, MO 480-485/14.12.18 art. 1310; învigoare 14.12.18

În temeiul art. 7 lit. b) din Legea nr. 136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412) și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările și completările ulterioare, **Guvernul HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă:

- 1) Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, conform anexei nr. 1;
- 2) Structura organizatorică a Inspectoratului pentru Protecția Mediului, conform anexei nr. 2;
- 3) Organigrama Inspectoratului pentru Protecția Mediului, conform anexei nr. 3;
- 4) Modificările și completările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr. 4.

2. Se stabilește efectivul-limită al Inspectoratului pentru Protecția Mediului în număr de 291 de unități, din care 273 de unități cu statut de funcționar public și 18 – personal de deservire tehnică, cu un fond anual de remunerare a muncii conform prevederilor legislației.

3. Din statele de personal ale Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, 3 unități de personal din contul funcțiilor cu atribuții de control și bugetul pentru anul 2018 stabilit pentru acestea se transmit Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

4. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30 ianuarie 2004 „Cu privire la aprobarea structurii și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat” (Monitorul Oficial

al Republicii Moldova, 2004, nr. 26-29, art. 215), cu modificările și completările ulterioare.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

PRIM-MINISTRU

Pavel FILIP

**Contrasemnează:
Ministrul agriculturii,
dezvoltării regionale
și mediului**

Liviu VOLCONOVICI

Nr. 548. Chișinău, 13 iunie 2018

*Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr. 548
din 13 iunie 2018*

REGULAMENT **cu privire la organizarea și funcționarea** **Inspectoratului pentru Protecția Mediului**

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului (în continuare – Regulament) reglementează statutul juridic, misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile principale și drepturile generale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului (în continuare – Inspectorat), locul lui în structura administrației publice, precum și modul de organizare a activității acestuia.

2. Inspectoratul se organizează și funcționează ca autoritate administrativă în subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare – autoritatea centrală de specialitate), împuternicit să efectueze supravegherea și controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale.

3. Inspectoratul este persoană juridică de drept public, dispune de denumire proprie, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale. Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Inspectoratului se efectuează din contul bugetului de stat și al altor mijloace neinterzise de lege.

4. Inspectoratul își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Sediul central al Inspectoratului se află în municipiul Chișinău.

5. Inspectoratul este organizat și își desfășoară activitatea în baza Constituției Republicii Moldova, decretelor Președintelui Republicii Moldova, legilor, hotărârilor Parlamentului și Guvernului, altor acte normative, a tratatelor internaționale la care Republi-

ca Moldova este parte, a acordurilor bilaterale, precum și în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.

6. Inspectoratul inițiază și menține relații de colaborare, în limitele competenței sale, cu autoritățile publice centrale și locale, instituțiile științifice, de învățământ, cu mass-media, organizațiile nonguvernamentale de mediu naționale, regionale și internaționale.

II. MISIUNEA, DOMENIILE DE ACTIVITATE, FUNCȚIILE DE BAZĂ, ATRIBUȚIILE PRINCIPALE ȘI DREPTURILE INSPECTORATULUI

7. Misiunea Inspectoratului este implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, exercitarea controlului și supravegherii de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență prevăzute în punctul 8 din prezentul Regulament, pentru a asigura un nivel înalt de supraveghere și protecție mediului, a intereselor publice, siguranța ecologică a statului și altor valori ocrotite legislație.

8. Inspectoratul realizează funcțiile stabilite de prezentul Regulament în următoarele domenii:

- 1) realizarea politicii de mediu;
- 2) protecția aerului atmosferic;
- 3) protecția resurselor acvatice;
- 4) protecția florei, faunei și ariilor naturale protejate;
- 5) protecția solului și subsolului;
- 6) gestionarea deșeurilor și a substanțelor chimice;
- 7) utilizarea rațională a resurselor naturale;
- 8) activități planificate;
- 9) siguranța ocupațională.

9. În conformitate cu domeniile stabilite la punctul 8, Inspectoratul are următoarele funcții de bază:

- 1) exercitarea controlului și supravegherii de stat asupra respectării actelor normative în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale la întreprinderi, instituții, organizații, cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, de către autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și persoanele fizice și juridice;
- 2) prevenirea, contracararea cazurilor de încălcare a legislației privind protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale;
- 3) coordonarea activităților cu impact asupra mediului înconjurător, susceptibile cu prejudicierea și schimbarea componentelor mediului sau resurselor naturale;
- 4) constatarea și examinarea cazurilor de încălcare a legislației privind protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv contravenționale, aplicarea sancțiunilor conform legislației, calcularea și recuperarea prejudiciilor aduse componentelor mediului înconjurător după principiul „poluatorul plătește”;
- 5) exercită alte funcții în domeniul său de activitate, stabilite prin actele normative.

10. În conformitate cu domeniile și funcțiile stabilite la punctele 8 și 9, Inspectoratul realizează următoarele atribuții:

1) *În domeniul realizării politicii de mediu:*

- a) înaintează propuneri la elaborarea, promovarea și implementarea programelor și a planurilor naționale de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale;
- b) înaintează propuneri la elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative privind protecția mediului și utilizarea resurselor naturale;
- c) conlucrează cu organele administrației publice centrale și locale, societatea civilă și științifică la elaborarea și implementarea programelor și planurilor naționale și locale de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- d) elaborează documente instructive privind mecanismele și instrumentele de promovare și implementare a programelor și a planurilor de acțiuni în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- e) participă la implementarea și elaborarea convențiilor, acordurilor regionale și internaționale ce țin de protecția mediului;
- f) participă la coordonarea normativelor ecologice, standardelor, elaborarea instrucțiunilor de calcul al prejudiciului cauzat mediului, asigură aplicarea acestora;
- g) organizează și participă, în limitele competenței, la seminare, conferințe de nivel republican, regional și internațional, la pregătirea și instruirea cadrelor în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale;
- h) participă la acțiunile de popularizare a măsurilor de asigurare a calității factorilor de mediu, de educație a publicului în problemele de mediu prin intermediul mass-mediei, inclusiv prin vizite tematice la subiecții raporturilor de mediu;
- i) emite, în format monografic, raportul anual al Inspectoratului cu privire la controlul de mediu de stat, destinat instituțiilor de mediu, administrației publice centrale și locale, organizațiilor nonguvernamentale, instituțiilor de învățământ și cercetare.

2) *În domeniul protecției aerului atmosferic:*

- a) efectuează controlul de stat privind respectarea normelor admisibile de emisii în atmosferă de la sursele de poluare organizate și neorganizate, fixe și mobile la persoane juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care desfășoară activitate de întreprinzător generatoare de poluanți;
- b) efectuează controlul ecologic și instrumental cu mijloace de măsurare și control la sursele de poluare organizate și neorganizate, fixe și mobile, inclusiv controlul unităților de transport terestru, naval, aerian și feroviar;
- c) efectuează controlul asupra corectitudinii calculului și plenitudinii virării la buget a plăților pentru poluarea mediului de către persoanele juridice și fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, care desfășoară activitate de întreprinzător generatoare de poluanți;
- d) efectuează controlul privind stabilirea cauzelor poluării factorilor de mediu/aerului atmosferic și aplică sancțiunile prevăzute de lege, inclusiv sistarea

- și/sau suspendarea unor activități pe perioade determinate, interzicerea inițierii activităților ce contravin cerințelor de protecție a aerului atmosferic în cazul în care se constată depășirea concentrațiilor poluanților peste limitele admise de legislație sau este pusă în pericol sănătatea populației;
- e) în contextul supravegherii proprietății publice și altor valori ocrotite de legislație, efectuează controale inopinate, în modul și limita prevăzută de lege în vederea depistării și contracarării activităților cu impact negativ asupra aerului atmosferic.
- 3) *În domeniul protecției resurselor acvatice:*
- a) efectuează controlul privind conformitatea utilizării resurselor de apă, respectarea normelor de consum, utilizarea rațională și deținerea actelor permise în domeniul gestionării apelor;
- b) exercită controlul și monitorizează respectarea regimului special de gestionare a zonelor de protecție a corpurilor de apă, a construcțiilor hidrotehnice și de acumulare a resurselor de apă în vederea neadmiterii activităților ce vin în contradicție cu regimul zonelor respective;
- c) exercită controlul în vederea contracarării acțiunilor de introducere a poluanților de orice proveniență și caracteristici în corpurile de apă (în ansamblu), în terenurile fondului apelor sau în terenurile din care este posibilă scurgerea într-un corp de apă de suprafață sau corp de apă subterană;
- d) controlează modul de funcționare a stațiilor de epurare și respectarea condițiilor de calitate a apelor uzate evacuate, potrivit reglementărilor în vigoare;
- e) exercită controlul privind respectarea condițiilor de utilizare a resurselor de apă și de deversare a apelor uzate potrivit actelor permise deținute;
- f) în contextul supravegherii proprietății publice și a altor valori ocrotite de legislație, efectuează controale inopinate, în modul și limita prevăzută de lege, în vederea depistării și contracarării cazurilor de folosire inadecvată/neautorizată a resurselor de apă, deversărilor neautorizate a apelor uzate.
- 4) *În domeniul protecției florei, faunei și ariilor naturale protejate:*
- a) exercită controlul de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestiere și cinegetice;
- b) exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic și a lucrărilor de regenerare și a modului de exploatare a pădurilor, precum și de creare a fâșiilor forestiere de protecție a zonelor și fâșiilor de protecție a apelor;
- c) exercită controlul asupra modului de gestionare a vegetației din fondul forestier și din afara fondului forestier, a spațiilor verzi și corectitudinea exploatarea în vederea asigurării respectării normelor stabilite de recoltare a masei lemnoase, activităților de regenerare a acesteia;
- d) controlează respectarea obligațiilor ce revin deținătorilor cu orice titlu și administratorilor de păduri, de vegetație forestieră din afara fondului forestier și de pajiști, conform legislației;
- e) exercită controlul privind respectarea normelor pentru protecția mediului la efectuarea măsurilor de menținere și conservare a biodiversității și de utilizare a faunei cinegetice;

- f) exercită controlul privind respectarea normelor pentru protecția mediului în fondul ariilor naturale protejate de stat;
  - g) exercită controlul privind asigurarea reproducerii naturale, ameliorarea și revitalizarea resurselor piscicole în bazinele acvatice piscicole naturale, în baza observațiilor ihtiologice efectuate și recomandărilor instituțiilor științifice de profil, care practică cercetări științifice în domeniul restabilirii resurselor biologice acvatice;
  - h) exercită controlul asupra modului în care persoanele fizice și juridice respectă legislația privind protecția și utilizarea rațională a resurselor biologice acvatice;
  - i) exercită controlul efectuării pescuitului comercial, sportiv și amator/recreativ, precum și a pescuitului în scop științific, și ține evidența pescuitului hidrobionților din bazinele acvatice piscicole naturale;
  - j) exercită controlul privind efectuarea lucrărilor în obiectivele piscicole naturale, precum: captarea apei, adâncirea și îndreptarea albiilor, instalarea cablurilor și conductelor, efectuarea exploziilor și altele asemenea;
  - k) efectuează calculul prejudiciului cauzat resurselor cinegetice, silvice din fondul forestier și din afara fondului forestier;
  - l) efectuează calculul prejudiciului cauzat resurselor piscicole prin diferite activități, precum ar fi poluarea apei, a boiștilor, a gropilor pentru iernatul peștelui, captarea apei fără instalații de protecție a peștelui, exploziile, extragerea nisipului și prundișului, adâncirea albiei, pescuit ilegal etc.
  - m) în contextul supravegherii proprietății publice și a altor valori ocrotite de legislație, efectuează controale inopinate, în modul și limita prevăzută de lege, în vederea depistării și contracarării cazurilor de braconaj, tăierilor ilicite a vegetației forestiere și vegetației din afara fondului forestier, transportare a resurselor naturale fără acte de proveniență și comercializare a acestora;
  - n) exercită controlul privind combaterea exportului ilicit din țară a resurselor regnului animal, inclusiv a celor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova;
  - o) exercită controlul privind legalitatea deținerii în captivitate a animalelor sălbatice de către persoanele fizice sau juridice, precum și condițiile de viață asigurate acestora;
  - p) exercită controlul privind modul de valorificare a resurselor biologice, de floră și faună sălbatică, a fondului piscicol din apele naturale și a animalelor sălbatice de interes vânătorească;
  - q) exercită controlul privind legalitatea comercializării resurselor forestiere, piscicole de către persoanele fizice și juridice.
- 5) *În domeniul protecției solului și subsolului:*
- a) exercită controlul de stat asupra folosirii raționale și protecției subsolului privind respectarea de către beneficiarii subsolului a actelor normative ce reglementează relațiile privind folosirea și protecția subsolului, precum și a documentației tehnice (tehnologice) de proiect, aprobate în modul stabilit;

- b) exercită controlul geologic privind realizarea programelor în domeniul cercetărilor geologice și folosirii subsolului;
  - c) exercită controlul geologic privind calitatea și eficacitatea lucrărilor de cercetare geologică a subsolului, cu aplicarea argumentată a metodicilor și tehnologiilor;
  - d) exercită controlul geologic privind plenitudinea cercetării geologice a subsolului, înregistrarea de stat la timp și corectă a lucrărilor de cercetări geologice ale subsolului, prezența contractelor pentru folosirea sectoarelor de subsol;
  - e) exercită controlul geologic cu privire la îndeplinirea de către beneficiarii subsolului a condițiilor prevăzute de contractele privind folosirea sectoarelor de subsol, inclusiv respectarea limitelor la extragerea substanțelor minerale utile și crearea fondului de lichidare și recultivare;
  - f) exercită controlul geologic privind ținerea documentației geologice și de topografie minieră, oportunitatea și autenticitatea datelor privind mișcarea rezervelor la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile;
  - g) exercită controlul geologic privind executarea deciziilor și recomandărilor expertizei de stat a informației geologice și ale expertizei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile;
  - h) exercită controlul geologic privind integritatea excavațiilor miniere și sondelelor de explorare, precum și a documentației geologice, a mostrelor de roci, duplicatelor de probe care pot fi folosite la cercetarea în continuare a subsolului;
  - i) exercită controlul geologic privind respectarea prevederilor proiectelor, standardelor, normelor și regulilor la cercetarea geologică a subsolului și la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, precum și la recultivarea terenurilor degradate de lucrările miniere;
  - j) exercită controlul asupra respectării de către deținătorii de terenuri, indiferent de forma de proprietate, a cerințelor legislației privind protecția mediului și utilizarea resurselor naturale și ale legislației funciare, standardelor și normativelor referitor la prevenirea și lichidarea proceselor ce provoacă degradarea și poluarea resurselor funciare;
  - k) coordonează (avizează) programele anuale și de perspectivă de combatere a eroziunii solului, a alunecărilor de teren, utilizării îngrășămintelor minerale, organice, a pesticidelor și a altor produse și substanțe nocive;
  - l) în contextul supravegherii proprietății publice și a altor valori ocrotite de legislație, efectuează controale inopinate, în modul și limita prevăzută de lege, în vederea depistării și contracarării cazurilor de exploatare neautorizată/ilicită a resurselor minerale utile, resurselor funciare, de transportare și comercializare fără acte necesare a substanțelor minerale utile și funciare.
- 6) *În domeniul gestionării deșeurilor și a substanțelor chimice:*
- a) exercită controlul privind respectarea actelor normative ce țin de protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a deșeurilor de orice tip, a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor rezultate din acestea;

- b) exercită controlul privind respectarea modului de depozitare și gestionare a deșeurilor de orice proveniență și a substanțelor chimice, stabilite în actele normative de specialitate;
  - c) exercită controlul împreună cu autoritățile vamale și alte autorități publice centrale și locale și iau măsuri pentru asigurarea conformității încărcăturilor cu documentele însoțitoare și pentru respectarea prevederilor legale referitoare la îndeplinirea condițiilor de import, export și tranzit ale deșeurilor și ale substanțelor chimice periculoase și toxice;
  - d) exercită supravegherea pieței privind ambalajele și deșeurile de ambalaj;
  - e) exercită controlul privind respectarea de către instituții, organizații și agenții economici a limitelor de depozitare a deșeurilor, a ținutelor de colectare separată și reciclare a diferitor fluxuri de deșeuri și a deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului;
  - f) efectuează controlul agenților economici, instituțiilor și organizațiilor privind formarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor, precum și a stocurilor de deșeuri păstrate;
  - g) înaintează autorităților abilitate propuneri de sistare a activității agenților economici în cazul nerespectării actelor normative în domeniul protecției mediului;
  - h) în contextul supravegherii proprietății publice și a altor valori ocrotite de legislație, efectuează controale inopinate, în modul și limita prevăzută de lege, în vederea depistării și contracarării cazurilor de gestionare neregulamentară a deșeurilor și a substanțelor chimice.
- 7) *În domeniul utilizării raționale a resurselor naturale:*
- a) efectuează controlul privind prevenirea, contracararea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale;
  - b) coordonează (avizează) activitățile cu impact asupra mediului înconjurător, susceptibile cu prejudicierea componentelor mediului și cu schimbarea mediului înconjurător sau resurselor naturale;
  - c) examinează cazurile de încălcare a legislației privind protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale, aplică sancțiuni conform legislației, calculează și recuperează prejudiciile aduse componentelor mediului înconjurător, inclusiv după principiul „poluatorul plătește”.
- 8) *În domeniul activităților planificate:*
- a) exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului pentru amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum și asupra modului de utilizare de către agenții economici a mijloacelor financiare destinate protecției mediului;
  - b) exercită controlul privind respectarea procedurilor legale la emiterea actelor permissive (avize, acorduri, autorizații de mediu) și a celor referitoare la regimul ariilor protejate, precum și are acces la documentație completă care a stat la baza emiterii acestora;

- c) exercită controlul privind respectarea condițiilor pentru deținerea actelor permissive în domeniul protecției mediului la toate etapele de realizare a acestora;
  - d) participă la lucrările comisiilor de selectare a terenului și de recepție finală a obiectivelor, indiferent de sursa de finanțare, și a obiectivelor de producție, administrative, locative și cu altă destinație finanțate din bugetul de stat sau bugetele locale.
- 9) *În domeniul siguranței ocupaționale:*
- a) exercită controlul privind respectarea legislației în domeniul securității și sănătății în muncă în unitățile din domeniul de competență;
  - b) exercită controlul privind activitatea de pregătire, instruire și informare în domeniul securității și sănătății în muncă a salariaților angajați în unitățile din domeniul de competență;
  - c) asigură aplicarea dispozițiilor actelor normative referitoare la condițiile de muncă și la protecția salariaților în domeniile de activitate atribuite în competență;
  - d) în colaborare cu Inspectoratul de Stat al Muncii, asigură instruirea inspectorilor de muncă din cadrul instituției;
  - e) cercetează, în modul stabilit de Guvern, accidentele de muncă;
  - f) informează Inspectoratul de Stat al Muncii despre toate accidentele de muncă constatate și cercetate;
  - g) transmite, anual și la solicitare, Inspectoratului de Stat al Muncii informații privind activitatea desfășurată în domeniul securității și sănătății în muncă;
  - h) consultă, în comun cu Inspectoratul de Stat al Muncii, listele de verificare aplicabile pentru domeniul, tipul și obiectul de control al siguranței ocupaționale în domeniul de competență;
  - i) constată contravenții și încheie procese-verbale, conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 201-XVI din 24 octombrie 2008.
- 10) *Alte atribuții ce reies din funcțiile de bază:*
- a) examinează propunerile, cererile și petițiile persoanelor fizice și juridice cu privire la încălcarea actelor normative din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale;
  - b) întocmește procese-verbale de control și de inspectare referitor la acțiunile întreprinse și constatate în cadrul controalelor efectuate;
  - c) emite prescripții obligatorii pentru persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, pentru persoanele fizice și autoritățile administrației publice centrale și locale, beneficiarii resurselor naturale, în vederea lichidării neajunsurilor și neadmiterii încălcării legislației;
  - d) constată contravenții și încheie procese-verbale, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni, conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova;
  - e) ridică bunuri materiale dobândite în mod ilicit și alte corpuri delictive ce au servit la încălcarea legislației pentru protecția mediului și a resurselor naturale;

- f) efectuează calculul prejudiciilor cauzate mediului în baza actelor normative și analizelor de laborator;
- g) emite decizii în privința persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, privind repararea prejudiciilor cauzate mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/iraționale a resurselor naturale;
- h) înaintează pretenții și obține de la persoanele fizice și juridice recuperarea prejudiciului material pentru poluarea mediului și/sau folosirea irațională sau ilicită a resurselor naturale;
- i) intenționează acțiuni civile împotriva organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și persoanelor fizice care au cauzat prejudicii mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/iraționale a resurselor naturale;
- j) efectuează controlul și inventarierea (testarea ecologică) a surselor mobile și fixe de poluare a mediului la întreprinderi și organizații, la stațiile de reparație și de testare tehnică a vehiculelor în procesul efectuării reviziei tehnice, la parcuri și în trafic;
- k) sisteză sau interzice exploatarea mijloacelor de transport terestru, naval, aerian, care în procesul de utilizare produc scurgeri de combustibil, lubrifianți sau depășesc concentrațiile maxime admisibile de emisii ale gazelor de eșapament, cauzând prejudicii mediului înconjurător;
- l) ridică, în modul stabilit de legislație, hidrobionții pescuiți în mod ilicit, precum și uneltele, mijloacele de transport terestru și acvatic, alte obiecte utilizate în pescuitul ilicit;
- m) administrează în condițiile legislației resurse și sisteme informaționale automatizate în vederea facilitării exercitării sarcinilor și atribuțiilor în domeniile sale de competență.

11. Inspectoratul este învestit cu următoarele drepturi:

- 1) să efectueze controale planificate și inopinate conform graficului aprobat, în modul stabilit, ca urmare a sesizării, autosesizării, producerii de accidente sau incidente de mediu, precum și în orice alte cazuri prevăzute de lege;
- 2) să exercite nestingherit controlul de stat și să aibă acces în orice locație relevantă acțiunilor de control, potrivit domeniului de competență, persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, precum și autorităților administrației publice centrale și locale;
- 3) să solicite persoanelor fizice și juridice îndeplinirea prevederilor actelor normative din domeniul de competență;
- 4) să efectueze măsurările și instalările echipamentului de supraveghere și de control necesar și să beneficieze de suportul tehnic din partea organismelor naționale și internaționale de profil;
- 5) să legitimizeze, în vederea stabilirii identității, persoanele care încalcă sau sunt suspecte că au încălcat dispozițiile legale din domeniile de competență ale Inspectoratului;
- 6) să dețină accesul la resursele informaționale integrate gestionate de organele de specialitate și să prelucreze date cu caracter personal conform necesităților

- de serviciu, potrivit legislației, pentru a obține informații complexe privind lista întreprinderilor ce practică activități care au impact negativ asupra mediului înconjurător, date statistice privind utilizarea resurselor naturale și generarea deșeurilor, istoria contravențională, plățile de mediu efectuate etc.;
- 7) să stabilească măsuri și termene, în conformitate cu dispozițiile legale, obligatorii pentru unitățile controlate, în vederea înlăturării deficiențelor constatate, să monitorizeze și să verifice modul în care aceste măsuri și termene au fost îndeplinite sau respectate;
  - 8) să efectueze înregistrări foto/video/audio în susținerea constatărilor, acumulării probelor;
  - 9) să efectueze măsurările necesare în cadrul controalelor petrecute în conformitate cu competențele atribuite, prin intermediul echipamentului tehnic specializat;
  - 10) să sisteze sau să suspende integral sau parțial, în condițiile legislației, lucrările de proiectare, construcție, recepționare extindere, reconstrucție, reutilizare, modernizare, reprofilare, conservare, demolare și lichidare a obiectelor în cazul constatării unor abateri de la prevederile actelor normative de mediu;
  - 11) să sisteze folosirea resurselor naturale în cazul depistării încălcărilor prevederilor legislației de mediu și al devierii de la normele admisibile stabilite;
  - 12) să interzică folosirea speciilor regnului animal și regnului vegetal fără acte permissive în cazul încălcării regulilor, normelor și cerințelor stabilite;
  - 13) să interzică fabricarea, importul, comercializarea și utilizarea pesticidelor de către persoanele fizice și juridice, inclusiv străine, fără acte permissive eliberate de organele respective, sau dacă în procesul efectuării activității se cauzează poluarea mediului;
  - 14) să sisteze sau să interzică integral sau parțial, în limitele legislației, activitatea agenților economici care folosesc utilaje, aparate, dispozitive, instalații și alte obiecte ce nu corespund cerințelor de mediu sau care, în procesul activității sale, poluează direct sau indirect componentele de mediu și/sau degradează starea naturală a acestora;
  - 15) să sigileze instalațiile, echipamente tehnice, încăperi și alte bunuri mobile și imobile utilizate în activități neautorizate/ilicite de dobândire a resurselor naturale sau care în proces de utilizare poluează mediul;
  - 16) să oprească și să inspecteze orice mijloc de transport, orice alte mijloace tehnice în caz de încălcare a legislației privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale;
  - 17) să folosească pe unitățile de transport de serviciu inclusiv navale dispozitive de semnalizare sonore și luminoase (speciale);
  - 18) să solicite și să ia cunoștință de informațiile și documentele, precum și să facă copii de pe acestea, în conformitate cu legislația, de la persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, persoanele fizice și autoritățile administrației publice centrale și locale. În cazul în care este imposibil să fie făcute copii de pe documente în cadrul acțiunilor de inspecție, acestea pot fi ridicate pentru o perioadă rezonabilă în acest scop, ce nu va depăși durata controlului, în baza actului de confirmare a ridicării documentelor;

- 19) să inițieze sau să solicite organelor competente suspendarea sau retragerea actelor permise în legătură cu încălcarea normelor stabilite în acestea;
- 20) să preleveze probe pentru efectuarea analizelor de laborator. Inspectorul este împuternicit să deschidă ambalajele pentru inspecție. În cazul în care este imposibilă inspectarea sau luarea de probe/mostre a mărfurilor la fața locului, bunurile pot fi ridicate pentru o perioadă rezonabilă în acest scop, ce nu va depăși durata controlului sau timpul necesar investigațiilor de laborator, oferindu-se o confirmare în scris privind bunurile ridicate;
- 21) să antreneze, în caz de necesitate, specialiști pentru efectuarea controalelor, analizelor, elaborarea măsurilor de protecție a mediului și utilizarea resurselor naturale;
- 22) să solicite retragerea actului permisiv eliberat de către autoritățile administrației publice competente în cazul constatării abaterilor de la legislația de mediu și neexecutarea prescripțiilor înaintate, în conformitate legislația;
- 23) să întocmească și să înainteze organelor competente materialele privind cazurile de încălcare a legislației în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, să înainteze organelor de drept materiale pentru pornirea cauzelor penale și tragerea la răspundere penală a infractorilor;
- 24) să inspecteze persoanele fizice și juridice care efectuează pescuitul hidrobionților în obiectivele acvatice piscicole naturale, precum și în obiectivele acvatice din fondul ariilor naturale protejate de stat;
- 25) să controleze documentația persoanelor fizice și juridice privind autorizarea pescuitului industrial/comercial și utilizarea resurselor biologice acvatice, precum și actele de identitate;
- 26) să solicite și să primească, în limitele competenței, declarații de la angajatori și salariați;
- 27) să ceară lichidarea imediată sau într-un anumit termen a abaterilor constatate în cadrul controalelor de la dispozițiile actelor normative referitoare la protecția mediului și utilizarea resurselor naturale, condițiile de muncă și protecția salariaților în exercitarea atribuțiilor lor;
- 28) să dispună sistarea funcționării (inclusiv prin sigilare, cu indicarea în procesul-verbal de control) a atelierelor, a halelor, a secțiilor, a altor subdiviziuni ale unității controlate, sistarea exploatării clădirilor, a edificiilor și a echipamentelor tehnice, precum și sistarea lucrărilor și a proceselor tehnologice, în cazul unui pericol iminent pentru mediu, viața și sănătatea persoanelor, pericol de accidentare a angajaților entității controlate;
- 29) să presteze servicii contra plată pentru lucrările efectuate în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale persoanelor fizice și juridice, indiferent de forma de proprietate și apartenența departamentală ale acestora;
- 30) să exercite alte drepturi în temeiul actelor normative ce reglementează relațiile în domeniul de activitate încredințat și care decurg din specificul funcțiilor și atribuțiilor.

III. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII INSPECTORATULUI

12. Inspectoratul este condus de un șef care este asistat în activitate de doi șefi adjuncți.

13. Numirea în funcție, modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale șefului Inspectoratului se efectuează de către ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, în condițiile legii.

14. Șeful Inspectoratului este persoana responsabilă abilitată cu dreptul de conducere operativă și gestionare a Inspectoratului și este garantul în realizarea atribuțiilor de protecție a mediului, respectarea și îndeplinirea atribuțiilor încredințate subdiviziunilor Inspectoratului.

15. Șeful Inspectoratului este membru al Colegiului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

16. Numirea în funcție, modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale șefilor adjuncți ai Inspectoratului se efectuează de către ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, în condițiile legislației, la propunerea șefului Inspectoratului.

17. În lipsa șefului Inspectoratului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de către unul din șefii adjuncți, desemnat în baza ordinului șefului Inspectoratului.

18. Șeful Inspectoratului îndeplinește următoarele atribuții:

- 1) exercită conducerea Inspectoratului;
- 2) coordonează și controlează activitatea subdiviziunilor organului central și a subdiviziunilor teritoriale și a altor structuri, în cazul creării acestora;
- 3) organizează și implementează sistemul de management financiar și de control intern și poartă răspundere managerială pentru administrarea alocațiilor bugetare și a patrimoniului public aflat în gestiunea Inspectoratului;
- 4) stabilește atribuțiile și obligațiile șefilor adjuncți ai Inspectoratului;
- 5) semnează documentele financiare și bancare, rapoartele și corespondența în numele Inspectoratului;
- 6) poartă răspundere pentru deciziile luate și pentru activitatea subdiviziunii;
- 7) distribuie obligațiile și stabilește responsabilitățile șefilor de direcții, secții și servicii ale Inspectoratului și subdiviziunilor lui teritoriale;
- 8) aprobă statele de personal și schema de încadrare ale Inspectoratului în conformitate cu legislația și cu respectarea efectivului-limită aprobat de către Guvern;
- 9) aprobă regulamentele subdiviziunilor din cadrul organului central al Inspectoratului și ale subdiviziunilor sale teritoriale;
- 10) numește în funcții publice, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici, angajează, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă cu personalul contractual al Inspectoratului;
- 11) conferă grade de calificare funcționarilor publici ai Inspectoratului, stabilește sporuri la salariu, premii unice și aplică sancțiuni personalului Inspectoratului, conform legislației;

[Pct.18 subpct.11) modificat prin HG1231 din 12.12.18, MO480-485/14.12.18 art.1310; în vigoare 14.12.18]

- 12) emite ordine, dispoziții, hotărâri, încheieri și decizii ce țin de competența Inspectoratului.
- 13) aprobă instrucțiuni, regulamente, norme de lucru, proceduri și alte dispoziții specifice necesare pentru îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor personalului Inspectoratului;
- 14) aprobă planurile anuale de activitate ale Inspectoratului și ale subdiviziunilor teritoriale;
- 15) abrogă/anulează actele ce contravin legislației emise de către subdiviziunile din subordine;
- 16) reprezintă interesele Inspectoratului în relațiile cu organele de stat, persoanele juridice și fizice la nivel național și internațional;
- 17) exercită alte atribuții corespunzător cu funcțiile atribuite Inspectoratului, în conformitate cu prevederile actelor normative ce reglementează relațiile în subdomeniile sau în sferile de activitate încredințate acestuia.

19. În cadrul Inspectoratului este constituit Consiliul de soluționare a disputelor, în vederea examinării petițiilor și cererilor prealabile de contestare, depuse de persoana controlată la organul de control asupra acțiunilor de control, iar din componența acestuia fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducători ai principalelor subdiviziuni din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului.

20. Personalul Inspectoratului, inclusiv al subdiviziunilor teritoriale, se formează din inspectori și specialiști care sunt funcționari publici și din personal de deservire tehnică. Inspectorii din cadrul Inspectoratului au statut de inspectori de stat al mediului.

21. Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului sunt conduse de un șef care asigură îndeplinirea atribuțiilor stabilite în regulamentul subdiviziunii și fișa postului, aprobate de șeful Inspectoratului.

22. În lipsa șefului subdiviziunii teritoriale, atribuțiile acestuia sunt exercitate de persoana numită prin ordinul șefului Inspectoratului.

23. Inspectorul de stat al mediului, în exercitarea funcției, poartă uniformă de serviciu cu însemnele speciale, legitimație, insigne și are dreptul la păstrarea și aplicarea armelor de vânătoare și de serviciu în conformitate cu normele legale.

24. Atribuțiile funcționarilor Inspectoratului se stabilesc în fișele de post aprobate de șeful Inspectoratului.

25. Inspectoratul este constituit din organul central (direcții, secții, servicii) și subdiviziunile teritoriale (inspecții pentru protecția mediului).

26. Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului nu sunt persoane juridice și sunt gestionate direct de către organul central al Inspectoratului, cu efectuarea cheltuielilor financiare pentru întreținerea acestora. Fiecare subdiviziune a Inspectoratului dispune de șampilă cu denumire proprie în limba de stat.

27. Sub aspect organizatoric și metodologic, subdiviziunile teritoriale sunt dirijate de către organul central al Inspectoratului și funcționează în baza prezentului Regulament și a regulamentului privind organizarea și funcționarea subdiviziunii teritoriale, aprobat de șeful Inspectoratului.

28. Actele administrative ale Inspectoratului sunt ordinele, dispozițiile, hotărârile, încheierile și deciziile care sunt obligatorii și executorii, iar în cazul unui dezacord privind conținutul acestora, ele pot fi atacate în instanța de judecată competentă, conform legislației.

29. Dreptul de semnătură pe actele Inspectoratului îl are șeful Inspectoratului.

30. În lipsa șefului Inspectoratului, dreptul de primă semnătură îi revine unuia din șefi adjuncți, desemnat prin ordinul șefului Inspectoratului, sau ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, în conformitate cu actele normative.

31. Unele acte ale Inspectoratului pot fi semnate de alte persoane cu funcții de răspundere, abilitate cu acest drept prin ordinul șefului Inspectoratului.

32. Șefii și șefii adjuncți de subdiviziuni interne ale organului central al Inspectoratului au dreptul de a semna acte în numele Inspectoratului, în temeiul ordinului, dispoziției șefului sau având împuternicire specială, procură, eliberată în condițiile legii.

33. Conducătorii subdiviziunilor teritoriale au dreptul de a semna acte în numele subdiviziunii și intereselor acesteia.

34. Persoanele învestite cu dreptul de semnătură poartă răspundere personală pentru veridicitatea și corectitudinea documentului semnat.

35. Semnătura pe actele Inspectoratului este în formă scrisă (olografă) sau semnătură electronică.

36. Lucrările de secretariat se țin în conformitate cu actele normative privind ținerea lucrărilor de secretariat pe bază de sisteme informaționale automatizate și registre.

IV. DISPOZIȚII FINALE

37. Nu se admite implicarea, sub orice formă, în activitatea inspectorului de stat al mediului cu scopul de a-i impune o executare necorespunzătoare a atribuțiilor.

*Anexa nr. 2
la Hotărârea Guvernului nr. 548
din 13 iunie 2018*

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ a Inspectoratului pentru Protecția Mediului

- Organul central
- Conducerea
- Consiliul de soluționare a disputelor
- Direcția metodologie, evaluarea riscurilor și planificarea controalelor
- Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic
- Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice
- Direcția control geologic și resurse funciare
- Direcția control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi
- Direcția control resurse cinegetice și piscicole
- Direcția juridică

- Direcția finanțe și logistică
- Secția buget și evidență contabilă
- Serviciul logistic
- Secția resurse umane
- Secția siguranța ocupațională
- Serviciul sinteze informaționale și relații cu publicul
- Serviciul control plăți și taxe pentru poluare
- Serviciul audit și securitate internă
- Serviciul managementul documentelor
- Subdiviziuni teritoriale
- Inspecția pentru protecția mediului Chișinău (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Bălți (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Cahul (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Anenii Noi (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Briceni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Basarabeasca (cu statut de serviciu)
- Inspecția pentru protecția mediului Călărași (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Cantemir (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Căușeni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Cimișlia (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Criuleni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Dondușeni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Drochia (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Dubăsari (cu statut de serviciu)
- Inspecția pentru protecția mediului Edineț (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Fălești (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Florești (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Glodeni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Hâncești (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Ialoveni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Leova (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Nisporeni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Ocnița (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Orhei (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Rezina (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Râșcani (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Sângerei (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Strășeni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Soroca (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Ștefan Vodă (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Șoldănești (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului Taraclia (cu statut de secție)
- Inspecția pentru protecția mediului Telenești (cu statut de secție)
- Inspecția pentru protecția mediului Ungheni (cu statut de direcție)
- Inspecția pentru protecția mediului UTA Găgăuzia (cu statut de direcție)

BIBLIOGRAFIE

(acte legislative și normative de bază utilizate)

1. Strategia națională de mediu.
2. Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 248 din 10.04.2013.
3. Legea nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.
4. Legea nr.1515 din 16.06.1993 cu privire la protecția mediului înconjurător.
5. Hotărârea Guvernului nr. 548 din 13.06.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului.
6. Hotărârea Guvernului nr.1155 din 20.10.2004 pentru aprobarea Strategiei naționale cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenti și Planului Național de implementare a Convenției de la Stocholm privind poluanții organici persistenti.
7. www.ies.gov.md
8. www.madrm.gov.md

ABREVIERI

IPM	–	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
AFSA	–	Autorizații de folosință specială a apei
BNS	–	Biroul Național de Statistică
CMA	–	Concentrația maximă admisibilă
DLA	–	Deversări limitat admisibile
ELA	–	Emisii limitat admisibile
MADRM	–	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Teritoriale și Mediului
POP	–	Poluanți organici persistenti
SE	–	Stație de epurare
SEB	–	Stație de epurare biologică
SVPM	–	Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova
ST	–	Structuri teritoriale
UA	–	Utilizatori de apă

Editura PONTOS
Str. 31 august 1989, nr. 98
MD-2004, Chişinău, tel.: 022 23 22 18
editura.pontos@gmail.com

Tipar executat la
Tipografia EUROPRESS